

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

STRATEJİK ÇEVRESEL DEĞERLENDİRME YÖNETMELİĞİ'NİN UYGULANMASININ DESTEKLENMESİ

Sözleşme No TR2018 ESOP MI A3 12/CNP/03

*Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli İçin
Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planı*

Stratejik Çevresel Değerlendirme Raporu

-Final-

Kasım, 2020

Bu rapor, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Eptisa Mühendislik liderliğindeki konsorsiyum sorumluluğu altındadır. Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.

BELGE KONTROL SAYFASI

Sözleşme Makamı	T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
Faydalanıcı	T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirilmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
Proje	Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Yönetmeliği'nin Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi
EuropeAid No	TR2018 ESOP MI A3 12/CNP/03
Başlık	SÇD Raporu - Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli İçin Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planı
Rapor Durumu	Final
Teslim Tarihi	15.09.2020 (1. Taslak); 05.10.2020 (2. Taslak) 06.11.2020 (Final) 01.12.2020 (Final revize)
Hazırlayanlar	Martin SMUTNY – Takım Lideri Michal MUSIL – Kıdemli Uluslararası SÇD Uzmanı Pınar YILMAZ – Kıdemli Yerel SÇD Uzmanı Dr. Hüseyin ÇIÇEK– Kıdemli Şehir ve Bölge Planlama Uzmanı Dr. Tahir ATICI – Biyolojik Çeşitlilik Uzmanı Buse Nur HAYTA – Teknik Destekçi / Çevre Mühendisi
İnceleyen	Serdar HAKKAÇIRMAZ – Proje Direktörü

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLOLAR DİZİNİ.....	VI
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	VII
KISALTMALAR.....	VIII
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	1
1. PLAN / PROGRAMIN KAPSAMI, HEDEFLERİ VE DİĞER İLGİLİ PLAN / PROGRAMLAR İLE İLİŞKİSİ.....	4
1.1 BKAP'NİN KAPSAMI VE HEDEFLERİ.....	4
1.2 BKAP BÜNYESİNDEKİ ALTERNATİF PLAN TASLAKLARI.....	9
1.3 BKAP'NİN İÇERİĞİ VE ALTERNATİF PLAN TASLAKLARI.....	10
1.4 DİĞER İLGİLİ PLAN VE PROGRAMLAR İLE OLAN İLİŞKİ VE ETKİ.....	11
2. MEVCUT DURUM.....	14
2.1. ÖNEMLİ DERECEDE ETKİLENMESİ OLASI OLAN BÖLGELERİN ÇEVRESEL ÖZELLİKLERİNİN GÜNCEL DURUMU.....	14
2.1.1 JEOLJİ VE TOPOĞRAFYA.....	14
2.1.2 İKLİM VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ.....	15
2.1.3 HİDROLOJİ, OŞİNOGRAFI, SU KALİTESİ.....	17
2.1.4 EKOSİSTEM VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK.....	23
2.1.5 ARAZİ KULLANIMI VE ÇEVRE DÜZENİ.....	31
2.1.6 ALTYAPI.....	39
2.1.7 HAVA KALİTESİ.....	46
2.1.8 PLANLAMA ALANININ SOSYO-EKONOMİK ÖZELLİKLERİ.....	48
2.1.9 KÜLTÜREL MİRAS.....	51
2.1.10 BÖLGEDE SÜREN PROJELER.....	52
2.2. BKAP UYGULAMASI OLMADAN BU BÖLGENİN OLASI DEĞİŞİMİ (HIÇBİR ŞEY YAPILMAMASI DURUMUNDA).....	55
2.2.1 GELECEKTEKİ GELİŞİMİN İTİCİ FAKTÖRLERİ.....	55
2.2.2 SU KALİTESİ.....	56
2.2.3 EKOSİSTEMLER VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK.....	56
2.2.4 ARAZİ KULLANIMI VE ÇEVRE DÜZENİ.....	57
2.2.5 ALTYAPI.....	57
2.2.6 HAVA KALİTESİ.....	58
2.2.7 İKLİM VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ.....	58
2.2.8 GÜRÜLTÜ.....	58
2.2.9 SOSYO-EKONOMİK BOYUTLAR.....	58
2.2.10 KÜLTÜREL MİRAS.....	59
2.3. BKAP'NİN HASSAS ALANLARDAKİ OLASI ETKİLERİ (YÖNETMELİK EK 5'TE VERİLMİŞTİR).....	59
3. BKAP'A İLİŞKİN ÇEVRESEL HEDEFLER VE GÖSTERGELER.....	65
4. KAPSAM AŞAMASINDAKİ KAPSAM BELİRLEME RAPORUNUN OLASI DEĞİŞİKLİKLERİNİ İÇEREN KAPSAM.....	80
4.1. KAPSAM BELİRLEME.....	80
4.2. KAPSAM BELİRLEME TOPLANTISI.....	80
5. BKAP'IN OLASI ÖNEMLİ ÇEVRESEL ETKİLERİ.....	81
5.1. EDİRNE/SARAZ BÖLGESİ.....	81
5.1.1 SU ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLER.....	83
5.1.2 EKOSİSTEM VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLER.....	84
5.1.3 DİĞER ÇEVRESEL UNSURLAR ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLER.....	85
5.2. KUZEY MARMARA / TEKİRDAĞ BÖLGESİ.....	86
5.2.1 SU ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLER.....	88
5.2.2 EKOSİSTEM VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLER.....	88
5.2.3 DİĞER ÇEVRESEL UNSURLAR ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLER.....	89
5.3. İĞNEADA KIYIKÖY BÖLGESİ.....	90
5.3.1 SU ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLER.....	93

5.3.2 EKOSİSTEM VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLER	93
5.3.3 DİĞER ÇEVRESEL UNSURLAR ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLER	94
6. ETKİLERİ HAFİFLETME VE/VEYA ÖNLEME İÇİN ÖNERİLEN TEDBİRLER	95
6.1. EDİRNE/SAROZ BÖLGESİ	95
6.2. KUZEY MARMARA /TEKİRDAĞ BÖLGESİ	97
6.3. İĞNEADA KIYIKÖY BÖLGESİ	98
7. BKAP İÇİ ALTERNATİFLER	100
7.1. HİÇBİR ŞEY YAPILMAMASI ALTERNATİFİ	100
7.2. ÇEVRE DOSTU ALTERNATİF	100
8. HALK İLE İSTİŞARE TOPLANTILARININ ANA HATLARI	101
9. İZLEME TEDBİRLERİ	102
10. SONUÇ	104
EKLER	105
EK-I KAYNAKÇA	106
EK-II İSTİŞARE TOPLANTISI TUTANAĞI	108

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1: Ana kriterler, alt kriterler ve ÇKKVY parametreleri	7
Tablo 2: "Birinci Öncelikli Alanlar"da konum seçim yapacak "Öncelikli Kıyı Yapıları"	10
Tablo 3: BKAP ile İlgili Planlar	11
Tablo 4: Yüzölçümü ve nüfus bakımından planlama alanına genel bakış	14
Tablo 5: Çanakkale Boğazi'nı kullanan göçmen deniz memelileri	25
Tablo 6: 1990 ve 2018 arazi kullanımı ve değişiklikler	34
Tablo 7: BKAP-ETK ve alt bölgelerinin genel arazi kullanımı	36
Tablo 8: Alt bölgelerin Detaylı Arazi Kullanımı	38
Tablo 9: Tekirdağ'ın kıyı kesimlerinin Evsel Atık Su Arıtma Tesisleri	39
Tablo 10: Atık suyu Marmara Denizi'nin derinliğine boşaltılacak AATler	40
Tablo 11: İğneada Kıyıköy Bölgesi'ndeki bulunan ve planlanmış AATler	42
Tablo 12: Sosyo-Ekonomik gelişim karşılaştırması	48
Tablo 13: İllerdeki nüfus ve nüfus değişimleri	48
Tablo 14: Alt bölgelerin nüfusu ve bu nüfusun ilçe ve il nüfusuna oranı	48
Tablo 15: Alt bölgelerin nüfus yoğunluğu	49
Tablo 16: 2004-2017 yılları arasında Trakya Bölgesi ve illerindeki ekonomik sektörlerin GSYH payı	50
Tablo 17: BKAP-ETK Alt Bölgeleri'ndeki turizm türleri	50
Tablo 18: Planlama alanındaki yatırım programına dahil edilen enerji dağıtım tesisleri	52
Tablo 19: Planlama alanında devam eden projelerin isimleri	54
Tablo 20: SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde belirtilen Hassas Alanlar	59
Tablo 21: Ekolojik açıdan önemli alanlar ve Enez Alt Bölgesi'ndeki BKAP arasındaki mekânsal ilişkiler	84
Tablo 22: Ekolojik açıdan önemli alanlar ve Şarköy Alt Bölgesi'ndeki BKAP arasındaki mekânsal ilişkiler	85
Tablo 23: Ekolojik açıdan önemli alanlar ve Uçmaktara Alt Bölgesi'ndeki BKAP arasındaki mekânsal ilişkiler	88
Tablo 24: Ekolojik açıdan önemli alanlar ve İğneada-Kıyıköy Bölgesi'ndeki BKAP arasındaki mekânsal ilişkiler	93
Tablo 25: İzleme Göstergeleri ve Olası Veri Kaynakları	102

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: BKAP planlama süreci	6
Şekil 2: BKAP-ETK planlama alanı	14
Şekil 3: Hidrojeolojik rezervlerindeki toplam değişim	17
Şekil 4: Meriç-Ergene Havzası ve Marmara Havzası sınırları	18
Şekil 5: Bölgelerin hidrolojik ve hidrojeolojik yapıları	19
Şekil 6: Ege Denizi'ndeki hassas kıyı su kütleleri	19
Şekil 7: Saroz Körfezi'ndeki hassas alan	20
Şekil 8: Marmara Denizi'ndeki hassas kıyı su kütleleri	21
Şekil 9: Karadeniz'deki hassas kıyı su kütleleri	22
Şekil 10: Alt bölgelerin kıyı sularındaki Arazi Kullanımı Basitleştirilmiş İndeks (LUSI) Değeri	23
Şekil 11: Deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatları	26
Şekil 12: Edirne'deki Akdeniz Foku habitati	26
Şekil 13: Deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatları	28
Şekil 14: Tekirdağ'daki Akdeniz Foku habitati	29
Şekil 15: Deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatları	31
Şekil 16: 1990 yılı TR21 Bölgesi Arazi Kullanımı	33
Şekil 17: 2018 yılı TR21 Bölgesi Arazi Kullanımı	33
Şekil 18: BKAP-ETK Alt Bölgelerinin Arazi Kullanımı	37
Şekil 19: Tekirdağ İli'ndeki AAT Konumları	40
Şekil 20: Ergene Havzası'ndaki endüstriyel tesisler	40
Şekil 21: Tekirdağ İli'ndeki OSB konumları	40
Şekil 22: Ergene Havzası Koruma Planı, Derin Deniz Deşarj Sistemi Haritası	41
Şekil 23: Saha incelemesinde SÇD Ekibi tarafından gözlenen, Enez Alt Bölgesi'ne atılmış katı atıkların görüntüsü	42
Şekil 24: Bölgelerdeki katı atık bertaraf tesislerinin konumu	43
Şekil 25: Bölgedeki Limanlar	43
Şekil 26: Tekirdağ Alt Bölgesi'ndeki limanların demiryolu ve taşıt yolu bağlantıları	44
Şekil 27: Tekirdağ Alt Bölgesi'ndeki limanların taşıt yolu bağlantıları	45
Şekil 28: Doğal gaz boru hattı projeleri [8]	46
Şekil 29: Saroz Edirne Bölgesi'ne en yakın Hava Kalitesi İzleme İstasyonu'nun konumu	46
Şekil 30: 2013-2018 arası Keşan'daki yıllık PM10 ve PM2.5 Yoğunluğu ($\mu\text{g}/\text{m}^3.\text{yıl}$) [9]	46
Şekil 31: Tekirdağ Alt Bölgesi'ndeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonları'nın konumu	47
Şekil 32: Tekirdağ Bölgesi'ndeki iki istasyonun 2013-2018 yılları arası yıllık PM10 yoğunluk ($\mu\text{g}/\text{m}^3.\text{yıl}$) verileri [9]	47
Şekil 33: İğneada-Kıyıköy Bölgesi'ndeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonu'nun konumu	47
Şekil 34: 2013-2019 İğneada-Kıyıköy Bölgesi PM10 verileri [9]	47
Şekil 35: Tekirdağ – Edirne - Kırklareli Taşıma Projeleri	53
Şekil 36: İstanbul Bölge Planı'nda Kanal İstanbul Projesi	54
Şekil 37: Kapsam Belirleme Toplantısı, Mart 2020, Tekirdağ	80
Şekil 38: Çevresel Varlıklar, Mevcut Baskı ve Edirne/Saroz Bölgesi'ndeki BKAP-ETK ÖAları	82
Şekil 39: Çevresel Varlıklar, Mevcut Baskı ve Edirne/Saroz Bölgesi'ndeki BKAP-ETK ÖAları	87
Şekil 40: Online Consultation Meeting for SEA	101

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
BKAP	Bütünleşik Kıyı Alanları Planı
BKAP-ETK	Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli İçin Bütünleşik Kıyı Alanları Planı
ÇDR	Çevre Durum Raporu
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
CORINE	Çevresel Bilginin Koordinasyonu (Coordination of Information on the Environment)
CR	Kritik
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
ÇŞB - ÇED İD GM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
ÇŞB - MP GM	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
IUCN	Uluslararası Doğayı Koruma Birliği
LC	Düşük Riskli
ÇKKVY	Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi
MMS	Meteorolojik Ölçüm İstasyonu
NT	Tehdite Yakın
ÖA'lar	Öncelikli Alanlar
OSB'ler	Organize Sanayi Bölgeleri
PM	Partikül Madde
MPYY	Mekânsal Planlama Yapım Yönetmeliği
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TOB	Tarım ve Orman Bakanlığı
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UAB	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
VU	Duyarlı

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu belge Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illeri için Bütünleşik Kıyı Alanları Planı (BKAP-ETK)'nin Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD) Raporu'dur. Avrupa Birliği (AB) tarafından finanse edilen ve T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) tarafından uygulanan, "Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin (SÇD) Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi - TR2018 ESOP MI A3 12/CNP/03" kapsamında hazırlanmıştır.

BKAP-ETK'nin Kapsam ve İçeriği: Bütün ülkelerde kıyı alanları, yüksek doğal, kültürel ve ekonomik kaynak değerleri sebebiyle göç, inşaat ve yatırımların sürekli baskısı altındadır. Bu nedenle, Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetim Planları yaklaşımı, kıyı alanlarındaki sürdürülebilir gelişimi korumak amacıyla geliştirilmiştir. Türkiye'de BKAP, BKAP terimini ve esaslarını tanımlayan, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde (MPYY) (14.06.2020 tarihli ve 29030 sayılı Resmî Gazete) belirtilen gerekliliklere uygun olarak, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında 644 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca hazırlanmaktadır.

BKAP-ETK, planlama alanındaki kıyı gelişim stratejisini ana hatlarıyla belirlemekte olup, gelecekte inşaa edilecek kıyı yapıları için olan yatırım önerilerinin uygunluk değerlendirmesi süresince bir kılavuz işlevi görecektir. Ulusal Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yönetmeliğine göre, detaylı bir konum seçimi ve ÇED süreci de o aşamada ayrıca yürütülecektir.

BKAP-ETK iki alternatif plan önermektedir. Her iki alternatifte de bölgeleme, yatırımcılar tarafından ileri sürülebilecek gelecekteki yatırım teklifleri için Öncelikli Alanları (ÖA) tanımlamaktadır. ÖA'ların tanımlanmasına (bölgelere ayırma) ek olarak, her bir alternatif plan yedi Alt Bölge'de tanımlanmış ve aynı zamanda ÖA'lar için hâlihazırda önerilmiş olan birkaç öncelikli kıyı yapısını da içermektedir. İki alternatif de aynı bölgeyi kapsamaktadır, ancak ÖA'ların konumu ve boyutları hususlarında farklılık göstermektedir. Alternatif 1, bir miktar daha sınırlayıcıdır (BKAP'da kullanılan terminolojiye göre bu terim, "mutlak koruma" bakış açısını göz önünde bulundurmaktadır). Alternatif 2 (BKAP terminolojisinde "sürdürülebilir gelişim" kriterlerindeki tanımına dayanarak), genel olarak, gelişim için ayrılmış daha fazla alana sahiptir ve iki ana bölgeye (örneğin gelişim için öncelikli bir bölge ve gelişim için önerilmeyen bir bölge) ek olarak belli şartlar altında geliştirilmenin mümkün olacağı ilave bir kategoriye de belirlemektedir.

Alternatif 1'de (Mutlak Koruma) tanımlanmış iki öncelikli alan bulunmaktadır: Beyaz ile işaretlenmiş olan Birinci Öncelikli Alanlar (1. ÖA-Beyaz), kırmızı ile işaretlenmiş olan İkinci Öncelikli Alanlar (2. ÖA-Kırmızı) ve daha az sayıda önerilen öncelikli kıyı yapıları. Bu Alternatifte, kıyı çizgisinin daha fazla kısmı "son ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmıştır, bu durum bölgedeki kıyı gelişimi kısıtlamalarını belirtmektedir.

Alternatif 2'de (Sürdürülebilir Gelişim), üç adet tanımlanmış öncelikli alan bulunmaktadır: beyaz ile işaretlenen Birinci Öncelikli Alanlar (1. ÖA-Beyaz), sarı ile işaretlenen İkinci Öncelikli Alanlar (2. ÖA-Sarı), kırmızı ile işaretlenen 3. Öncelikli Alanlar (3. ÖA-Kırmızı) ve daha fazla sayıda önerilen öncelikli kıyı yapıları vardır. Bu Alternatifte, kıyı çizgisinin daha az kısmı "son ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmıştır, ve bu durum Alternatif 1 ile karşılaştırıldığında, bölgedeki kıyı gelişimini daha fazla teşvik etmektedir.

SÇD Süreci: BKAP-ETK için SÇD süreci, 22 Ekim 2019 tarihli, 1. Sektör Toplantısı ile başlamış olup, Planlama Ekibinin de ÇŞB Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü (ÇŞB / MP GM), ÇŞB MP GM Danışmanı (Utta Planlama) SÇD Ekibi ("Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'nin (SÇD) Uygulanmasının Desteklenmesi Projesi" Yüklenicisi) ve Türkiye'deki SÇD faaliyetlerinden sorumlu merci olan ÇŞB Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü'nden (ÇŞB / ÇED İD GM) oluşan katılımıyla başlatılmıştır. İlk adım olarak, kapsam belirleme faaliyetleri yönetmelik uyarınca tamamlanmıştır. Kapsam Belirleme Raporu, 27 Aralık 2019 tarihinde, bakanlık düzeyinde paydaşlarla paylaşılmış ve ilk revizyondan sonra, 13 Mart 2020 tarihinde Tekirdağ'da, planı ve plan odaklı SÇD sürecini tanıtmak amacıyla bir Kapsam Belirleme Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Kapsam Belirleme Raporu'nun son hali 22 Nisan 2020 tarihinde sunulmuştur.

Kapsam Belirleme Raporu'nun Nisan 2020 tarihinde onaylanmasına müteakip, BKAP-ETK planı Temmuz 2020 sonuna dek hazırlanma aşamasında olduğundan SÇD Ekibi, SÇD sürecine başlayamamıştır. BKAP-ETK için SÇD'yi başlatmak amacıyla, ÇŞB MP GM, 6 Ağustos 2020 tarihinde SÇD Ekibi ile, alternatif BKAP-ETK taslak planlarını paylaşmıştır. Bu taslak SÇD Raporu, BKAP Ekibi ve ÇŞB MP GM ile yakın iş birliği içinde, oldukça kısıtlı bir zaman diliminde hazırlanmıştır.

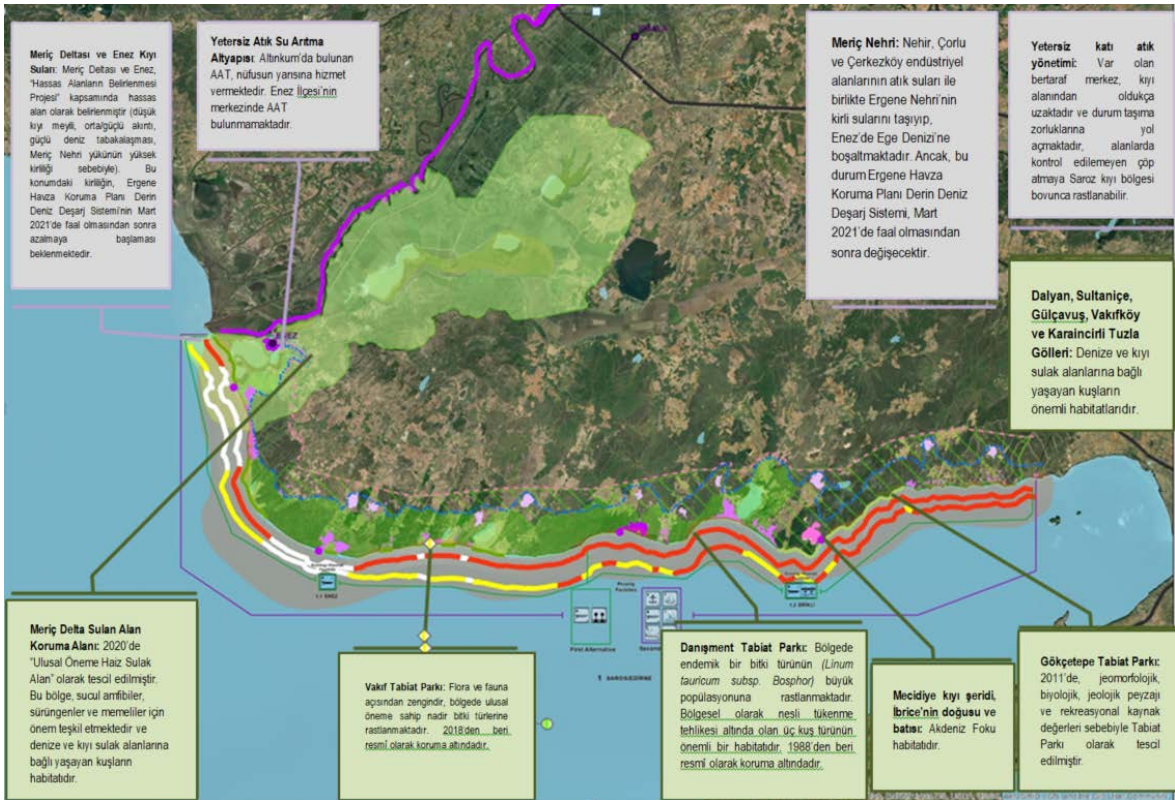
Bu SÇD Raporu, SÇD Yönetmeliği'nin Ek-4'ünün yükümlü kıldığı içerik ile tamamen aynı ekseninde hazırlanmış

olup, aşağıda belirtilenleri içermektedir;

- Planın Kapsamı (Bölüm 1)
- Bölgesel özellikler (Mevcut Durum)(Bölüm 2)
- Çevresel hedefler ve göstergeler (Bölüm 3)
- Kapsam belirleme aşaması tamamlandıktan sonraki değişiklikleri içeren kapsam (Bölüm 4)
- BKAP-ETK'nin olası önemli etkileri (Bölüm 5)
- Olası olumsuz etkilerin hafifletilmesi/önlenmesi için önerilen tedbirler (Bölüm 6)
- BKAP-ETK'nin alternatifleri (Bölüm 7)
- İstişare Toplantısı'nın ana hatları (Bölüm 8)
- İzlemeye ilişkin tedbirlerin tanımlanması (Bölüm 9)
- Sonuç (Bölüm 10)

SÇD Yaklaşımı: BKAP-ETK için SÇD çalışması, öngörülen kıyı gelişmelerinin temel çevre sorunları üzerindeki potansiyel etkilerine, yani ekosistemlerin ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve kıyı suları kalitesine ilaveten, SÇD kapsam belirleme aşamasında önerilen diğer sorunlara (örneğin hava kalitesi, iklim, halk sağlığı vb.) da odaklanmaktadır. Değerlendirme, "hiçbir şey yapmama" alternatifinin (yani, eğer BKAP uygulanmazsa) kıyı gelişimi konusunda koordinasyon ve şeffaflık/ belli kurallar eksikliğine bağlı olarak daha büyük risklere yol açmasının olası olduğu kabul edilerek, iki BKAP bölgeleme alternatifinin karşılaştırılması ve olası olumsuz çevresel etki ve riskler üzerinde durmaktadır.

SÇD, çevresel mevcut durum oluşturmak, var olan çevresel varlıkları ve BKAP planlaması bağlamına ilişkin baskıları belirlemek için, BKAP hazırlığının analitik çalışmasının verilerinden ve kendi araştırmalarından faydalanmıştır. Aşağıdaki örneği görülen, basit sentez haritaları biçiminde, BKAP bölgelemesi ile birlikte sunulan temel bilgiler, SÇD değerlendirmesinde dikkate alınan çevresel sorunlara görsel örnekleme sağlamıştır.

Temel Bulgular ve Tavsiyeler: Bu raporun 6. Bölüm'ünde açıklanan olası olumsuz etkiler ve riskler, hassas habitatların bulunduğu bölgelerdeki kıyı gelişiminin neden olduğu hassas ve nesli tükenmekte olan biyolojik çeşitliliğin olası kayıplarını öne çıkarmaktadır. İkinci önemli nokta ise, kıyı alanlarında insan popülasyonunun ve şehirleşmenin artmasından dolayı artan atık su salınımına bağlı olarak kıyı suları kalitesinde yaşanacak olası olumsuz etkidir. Bu SÇD'de (Bölüm 6) belirtilen ilave olası olumsuz etkiler diğer ikisine göre daha az öneme sahiptir.

Bu SÇD Raporu'nda belirtilen iki alternatifin olası etkileri ve riskleri göz önüne alındığında, SÇD bakış açısına göre, çevresel olarak hassas ve değerli alan bazında daha fazla koruma içerdiği (ya da yoğun kıyı gelişimine daha az açık olduğu) için, Alternatif 1'in, Alternatif 2'ye göre daha tercih edilebilir olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, büyük ölçüde, planlama ve izin süreçlerinin (Alternatif 2 başlığı altında, ÖA-Sarı ikinci kategorisinde "esnek" olarak adlandırılmıştır) şartlarının ve kriterlerinin daha sonraki detaylandırılması ve uygulanmasına bağlı olacağı mevcut çevresel etkiler göz önüne alındığında, istikrarlı şekilde ve uzman bilgisi dahilinde karar vererek, çevresel koruyucu mekanizmalarının çevre üzerindeki kayda değer olumsuz etkilerinin yaşanmayacağı garanti altına alındıktan sonra, Alternatif 2'nin de güvenli bir şekilde uygulanabileceği sonucuna varılabilir.

Bu Rapor'un 6. Bölüm'ünde sunulan SÇD önerileri belirlenmiş riskleri gidermeyi amacı taşımakta olup, başarılı bir şekilde uygulandığı takdirde, Alternatif 1 ya da Alternatif 2'den hangisinin uygulandığı fark etmeksizin, önem arz eden olumsuz etkilerin en aza indirilebilir. SÇD raporunda, aşağıda belirtilen türde önerilerde bulunulmuştur (her bir BKAP alt bölgesi için özel tanımlamalar için Bölüm 6'da verilmiştir):

- a. Alternatif 2'deki 2. Kategori Öncelikli Alanı'nın (sarı) belirli bölümlerinin yeniden sınıflandırılması, böylece potansiyel duyarlı alanların, yalnızca sınırlı kıyı gelişiminin mümkün olduğu 3. Kategori Öncelikli Alanı (kırmızı) olarak sınıflandırılması
- b. Duyarlı çevreye yönelik kümülatif risklerin önlenmesi adına yatırımcıların gelecekteki teklifleri için kıyı yapılarının türüne, sayısına ve kapasitesine yönelik, BKAP bünyesindeki kısıtlama hükümleri getirilmesi
- c. Yatırımcılar tarafından sunulan gelecekteki proje önerilerinin fizibilite çalışmasında ve/veya ÇED sürecinde göz önünde bulundurulması gereken belirli çevresel endişelere ilişkin olarak BKAP bünyesinde belirli şartların eklenmesi
- d. BKAP'ın gelecekteki çevresel etkilerinin belirlenmesi için izleme göstergeleri oluşturulması

1. PLAN / PROGRAMIN KAPSAMI, HEDEFLERİ VE DİĞER İLGİLİ PLAN / PROGRAMLAR İLE İLİŞKİSİ

1.1 BKAP'NİN KAPSAMI VE HEDEFLERİ

BKAP planları¹, ÇŞB'nin Teşkilat ve Görevleri Hakkında 644 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca hazırlanmaktadır. Bahsi geçen Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. Maddesi uyarınca, bütünleşik kıyı alanları yönetimi ve planlaması çalışmaları, ÇŞB - MP GM'nün sorumluluğundadır.

BKAP planları, "Bütünleşik Kıyı Alanları Planı" terimini ve esaslarını tanımlayan, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği (MPYY) (RG. Sayı 29030, Tarih 14.06.2014)'nde belirtilen gereklilikler ile uyumlu olarak hazırlanmaktadır. MPYY'ye göre, BKAP, "Kıyıları, etkileşim alanı ile birlikte tüm sektörel faaliyet ve planları, sosyal ve ekonomik konuları da içerecek şekilde bütünleşik bir yaklaşımla ele alan; kıyı alanlarındaki fonksiyon ve faaliyetler ile kıyı alanlarına yönelik hedefler arasındaki uyumu sağlayan; sürdürülebilir gelişme ilkesi doğrultusunda kıyı ekosisteminin korunmasını ve doğal kaynakların kullanımını gözeterek; ulaşım türleri ile ilgili kıyıda yapılması gerekli altyapı tesislerini içeren; koruma ve kullanma dengesini sağlayacak biçimde mekânsal hedef, strateji ve eylem önerilerini ve yönetim planını kapsayan, 1/25.000 veya 1/50.000 ölçekte şematik ve grafik planlama diline uygun, plan paftası ve planlama raporu ile bütün olarak stratejik planlama yaklaşımı çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içinde hazırlanan plandır". MPYY'de belirtildiği üzere, BKAP'lar, mekânsal planlama kademelenmesinde yer almayan, kıyı ve etkileşim alanına özgü stratejik yaklaşımla hazırlanan ve imar planlarını² yönlendiren planlardır. MPYY'e göre, BKAP'lar ayrıca yetkili kurum ve kuruluşlara, yerel yönetimlere ve yatırımcılara, kıyı alanlarında planlama, proje tasarımı ve uygulama hususlarında da kılavuzluk etmektedir.

MPYY'nin 28. Maddesine göre, planlama alanının sınırları ÇŞB - MP GM tarafından, kıyı ve coğrafik, ekonomik, sosyal, tarihi ve ulaşım açısından etkileşimde bulunduğu doğal çevre, kullanım ve faaliyetler temelinde ve gerekli durumlarda, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak belirlenir.

MPYY'nin 29.1. maddesine göre, BKAP kapsamındaki mekânsal stratejiler, kıyı bölgelerine ilişkin sektörel eğilimlere, öngörülere ve hedeflere ve kıyı alanları ve etkileşim alanlarına odaklı bütünsel bir yaklaşım ile gerçekleştirilir. Aynı maddede, BKAP planlama süreci esasları aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

- Kıyı alanlarında sürdürülebilir gelişme ilkesi doğrultusunda; hassas ekosistemler korunarak doğal ve kültürel kaynaklardan yararlanmada sektörler ve faaliyetler arası uyumun sağlanması,
- Kıyıya denizden veya karadan erişilebilirlik, kıyılarından yararlanmada kamu yararı ve eşitlik ilkesi çerçevesinde stratejilerin geliştirilmesi,
- Kıyı alanlarında yetki ve sorumluluğu olan kurumlar ve idareler ile kıyıda faaliyet gösteren sektörler arası uyum ve eşgüdümüne yönelik yönetim modelinin oluşturulması, planlama ve yönetime ilişkin uygulama araçlarının geliştirilmesi,
- Kıyıyla ilgili bölgesel ve il düzeyinde yapılacak planlara ve çalışmalara yol göstermesi, şematik ve grafik planlama dili kullanılarak hazırlanması,
- Planlama sürecinde kıyı alanlarının mevcut profilinin çıkarılması,
- Var olan potansiyeller ve fırsatlarla birlikte sorunlar ve kısıtların ortaya konulması,
- Alana ilişkin güncel bilgilerden hareketle alt bölgeler özelinde mekânsal gelişme ve planlama stratejilerinin tarif edilmesi,

¹ Türk mevzuatında plan, Bütünleşik Kıyı Alanları Planı olarak anılmaktadır. Ancak, hem bütünleşik kıyı "yönetimi" ve "planlaması" yaklaşımlarını da içinde bulundurmaktadır. Bu nedenle, SÇD Raporu'nun İngilizce versiyonunda uluslararası terminoloji, Türkçe versiyonunda yerel terminoloji kullanılmıştır.

² Türkiye'de, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği (MPYY) (14.06.2020 tarihli ve 29030 sayılı Resmî Gazete) uyarınca, üç mekansal plan seviyesi bulunmaktadır, bu seviyeler yukarıdan aşağıya şu şekilde sıralanır: i) **Mekansal Strateji Planı**: Mekansal Strateji Planı, şematik ve grafik bir dil kullanılarak, 1/250.000, 1/500.000 ya da daha yüksek ölçekli haritalar kullanılarak hazırlanır, gerekli görüldüğünde bütünüyle bir ülke ya da bölge için hazırlanabilir; ii) **Çevre Düzeni Planı**: Çevre Düzeni Planı, bölge, havza ya da il düzeyinde, 1/50.000 ya da 1/100.000 ölçekli haritalarda ölçeğinin temsili kullanılarak hazırlanır.; iii) **İmar Planları**: İmar Planları genellikle yerleşim yerleri için 1/5.000 ölçekli hazırlanır, büyükşehir belediyelerinde 1/5.000 ile 1/25.000 ölçekleri arası herhangi bir ölçekle hazırlanabilir. İmar Uygulama Planı 1/1.000 ölçekle hazırlanır.

- h) Stratejilerin hayata geçirilmesini sağlayacak ve kolaylaştıracak katılımcı bir yönetim modelinin geliştirilmesi.

MPYY'nin 29.2. maddesine göre, BKAP'ların hazırlığı sırasında, aşağıda belirtilen konular hakkındaki veriler ilgili kurum ve kuruluşlardan alınmalıdır; denizler, nehirler, göller, göletler ve bunların karadaki etki alanlarına ilişkin aşağıda belirtilen analizler, anketler ve araştırmalar, toplanan veriler ışığında yürütülmelidir:

- a) Kıyı ekosistemi
- b) Afet tehlikeleri (deprem, heyelan, kaya düşmesi, su baskınları, tsunami,vb.)
- c) Dalga ve rüzgâr iklimi, su çevrim özellikleri, deniz akıntıları, fırtına kabarması, deniz seviyesi yükselmesi
- d) Kıyı kenar çizgisi ve sahil şeridi uygulamaları
- e) Ana ulaşım bağlantıları (Karayolu, demiryolu, denizyolu, havayolu)
- f) Limanlar, ticari iskeleler, balıkçı barınakları, boru hatları, tersaneler
- g) Deniz ticareti ve deniz ulaşımı
- h) Doğalgaz ve petrol ürünleri depolama iletim ve rafineri tesisleri
- i) ğ) Turizm ve konaklama tesisleri, yat ve kruvaziyer turizmi
- j) Balıkçılık, su ürünleri ve balık çiftlikleri
- k) i) İçmesuyu sistemi, katı atık yönetimi ve hava kalitesi
- l) Sahil güvenlik, dalışa yasak bölgeler
- m) Yerleşim alanlarının kıyı yönünde ve kıyı ile ilişkili genişleme eğilimi

BKAP'ların kapsam ve hedefleri; i) Uluslararası yükümlülükleri karşılamak, ii)Koruma ve denetimle ilgili tedbirleri belirlemek, iii)Yerel beklenti ve talepleri yönlendirmek, iv) Örtüşen yetki alanlarını düzenlemek, v) Kıyı alanlarındaki yatırım süreçlerini hızlandırmak, vi) Kıyı kullanıcıları arasındaki anlaşmazlıkları çözmek, vii) Çevre sağlığı ile ekonomik gelişim arasındaki dengeyi sağlamak bir araç oluşturmaktır.

Türkiye'de bütünlük kıyı alanları yönetimi alanındaki çalışmalar, 1990'lı yılların başında başlamıştır. Bu süre zarfında acil müdahale gerektiren küçük ölçekli kıyı alanları için yönetim planları ve projeler hazırlanmıştır. 2000'lerde, ölçek büyük ölçüde genişletilmiştir ve BKAP'lar, özel çevre koruması alanları ve lagünler gibi özel alanlar için hazırlanmıştır. Çalışmaların genel hedefi, kıyı alanlarının makul ve sürdürülebilir yönetimini güvence altına almak için yasal, kurumsal ve idari yapılanma, kısa, orta ve uzun dönem öncelikler, hedefler ve uygulama programları hazırlamak olmuştur.

ÇŞB - MP GM, BKAP planlaması ve ilgili çalışmalarını 2000'lerde başlatmıştır. Bu kapsamda İzmit Körfezi (Kocaeli-Yalova) BKAP'ı (2008) ve İskenderun Körfezi (Adana-Mersin-Hatay) BKAP'ı (2009) hazırlanmıştır. Bu dönemde, Samsun BKAP'ı (2011), Antalya BKAP'ı (2011) ve İzmir Körfezi BKAP'ı (2012) hazırlanmıştır. Onaylanmış diğer BKAP'lar, MPYY 2014 yılında yürürlüğe girdikten sonra hazırlanmıştır.

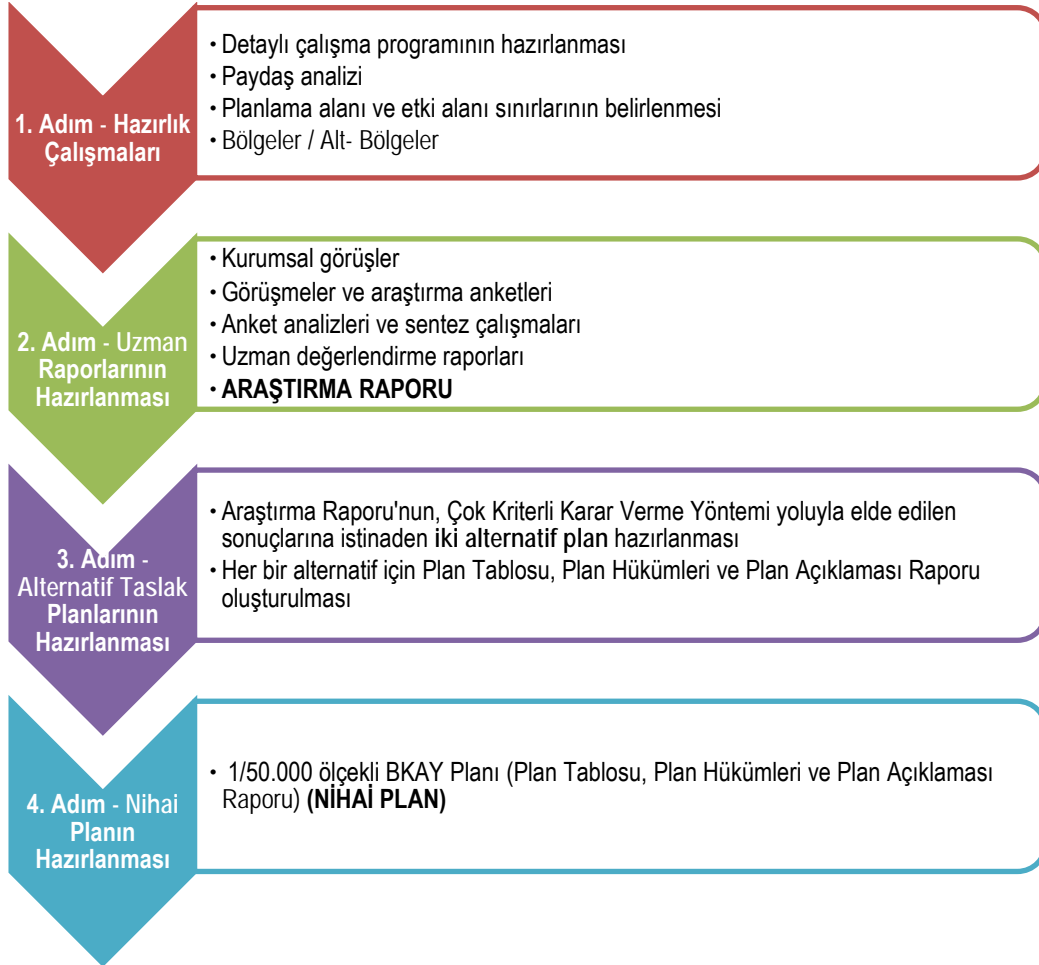
Tablo 1: ÇŞB - MP GM'nin tamamlanmış, devam eden ve planlanan BKAP çalışmaları

ÇŞB - MP GM'nin BKAP planlama çalışmaları	Onaylanma Tarihi
İzmit Körfezi (Kocaeli-Yalova) Bütünlük Kıyı Alanları Planı	2008
İskenderun Körfezi (Adana-Mersin-Hatay) Bütünlük Kıyı Alanları Planı	2009
Samsun Bütünlük Kıyı Alanları Yönetimi Planı	2011
Antalya Bütünlük Kıyı Alanları Yönetimi Planı	2011
İzmir Körfezi Bütünlük Kıyı Alanları Planı	2012
İzmit Körfezi (Kocaeli-Yalova) Bütünlük Kıyı Alanları Planı (Revizyon)	2014
İskenderun Körfezi (Adana-Mersin-Hatay) Bütünlük Kıyı Alanları Planı (Revizyon)	2015
Bursa Bütünlük Kıyı Alanları Planı	2015
Aydın-Muğla Bütünlük Kıyı Alanları Planı	2018
Balıkesir-Çanakkale Bütünlük Kıyı Alanları Planı	2018
Ordu-Giresun-Trabzon Bütünlük Kıyı Alanları Planı	Devam Ediyor

Kaynak: ÇŞB-MP GM'nin internet sayfasından alınan bilgiler ile SÇD Ekibi tarafından oluşturulmuştur.

BKAP-ETK, ÇŞB – MP GM adına çalışan bir Müşavir (UTTA Planlama) tarafından hazırlanmıştır. BKAP-ETK çalışmaları, Eylül 2019 tarihinde planlama alanlarının sınırlarının belirlenmesi, paydaş analizi ve veri toplama ile başlamıştır. SÇD Raporu taslağının hazırlanma dönemi olan Ağustos 2020 itibariyle, iki alternatif plan mevcut bulunmaktaydı.

BKAP-ETK'nin hazırlanma sürecinde, ÇŞB – MP GM tarafından dört temel adım izlenmiştir. BKAP-ETK'nin hazırlanma süreci Şekil 1'de özetlenmiş olup, aşağıda açıklanmıştır.

Şekil 1: BKAP planlama süreci

Kaynak: Planlama Ekibi tarafından verilen bilgiler temelinde, SÇD Ekibi tarafından hazırlanmıştır.

1. Adım - Hazırlık Çalışmaları, kıyı alanlarının sınırlarının belirlenmesi, paydaş analizi ve veri toplanması çalışmalarını kapsamaktadır. Kıyı alanının sınırlarının belirlenmesi, çalışmalar için önemli bir başlangıç adımıdır. Planlama Alanı, teknik şartnamede genel bir kural olarak, deniz yönünde 1-2 deniz mili derinlik ve kara yönünde 2-3 km derinlik olarak tanımlanmaktadır. Planlama alanı ve etki alanının kesin sınırları, eşikler, önemli ulaşım bağlantıları, kıyı boyundaki sektörel eğilimler, jeomorfolojik yapı, kıyı yerleşimlerinin ve nüfus dağılımının kalitesi, idari sınırlar, özel statülü alanlar gibi bazı belirli etkenler göz önüne alınarak, BKAP planlama ekibi tarafından belirlenir.

2. Adım - Uzman Raporunun Hazırlanması, kıyı ve deniz alanlarını, aşağıdakileri belirten ancak bunlarla sınırlı olmayan alanlara ilişkin anket ve analizleri kapsar.

- Şunlar üzerinde mevcut durum değerlendirmesi için mekânsal analiz: Ülke ve bölge düzeyinde coğrafi veriler, yerleşim özellikleri ve fiziksel gelişim eğilimleri, doğal mevcut durum (iklim, jeoloji, jeomorfoloji, hidrolojik ve hidrojeolojik yapı, toprak kalitesi ve kıyı erozyonu, ekolojik yapı, biyolojik yapı – flora ve fauna -), tarihi, kültürel ve arkeolojik yapı, korunan alanların demografik yapısı
- Ulaşım, turizm, su ürünleri yetiştiriciliği, enerji, sanayi ve çevre vb. üzerine sektör analizi: Deniz ortamı ve nehir havzaları, deniz kirlilik seviyesi ve analizi, evsel ve endüstriyel atık su ve atık su arıtımı, içme suyu ile deniz arasındaki ilişki, kirlenici kullanım tipolojilerinin ve önlemlerinin belirlenmesi (OSB, tek endüstri), katı atık yönetimi sistemleri, hava kalitesi, endüstriyel su temini bölgeleri, toprak kirliliği, ÇED izinleri (devam eden ve tamamlanmış), yeraltı suyu verileri ve yeraltı suyu seviyeleri ile plana girdilerini içermektedir.

3. Adım-Alternatif Taslak Planlarının Hazırlanması: 2. Adımın çalışmalarından elde edilen verilere göre, BKAP'ın plan kararları ve kıyı yapılarının konumlarının seçilmesi için referanslardan bilimsel veri üretebilmek ve farklı bir bakış açısı ile bir değerlendirme geliştirmek için Çok Kriterli Karar Verme Yöntemi (ÇKKVY)³ olarak adlandırılan yöntem kullanılmaktadır.

ÇKKVY'nin temel kriterleri olarak şunlardır: i) Kara Tarafının Deniz Tarafıyla Mekânsal Etkileşimi, ii) Kara Tarafının Deniz Tarafıyla Mekânsal Etkileşimi, iii) Çevresel etki ve iv) Ekolojik ve biyolojik çeşitlilik. Bahsedilen temel kriterler, Tablo 2'de sunulan ağırlık puanı ve uygunluk puanı ile birlikte, alt kriterler ve parametreler ile detaylı olarak verilmiştir. Değerlendirmeler sırasında, Tablo 2'de verilmiş belirlenen parametreler, BKAP planlama ekibi tarafından planlama alanı için puanlandırılmıştır. Ek olarak, Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) yazılımı (Arcmap) kullanımı örtüşmeleri belirlenmiş olup, parametrelerin kümülatif puanları hesaplanmıştır. Buna istinaden, alanlar (öncelikli kıyı yapıları ile birlikte – Bkz Tablo 2) için öncelik seviyeleri; kıyı yapılarının nerelerde inşa edilebileceğini, kıyı yapılarının mekânsal durumlarından dolayı olumsuz etki yaratabileceği yerleri ve çevre, ekolojik ve biyolojik kaynakları anlatan iki alternatif tanımlanmıştır. Öncelik seviyeleri, belirtilen renklere göre sunulmuştur: “beyaz: birinci öncelik (en çok tercih edilen)”; “turuncu: ikinci öncelik (tercih edilebilir)”, “kırmızı: üçüncü öncelik (tercih edilmez)”.

4. Adım – Nihai Planın Hazırlanması: İki alternatiften biri seçildikten sonra, seçilen alternatif detaylı olarak açıklanacaktır ve, seçilen alternatif için Plan ve Plan Açıklaması Raporu hazırlanacaktır.

Tablo 1: Ana kriterler, alt kriterler ve ÇKKVY parametreleri

Ana Kriterler	Alt Kriterler / (Ağırlık Puanı)	Parametreler / (Uygunluk Puanları)	
Kara Tarafının Deniz Tarafı İle Mekansal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Kriterler (100)	Doğal Yapı hakkındaki kriterler (45)	Jeolojik Yapı / (7)	Diğer formasyonlar / (7)
			Alüvyonal formasyonlar / (1)
		Orman Alanları / (12)	Orman alanı yok / (12)
			Orman alanı var / (1)
		Doğal Koruma Alanları / (12)	Sit alanı yok / (12)
			2. ve 3. Derece Doğal Sit Alanı (Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanma alanı) / (8)
	Kesin korunacak hassas alanlar (1. Derece Doğal Sit), Milli Park Kanunu Kapsamındaki Alanlar, KTKGB / (2)		
		Sulak alanlar, Tampon Bölge, Ekolojik Etkilenme Bölgesi / (1)	
	Topoğrafik eşik değerleri / (5)	%0-5 Eğim / (5)	
		%5-10 Eğim / (4)	
		%10-15 Eğim / (3)	

³ Genel olarak, belirli bir bileşen üzerindeki bir eylemin muhtemel etkisinin veya çeşitli bileşenler ile ilgili etki özelliklerinin geliştirilme sırasının belirlenmesi için kullanılır. Muhtemel en güçlü sebep-sonuç ilişkisini belirleyen araçlardan biridir ve sonrasında, değerlendirmelerin sonuçlarını özetler. Ek olarak, ÇKKVY, etkileşimlerden elde edilen bulguları sunar, tahminleri, sonuçların arkasındaki veri ve hesaplamaları sunmaz.

Ana Kriterler	Alt Kriterler / (Ağırlık Puanı)	Parametreler / (Uygunluk Puanları)	
		%15-20 Eğim / (2)	
		%20< Eğim / (1)	
		Tarım Alanları / (5)	Tarım alanı yok/ (5)
			Marjinal tarım arazisi / (3)
			Dikili tarım arazisi / (2)
			Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazisi / (1)
		Erozyon / (4)	Hiç veya çok az / (4)
			Orta / (3)
			Şiddetli / (2)
			Çok şiddetli / (1)
	Kentsel Yapıya İlişkin Kriterler (45)	Kentsel Koruma Alanları / (17)	Sit alanı yok / (17)
			3. Derece Arkeolojik Sit / (12)
			Kentsel Sit Alanı, 2. Derece Arkeolojik Sit / (3)
			1. Derece Arkeolojik Sit (1)
		Kentsel Estetik, Silüet, Deniz kenarı yerleşimi / (20)	Kentsel kullanım var/ (20)
		Kentsel kullanım yok / (1)	
	Plaj Alanları/ (8)	Plaj yok / (8)	
		Plaj var / (1)	
	Ulaşım ve İletişim Kriterleri (10)	Erişilebilirlik, iletim hattı yakınlık, Art bölge / (6)	Havalimanı, otoyol ve demiryolu yakınlık çok / (6)
			Havalimanı, otoyol ve demiryolu yakınlık orta / (4)
Havalimanı, otoyol ve demiryolu yakınlık az/ (1)			
İletim Hatları / (4)		Denizden geçen iletim hattı yok / (4)	
		Denizden geçen iletim hattı var / (1)	
Deniz Tarafının Kara Tarafı ile Mekansal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Kriterler (100)	Mevcut durum ve potansiyel ihtiyaçların belirlenmesi / (25)	İhtiyaç var / (25)	
		İhtiyaç yok / (1)	
	Dalga ve iklimsel özellikler / (15)	Olumlu / (15)	
		Olumsuz / (1)	
	Akıntı iklimi ve çevrinti / (10)	Olumlu / (10)	
		Olumsuz / (1)	
	Kıyı jeomorfolojisi ve taşınım / (10)	Olumlu / (10)	
		Olumsuz / (1)	
	Deniz topoğrafyası ve oşinografi / (15)	Uygun / (15)	
		Uygun Değil / (1)	
	Zemin koşulları ve yapısal tasarım + depremsellik (15)	Uygun / (15)	
		Uygun değil / (1)	
Su Ürünleri Yetiştiriciliği Alanları (10)	Yok / (10)		
	Var / (1)		
Çevresel etki	Su ve sediman kirliliği / (25)	Az hassas olan alanlar / (25)	

Ana Kriterler	Alt Kriterler / (Ağırlık Puanı)	Parametreler / (Uygunluk Puanları)
kriterleri (100)		Hassas alanlar (1)
	Katı atıklar / (15)	Düzenli depolama yok / (15)
		Düzenli depolama var / (1)
	Endüstriyel kirlilik / (15)	Sanayi tesisi yok / (1)
		Sanayi tesisi var / (15)
	Nehirler tarafından taşınan kirlilik / (20)	Yok / (1)
		Var / (20)
	Ekolojik durum sınıfı/ (10)	Orta ekolojik durum / (1)
		Zayıf ekolojik durum / (10)
	Plaj suyu kalitesi / (10)	Maksimum koliform sayısı 1000'in altında / (1)
Maksimum koliform sayısı 1000'in üzerinde / (10)		
Hava kirliliği / (5)	Düşük / (1)	
	Orta (2. Grup) / (3)	
	Yüksek (1. Grup) / (5)	
Ekolojik ve biyolojik çeşitlilik etki kriterleri (100)	Biyokolojik değerlendirme (karasal, sucul) (endemik, nesli tehlike altında olan türler vb.) / (60)	Endemik ya da nesli tehlikede olan türler mevcut değil / (60)
		Endemik ya da nesli tehlikede olan türler mevcut / (1)
	Sucul ekosistem (flora, fauna), karasal ekosistem (flora, fauna) / (40)	Biyolojik çeşitlilik yok / (40)
		Orta biyolojik çeşitlilik / (20)
Biyolojik çeşitlilik mevcut / (1)		

Ana kriterlerin alt kriterleri olduğu durumlarda, ana kriterlerin puanlarının diğer ana kriterlerin puanlarından daha yüksek olması gerekmiştir. Bu nedenle, ana kriterlerin puanlarının ağırlıklarını yaklaşık olarak değerlendirmek için, standartlaştırma sebebiyle, ana kriterler bir katsayı ile çarpılmıştır:

- Kara Tarafının Deniz Tarafı ile Mekansal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Kriterler (3)
- Deniz Tarafının Kara Tarafı ile Mekansal Etkileşiminin Belirlenmesine İlişkin Kriterler (2,5)
- Çevresel etki kriterleri (1,5)
- Ekolojik ve biyolojik çeşitlilik etki kriterleri (0,75)

Nihai ürünün sınıflandırılması, doğal kırılmaları ve yığılma aralıklarını aritmetik ve sürekli değer artırımından belirleyen, "Doğal Kırılım" (natural breaks) sınıflandırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır.

Sonuçlara göre kıyı yapılarının nereye inşa edilebileceğine ilişkin öncelik seviyeleri, mekânsal, çevresel, ekolojik ve biyolojik açıdan, hangi inşa alanlarının zararlı olabileceğini belirlemiştir.

1.2 BKAP BÜNYESİNDEKİ ALTERNATİF PLAN TASLAKLARI

2. Adım'da belirtilen anketlerin, analizlerin ve Araştırma Raporu'nun hazırlığının tamamlanmasından sonra, yukarıda belirttiği üzere, ÇKKVY yoluyla, ÇŞB-MP GM tarafından, üst ölçek mekânsal planında (örn. Ergene Havzası, Trakya Alt bölgesi, 1/100.000 Çevre Düzeni Planı) tanımlanan vizyonlar, stratejiler ve kararlar göz önünde bulundurularak iki alternatif geliştirilmiştir. Plan Açıklama Raporları, her bir alternatif için hazırlanmış olup, kıyı alanının mevcut ve potansiyel durumu bazında geliştirilen gelişim senaryoları ve stratejileri içermektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere, nihai ürünün sınıflandırılması "Doğal Kırılım" sınıflandırma yöntemi kullanılarak yapılmıştır. ÇVKKY'den elde edilen puan, ilk alternatif için ikiye ayrılmıştır:

- Birinci Öncelikli Bölgeler: 528-682 nokta,
- İkinci Öncelikli Bölgeler: 322-528 nokta.

Bir diğer taraftan, ikinci alternatif için veriler üçe ayrılmıştır:

- Birinci Öncelikli Bölgeler: 528-682 nokta,
- İkinci Öncelikli Bölgeler: 430-528 nokta.
- Üçüncü Öncelikli Bölgeler: 322-430 nokta.

Ek olarak, alternatif planlar, kıyı yapıları teklifleri açısından belli bir dereceye kadar birbirlerinden ayrılmaktadır. Bu nedenle, Alternatif 1 ve Alternatif 2 arasındaki temel fark, ÇKKVY analizinden değil, her bir alternatifin proje teklifleri sonucundan kaynaklanmaktadır.

Mutlak Koruma Kriterleri'ne dayanan Alternatif 1

Alternatif 1'de, yönetim planları ile birlikte mekânsal hedefler, stratejiler ve eylem teklifleri, koruma-kullanım dengesini göz önünde tutarak tanımlanmaktadır. Alternatif 1'in temel amacı, koruma-kullanım dengesi uyarınca olan ihtimalleri sunmaktır. Birinci Öncelikli Alanlar, ÇVKK yönteminin bir sonucu olarak tanımlanmış olup, korumalı kullanıma uygun olan alanları sunmaktadır. Alternatif 1'de, kıyı yapılarının/ tesislerinin inşasına dair öncelik sırasıyla, "Birinci Öncelikli Alanlar" ve sonrasında "İkinci Öncelikli Alanlar" olacaktır. "Birinci Öncelikli Alanlar", "BEYAZ" olarak ve "İkinci Öncelikli Alanlar", "KIRMIZI" olarak işaretlenmiştir.

Sürdürülebilirlik Kriterleri'ne dayanan Alternatif 2

Alternatif 2'de, teklifler, sürdürülebilir kalkınma ilkeleri uyarınca, kıyı ekosisteminin korunması ve doğal kaynakların kullanımı göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Alternatif 2'de, kıyı yapılarının/ tesislerinin inşasına dair öncelik sırasıyla, "Birinci Öncelikli Alan", sonrasında "İkinci Öncelikli Alan" ve "Üçüncü Öncelikli Alan" olacaktır. "Birinci Öncelikli Alanlar", "BEYAZ", "İkinci Öncelikli Alanlar", "SARI" ve "Üçüncü Öncelikli Alanlar", "KIRMIZI" ile işaretlenmiştir.

Her iki alternatifte de ikinci/ üçüncü öncelikli alanda bulunup, "KIRMIZI" ile işaretlenmiş, var olan ve hâlihazırda planlanmış tesisler, mevcut alanlarda faaliyetlerine devam edeceklerdir. Bakım ve tamir faaliyetleri, bu tesislerde devam ettirilebilecektir. Bununla birlikte, yatırımcıların, mevcut tesislere ek tesisler inşa etme talepleri ÇŞB – MP GM tarafından değerlendirilecektir. Ek olarak, her iki alternatifte de KIRMIZI olarak işaretlenen ve daha az tercih edilen alanlar, ancak BEYAZ ve SARI alanlarda yer olmaması durumunda kıyı yapıları yatırımları için değerlendirilecektir.

1.3 BKAP'NİN İÇERİĞİ VE ALTERNATİF PLAN TASLAKLARI

Tablo 2: "Birinci Öncelikli Alanlar"da konum seçim yapacak "Öncelikli Kıyı Yapıları"

Alt bölge	"Birinci Öncelikli Alanlar"da konum seçimi yapacak "Öncelikli Kıyı Yapıları"	Alternatif 1	Alternatif 2
1. Saroz / Edirne Bölgesi			
Enez Alt bölgesi	- Kabotaj hattında 1 Feribot İskelesi - 1 Bakım Tutum Tersanesi	-	√
Erikli Alt bölgesi	- 200 balıkçı teknesi kapasiteli bir balıkçı barınağı - 10 Kıyı Koruma Yapısı (mahmuz)	√	√
	- 1 çekek yeri - 250 yat kapasiteli 1 marina (4-5 çapa)	-	√
2. Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi			
Şarköy Alt bölgesi	- 250 yat kapasiteli 1 marina (4-5 çapa) - 250 balıkçı teknesi kapasiteli bir balıkçı barınağı - Rekreatif kıyı düzenlemesi	√	√
Uçmaktare Alt bölgesi	- Rekreatif kıyı düzenlemesi	√	√
Tekirdağ Alt bölgesi	- Rekreatif kıyı düzenlemesi	√	√

Alt bölge	"Birinci Öncelikli Alanlar" da konum seçimi yapacak "Öncelikli Kıyı Yapıları"	Alternatif 1	Alternatif 2
Marmara Ereğlisi Alt bölgesi	- 1 tersane - 250 balıkçı teknesi kapasiteli bir balıkçı barınağı - Rekreatif kıyı düzenlemesi	√	√
3. İğneada-Kıyıköy / Kırklareli Bölgesi			
İğneada-Kıyıköy Alt bölgesi	- 200 yat kapasiteli 1 marina (3 çapa) - 250 balıkçı teknesi kapasiteli bir balıkçı barınağı - Rekreatif kıyı düzenlemesi	√	√
	- Kabotaj hattında 1 Feribot İskelesi - 1 tersane	-	√

Yukarıda belirtildiği üzere, alternatifler öncelikli alanlar ile birlikte teklif edilen kıyı yapıları nezdinde değerlendirildiğinde, Alternatif 1'in daha çevre dostu bir alternatif olduğu sonucuna varılabilir.

1.4 DİĞER İLGİLİ PLAN VE PROGRAMLAR İLE OLAN İLİŞKİ VE ETKİ

Aşağıdaki tabloda, BKAP-ETK'nin diğer ulusal plan ve programlar ile olan ilişkisi özetlenmiştir. Son sütun planların BKAP-ETK veya ulusal eylemler ile ilişkisini göstermektedir.

Tablo 3: BKAP ile İlgili Planlar

Belge Adı	Yılı	BKAP ile İlgili Karar
Ulusal ve Bölgesel Kalkınma Planları		
11. Kalkınma Planı	2019	BKAP'ye uygun olan plan kararları aşağıda özetlenmiştir: <ul style="list-style-type: none"> • Öncelikli Gelişim Alanlarından biri olan turizm sektörü için 2 hedef tanımlanmıştır: Kıyı alanlarının turizm sektörünün talepleri ile entegre bir şekilde koruma-kullanma dengesi dikkate alınarak bütünlük yönetimi ve planlaması yapılacaktır. • Ülkenin turizm değeri, hedef temeline göre tanımlanıp gruplandırılacaktır. Sektörel Politikalar 1 altında, Lojistik ve Taşıma hedefleri tanımlanmıştır. • Ülkemizdeki kamu sektörü ve özel sektördeki liman yatırımları, bütüncül bir bakış açısı ile koordine edilecek, çevreye duyarlı ve sürdürülebilir liman uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
TR21 Trakya Bölgesel İmar Planı	2014	Planın vizyonu, "Yüksek katma değer ürün yapısı ile doğal ve kültürel değerlerini koruyarak gelişen Trakya, bir işbirliği ve inovasyon kültürü tarafından idare edilmekte olup, yüksek bir yaşam ve refah seviyesine sahiptir." olarak tanımlanmaktadır. Plan, 3 adet gelişme eksenini geliştirmiştir: "İnsanlar ve Toplum", "Yaşam ve Çevre" ve "Üretim ve Ekonomi". <ul style="list-style-type: none"> • Bölgesel plan, Trakya'nın lojistik üs haline gelme hedefine ulaşması için ulusal ve uluslararası ulaşım altyapısını güçlendirme, çok amaçlı ulaşım altyapısı geliştirme, lojistik merkezi oluşumunu destekleme ve iş birliğini artırma hususlarında politikalar belirlemiştir.
TR10 İstanbul Bölge Planı	2014	3. Gelişme Ekseninde olan bütüncül ve kapsayıcı kentsel dönüşüm öncelikli alanı için <ul style="list-style-type: none"> • Strateji 2. Sanayinin kente getirdiği yükü azaltacak, sanayinin gelişimine imkân verecek mekânsal dönüşümün sağlanması. • Hedef 1. Sanayi alanlarının envanter çalışmasının, ekonomik ve kentsel yük analizlerinin yapılması ve İstanbul'da sanayinin dönüşümü ve desantralizasyonuna yönelik bir strateji belgesi ve eylem planının hazırlanması
Mekânsal Planlar		
ÇŞB – MP GM tarafından hazırlanan, 1/100.000 ölçekli "Trakya Alt bölgesi	2010, 2019 yılında revise	Plan, 2023 yılı hedeflerini göz önünde bulundurarak, bölgenin hayat kalitesinin, ekonomik ve sosyal dengesinin geliştirilmesini hedeflemektedir. Plan, Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinin çevresel-ekonomik dengesi ile,

Belge Adı	Yılı	BKAP ile İlgili Karar
Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı Revizyonu"	edilmiştir	ekonomik yapının üretimini ve restorasyonunu artıracak tedbirleri kapsamaktadır. <ul style="list-style-type: none"> • Tekirdağ il merkezinin, 1/100.000 ölçekli İstanbul ÇDP'sinde önerilen Silivri çekim merkezi ile hinterlandı Trakya Alt Bölgesi tarafından şekillendirilen bir yönetim, kültür, turizm, ticaret ve eğitim merkezi olması planlanmaktadır. • Bölgenin endüstriyel merkezi olan Çerkezköy sanayi alanı, yapısal dönüşüm şartı ile kimliğini devam ettirmesi, plan tarafından öngörülmektedir. • Gümüşyaka'dan Barbaros'a uzanan liman bölgeleri, Gümüşyaka, Muratlı, Tekirdağ Merkez ve Çerkezköy sanayi alanlarında konumlandırılacak lojistik alanlar tarafından desteklenecektir. • Enez, Şarköy, Tekirdağ Merkez, Demirköy ve Vize'de, Trakya Alt Bölgesi'nin güney ve kuzey batı kıyılarındaki kıyı potansiyellerine erişilebilirliği artırmak ve kıyı turizmini canlandırmak adına, yat turizminin geliştirilmesi önerilmektedir.
Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illeri için 1/25.000 ölçekli İmar Planları	2011	❖ Bu planlar, 1/100.000 ölçekli Trakya Alt bölgesi Ergene Havzası Revizyonu, Bölgesel Kalkınma Planı ile tutarlı olacak şekilde hazırlanmıştır.
İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan, ÇŞB – MP GM tarafından revize edilen, "1/100.000 ölçekli İstanbul Çevre Düzeni Planı"	2006, 2020 yılında değiştirilmiştir	❖ İstanbul için hazırlanan planda, bazı sanayilerin Trakya Bölgesi'ne dağıtılmasını hedeflemektedir. Bunun yanında, son yapılan değişiklik ile Kanal İstanbul da plana dahil edilmiştir.
Her bir kıyı altyapı projesi için 1/5.000 ölçekli İmar Planları ve 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planları	-	❖ Bunlar, ilgili kıyı yapılarına ilişkin mevzuat ve uygulama imar planlarını içermektedir.
Sektörel Planlar		
2017-2021 arasında yeni Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından hazırlanan, T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın Stratejik Planı	2016	Bu plan, i) eyir, can, mal ve çevre güvenliğini artırmak, kıyı ve deniz yapısını planlamak ve bunun verimliliğini sağlamak; ii) kıyı yapısını geliştirmek; iii) ticaret filolarının gelişimine katkı sağlamak gibi, kıyı ve deniz yapısı hakkındaki hedefleri, yöntemleri ve tehlikeleri içermektedir.
T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı(UAB) tarafından hazırlanan, Balıkçılık Kıyı Yapıları Durum ve İhtiyaç Analizi	2011	Bu plan, 2030 yılına kadar, Türkiye'nin balıkçılık altyapı yatırımlarını, mekân ve zaman temelinde en iyi şekilde planlamayı hedeflemektedir. Proje alanı için plan kararları aşağıda özetlenmiştir. <ul style="list-style-type: none"> • İbrice Balıkçı Barınağı (Edirne): Genişletme, Uzun Dönem • Hoşköy Balıkçı Barınağı (Tekirdağ): Genişletme, Kısa Dönem • Kumbağ Balıkçı Barınağı (Tekirdağ): Genişletme, Kısa Dönem • Marmara Ereğlisi Balıkçı Barınağı (Tekirdağ): Genişletme, Uzun Dönem
UAB tarafından hazırlanan,Ulaştırma Kıyı Yapıları Master Planı	2010	Bu plan, 2030 yılına kadar, Türkiye'nin kıyı yapıları ulaşımının ve talebinin güncel durumunu tanımlamayı hedeflemektedir.
UAB tarafından hazırlanan Limanlar Gerisaha, Demiryolu, Karayolu Master Planı	2015	Çalışma kapsamında; yük elleçleme kapasitesi belirli büyüklüğün (son takvim yılı itibarı ile 1 000 000 ton veya 100 000 TEU veya 25 000 adet tır-treyler veya 50 000 adet araba elleçlemesi gerçekleştirilen liman tesisleri ve demiryolu bağlantısı olan tüm tesisler) üzerinde olan limanlar dikkate alınarak liman geri saha karayolu ve demiryolu bağlantılarının geliştirilmesi ve mevcut karayolu ve demiryolu hatlarına entegre edilmesi suretiyle bu

Belge Adı	Yılı	BKAP ile İlgili Karar
		<p>tesislerin birbirlerini tamamlayıcı ve daha verimli bir şekilde kullanımının sağlanması amaçlanmaktadır.</p> <p>Proje alanları için olan plan kararları aşağıda özetlenmiştir.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muratlı Kuru Limanı • Martaş Limanı-Çorlu Demiryolu Bağlantı İstasyonu • Tekirdağ-Bandırma Tren Feribot Hattı İşletmesi • Asyaport-Tekirdağ-Muratlı Demiryolu Takip Projesi • Asyaport-Tekirdağ Liman Bölgesi Bağlantıları Demiryolu Takip Projesi • Muratlı İstasyonu'nda Kara Terminali kurulması • (Tekirdağ-Malkara) Barbaros (Asyaport) çıkışlı Liman Otoyol Bağlantı Projesi • Kınalı-Tekirdağ-Çanakkale-Savaştepe Otoban Projesi • Kınalı-Tekirdağ-Çanakkale-Savaştepe Otoban Bağlantı Kavşakları
T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı (yeni ismiyle Tarım ve Orman Bakanlığı) tarafından hazırlanan Edirne Doğa Turizmi Nazım Planı	2013	❖ Plan, Edirne'nin köy ve kırsal kesimlerinde turizm faaliyetleri başlatmak ve bu turizm faaliyetlerinden gelir elde etmek amacıyla hazırlanmıştır.
TÜBİTAK MAM tarafından hazırlanan "Ergene Havzası Koruma Eylem Planı"	2013	❖ "Ergene Havzası Koruma Eylem Planı", yeni kurulan Islah OSB'leri ile birlikte, ortak arıtma tesisleri kurma kararları geliştirmiştir.

2. MEVCUT DURUM

2.1. ÖNEMLİ DERECEDE ETKİLENMESİ OLASI OLAN BÖLGELERİN ÇEVRESEL ÖZELLİKLERİNİN GÜNCEL DURUMU

BKAP-ETK planlama alanı, Trakya Bölgesi'nde ve TR21 II. Seviye Bölge⁴ sınırları içerisinde, Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli illerinin kıyı bölgesinde bulunmaktadır. Üç bölgeye ve yedi alt bölgeye ayrılan bu bölge yaklaşık olarak 305 km uzunluğunda kıyı uzunluğu ve 96.240 ha alana sahiptir (Şekil 2).

Şekil 2: BKAP-ETK planlama alanı

Tablo 4: Yüzölçümü ve nüfus bakımından planlama alanına genel bakış

Alt bölge	Alt bölgenin Yüze Alanı (ha) ^a	Alt bölge Alanı'nın Toplam Planlama Alanı'na olan Oranı (%) ^b	Alt bölge Alanı'nın Toplam İlgili İl Alanı'na olan Oranı (%)	Alt bölge Nüfusu (kişi) ^a	Alt bölge Nüfusunun Planlama Alanı Nüfusuna olan Oranı (%) ^b	Alt bölge Nüfusunun İlgili İlin Nüfusuna olan Oranı (%)
Saros Edirne Bölgesi	27.313,30	28,38	4,35	8.713	5,06	2,12
Kuzey Marmara-Tekirdağ Bölgesi	50.627,74	52,61	7,99	157.480	91,43	15,29
İğneada-Kıyıköy Kırklareli Bölgesi	18.298,81	19,01	2,79	6.054	3,51	1,68
Toplam	96.239,85	100,00	15,13	172.247	100,00	19,09

Kaynak: a: BKAP-ETK, b: BKAP verileri baz alınarak SÇD Müşaviri tarafından hesaplanmıştır, c: TÜİK verileri baz alınarak SÇD Müşaviri tarafından hesaplanmıştır.

2.1.1 Jeoloji ve Topoğrafya

Trakya Bölgesi'nin yüzölçümü 23500 km² olup, Türkiye'nin yüzölçümünün %3'ünü oluşturmaktadır. Bölgenin kuzey ve güneyinde dağlar bulunurken, bölgenin iç taraflarının antropojenik bozkır karakteri bulunmaktadır.

⁴ Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Eurostat) ile uyumlu olan İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırılması (IBBS) temelinde, TÜİK'in sınıflandırması ile ilgilidir.

Istranca (Yıldız) dağları, bölgenin kuzeyinde bulunur. Ganos (Işık) Dağı ve, Ganos Dağı'nın batıya doğru devamı olan Kuru Dağı, bölgenin kuzeyinde bulunur. Bölgenin iç kısmında, Ergene Nehri'nin su kolları (dereler) bulunur. Bölgenin ortalama yüksekliği, deniz seviyesinden 180 m yukarıdır, bu yükseklik, Türkiye'nin 1132 m olan ortalama yüksekliğinden oldukça azdır.

Edirne – Enez: Enez'deki tek dağ, Çandır Dağı olup dağın yüksekliği yaklaşık 400 metredir. İlçenin doğu tarafı, Kuzey Saroz Körfezi'nde bulunan Pelin Platosu üzerindedir. Pelin Platosu'nun yüksekliği, 50 ile 150 metre arasındadır. Enez'deki tek nehir, Yenice Nehri'dir. İlçede ayrıca Platin, Gökgür, Ayana ve İnciridere dereleri bulunur. Çeltik, Dalyan, Küçük Tuzla, Bücürmene ve Taşaltı Gölleri, ilçede bulunan doğal göllerdir. İlçenin doğal bitki örtüsü kuru ormandır. Denize bakan tarafların doğal bitki örtüsü makidir ancak Karadeniz İklimi'nin bitki örtüsü ile karışmış durumdadır. Orman bulunmayan alanlar, bozkır haline gelmiştir.

Edirne – Keşan: İlçede, Saroz Körfezi'ndeki ilçelerin güneyindeki Korudağı bulunmaktadır. En yüksek tepesi, 371 metre yüksekliği ile Hızırilyas Tepesi'dir. İlçede nehir bulunmamaktadır. Bununla birlikte bölgede, Kaplıca Deresi, Kovuklu Deresi, Suluca Deresi, Gürgen Deresi, Karağaçlı Deresi, Beyazdere, Killik Deresi, Topağaçlar Deresi, Çınar Deresi, Sazlıdere, Karanlık Deresi, Asker Çeşmeleri Deresi, Manastır Deresi, Eşiköy Deresi bulunur. Katılım olduğu zaman bu dereler canlanır. Kocadere, ilçe merkezinin kuzeyine doğru akar, Sarıkız Deresi ise ilçe merkezinin güneyine doğru akar. Tuzla Gölü, ilçenin güneyinde bulunmaktadır ve bir kanal aracılığıyla, Erikli Sahili'ne bağlanır. Deniz seviyesi yükseldiğinde, deniz suyu göle doğru akar; deniz seviyesi düştüğünde ise göl suyu denize doğru akar. Bölgede, Kadıköy Irmağı'nı dolduran Kadıköy Baraj Gölü ve Çamlıca ve Bahçeköy arazilerini dolduran Dokuzdere Baraj Gölü vardır. İlçe arazisi genel olarak düzdür ve tahıl arazileridir. Birleşen alçak tepelerden meydana gelen güney ve güneydoğu bölgeleri, ormanlarla kaplıdır.

Tekirdağ – Şarköy: İlçenin alanı 515 km²'dir. En yüksek tepesi, 924 metre yüksekliği ile Uçakbaşı Tepesi'dir. Doğal bitki örtüsü fundalıktır. Bölgede göl veya nehir bulunmamaktadır. Bölgenin ana dereleri şunlardır: Ganos Deresi, Uçmakdere, Mürefte Deresi, Eriklice Deresi, Olukbaşı Deresi; ve dereler yaz mevsiminde neredeyse kurumaktadır [1].

Tekirdağ – Marmara Ereğlisi: Bölgenin doğusunda bulunan körfez, bölgenin önemli bir varlığıdır ve çapı yaklaşık 1600 metredir. Diğer kıyılar, seller ve nehirler tarafından taşınan toprak sebebiyle sığlaşmıştır. Gemilerin yanaştığı platformdaki deniz seviyesi 17 metredir. İlçelerin bu alanı alçak ovalardan oluşmaktadır. Doğal sahiller ilçenin kıyısında bulunur. Kahverengi orman toprağı ve Terra-Rosa toprağı, ilçelerdeki en yaygın toprak türleridir.

Kırklareli – Demirköy: İlçenin doğal bitki örtüsünün %93'ünü meşe ve kayın ormanları oluşturur. Birbirinden ayrı 3 adet longoz ormanı vardır. Kırklareli sınırları içerisinde bulunan göller, Yıldız Dağları'nın doğusundaki Demirköy-İğneada çevresindedir.

Kırklareli – Vize: Yıldız Dağları etrafında bulunan ilçe, 1119 km² yüzey alanıyla bölgenin en büyük ikinci ilçesidir. Bölge, 71.967 ha ormanı, bozkır ve sulak alanları ile dikkat çekmektedir.

2.1.2 İklim ve İklim Değişikliği

Meriç Deltası'nın güneyinde yüksek dağlar bulunmaz, dolayısıyla iç bölgeleri Akdeniz iklimi etkiler. Bu sebeple, Trakya Bölgesi'nin iklimi Marmara geçiş iklimi olarak da adlandırılabilir, hem Akdeniz hem de Karadeniz iklimine sahiptir. Bölgenin kuzeyi, Karadeniz ve Balkan Bölgeleri'nin etkisi altındadır. Trakya Bölgesi'nin güneyinde, Karadeniz ve Balkanlar etkileri azalır. Trakya Bölgesi'nin ortalama hava sıcaklığı 13.6°C'dir. En düşük sıcaklık Ocak ayında, en yüksek sıcaklık ise Haziran ve Temmuz aylarında ölçülmüştür. Yaz döneminde en sıcak hava, Edirne İli'nde görülür. Kış döneminde ise en düşük sıcaklık Kırklareli ve Edirne İlleri'nde görülür. 1970-2017 verilerine göre toplam yağış miktarı 11.6 ile 100 mm arasında değişmektedir.

Edirne / Saroz Bölgesi: 2013 ile 2018 arası Enez Meteorolojik Ölçüm İstasyonu (MMS) verilerine göre, aylık maksimum sıcaklık, Temmuz ayında 39.6°C olarak ölçülmüştür. Aylık minimum sıcaklık ise Ocak ayında -11°C olarak ölçülmüştür. Sonbahar ve kış mevsimlerinde yağmurlu günlerin sayısı artmaktadır. En kuru dönem Ağustos ayıdır. Ek olarak, en yüksek rüzgâr hızı ve rüzgârlı gün sayısı da Ağustos ayına aittir. 2014 ile 2018 arası Keşan MMS verilerine göre, aylık maksimum sıcaklık Temmuz ayında 41°C olarak ölçülmüştür. Aylık minimum sıcaklık ise Ocak ayında -10.9°C olarak ölçülmüştür. En kuru dönem Ağustos ayıdır. Ek olarak, rüzgâr hızı neredeyse sabittir ve en rüzgârlı gün sayısı Mart ayına aittir.

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi: 2013 ile 2018 arası Şarköy MMS verilerine göre, aylık maksimum sıcaklık 37.3°C olarak Temmuz ayında ölçülmüştür. Aylık minimum sıcaklık ise Ocak ayında -9.5°C olarak ölçülmüştür. Yağmurlu günlerin sayısının en yüksek olduğu ay Mart iken, en yüksek yağış miktarı Ocak ayında görülmektedir.

En kuru dönem Ağustos ayıdır. En yüksek rüzgâr hızı ve rüzgârlı gün sayısı Ağustos ayına aittir. 2013 ile 2018 arası Marmara Ereğlisi MMS verilerine göre, aylık maksimum sıcaklık 34.1°C ile Haziran ayında ölçülmüştür. Aylık minimum sıcaklık ise -10.2°C olarak Ocak ayında ölçülmüştür. Yağmurlu günlerin sayısının en yüksek olduğu ay Şubat iken, en yüksek yağış miktarı Ocak ayında görülmektedir. Bölgede Ocak ayı hariç diğer aylarda, oldukça az yağış miktarı görülmektedir. Ek olarak, en yüksek rüzgâr hızı ve fırtınalı gün sayısı Ağustos ayına aittir.

İğneada Kıyıköy Alt bölgesi: 2013 ile 2018 arası Kıyıköy MMS verilerine göre, aylık maksimum sıcaklık Eylül ayında 37.4°C olarak ölçülmüştür. Aylık minimum sıcaklık Ocak ayında -13.4°C olarak ölçülmüştür. Yağmurlu günlerin sayısının en yüksek olduğu ay Mart'tır. En yüksek yağış miktarı Eylül ayındayken, en düşüğü ise Temmuz ayındadır. En yüksek rüzgâr hızı Şubat ayında görülür ve rüzgâr hızı, diğer bütün aylar boyunca neredeyse sabittir. 2013-2018 arası Demirköy MMS verilerine göre, aylık maksimum sıcaklık Haziran ayında 37°C olarak ölçülmüştür. Aylık minimum sıcaklık ise Ocak ayında -11.8°C olarak ölçülmüştür. Yağmurlu günlerin en yüksek olduğu ay Mart'tır. En çok yağış miktarı Eylül ayında görülürken en düşük yağış miktarı ise Ağustos ayında görülür. En yüksek rüzgâr hızı Aralık ayındadır.

İklim Değişikliği:

Marmara Havzası'ndaki İklim Değişikliği Öngörülleri: Mülga T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından 2016'da uygulanan İklim Değişikliğinin Su Kaynakları Üzerindeki Etkisi Projesi kapsamında yapılan 2015-2100 dönemi iklim değişikliği öngörülleri göre; ortalama sıcaklıklarda sürekli bir artış olması beklenmektedir. Havzanın, 1971-2000 arası gözlemlere göre 13.9°C olan sıcaklığı, 2071-2100 döneminde en az 1.5°C ve en fazla 4.6°C olarak artacaktır. 1971-2000 arası gözlemlere göre, havza referans döneminin yıllık ortalama yağış miktarı, 679.2 mm olarak belirlenmiştir. Yürütülen projeksiyon sonuçlarına göre, referans dönemi (1971-2000) ile kıyaslandığında, toplam yağışta artış eğilimi mevcuttur ve referans dönemiyle kıyaslandığında havzanın 2071-2100 arasında %13 daha fazla yağış alacağı öngörülmektedir. Bu dönemki yağış miktarının artmasının, havzanın Karadeniz kıyılarındakinden daha fazla olması beklenmektedir. İklim değişikliğinin etkisiyle beraber, 2041-2070 döneminde, havzanın brüt su potansiyelinin %50 oranına kadar azalacağı öngörülmektedir. Yürütülen hidrojeolojik çalışmaların sonucu olarak, havzanın yeraltı suyunun hidrojeolojik rezervinin 53 km³ olduğu belirlenmiştir. Bu rezervin teknik ve ekonomik olarak kullanılabilir olan miktarı olan mümkün rezervin 29 km³ olduğu belirlenmiştir. İklim değişikliğinin etkisiyle birlikte bu yüzyılın sonunda, havzanın hidrojeolojik rezervinin %6, mümkün rezervinin ise %10 oranında azalacağı tahmin edilmektedir.

İklim Değişikliğinin Trakya Bölgesi'ndeki Etkileri: 2015-2100 dönemi için yapılan iklim değişikliği öngörülleri göre, 2050 yılından sonra Edirne'deki ortalama sıcaklıklarda, 2015'e göre, en yüksek 3 ile 5.4°C arası olmak üzere bir artış öngörülmektedir. Yıllık yağış miktarında artma eğilimi beklenmekte olup bu artışın Tekirdağ'da 17mm'ye kadar olacağı öngörülmektedir.

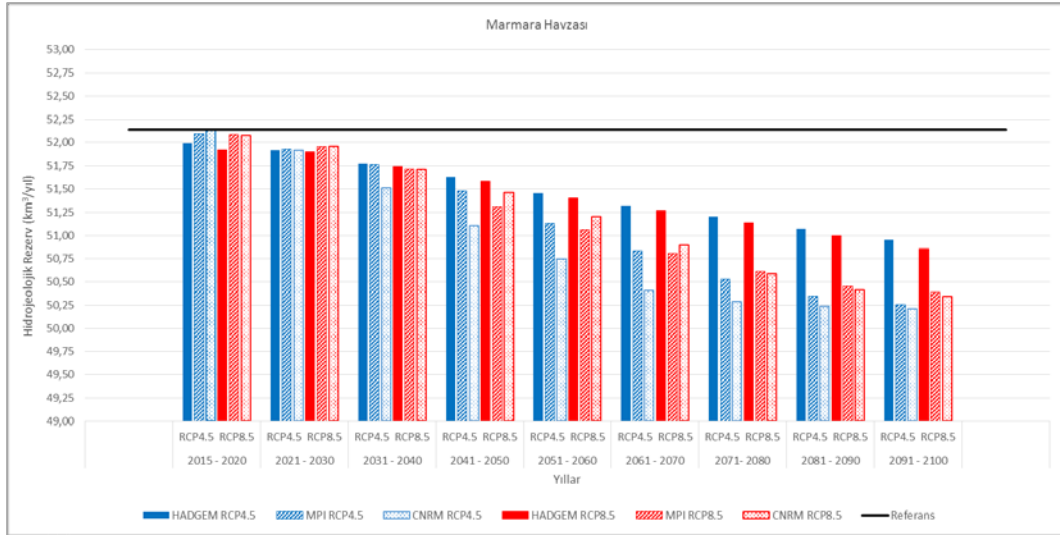
İklim Değişikliğinin denizler üzerindeki etkileri: Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli'ne göre, bu yüzyılda, çoğunlukla küresel ısınmaya bağlı olarak, küresel deniz seviyesi 20 cm artmıştır ve ilave 40-60 cm yükselmenin de bu yüzyıl içerisinde gerçekleşeceği beklenmektedir. 19. yüzyıl ile karşılaştırıldığında, Akdeniz'in deniz seviyesinin 20 cm yükseleceği öngörülmektedir. İklim değişikliğinin ana etkileri, iklim değişikliği etkileri karşısında en hassas bölgeler olan kıyılarda, sulak alanlarda, lagünlerde, kıyı arazilerinde ve kıyı ekosistemlerinde gözlenmektedir. Karadeniz ve Marmara Denizi'nin yaz sıcaklığının, 2016-2041 dönemi için 0.5-3.0°C ve 2041-2070 dönemi için 4°C artması öngörülmektedir.

BKAP detaylandırma sürecinde yürütülen batimetrik ve oşinografik değerlendirmeler sırasında iklim değişikliğinin etkileri göz önünde bulundurulmuştur.

İklim Değişikliğinin yer altı suları üzerindeki etkileri

Ek olarak, BKAP-ETK kapsamında, iklim değişikliğinin yer altı suları üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yer altı suları istatistiği ve dinamik rezervler alanının hidrojeolojisi göz önünde bulundurularak hesaplanmıştır. Analize göre, yer altı dinamik rezerv değerlerinde %27-29 seviyesinde azalma beklenirken, statik rezerv değerlerinde %1-2 seviyesinde azalma beklenmektedir. Buna ek olarak, 2091-2100 döneminde, 2015-2020 döneminin değerleri ile karşılaştırıldığında, hidrojeolojik rezervlerin ve potansiyel rezervlerin %4-6 oranında azalması beklenmektedir (Şekil 3).

Şekil 3: Hidrojeolojik rezervlerindeki toplam değişim
Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

Doğal Afetler

Depremler: Enez ilçe merkezi 2. Derece deprem bölgesinde bulunurken, Saroz/Edirne Bölgesi'nin kalan kısımları, 1. Derece deprem bölgesinde bulunmaktadır. Saroz/Edirne Bölgesi'nde herhangi bir aktif fay hattı bulunmamaktadır. Şarköy Alt bölgesi, Uçmaktare Alt bölgesi, Tekirdağ Alt Bölgesi ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'nin kıyı kesimleri 1. Derece deprem bölgesinde bulunmaktadır. Kuzey Marmara/Tekirdağ bölgesinde birden fazla aktif fay hattı bulunmaktadır. İğneada-Kıyıköy Bölgesi, 4. Derece deprem bölgesinde bulunmaktadır.

Seller: BKAP-ETK'da, derelerin denize aktığı konumlar sel riskli alanlar olarak belirtilmiştir. Buna ek olarak, Trakya Kalkınma Ajansı'nın bölgesel raporlarında, Edirne'nin ani yağmur yağışına bağlı olarak sele yüksek oranda yatkın olduğu belirtilmiştir. Balkanlar'da yoğun yağmur yağışı olduğunda, Bulgaristan genellikle, bu bölgedeki seli engellemek için baraj kapaklarını açtığı ve fazla su, Tunca ve Meriç Nehri'ne aktığı için Edirne topraklarını sel basmaktadır. Meriç Nehri Su İzleme istasyonu verilerine göre, Meriç Nehri'nin ortalama debisi 182 m³/s'dir. Bulgaristan'daki baraj kapaklarının açılmasına bağlı olarak, Mart 2018'de Edirne'de yaşanan bir sel felaketinde, Meriç Nehri'nin debisi 1456 m³/s'ye yükselmiştir.

Toprak Kaymaları: BKAP-ETK'da belirtildiği üzere, planlama bölgelerindeki topraklar, toprak erozyonuna yatkındır. Tüm bölgelerdeki toprakların %44-46'sı yüksek riskli erozyon bölgesi (3. Derece) olarak sınıflandırılmıştır, bu oran Edirne/Saroz Bölgesi'nde %46.5, Kuzey Marmara/Tekirdağ Bölgesi'nde %44.6 ve İğneada-Kıyıköy Bölgesi'nde %44'tür.

Tsunami: BKAP-ETK kapsamında, tsunami dalga boyu, modelleme çalışmaları ile birlikte arazideki eğimin yükseltilmesine bağlı olarak belirlenmiştir. Buna uygun olarak Edirne kıyılarında, tsunami dalga boyunun maksimum değeri 1.5 m olarak, fırtına kabarmasının maksimum değeri "Ortalama Deniz Seviyesi Yükseliği" değerinden 1.5 m yüksekte hesaplanmıştır. Tekirdağ kıyılarında, tsunami dalga boyunun maksimum değer, 2.5 m olarak, fırtına kabarmasının maksimum değeri "Ortalama Deniz Seviyesi Yüksekliği" değerinden +1.0 m yüksekte hesaplanmıştır. Kırklareli kıyılarında, tsunami dalga boyunun maksimum değeri 1 m olarak, fırtına kabarmasının maksimum değeri "Ortalama Deniz Seviyesi Yüksekliği"nden +2.0 m yüksekte hesaplanmıştır. Değerlendirilen bölgeler arasında tsunami için en yüksek riskli olan bölgenin Kırklareli olduğu belirlenmiştir.

2.1.3 Hidroloji, Oşinografi, Su Kalitesi

Trakya Bölgesi'nin iç kesimleri Meriç-Ergene Nehir Havzası'nda bulunurken, kıyı kesimleri Marmara Havzası'nda bulunmaktadır. BKAP planlama alanı, Marmara Havzası'dır. Bununla birlikte, Meriç Nehri'nin Saroz Körfezi'nden Ege Denizi'ne aktığı, Meriç-Ergene Havzası'nın güney batı bitiş sınırı, BKAP-ETK planlama bölgesinin sınırları dahilindedir.

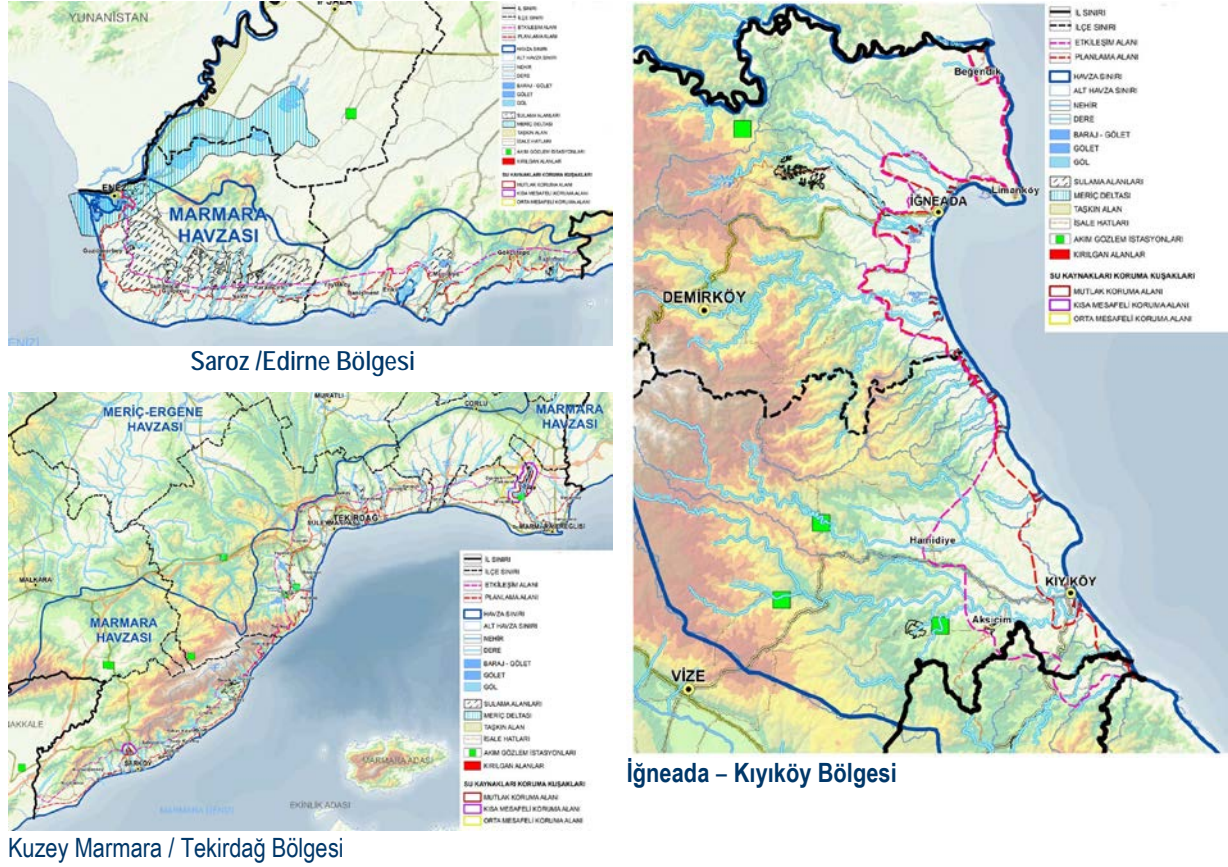
Şekil 4: Meriç-Ergene Havzası ve Marmara Havzası sınırları
Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

Nehirler, Dereler, Göller ve Barajlar

Edirne/Saroz Bölgesi: Enez Alt Bölgesi'nde, beş göl, yedi dere, bir nehir (Meriç) ve bir baraj (Karaincikli) bulunmaktadır. Beş gölün tümü doğal tuzlu bataklıklardır, Dalyan Gölü, Işıklı Gölü ve Taşaltı Gölü, Meriç Deltası Sulak Alan Koruma Bölgesi'nde bulunur; Tuz Gölü ve Kara Gölü, Saroz Körfezi yanında bulunur. Saroz Körfezi'nden Ege Denizi'ne akan Meriç Gölü'nün, Trakya Bölgesi'nde iki nehir kolu bulunmaktadır, bunlar Tunca Nehri ve Ergene Nehri'dir. Tunca ve Ergene Nehirleri, Alt Bölge'nin sınırlarından önce Meriç Nehri'ne akar. Meriç Nehri ve Ergene Nehri, kıyı bölgesini etkileyen temel kirlilik kaynaklarından biridir. Meriç Nehri, Bulgaristan'ın Plovdiv Bölgesi'ndeki demir çelik endüstrisinin atık suyu ve Edirne Bölgesi'nin evsel ve endüstriyel atık suları ile kirlenmektedir. Ergene Nehri ise, Çerkezköy'de bulunan endüstriyel tesislerin atık suları, Tekirdağ İli'nin Çorlu ilçesi (toplam yaklaşık 200 endüstriyel tesis) ve Edirne İli sınırlarına girmeden önceki yerleşim bölgelerinin evsel atık suları ile kirlenmektedir. Ergene Nehri'ne endüstriyel tesislerden günde 300.000 m³ endüstriyel atık suyu boşaltılmaktadır, bu durum da nehrin debisini dört kat artırmaktadır. Edirne İli sınırlarında, Ergene Nehri, Edirne İli'nin İpsala İlçesi'nde bulunan Meriç Nehri ile birleşmeden önce, Uzunköprü İlçesi'nin evsel atık suları ve altı adet zeytinyağı fabrikasının atık suyu ile kirlenmektedir. Meriç deltasını oluşturan bu iki nehrin kirlenmiş suları Enez Alt Bölgesi'nden Saroz Körfezi'ne akar. **Erikli Alt Bölgesi'nde**, içme suyu ve tarım faaliyetleri için kullanılan beş küçük dere ve bir baraj (Mecidiye Barajı), ayrıca alt bölgede bir adet göl bulunur. Altinkum Sahili'nden denize dökülen dere, Enez Alt Bölgesi'ndeki Sultaniçe Sahili'nden denize dökülen Tuz Gölü Deresi, Erikli Alt Bölgesi'ndeki Erikli Sahili'nden denize dökülen Ova Deresi, ÇŞB'nin İl Müdürlüğü tarafından hazırlanan 2020-2024 Edirne Deniz Çöpleri Eylem Planı'nda potansiyel kirlilik kaynağı olarak tanımlanan en önemli derelerdir.

Kuzey Marmara/Tekirdağ Bölgesi: Şarköy Alt Bölgesi'nde 11 dere ve bir baraj (Şarköy Barajı) bulunmaktadır ve baraj, içme suyu ve tarımsal faaliyetler için kullanılmaktadır. **Uçmakedere Alt Bölgesi'nde**, iki küçük dere bulunmaktadır. **Tekirdağ Alt Bölgesi'nde**, 12 küçük dere ve bir baraj (Yazır Barajı) bulunmaktadır ve baraj tarımsal faaliyetler için kullanılmaktadır. **Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'nde**, etki alanında 3 dere ve içme ve tarım suyu tedarik etme amaçlı 1989 yılında Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından kurulan Yeniçiftlik Türkmeneği Barajı bulunmaktadır. ÇŞB'nin İl Müdürlüğü tarafından hazırlanan 2020-2024 Tekirdağ Deniz Çöpleri Eylem Planı'nda, bu dereler Marmara Denizi için, potansiyel kirlilik kaynağı olarak belirtilmiştir.

İğneada Kıyıköy Bölgesi: Alt Bölge'de, 31 dere, İğneada Longoz Ormanı'nda bulunan 3 baraj ve 5 adet göl vardır. En uzun dere, 229 km uzunluğu ile Mutlu Dere'dir ve Türkiye ile Bulgaristan arasındaki sınırı belirler. Kırklareli'nde bulunan Pabuçdere, Kazandere ve Sultanbehçede Barajları, İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin (İSKİ) internet sitesinde belirtildiği üzere, İstanbul'un su talebini karşılamak için kullanılmaktadır. Hamam Gölü ve Pedina Gölü, longoz ormanının iç kesimlerinde bulunurken Erikli Gölü, Mert Gölü ve Saka Gölü, longoz ormanının kıyı kesiminde bulunmaktadır ve yılın belli dönemlerinde denizle karışmaktadır. Bu beş gölün tümü, sucul flora açısından zengindir. (Bölüm 0)

Şekil 5: Bölgelerin hidrolojik ve hidrojeolojik yapıları
Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

Kıyı Suları

BKAP-ETK planlama alanının Saroz Körfezi boyunca 75 km, Marmara Denizi boyunca 133 km ve Karadeniz boyunca 62.5 km kıyı şeridi vardır.

Edirne /Saroz Bölgesi:

Hassas Su Kütleleri ile Bu Kütleleri Etkileyen Alanların Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Hakkında Yönetmelik (23.12.2016 tarihli ve 29927 sayılı Resmî Gazete) uyarınca, Edirne Saroz'da bulunan kıyı suları, "az hassas su kütlesi⁵" olarak belirlenmiştir.

Şekil 6: Ege Denizi'ndeki hassas kıyı su kütleleri

Kaynak: TOB'un Hassas Su Kütlelerinin Belirlenmesi Yönetmeliği'nin Eki (23.12.2016 tarihli ve 29927 sayılı Resmî Gazete)

Bununla birlikte, TÜBİTAK'ın 2008-2011 yılları arası yürüttüğü, "Türkiye Kıyılarında Kentsel Atık Su Yönetimi: Sıcak Nokta ve Hassas Alanların Yeniden Tanımlanması Projesi"ne istinaden, BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda; Meriç Deltası ve Enez, hassas alanlar olarak tanımlanmıştır (bu tanımlama, şu özelliklere istinaden yapılmıştır: düşük kıyı eğimi, orta/güçlü akıntı, güçlü deniz tabakalaşması, Meriç Nehri'ndeki yüksek kirlilik yükü).

2014-2016 izleme dönemi için TÜBİTAK tarafından yürütülen "Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Projesi – Ege

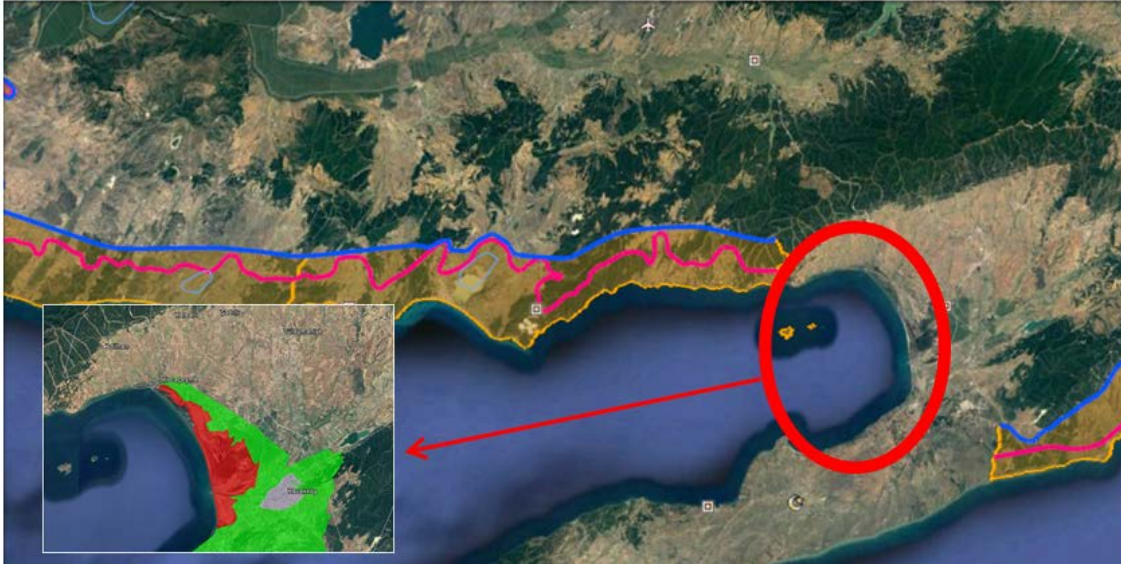
⁵ Atık su deşarjının çevreyi morfoloji, hidroloji ve özel hidrolik şartlarda olumsuz olarak etkilemediği kıyı suyu çevreleri (deniz, nehir ağız ve lagün ve kıyı suları).

Denizi Projesi"ne istinaden, Ege Denizi'ndeki ekolojik durum, hassasiyet durumu, basınç değerleri ve kimyasal kirlilik durumu tanımlanmıştır. Saroz Körfezi'ndeki su kütlelerinin durumu, ölçümlere göre (TN, TP, Clo-a, SD) oligotrofik-mezotrofik⁶ geçiş seviyesi olarak karakterize edilmiştir, ve Kentsel Atık Su Arıtımı Yönetmeliği (08.01.2006 tarihli 26047 sayılı Resmî Gazete) uyarınca, "az hassas su kütlesi" ⁷ olarak sınıflandırılmıştır.

2014 yılında Saroz Körfezi'ndeki kıyı sularının ekolojik kalitesi⁸ "İyi" olarak belirlenmişken, Enez'de "Orta" olarak belirlenmiştir. Edirne ve Saroz Körfezi'ndeki kıyı su kütleleri için baskılar Arazi Kullanımı Basitleştirilmiş Endeksi (LUSI)⁹ Değeri açısından düşük olarak değerlendirilmiştir. Bu, kıyı sularının karasal baskılardan hafif etkilendiğini ve/veya bu baskıların etkisinin azaldığını belirtir. **Saroz Körfezi ve Enez'in (Meriç Nehri'nin etki alanı), ayrı ayrı değil, bir bütün olarak değerlendirildiği, bu nedenle Meriç Nehri'nin etkilerinin hassasiyet ve basınç analizlerinde görülemediği kaydedilmiştir.** Kimyasal kirlilik durumu, sentetik pestisit, PCB, sentetik olmayan kirletici metaller ve PAH yoğunlukları göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Buna uygun olarak, **Meriç'in Saroz Körfezi'ne aktığı Enez'de kimyasal kirlilik durumu "kötü (riskli)" (hem organik kimyasallar hem de metaller için) olarak değerlendirilmiştir.** [2]

Buna ek olarak, Saroz Körfezi'nin bazı kısımları, aşağıda belirtilen Çanakkale İli sınırları içerisinde kalan doğudaki bitiş kısmı, 2019 yılında 30791 sayılı Resmî Gazete ile yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca, "korunması gereken hassas alan" olarak ilan edilmiştir.

Şekil 7: Saroz Körfezi'ndeki hassas alan

Edirne/Saroz Bölgesi'ndeki temel antropojenik baskılar, turizm, deniz ticareti ve zeytinyağı fabrikaları olarak tanımlanmıştır. (BKAP-ETK)

2020-2014 Edirne Deniz Çöpleri Eylem Planı'na (SGAP) göre, bölgede, Edirne kıyı su kütlelerine doğrudan atık su boşaltan faal endüstriyel tesis bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Enez ve Keşan ilçelerinin kıyı kesimlerinde yaz mevsiminde nüfus artmaktadır; yaz mevsiminde gerçekleşen festivaller, oteller ve restoranlar deniz kirliliğinin (çöp) kaynaklarıdır. Buna ek olarak, kıyı alanlarına yakın bulunan köylerdeki tarım faaliyetleri, dereler vasıtasıyla deniz çöpü oluşumuna sebebiyet vermektedir. BKAP-ETK'nin, Erikli Alt Bölgesi'nde bulunan, potansiyel deniz kirliliği kaynağı olan Yayla Sahili ve Erikli Sahili'ndeki atık su arıtma tesislerinin kapasite ve arıtma verimliliğinin artırılması adına rehabilite edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Enez/Saroz Bölgesi'ndeki dört balıkçı barınağına (Enez

⁶ Çevre Koruma Ajansı (EPA) tarafından kullanılan Trofik Durum İndeksi'ne (TSI) göre: Oligotrofik (TSI 0-40, biyolojik verimliliğin minimum miktarda olduğu, "iyi" su kalitesi); mezotrofik (TSI 40-60, orta derece biyolojik verimliliğin olduğu, "orta" su kalitesi); ya da ötrofik ile hiperötrofik (TSI 60-100, en yüksek seviye biyolojik verimlilik, "zayıf" su kalitesi). Türkiye denizlerinin ötrofikasyon kriterleri, Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği Hassas ve Az Hassas Su Alanları Tebliği Ek 3 (27.06.2009 tarihli 27271 sayılı Resmî Gazete) uyarınca belirlenmiştir.

⁷ Morfoloji, hidroloji ve özel hidrolik şartlar açısından etkilenmeyen deniz ve lagün, Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği (27.06.2009 tarihli 27271 sayılı Resmî Gazete) uyarınca, doğal su kütleleri olarak tanımlanmıştır.)

⁸ Ekolojik kalite, üç biyolojik kalite parametresinin (fitoplankton, makro alg, bentik omurgasızlar) ve diğer destekleyici parametreler (besin maddeleri; toplam fosfor, nitrat+nitrit, secchi derinliği) ile tanımlanmaktadır.

⁹ Arazi Kullanımı Basitleştirilmiş Endeksi (LUSI): Kara basıncı ve bunun kıyasal ötrofikasyon ile olan bağlantısını belirlemek için kullanılan bir yöntemdir.

Balıkçı barınağı, Sultaniçe Balıkçı barınağı, İbrice Balıkçı barınağı, Yayla Balıkçı barınağı) ilişkin olarak, misafir tekneler, bazı balıkçı limanlarındaki gerekli altyapının eksikliği, atık toplama ile taşımaya ilişkin sorunlar ve denizlerdeki başıboş balıkçı ağları sebebiyle çevresel kirliliklerin ortaya çıkabileceği belirtilmiştir. [3]

Edirne/Saroz Bölgesi kıyı şeridinde, Ege Denizi'ne doğru uzanan dokuz sahil bulunmaktadır. T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Yüzme Suyu Kalite İzleme Sistemi'nin verilerine (<https://yuzme.saglik.gov.tr/>) göre, bu plajlardaki yüzme suyu kalitesi, genellikle A Sınıfı/B Sınıfı¹⁰ olarak belirtilmiştir. Ancak, Edirne'nin sahillerinde batıdan doğuya doğru su kalitesinde düşüşler mevcuttur. Son üç yıldır Keşan İlçesi'nin sahilinin su kalitesi A sınıfından B sınıfına düşüş eğilimine sahiptir. .

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi:

Hassas Su Kütleleri ile Bu Kütleleri Etkileyen Alanların Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Hakkında Yönetmelik (23.12.2016 tarihli ve 29927 sayılı Resmî Gazete) uyarınca, Şarköy ve Uçmaktedere Alt Bölgeleri'ndeki kıyı suları "az hassas kıyı suları" ¹¹ olarak belirlenmişken, Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi kıyı suları "hassas kıyı suları" ¹² olarak belirlenmiştir.

Şekil 8: Marmara Denizi'ndeki hassas kıyı su kütleleri

Kaynak: TOB'un Hassas Su Kütlelerinin Belirlenmesi Yönetmeliği'nin Eki (23.12.2016 tarihli ve 29927 sayılı Resmî Gazete)

2014-2016 izleme dönemi için TÜBİTAK tarafından yürütülen "Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Projesi – Marmara Denizi Projesi" kapsamında, Marmara Denizi'ndeki ekolojik durum, hassaslık durumu, baskı değerleri ve kimyasal kirlilik durumu tanımlanmıştır. Buna uygun olarak, Tekirdağ kıyıları su kütlelerinin durumu, üç istasyonda yürütülen ölçümlere göre (TN, TP, Clo-a, SD), oligotrofik-mezotrofik geniş seviyesi olarak karakterize edilmiştir.

Ölçümler ayrıca, Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi arasındaki kıyı su kütlelerinin ötrofik karakterde olduğunu göstermiştir. Bahsedilen su kütlelerinin, tekstil endüstrisinin gelecekte yapabileceği yüksek miktarda atık su deşarjları sebebiyle, "hassas" haline geri dönebilme olasılığının yüksek olduğu rapor edilmiştir. 2016 yılında, Şarköy ve Uçmaktedere'deki kıyı sularının ekolojik kalitesi "Çok İyi", Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi'nde "İyi" olarak belirlenmiştir. Kuzey Marmara – Tekirdağ'daki kıyı su kütleleri üzerindeki baskılar değerlendirilmiş, ve bu değerlendirmenin sonucunda Şarköy ve Uçmaktedere için baskı olmadığı, Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi için ise düşük LUSI değeri belirlenmiştir. Bu durum kıyı sularının, karasal baskılardan az miktarda etkilendiğini ve/veya bu baskıların azaldığını göstermektedir. Kimyasal kirlilik durumu, sentetik pestisit, PCB, sentetik olmayan kirlenici

¹⁰ **A Sınıfı** (Yüksek Kalite): Toplam Koliform (0-500), Fekal Koliformu (0-100), Fekal Streptekoku (0-100); **B Sınıfı** (İyi Kalite/Yüzülebilir): Toplam Koliform (501-10.000), Fekal Koliformu (101-2.000), Fekal Streptekoku (101-1.000); **C Sınıfı** (Kullanılamaz Sahil): Toplam Koliform (10.000-∞), Fekal Koliformu (2.000-∞), Fekal Streptekoku (1.000-∞).

¹¹ Atık su deşarjının, morfoloji, hidroloji ve özel hidrolik şartlar açısından olumsuz olarak etkilemediği kıyı suyu çevreleri (deniz, nehir ağzı, lagün ve kıyı suları).

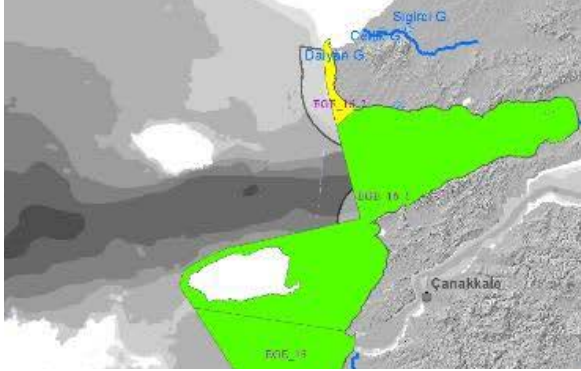
¹² Ötrofik olan veya yakın gelecekte ötrofik olma eğilimi bulunan kıyı suyu çevreleri.

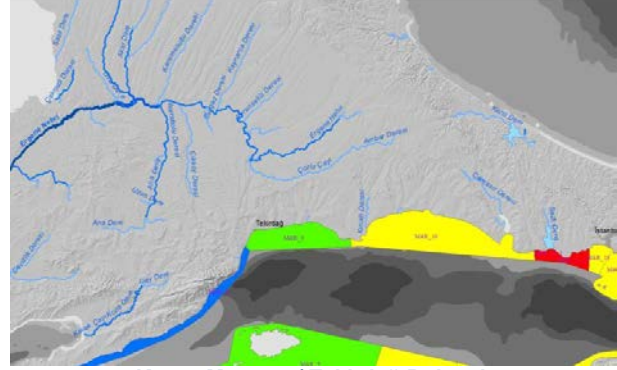

biri faal durumdadır, Kırıkköy Kasabası, Limanköy ve Beğendik Köyü'nde atık su arıtma tesisi ve belediye katı atık depolama alanı bulunmamaktadır ve bu durum deniz çöpü oluşumuna sebebiyet vermektedir. [3]

İğneada-Kırıkköy Bölgesi'nde beş sahil bulunmaktadır. T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Yüzme Suyu Kalite İzleme Sistemi'nin verilerine (<https://yuzme.saglik.gov.tr/>) göre, Vize ve Demirköy İlçelerinde bulunan birkaç plajın kalitesi, geçtiğimiz iki yılda, A Sınıfı'ndan B Sınıfı'na düşmüştür.

Saroz Edirne Bölgesi

Kuzey Marmara/ Tekirdağ Bölgesi

İğneada Kırıkköy Bölgesi

Şekil 10: Alt bölgelerin kıyı sularındaki Arazi Kullanımı Basitleştirilmiş İndeks (LUSI) Değeri
Kaynak: TÜBİTAK'ın Denizlerde Bütünleşik Kirlenme İzlemesi, 2014-2016

Yeraltı Suyu

2018 TÜİK verilerine göre, içme suyu ve içme suyu şebekesi tedariki için olan su kaynağının toplam miktarının %65'i (56.6 hm³/yıl) yeraltı suyu olarak Tekirdağ'da bulunmaktadır; Kırklareli'nde bu oran %81 (13.5 hm³/yıl) iken Edirne'de %21'dir (5.2 hm³/yıl).

Trakya Bölgesi'nin yeraltı suyu rezervlerinin %80'i, sulama, içme suyu ve sanayi için su kaynağı olarak kullanılmaktadır. Bu kullanımın %60'ı içme suyu ve endüstriyel amaçlar içindir. Su kaynaklarının yasa dışı kullanımı, hâlihazırda kısıtlı olan su kaynaklarının sürdürülebilirliğini engellemektedir. Dolayısıyla, Trakya Bölgesi'nin su kaynakları hızla azalmaktadır, bu durum kirlilik ve kuraklık sebebiyle artış gösterebilir. [4]

2010 yılında Türkiye Devlet Su İşleri tarafından yürütülen bir çalışmada, Çerkezköy'de ayrıca içme suyu ve musluk suyu olarak kullanılan yer altı suyunda kurşun yoğunluğunun sınırın üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Çorlu'da aynı yıl yürütülen bir başka çalışmada, Vakıflar ve Çorlu'da bulunan yer altı suyunun, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ve ulusal mevzuatların belirlediği sınırı aşan miktarda kurşun, kadmiyum ve krom içerdiği saptanmıştır. [5]

2.1.4 Ekosistem Ve Biyolojik Çeşitlilik

Türkiye'nin yalnızca, Çanakkale ve İstanbul Boğazları ile Anadolu'dan ayrılan Trakya Bölgesi, Avrupa kıyasal fauna özelliğine sahip olan bölümdür. Dolayısıyla, Avrupa'da yüksek, Türkiye'de az bir popülasyona sahip olan kıyasal fauna türleri, Trakya Bölgesi'nde bulunabilir. Bu türlere şunlar dahildir: i) memeliler: *Myotis alcothe*, *Nyctalus leisleri*, *Nyctalus noctula*, *Pipistrellus pygmaeus*, *Glis glis*, *Myomimus roachi*, *Apodemus agrarius*,

Sciurus vulgaris, *Spermophilus citellus*, *Talpa europaea*; ii) sürüngenler: *Testudo hermanni*, *Zamenis longissimus*, *Vipera ammodytes*, *Podarcis tauricus*, *P. siculus*; ve iii) amfibiler: *Bombina bombina*.

Marmara Denizi'nin yer üstü su katmanları, İstanbul Boğazı'ndan akan Karadeniz'in etkisi altındayken, daha derin katmanlar, 400'den fazla bentik organizmanın kaydedildiği Ege Denizi ve Akdeniz etkisi altındadır. Marmara Denizi, birçok pelajik balık türü için yumurtlama alanıdır. Marmara Denizi'nde yaşayan bu türler, çevresel koşullar ile oldukça hassas bir dengede yaşamaktadır. Karadeniz'e özgü olan Fitoplanktonlar'a, yüksek kirlilik ile Marmara Denizi'nin yer üstü katmanlarında rastlanmıştır. Marmara Denizi bir geçiş alanı olduğundan, buradaki flora ve fauna türlerinin sayısı, Karadeniz'dekinden daha fazladır.

Edirne / Saroz Bölgesi:

Enez Alt Bölgesi'nin baskın habitatları, geniş yapraklı yaprak döken ormanlık, kozalaklı ormanlık, tarımsal alanlar, kıyı kumulları ve iç kısım yüzey su kütlelerini kapsar. Alt bölgenin doğal sit alanları, temel olarak tarımsal faaliyetlerin ve ikinci olarak yerleşim yerlerinin etkileri ile az bir miktar yok olmuştur. Deniz ekosistemini doğrudan yok eden ve ekosisteme zarar veren bir faaliyet bulunmamaktadır ancak kirlenmiş havza sulama sistemine ilişkin küçük etkiler bulunmaktadır. Erikli Alt Bölgesi'nin baskın habitatları, çayır, ormanlık ve nispeten yok edilmiş kıyı kumulu bitki örtüsünü kapsar. Saroz Körfezi'ndeki kıyı kumulları, oldukça farklı bir bitki sosyolojisine ve floraya sahiptir, burada ender türler mevcuttur. Karadeniz kıyı kumullarında sınırlı sayıda bulunan "*aurinia uechtritiziana*", Türkiye'nin bütün Ege kıyılarında, Saroz Körfezi'nde (bol miktarda) bulunmaktadır. Kıyısız kumul habitatında yetişen tek tür olan "*Centaurea polyclada*", bu altbölgede bulunmaktadır. "*Ephedra distachya ssp. Monostachya*" yalnızca, Trakya Bölgesi'nin Ege kıyılarındaki kıyı kumullarında ve Anadolu'nun kuzeybatı kıyılarında yetişir. Alt bölgenin (çoğunlukla batı kesimlerinde) doğal ekosistemleri, tarımsal faaliyetlerin ve yerleşim yerlerinin etkileriyle yok olmuştur.

BKAP-ETK Araştırma Raporu'na göre, aşağıda belirtilen hassas türler, Edirne/Saroz Bölgesi'nde bulunmuştur;

- Enez Alt Bölgesi'nde 157 bitki taksonu ve iki endemik tür (*Euphorbia amygdaloides subsp. Robbiae*, *Campanula rumeliana subsp. Rumeliana*), bulunmaktadır. Erikli Bölgesi'nde, 114 bitki taksonu ve bir endemik *Euphorbia amygdaloides subsp. Robbiae* bulunmaktadır. Edirne/Saroz Bölgesi'nde, IUCN¹⁴ Kırmızı Listesinde ya da Bern Sözleşmesi'nde listelenmiş herhangi bir bitki türü yoktur.
- Enez Alt Bölgesi'nde 8 sürüngen taksonu bulunmaktadır. İki sürüngen türü (*Testudo graeca*, *TestudoHermannii*) VU kategorisindedir ve üç tür (*Podarcis tauricus*, *Podarcis muralis*, *Lacerta trilineata*) LC kategorisindedir. Erikli Alt Bölgesi'nde 10 sürüngen taksonu bulunmaktadır. İki sürüngen türü (*Testudo graeca*, *Testudo hermanni*) VU kategorisindedir.
- Enez Alt Bölgesi'nde 255 kuş taksonu bulunmaktadır. Yedi tür (*Aythya nyroca*, *Falco vespertinus*, *Gallinago medi*, *Limosa limosa*, *Numenius arquata*, *Coracias garrulous*, *Ficedula semitorquata*) CR kategorisinde, iki tür (*Oxyura leucocephala*, *Neophron percnoptus*) EN kategorisinde ve iki tür (*Pelecanus crispus*, *Aquila clanga*) VU kategorisindedir. Erikli Alt Bölgesi'nde 125 kuş taksonu bulunmaktadır. İki tür (*Coracias garrulous*, *Ficedula semitorquata*) CR kategorisindedir.
- Enez Alt Bölgesi'nde 52 memeli taksonu bulunmaktadır. CR kategorisindeki iki tür Uzunkanatlı Yarasa (*Miniopterus schreibersi*) ve Su Samuru'dur (*Lutra lutra*), *Spermophilus citellus* türü ise VU kategorisindedir. Erikli Alt Bölgesi'nde 51 memeli taksonu bulunmaktadır. *Miniopterus schreibersi* türü CR kategorisindedir ve *Rhinolophus mehelyi*, *Spermophilus citellus*, *Myomimus roachi*, *Vormela peregusna* türleri VU kategorisindedir.

¹⁴ IUCN: Uluslararası Doğayı Koruma Birliği. Kırmızı Liste kategorileri şunlardır; CR: Kritik Tehlikede, EN: Tehlikede, VU: Hassas, NT: Neredeyse Tehdit Altında, LC: Asgari Endişe, DD: Yetersiz Veri.

- Edirne/Saroz Bölgesi'nde 140 balık türü bulunmaktadır. *Gobius niger Linnaeus Türü-1758*, Bern Sözleşmesi'nin Ek-III'ündedir ve sekiz tür (*Mustelus mustelus Linnaeus- 1758*, *Carcharias taurus Rafinesque-Schmaltz-1810*, *Gymnura altavela, Linnaeus- 1758*, *Raja radula Delaroché- 1809*, *Rostroraja alba Lacepède- 1803*, *Oxynotus centrina Linnaeus- 1758*, *Squalus acanthias Linnaeus- 1758*, *Squatina squatina Linnaeus- 1758*), IUCN'nin kırmızı listesindeki tehlikede kategorisindedir. Türkiye'de 1983 yılından beri, deniz memelilerinin avlanması yasaktır. Çanakkale Boğazı'nı kullanan göçmen deniz memelileri aşağıdaki Tablo'da listelenmiştir. Aşağıdaki listede belirtilen *Delphinus delphis* (Tırtak), *Stenella coeruleoalba* (Çizgili Yunus) *Tursiops truncatus* (Afalina), *Phocoena phocoena* (Mutur) türleri, Barcelona Konvansiyonu uyarınca koruma altındadır. *Delphinus delphis*, *Stenella coeruleoalba* türleri IUCN'nin LC kategorisinde ve Nesli Tehlikede Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme'nin (CITES) Ek-II'sinde bulunmaktadır.

Tablo 5: Çanakkale Boğazı'nı kullanan göçmen deniz memelileri

Türler	Göç Dönemi		Üreme	
	Ege Denizi'nden Marmara Denizi'ne	Marmara Denizi'nden Ege Denizi'ne	Dönem	Konum
<i>Pomatomus saltator</i>	Mart-Mayıs	Ekim	Haziran-Eylül	Karadeniz
<i>Sarda sarda</i>	Mayıs-Temmuz	Ağustos-Kasım	Mayıs ortası – Temmuz ortası	Karadeniz ve Marmara Denizi
<i>Sardina pilchardus</i>	İlkbahar	Sonbahar	Kasım-Haziran	Ege Denizi ve Karadeniz
<i>Scomber japonicus</i>	Haziran	Ekim-Kasım	Haziran – Ağustos ortası	Marmara Denizi
<i>Scomber scombrus</i>	İlkbahar	Sonbahar	Mart ortası – Mayıs ortası	Marmara Denizi
<i>Thunnus thynnus</i>	Nisan	Yaz	Yaz	Karadeniz
<i>Trachurus mediterraneus</i>	Yaz	Sonbahar	Mart-Temmuz	Karadeniz
<i>Xiphias gladius</i>	Haziran-Temmuz	Yaz	Nisan ortası- Temmuz ortası	Marmara Denizi
<i>Delphinus delphis</i>	İlkbahar	Yaz-Sonbahar	-	-
<i>Tursiops truncatus</i>	Mayıs-Nisan	Yaz-Sonbahar	-	-

Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

Edirne / Saroz Bölgesi'ndeki ekolojik durum sebebiyle önemi olan ve doğal sit alanı olan alanlar aşağıda özetlenmiştir;

Vakıf Tabiat Parkı: Vakıf Gölü (ve bölgedeki diğerleri) tuzlu bir lagündür, yer üstü sularının denize akmasının, kıyı kumullarının engelleyici etkisine bağlı olarak oluşmuştur. Bölge, flora ve fauna türleri bakımından zengindir. Bölgede bulunan ulusal nadir bitkiler şunlardır: *Corrigiola litoralis*, *Mollugo cerviana* and *Trifolium ornithopodioides*. Bölge, 2018 yılından beri doğal sit alanıdır.

Danışment Tabiat Parkı: Parktaki baskın bitki türü, kızılçam ağacıdır (*Pinus Brutia*). Bölgede, endemik bir bitki türünün (*Linum tauricum subsp. Bosphor*) geniş bir popülasyonu mevcuttur. Bölge, BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda raporlandığı üzere, tehlikedeki altı bölgesel kuş türü bakımından önemlidir, bu kuşlar şunlardır: *Cygnus olor*, *Grus grus*, *Strix aluco*, *Alcedo atthis*, *Coracias garrulous*, *Upupa epops*. Bölge, 2011 yılından beri doğal sit alanıdır ve yaz mevsiminde deniz turizmi faaliyetleri için kullanılmaktadır.

Gökçetepe Tabiat Parkı: Jeomorfolojik, biyolojik, jeolojik tabiatı ve rekreasyonel kaynaklarının değeri sebebiyle 2011 yılında Tabiat Parkı haline getirilmiştir. Yaz mevsiminde deniz turizmi faaliyetleri için kullanılmaktadır.

Meriç Deltası Sulak Alanı Sit Alanı: Meriç Deltası Sulak Alanı, Cumhurbaşkanlığı 1 No.lu Karamamesi

hükümleri uyarınca, 19.03.2020 tarihli ve 73534 sayılı Bakanlık Makam Olur'u ile, "Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan" olarak tescil edilmiştir. Dalyan Gölü, denize ve kıyı sulak alanlarına bağlı olan kuşların habitatıdır.

Tuzla Lagünü, Tuz Gölü, Büyükevren Gölü, Vakıf Tuzlası: Bunlar, Enez Alt Bölgesi'nde bulunan diğer koruma altındaki sulak alanlardır.

Dalyan, Taşaltı, Işık ve Tuzla Gölleri: Bunlar, Enez Alt Bölgesi'nde bulunan 2. ve 3. Derece doğal sit alanlarıdır.

Denize ve Kıyı Sulak Alanlarına Bağlı Olan Kuşların Habitatları: Dalyan Gölü, Karagöl, Sultaniçe, Gülçavuş, Vakıfköy ve Karaincirli Tuzla Gölleri, aşağıdaki Şekil 11'de belirtildiği üzere, denize ve kıyı sulak alanlarına bağlı olan kuşların habitatlarıdır. BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, kıyının bu bölgelerinde betonlama çalışmalarından kaçınılması tavsiye edilmektedir.

Şekil 11: Deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatları
Kaynak: BKAP-ETK'ye verilen Sualtı Araştırmaları Derneği (SAD) görüşü, 2019

Akdeniz Foku Habitatı: Şekil 18'de belirtilen, Mecidiye'nin kıyı şeridi, İbrice'nin doğu ve batı kısımları, Akdeniz Fokunun habitatlarıdır. BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, kıyının bu bölgelerinde betonlama çalışmalarından kaçınılması tavsiye edilmektedir.

Şekil 12: Edirne'deki Akdeniz Foku habitatı
Kaynak: BKAP-ETK'ye verilen Sualtı Araştırmaları Derneği (SAD) görüşü, 2019

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi

Şarköy Alt Bölgesi'nin baskın habitatları doğal/ekilmiş ormanlıktır, diğerleri ise çayır ve kıyı kumullarıdır. Uçmakdere Alt Bölgesi'nin baskın habitatı kozalaklı ormanlıktır, diğerleri ise yerleşim yerleri (köyler), yer üstü

akar suları ve kıyı kumullarıdır. Tekirdağ Alt Bölgesi'nin baskın habitatu tarım arazileri ve yerleşim yerleridir.

BKAP-ETK Araştırma Raporu'na göre, aşağıda belirtilen hassas türler, Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi'nde bulunmuştur;

- Şarköy ve Tekirdağ Alt Bölgeleri'nde 262 bitki taksonu bulunmaktadır. Şarköy ve Tekirdağ Alt Bölgeleri'nde bulunan bir tür (*Centaurea hermannii*) EN kategorisindedir ve endemiktir. Başka endemik türler ve mevcuttur: *Euphorbia amygdaloides subsp, Robbiae* ve *Ferulago thirkeana* türlerinin her ikisi de Tekirdağ Alt Bölgesi'nde bulunmaktadır. Uçmaktare Alt Bölgesi'nde 48 bitki taksonu bulunmaktadır fakat bunlar koruma altında veya endemik değildir. Marmara Ereğlisi'nde 62 bitki taksonu bulunmaktadır ve bunlar koruma altında veya endemik değildir..
- Şarköy Alt Bölgesi'nde 10 sürüngen taksonu bulunmaktadır; içlerinden bir sürüngen türü (*Testudo graeca*) VU kategorisindedir. Uçmaktare Alt Bölgesi'nde 11 sürüngen taksonu bulunmaktadır; içlerinden iki sürüngen türü (*Testudo graeca, Testudo hermanni*) VU kategorisindedir. Tekirdağ Alt Bölgesi'nde 9 sürüngen taksonu bulunmaktadır; içlerinden iki sürüngen türü (*Testudo graeca, Testudo hermanni*) VU kategorisindedir. Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'nde 15 sürüngen taksonu bulunmaktadır; içlerinden iki sürüngen türü (*Testudo graeca, Emys orbicularis*) VU kategorisindedir.
- Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi'nde 159 kuş taksonu bulunmaktadır; içlerinden iki kuş türü (*Falco vespertinus, Ficedula semitorquata*) CR, bir kuş türü (*Neophron percnoptus*) EN ve bir kuş türü (*Aquila clanga*) kategorisindedir. Tekirdağ Alt Bölgesi'nde 134 kuş taksonu bulunmaktadır; içlerinden iki kuş türü (*Falco vespertinus, Ficedula semitorquata*) CR kategorisindedir.
- Şarköy ve Uçmaktare Alt Bölgeleri'nde 41 memeli taksonu bulunmaktadır; içlerinden iki memeli türü (*Miniopterus schreibersi, Lutra lutra*) EN kategorisindedir; Şarköy'de bulunan *Spermophilus citellus* ve Uçmaktare Alt Bölgesi'nde bulunan *Rhinolophus mehelyi* VU kategorisindedir. Tekirdağ Alt Bölgesi'nde 32 memeli taksonu bulunmaktadır; içlerinden üç tür (*Rhinolophus mehelyi, Spermophilus citellus* ve *Myomimus roachi*) VU kategorisindedir. Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'nde 40 memeli taksonu bulunmaktadır; içlerinden iki memeli türü (*Rhinolophus mehelyi, Spermophilus citellus*) VU; bir memeli türü (*Miniopterus schreibersi*) ise CR kategorisindedir.
- Şarköy ve Uçmaktare Alt Bölgeleri'nde 109 balık taksonu bulunmaktadır. Bunlardan üç tür (*Squatina squatina, Squatina oculata Anguilla Anguilla*) CR, bir tür (Vatoz - *Raja radula*) EN ve dört tür (Adi Köpekbalığı - *Mustelus mustelus*, Mahmuzlu Camgöz - *Squalus acanthias*, Lapin - *Labrus viridis*, İstavrit - *Trachurus trachurus*) VU kategorisindedir. Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgeleri'ndeki üç tür (*Acipenser stellatus, Acipenser nudiiventris, Acipenser gueldenstaedti*) CR kategorisindedir. Bern ve CITES'in Ek II'sinde bir tür (Denizati - *Hippocampus hippocampus*), Bern'in Ek III'ünde bir tür (Eşkına - *Sciaena umbra*) bulunmaktadır. Akdeniz'de EN kategorisinde bir adet deniz memelisi türü (Bayağı Yunus - *Delphinus delphis* (Linnaeus, 1758)) bulunmaktadır.

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi'ndeki ekolojik durum sebebiyle önemi olan, yasal koruma statüsü bulunan alanlar aşağıda özetlenmiştir;

Kızılcaerzi 1. Derece Doğal Sit Alanı: Şarköy Alt Bölgesi'nde bulunmaktadır, 210 ha alanı vardır ve 1988 yılından beri 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Sit alanında kayıtlı araziler ve orman arazileri mevcuttur.

Kumbağ Dut Limanı 1. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı: Uçmaktare Alt Bölgesi'nde bulunmaktadır, 15 ha alanı vardır ve 1993 yılından beri 1. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı'dır. Sit alanında kayıtlı araziler ve orman arazileri mevcuttur.

Kumbağ Sütlüce Manastırı 1. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı: Uçmaktare Alt Bölgesi'nde bulunmaktadır, 6 ha alanı vardır ve 1993 yılından beri 1. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı'dır. Sit alanında kayıtlı araziler ve orman arazileri mevcuttur.

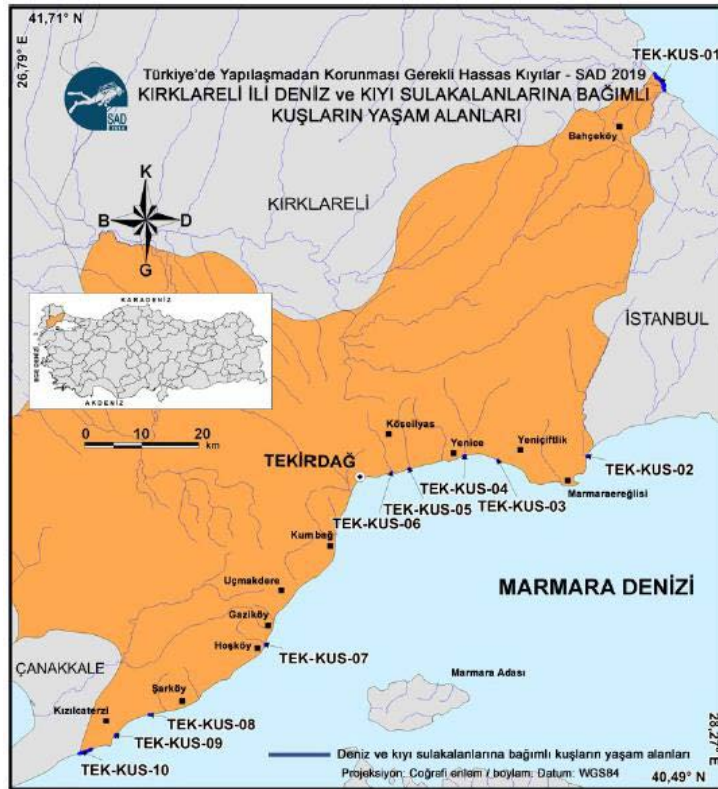
Uçmaktare Sahili Çınarlık 1. Derece Doğal Sit Alanı: Uçmaktare Alt Bölgesi'nde bulunmaktadır, 0,7 ha alanı vardır ve 1993 yılından beri 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Sit alanında kayıtlı araziler ve orman arazileri

mevcuttur.

Uçmaktedere Köyü Kentsel Sit Alanı: Uçmaktedere Köyü, doğal, kültürel ve tarihi özellikleri sebebiyle koruma altındadır. Kırsal yerleşim yerlerindeki evlerin farklı bir mimari özelliği vardır ve doğayla uyumludur.

Kartaltepe Tabiat Parkı: Uçmaktedere Alt Bölgesi'nde bulunmaktadır, 254 ha alanı vardır ve 2014 yılından beri tabiat parkıdır. Sit alanında kayıtlı araziler ve orman arazileri mevcuttur. Marmara Denizi'ne hakimdir, Ganos Dağı menziline, yüksek bir irtifadadır, çevresindeki ormanlar, deniz ve Marmara Adası manzarası ile gözde bir manzara sunmaktadır. Alana, orman bitki örtüsü hakimdir. Bu bitki örtüsünün birincil baskın türleri Saplı Meşe (*Quercus robur L. Subsp. Robur*), Macar Meşesi (*Quercus frainetto Ten.*), Katran Ardıcı (*Juniperus oxicedrus L. Subsp. Oxicedrus*), Gürgen Ağacı (*Carpinus betulus L.*) ve Doğu Kayını'dır (*Fagus orientalis Lipsky*). İkinci baskın türler Tüylü Laden (*Cistus creticus L.*), Kuşburnu rosehip (*Rosa canina L.*), Süpürgeotu (*Calluna vulgaris (L.) Hull*), ve Alıç'tır (*Crateagus monogyna Jacq. Subsp. Monogyna*). Türkiye'de 165 amfibi ve sürüngen türü bulunmaktadır, bunlardan 21 tanesi Kartaltepe Tabiat Parkı içerisinde ya da etrafında yaşamaktadır. Bu türlerden dördü kurbağa, biri kaplumbağa, yedisi kertenkele ve dokuzu yılan türüdür. İçlerinden Mahmuzlu Akdeniz Kaplumbağası (*Testudo graeca*) VU kategorisindedir. Türkiye'de 170 memeli türü bulunmaktadır, bunlardan 29 tanesi Kartaltepe Tabiat Parkı içerisinde ya da etrafında yaşamaktadır. İçlerinden 2 tür (*Rhinolophus euryal*, *Miniopterus schreibersi*) NT, üç tür (*Rhinolophus blasii*, *Miniopterus schreibersi*, *Myomimus roachir*) VU ve 22 tür ise LC kategorisindedir. Bern Sözleşmesi'nin Ek 2'sinde 10 tür, Ek 3'ünde ise 9 tür listelenmiştir.

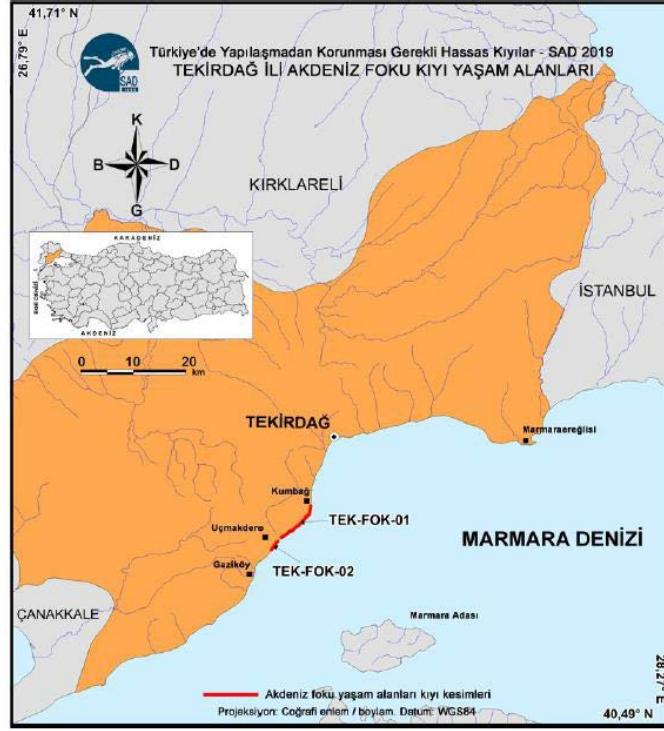
Deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatları: Kastro Deresi boyundaki Saray İlçesi, Marmara Ereğlisi'ndeki Yeniçiftlik, Tekirdağ Merkez'deki Çorlu Şerefliköprüsü, Uçak Restoran'a, Değirmenaltı Halk Sahili'ne ve Şarköy, Hoşköy, Çağdaşkent, Kızılcaerzi kıyı şeritleri ve Tekirdağ-Çanakkale il sınırı aşağıdaki Şekil 19'da belirtilmiştir. Bunlar, deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatlarını göstermektedir. BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, kıyının bu bölgelerinde betonlama çalışmalarından kaçınılması tavsiye edilmektedir.

Şekil 13: Deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatları
Kaynak: BKAP-ETK'ye verilen Sualtı Araştırmaları Derneği (SAD) görüşü, 2019

Akdeniz Foku Habitatları: Aşağıdaki Şekil 14'de belirtilen Şarköy ve Uçmaktedere sahil şeritleri, Akdeniz Foku habitatlarıdır. BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, kıyının bu bölgelerinde betonlama çalışmalarından kaçınılması tavsiye edilmektedir.

Şekil 14: Tekirdağ'daki Akdeniz Foku habitati

Kaynak: BKAP-ETK'ye verilen Sualtı Araştırmaları Derneği (SAD) görüşü, 2019

İğneada Kıyıköy Bölgesi

Bölgenin baskın habitatları, kuzeyde ormanlar, güneyde antropojenik bozkırlar, kıyı kumulları, sulak alanlar, yalancı makiler ve longoz ormanlarıdır. Longoz ormanları ve kıyı kumullarının, koruma altındaki bitki türlerinin varlığına istinaden, hem ulusal hem de dünya genelinde ekolojik önem teşkil etmektedir.

BKAP-ETK Araştırma Raporu'na göre, aşağıda belirtilen hassas türler, İğneada Kıyıköy Bölgesi'nde bulunmuştur;

- İğneada Kıyıköy Bölgesi'nde 382 bitki taksonu bulunmaktadır. Bir tür (*Centaurea kilaea*) EN kategorisindedir ve endemiktir. Bölgede, bir tür (*Silene sangaria*) VU kategorisindedir ve endemiktir ve bir endemik tür (*Euphorbia amygdaloides subsp. Robbiae*) bulunmaktadır.
- İğneada Kıyıköy Bölgesi'nde 14 sürüngen taksonu bulunmaktadır; içlerinden üç tür (*Testudo graeca*, *Testudo hermanni*, *Emys orbicularis*) VU kategorisindedir.
- İğneada Kıyıköy Bölgesi'nde 255 kuş taksonu bulunmaktadır; içlerinden yedi tür (*Aythya nyroca*, *Falco vespertinus*, *Gallinago media*, *Limosa limosa*, *Numenius arquata*, *Coracias garrulous*, *Ficedula semitorquata*) CR kategorisinde, iki tür (*Oxyura leucocephala*, *Neophron percnoptus*) EN kategorisinde ve bir tür (*Aquila clanga*) VU kategorisindedir.
- İğneada Kıyıköy Bölgesi'nde 42 memeli taksonu bulunmaktadır. Bir tür (*Lutra lutra*) EN kategorisinde, dört tür (*Rhinolophus mehelyi*, *Spermophilus citellus*, *Myomimus roachi*, *Vormela peregusna*) VU kategorisindedir.
- İğneada Kıyıköy Bölgesi'nde 70 balık taksonu bulunmaktadır. Dört tür (*Acipenser gueldenstaedtii Brandt & Ratzeberg, 1833*, *Acipenser nudiventris Lovetzky, 1828*, *Acipenser stellatus Palas, 1770*, *Acipenser sturio Linnaeus, 1758*) ve dört tür (*Labrus viridis Linnaeus, 1758*, *Trachurus trachurus (Linnaeus, 1758)*, *Labrus viridis Linnaeus, 1758*, *Pomatomus saltatrix (Linnaeus, 1766)*) VU kategorisindedir.
- Akdeniz'de EN kategorisinde olan bir deniz memelisi türü mevcuttur (Bayağı Yunus (Tirtak) - *Delphinus delphis* (Linnaeus, 1758)).

İğneada Longoz Ormanı Tabiat Parkı: Görünüş olarak tropikal ormanları andıran Longoz Ormanları, Türkiye'de nadir rastlanan ekosistemlerdir, çünkü belirli bir iklime ve toprak şartlarına ihtiyaçları vardır, ve oldukça hassaslardır (yer altı sularının seviyesi düştüğünde doğal özelliklerini kaybederler). İğneada Kıyıköy Bölgesi'ndeki longoz ormanlarının ekosistemleri zarar görmediğinden, florası, dikey üç katmandan oluşan ve oldukça uzun olan (8-15m) karışık orman ağaçlarından oluşmaktadır. Son katmandaki baskın ağaç türleri *Fraxinus angustifolia subsp. oxycarpa*, *Fagus orientalis*, *Quercus robur subsp. robur*, *Carpinus betulus* ve *Acer campestre*'dir. Longoz ormanının florası ilaveten, içlerinde *Hedera helix* (orman sarmaşığı), *Clematis sp.* (akasma), *Smilax excelsa* (saparna), *Peripleca graeca* (ipek fidanı) ve *Vitis sylvestris*'in (yabani asma) de bulunduğu birçok sarmaşık türü bitkiyi bulundurur. Bölge, 2007 yılında tabiat parkı ilan edilmiştir.

Kıyı Kumulları, önemli endemik ve nadir bitki türlerinden oluşan, oldukça hassas ekosistemlerdir. Bölgenin kıyı kumullarındaki baskın bitki türleri *Otanthus maritimus*, *Cionura erecta*, *Centaurea kilaea*, *Leymus racemosus subsp. sabulosus*, *Elymus elongatus subsp. elongatus*, *Pancreatium maritimum*, *Ammophila arenaria subsp. arundinace*, *Teucrium polium*, *Jurinea kilaea*'dir. The *Centaurea kilaea*, *Cota euxina*, *Crepis macropus* and *S. Thymifolia*, bölgedeki kıyı kumullarının endemik bitki türleridir. The *Centaurea kilaea*, *Cota euxina*, *Crepis macropus* ve *S. thymifolia* endemik; *Jurinea kilaea*, *Peucedanum obtusifolium* *Aurinia uechtriziana*, *Centaurea arenaria* *Crambe maritima*, *Polycnemum verrucosum* and *Pancreatium maritimum*, nadir bitki türleridir.

Panayır Nehri Kıyı Kumulları, Karadeniz boyunca 20 km uzunluğunda ve 1 km genişliğinde uzanmaktadır. Bu kıyı kumullarında, üç endemik ve dünya çapında tehlikede olan bitki türü (*Centaurea kilaea*, *Peucedanum obtusifolium*, *Silene sangaria*) ve iki ulusal çapta tehlikede olan bitki türü (*Jurinea kilaea*, *Mathiola fruticulosa*) bulunmaktadır. Bir bitki türü (*Polygonum mesembrycum*), Avrupa'da koruma altındadır ve Bern Sözleşmesi'nin Ek 1'inde listelenmiştir. Bölgenin yasal koruma statüsü yoktur. Bununla birlikte burası, Trakya Bölgesi'nde en az yok edilmiş kıyı kumullarından biridir. Bölge için temel tehditler, kamp faaliyetleri ve yaz turizmidir. [6] [7]

Kıyıköy Kıyı Kumulları, Karadeniz sahil bölgesinde, Panayır Deresi ve Kasatura Körfezi arasında bulunmaktadır. Bölgede 16 yerel ve ulusal nadir tür mevcuttur. Bu bölgede, Bern Sözleşmesi'nin Ek 1'inde listelenen üç türün (*Asperula littoralis*, *Silene thymifolia* ve *Verbascum degeni*) geniş bir popülasyonuna rastlanmaktadır. Buna ek olarak, bölgede, dört adet dünya çapında tehlike altında olan türlerin (*Isatis arenaria* and *Erysimum sorgarae*) geniş bir popülasyonuna rastlanmaktadır.

Çamlıköy Tabiat Parkı: Çamlıköy Tabiat Parkı, Tekirdağ İli Saray İlçesi'nin sınırları içinde bulunmaktadır ve 45.1 ha alanı vardır. Bölge, flora ve fauna türleri bakımından zengindir. Bölgenin temel kaynak değeri orman bölgeleridir, burada Saplı Meşe (*Quercus robur L. Subsp. Robur*), Macar Meşesi (*Quercus frainetto Ten.*), Gürgen Ağacı (*Carpinus betulus*), Dişbudak Ağacı (*Fraxinus excelsior*), Doğu Çınarı (*Platanus orientalis*), Dağ Karaağacı (*Ulmus glabra*), Kızılağaç (*Ulmus glabra*), kızılağaç türleri (*Alnus glutinosasubsp*) türleri baskın türlerdir. 2011 yılında Tabiat Parkı olarak ilan edilene dek, bir dinleme alanıydı.

Vize İlçesi'ndeki Kıyıköy Mahallesi 1. Derece Doğal Sit Alanı: Karadeniz'e aktıkları yerlerde, Pabuçdere ve Kazandere İlçeleri'nin her iki tarafında bulunmaktadır.

1., 2. ve 3. Derece Doğal Sit Alanları: Longoz Ormanı'nda bulunan Erikli Gölü, Mert Gölü ve Saka Gölü, 1., 2., ve 3. derece doğal sit alanlarıdır.

Deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatları: Aşağıda, Şekil 15'de gösterilen Vize Kıyıköy güney kıyı şeridi, Vize Kıyıköy kuzey kıyı şeridi, Vize Hamidiye doğu kıyı şeridi, Vize-Demirköy İğneada güney kıyı şeridi, Demirköy Erikli Gölü kıyı şeridi, Demirköy İğneada kuzey kıyı şeridi, Demirköy Beğendik Limanı güney kıyı şeridi, Demirköy Beğendik Limanı kuzey kıyı şeridi, deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatlarıdır. BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, kıyının bu bölgelerinde betonlama çalışmalarından kaçınılması tavsiye edilmektedir.

Şekil 15: Deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatları
Kaynak: BKAP-ETK'ye verilen Sualtı Araştırmaları Demeği (SAD) görüşü, 2019

Kasatura Körfezi Doğal Sit Alanı: Kasatura Körfezi, Kıyıköy-Vize'nin güneyinde, Tekirdağ ve Kırklareli sınırında bulunmaktadır. Bölgenin orman ekosistemi vardır ve bu ekosistem, longoz ormanı, kıyı kumulları, maki, karaçam ve meşe ağacından oluşur. Bölge, habitat ve bitki çeşitliliği açısından önem teşkil etmektedir. Diğerleri ile birlikte, koruma altında olan beş bitki türü (*Aurinia uechritziana*, *Centaurea hermannii*, *Cyclamem coum*, *Silene thymifolia*, *Veronica turilliana*) bulunmaktadır; bunlar Bern Sözleşmesi'nin Ek 1'inde listelenmiştir. 1987 yılından beri doğal sit alanıdır. Bölge için temel tehditler, kamp faaliyetleri ve yaz turizmidir. Tekirdağ İli sınırlarında bulunan Kasatura Körfezi'nin bir bölümü dinlenme alanı olarak kullanılmaktadır, bazı turistik faaliyetler ve yerleşim yerleri mevcuttur. Turistler Bahçıvan Deresi'ni geçerek doğal sit alanına kolayca ulaşabilmektedir. Dolayısıyla, Kasatura Körfezi, iki ilçedeki körfezin iki tarafında da, insan baskısı altındadır; mesela, 1972 ve 2009 yılları arasında görülen orman yangınları, insan baskılarının örneğidir. Buna ek olarak, Bahçıvan Deresi'ndeki Sultanbahçe Barajı, longoz ormanlarının değişmesine sebebiyet vermiştir. Yazlıklar ve aşırı otlatma, Kasatura Körfezi için diğer tehditlerdir.

2.1.5 Arazi Kullanımı ve Çevre Düzeni

CORINE¹⁵ arazi örtüsü sınıflandırmasına dayanan 1990 ve 2018 yılları için illerin arazi kullanımı, Şekil 16 and Şekil 17'te ve 1990 ve 2018 yılları arasındaki değişiklikler, aşağıdaki Tablo 6'de verilmiştir.

Buna ek olarak, hem TR21 Bölgesi hem de illeri için, bütün arazi kullanımları arasındaki en yüksek oran, CORINE tanımlamasına göre, tarıma elverişli araziler, çok yıllık bitkiler, meralar, heterojenik tarım alanlarından oluşan tarım arazilerine aittir. 2018 yılında bu değer sırasıyla, bölge için %68.6 ve Edirne ve Tekirdağ için, %77.0 ve %77.4'tür. Kırklareli'ndeki tarımsal arazilerin payı (%52.3), Edirne ve Tekirdağ ile karşılaştırıldığında düşüktür. Üç ilçenin hepsinde, tarımsal araziler 1990 yılından beri %2-3 oranında azalmıştır.

¹⁵ Çevresel Bilginin Koordinasyonu (Coordination of Information on the Environment - CORINE) 27 AT üye devleti ve diğer Avrupa ülkelerinin arazi örtüsü hakkında bilgisayarlaştırılmış envanter kuran bir Avrupa programına atıfta bulunmaktadır. CORINE Arazi Örtüsü (CLC) envanteri, 1985 yılında (referans yılı 1990'dır) başlatılmıştır. 2000, 2006, 2012 ve 2018 yıllarında güncellemeler yapılmıştır. 44 sınıftan oluşan bir arazi örtüsü envanterinden oluşmaktadır. CLC, alansal fenomenler için 25 hektarlık (ha) ve lineer fenomenler için minimum genişliği 100 m olan bir Minimum Eşleme Birimi (MMU) kullanır.

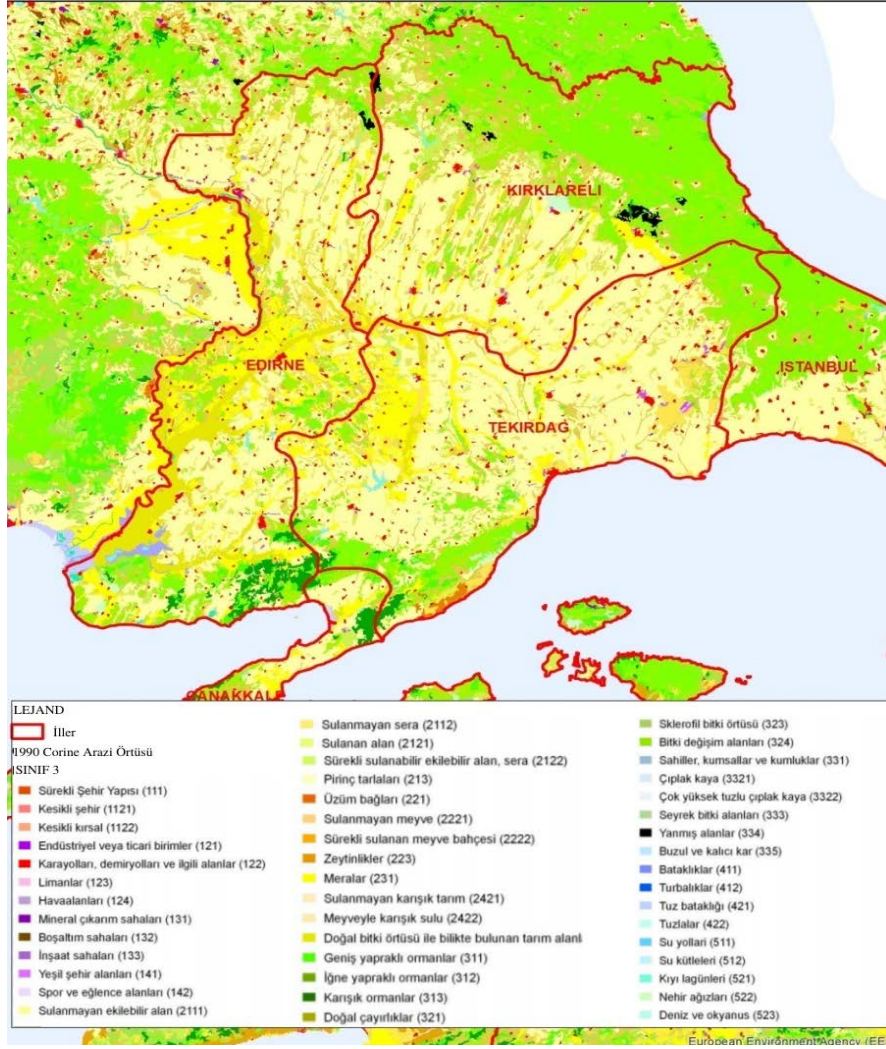
Ormanlar, çalılar ve/ya otsu bitki örtüsü birleşimi, ya az ya hiç bitki örtüsünden oluşan orman ve yarı doğal arazileri, bütün iller içinde, bölgenin en büyük ikinci payını (%27.0) oluşturmaktadır. Sırasıyla Kırklareli, Edirne ve Tekirdağ illeri için orman ve yarı doğal arazilerin payı %45.0, %18.4 ve %16.6'dır. Orman ve yarı doğal araziler Edirne'de %6.0 ve Kırklareli'nde %2.9 artmışken, Tekirdağ'da kayda değer bir düşüş (%6.5) görülmektedir.

CORINE tanımlamasına göre, kent dokusu, endüstriyel, ticari ve ulaşım birimleri, maden, çöplük ve şantiye alanları, yapay, tarımsal olmayan bitkilerin yetiştiği alanlardan oluşan yapay yüzeyler, 2018 yılı itibariyle bölgedeki toplam yüzey alanının %3.3'ünü oluşturmaktadır, bu oran 1990 yılında %2.2'ydi. İller için yapay yüzeyler, yaklaşık %2-5 oranındadır. Her üç ilde de 1990 yılından beri yapay yüzeyler artmıştır, bu artış Edirne'de %14.2, Kırklareli'nde %22.9 ve Tekirdağ'da %99.4'tür. Bu oranın artışının, 1990 yılında 1.182.953 olan ve 2018 yılında 1.802.315'e yükselen nüfus artışına bağlı olduğu düşünülmektedir. (Bölüm 2.1.8) CORINE tanımlamasına göre, iç kesim sulak alanlarından ve kıyı sulak alanlarından oluşan sulak alanlar, Tekirdağ ve Kırklareli illerinin toplam yüzey alanının %0.1'inden daha azını, Edirne'nin ise yaklaşık %0.5'ini kapsamaktadır. 1990 yılından beri Edirne'nin sulak alanlarında kayda değer bir azalma (%42.3) mevcut olsa da, Tekirdağ ve Kırklareli'nde %12.5-%5.1 artış olmuştur.

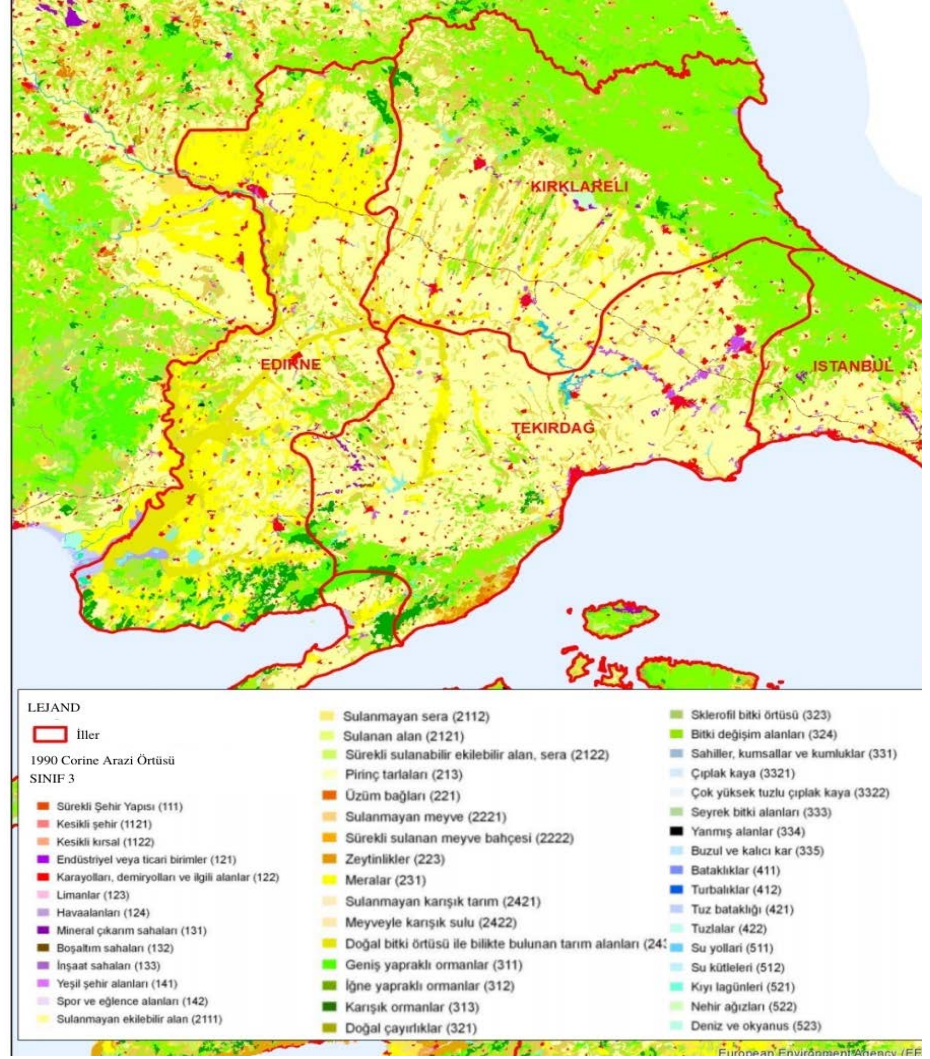
CORINE tanımlamasına göre iç kesim suları ve deniz sularından oluşan su kütleleri, Tekirdağ ve Kırklareli illerinin toplam yüzey alanının yaklaşık %0.9 ve %5.1'ini, Edirne'nin ise %1.2'sini kapsamaktadır. 1990 yılından beri Edirne ve Tekirdağ'ın su kütlelerinde kayda değer bir artış olmuştur (%60-220), bu durum Edirne'de daha azdır (%17).

Arazi kullanımı çalışmaları kapsamında, BKAP Planlama Ekibi'nin, planlama alanında yükümlülüğü ve yetkisi olan kurum ve kuruluşlardan veri elde etmiş, ve bunların kara yapısı üzerindeki etkilerini coğrafi bilgi sistemlerinin de yardımıyla inceleyerek, bir mevcut durum analizi yapmıştır. Planlama bölgesindeki yerleşim bölgelerinin sınıfları, uydu görüntüleri ve onaylanmış imar planları kullanılarak belirlenmiştir. Bölgesel ve ilsel arazi kullanımına benzer olarak, ormanlar ve tarımsal araziler, BKAP-ETK planlama alanının arazi kullanımının en büyük kısmını kapsamaktadır.

BKAP-ETK alt bölgelerinin genel arazi kullanımı Tablo 6'de verilmiştir. BKAP-ETK kapsamındaki kıyı alanları arazi kullanım şartları, şematik olarak, tanımlanmış alt bölgeler ile Şekil 18'de gösterilmiştir. Alt bölgelerin detaylı arazi kullanımı, Tablo 6'da sunulmuştur.

Şekil 16: 1990 yılı TR21 Bölgesi Arazi Kullanımı
Kaynak: CORINE, 1990

Şekil 17: 2018 yılı TR21 Bölgesi Arazi Kullanımı
Kaynak: CORINE, 2018

Tablo 6: 1990 ve 2018 arazi kullanımı ve değişiklikler

		Yapay Yüzeyler	Tarım Arazileri	Orman ve Yarı Doğal Alanlar	Sulak Alanlar	Su Kütleleri	Toplam
EDİRNE	1990	14.698,8	484.490,1	107.289,7	5.561,5	4.516,9	616.557,0
		2,38	78,58	17,40	0,90	0,73	100,00
	2018	16.788,3	472.175,0	113.693,5	3.209,7	7.395,0	613.261,5
		2,74	76,99	18,54	0,52	1,21	100,00
	Değişim (1990-2018) %	14,22	-2,54	5,97	-42,29¹⁶	63,72	
TEKİRDAĞ	1990	15.855,3	492.834,6	109.839,3	125,5	2.306,2	620.960,8
		2,55	79,37	17,69	0,02	0,37	100,00
	2018	31.613,8	479.116,6	102.675,9	141,1	5.350,0	618.897,5
		5,11	77,41	16,59	0,02	0,86	100,00
	Değişim (1990-2018) %	99,39	-2,78	-6,52	12,45	131,98	
KIRKLARELİ	1990	11.156,8	344.536,2	281.788,6	436,2	1.385,7	639.303,5
		1,75	53,89	44,08	0,07	0,22	100,00
	2018	13.714,6	336.333,1	289.920,5	458,3	4.430,7	644.857,2
		2,13	52,16	44,96	0,07	0,69	100,00
	Değişim (1990-2018) %	22,93	-2,38	2,89	5,05	219,74	
TR 21 NUTS 2 Bölgesi	1990	41.710,9	1.321.860,9	498.917,5	6.123,2	8.208,9	1.876.821,3
		2,22	70,43	26,58	0,33	0,44	100,00
	2018	62.116,8	1.287.624,7	506.290,0	3.809,0	17.175,7	1.877.016,1
		3,31	68,60	26,97	0,20	0,92	100,00
	Değişim (1990-2018) %	48,92	-2,59	1,48	-37,79	109,23	

Kaynak: ÇŞB - Çevresel Göstergeler - <https://cevresehgostergeler.csb.gov.tr/illerin-cevre-gostergeleri-i-85803>

Enez Alt bölgesi, Edirne İli'nin Enez İlçesi'nin Gaziömerbey, Yeni, Gülçavuş, Büyükeren, Karaincirli, Sultaniçe ve Vakıf Köyleri'nin dâhil olduğu 14028.78 hektarlık bir etki alanını kapsamaktadır. Bu alt bölgenin baskın yerleşim alanı kullanımı, Gaziömer, Sultaniçe, Gülçavuş ve Vakıf Köyleri kıyılarında bulunan, %2.63'lük bir pay ile konut alanlarıdır, Enez ilçe merkezinin kentsel yerleşim yerlerinin payı %1.43 ve Sultaniçe, Gülçavuş, Vakıf ve Karaincirli Köyleri'nin kırsal yerleşimlerinin payı %0.55'dir. Altbölgenin yerleşim dışı baskın alan kullanımı, %53.88'lik bir pay ile orman arazileri ve %31.96'lık bir pay ile tarım arazileridir. Alt bölgedeki su yüzeyi olarak tanımlanan Dalyan Gölü, alt bölgenin %1.65'ini kapsamaktadır.

Erikli Alt bölgesi, Edirne İli'nin Keşan İlçesi'nin Danışment, Erikli, Gökçetepe, Mecidiye, Sazlıdere ve Yaylı Köyleri'nin dâhil olduğu 13.284 hektarlık bir alanı kapsar. Bu alt bölgenin baskın yerleşim alanı kullanımı, Erikli ve Mecidiye kıyılarında, Gökçetepe ve Sazlıdere Köyleri'nde bulunan, %2.14'lük bir pay ile ikincil konut alanlarıdır, sınırdaki köylerin kırsal yerleşimlerinin payı %1.64, kentsel yerleşim alanlarının payı ise %0.79'dur. Altbölgenin yerleşim dışı baskın alan kullanımı, %53.06'lık bir pay ile orman arazileri, %37.85'lik bir pay ile tarım arazileri ve Mecidiye Köyü sınırları dâhilindeki, %0.89'luk bir pay ile maden arazileridir. Alt bölgedeki su yüzeyi olarak tanımlanan Tuzla Gölü bulunmaktadır.

Şarköy Alt bölgesi, Tekirdağ İli Şarköy İlçesi'nin Kızılcaterzi, Kocaali, Şenköy, İstiklal, Camikebir, Cumhuriyet, Eriklice, Aşağıkalamış, Yukarıkalamış, Müreffet, Çınarlı, Hoşköy, Güzelköy, Kirazlı Mahallesi'nin dâhil olduğu, 13.366,92 hektarlık bir kıyı etki alanını kapsar. Bu bölgenin baskın yerleşim alanı kullanımı, Kızılcaterzi kıyıları, İstiklal, Cumhuriyet Mahallesi'nde bulunan, %1.77'lik bir pay ile ikincil konut alanlarıdır, sınırdaki köylerin kırsal yerleşim alanlarının payı %1.54, kentsel yerleşim alanlarının payı ise %2.20'dir. Altbölgenin yerleşim dışı baskın alan kullanımı, %72.3'lük bir pay ile tarım arazileri ve %20.83'lük bir pay ile orman arazilerinden oluşmaktadır.

Uçmaktare Alt bölgesi, Tekirdağ İli'nin Şarköy İlçesi'nin Uçmaktare Mahallesi ve Süleymanpaşa İlçesi'nin Yeniköy Mahallesi'nin de dâhil olduğu 1.811,82 hektarlık bir kıyı etki alanını kapsamaktadır. Bu alt bölgenin baskın yerleşim alanı kullanımı, %0.95'lik bir pay ile kırsal yerleşim alanıdır. Alt bölgenin baskın yerleşik olmayan

¹⁶ 1970'li yıllarda başlayan yerleşim yerlerinin genişletilmesi adına yapılan drenaj projeleri sebebiyle, İpsala ve Enez arasındaki daimi sulak alanların büyük oranda azaldığı raporlanmıştır.

alan kullanımı, %85.8'lik bir pay ile orman arazileri ve %13.2'lik bir pay ile tarım arazileridir.

Tekirdağ Alt bölgesi, Tekirdağ İli'nin Süleymanpaşa İlçesi'nin Barbaros, Aydoğdu, Yavuz, Zafer, Eskicami, Ertuğrul, Hürriyet, Gündoğdu, Kumbağ, Naip, Yazır, Yenice, Gazioğlu, Karaevli, Kayıköy, Köreilyas, Nusratlı, Yağcı, Yayabaşı Mahalleleri'nin dâhil olduğu 19.609,62 hektarlık bir kıyı etki alanını kapsar. Bu alt bölgenin baskın yerleşim alanı kullanımı, %7.68'lik bir pay ile kentsel yerleşim alanlarıdır, sınırdaki köylerin kırsal yerleşimlerinin payı %1.54 ve Köseilyas, Gazioğlu, Karevli, Yenice kıyılarındaki ikincil yerleşim alanlarının payı %1.41'dir. Bölgenin yerleşim dışı baskın alan kullanımı, %73.10'luk bir pay ile tarım arazileri, %5.05'lik bir pay ile orman arazileri ve %5.43'lük bir pay ile maden arazileridir.

Marmara Ereğlisi Alt bölgesi, Tekirdağ İli'nin Marmara Ereğlisi İlçesi'nin Bahçelievler, Ceditalipaşa, Dereağzı, Kamaredere, Mustafa Kemal Paşa, Sultanköy, Yeniçiftlik, Çeşmeli and Türkmenli Mahalleleri'nin dâhil olduğu 15.839,87 hektarlık bir kıyı etki alanını kapsar. Bu alt bölgenin baskın yerleşim alanı kullanımı, %13.03'lük bir pay ile kentsel yerleşim alanlarıdır, ikincil yerleşim alanı %2.91'lik bir pay ile Dereağzı kıyısında ve alt bölgenin doğusunda, %0.91'lik bir pay ile Enerji Üretim Alanı'ndan (Yakıt Depolama Alanları) oluşmaktadır. Alt bölgenin yerleşim dışı baskın alan kullanımı, %78.04'lük bir pay ile tarım arazileridir.

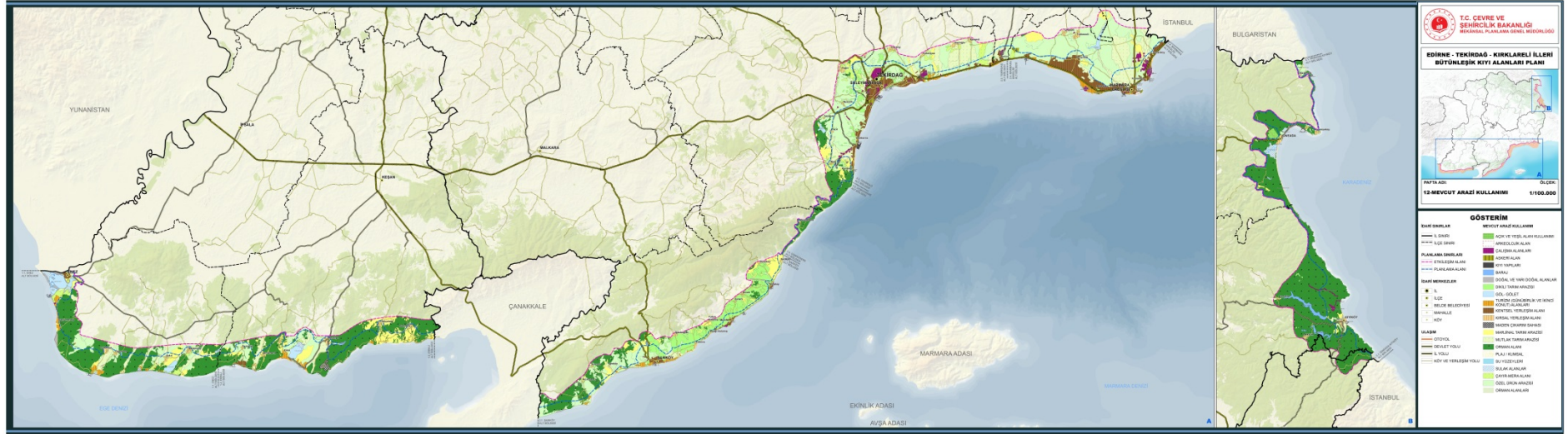
İğneada-Kıyıköy Alt bölgesi, Kırklareli İli'nin Demirköy İlçesi'nin Deniz, Yeni, Beğendik, Liman Köyleri'nin, Vize İlçesi'nin Cumhuriyet, Güven, Kale, Hamidiye, Aksicim Köyleri'nin dâhil olduğu, 18.298,81 hektarlık bir alanı kapsar. Bu alt bölgenin baskın yerleşim alanı kullanımı, %1.51'lik bir pay ile kırsal yerleşim alanlarıdır, ikincil yerleşim alanı, %0.07'lik bir pay ile Limanköy kıyısı, %0.63'lük bir pay ile alt bölgenin doğusundaki Enerji Üretim Alanı'ndan oluşmaktadır. Alt bölgenin yerleşim dışı baskınalan kullanımı %86.90'lık bir pay ile orman arazileridir.

Tablo 7: BKAP-ETK ve alt bölgelerinin genel arazi kullanımı

		Enez		Erikli		Şarköy		Uçmakedere		Tekirdağ		Marmara Ereğlisi		İğneada-Kıyıköy		TOPLAM	
		Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)
Yerleşim Alanları	Çalışma Alanları	4.8	0.03	0.0	0.00	44.6	0.33	0.0	0.00	740.3	3.78	339.8	2.14	127.4	0.70	1,256.8	1.31
	Kıyı Yapıları	10.0	0.07	4.8	0.04	7.4	0.06	0.0	0.00	55.0	0.28	18.7	0.12	11.8	0.06	107.7	0.11
	Turizm Alanları	374.3	2.67	283.0	2.13	236.7	1.77	1.4	0.08	278.2	1.42	461.6	2.91	13.2	0.07	1,648.4	1.71
	Diğer Arazi Kullanım Alanları	0.0	0.00	118.5	0.89	0.0	0.00	0.0	0.00	1,163.3	5.93	96.8	0.61	0.0	0.00	1,378.6	1.43
	Yerleşim Alanları	278.0	1.98	323.7	2.44	502.3	3.76	17.4	0.96	1,803.7	9.20	2,204.1	13.91	275.5	1.51	5,404.8	5.62
	Büyük ve Açık Alan Kullanımları	6.3	0.05	0.0	0.00	14.0	0.10	0.0	0.00	151.3	0.77	36.1	0.23	194.7	1.06	402.4	0.42
	Alt Toplam	673.5	4.80	730.0	5.49	805.0	6.02	18.8	1.04	4,191.7	21.38	3,157.1	19.93	622.6	3.40	10,198.6	10.60
Yerleşim Olmayan Alanlar	Orman ve Aaçlandırma Alanları	7,558.3	53.88	7,048.8	53.06	2,784.9	20.83	1,553.3	85.76	990.1	5.05	19.6	0.12	15,893.9	86.86	35,849.0	37.25
	Çayır - Mera Alanları	554.2	3.95	139.5	1.05	499.4	3.74	0.0	0.00	1,137.2	5.80	201.2	1.27	6.2	0.03	2,537.7	2.64
	Tarım sal Arazi Kullanımları	3,929.1	28.01	4,888.4	36.80	9,160.4	68.53	239.2	13.21	13,197.6	67.30	12,224.7	77.18	703.1	3.84	44,342.6	46.08
	Doğal Karakteri Korunacak Alanlar	310.6	2.21	101.3	0.76	104.7	0.78	0.0	0.00	12.6	0.06	42.2	0.27	262.3	1.43	833.7	0.87
	Korumalı Alanları		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00
	Su Yüzeyleri	1,003.1	7.15	376.5	2.83	12.6	0.09	0.0	0.00	80.4	0.41	173.1	1.09	810.6	4.43	2,456.3	2.55
	Alt Toplam	13,355.3	95.20	12,554.5	94.51	12,561.9	93.98	1,792.5	98.96	15,417.9	78.62	12,660.9	79.93	17,676.2	96.60	86,019.3	89.38
Toplam	14,028.8	100.00	13,284.5	100.00	13,366.9	100.00	1,811.3	100.00	19,609.6	100.00	15,839.9	100.00	18,298.8	100.00	96,239.8	100.00	

Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

Şekil 18: BKAP-ETK Alt Bölgelerinin Arazi Kullanımı
Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

Tablo 8: Alt bölgelerin Detaylı Arazi Kullanımı

		Enz		Eriklı		Sarıköy		Uçmakdere		Tekirdağ		Marmara Ereğlisi		İğneada-Kıyıköy		Toplam	
		Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)	Alan (ha)	Yüzde (%)
Üretim ve Hizmet Alanları	Depolama Alanı	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	266	0,14	4,9	0,03	0,0	0,00	31,5	0,03
	Kent İçi Alanı	0,6	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	3796	1,94	65,3	0,41	0,0	0,00	445,5	0,46
	Küçük Endüstriyel Site	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	401	0,20	0,0	0,00	0,0	0,00	40,1	0,04
	Endüstriyel Alan	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	234	0,12	0,0	0,00	0,0	0,00	23,4	0,02
	Ticaret ve Hizmet Alanı	2,6	0,02	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	667	0,34	18,1	0,11	0,0	0,00	87,4	0,09
	Eğitim Tesisi Alanı	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	132	0,07	0,0	0,00	0,0	0,00	13,2	0,01
	Sosyal ve Kültürel Tesis Alanı	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	1248	0,64	37,4	0,24	12,0	0,07	174,2	0,18
	Üniversite Alanı	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	658	0,34	0,0	0,00	0,0	0,00	65,8	0,07
	Doğal Gaz İletim/Dağıtım Tesisi Alanı	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	69,9	0,44	0,0	0,00	69,9	0,07
	Enerji Üretim Alanı	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	144,1	0,91	115,4	0,63	259,5	0,27
Anıtma Tesisi Alanı	1,6	0,01	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	1,6	0,00	
Alt Toplam		4,8	0,03	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	7403	3,78	339,8	2,14	127,4	0,70	1.212,3	1,26
Kıyı Yapıları	İskele	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	24	0,01	0,0	0,00	0,0	0,00	2,4	0,00
	Bahçe Limanı	5,7	0,04	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	1,0	0,01	0,0	0,00	6,8	0,01
	Liman	4,3	0,03	4,8	0,04	4,8	0,04	0,0	0,00	526	0,27	17,6	0,11	0,0	0,00	84,1	0,09
Alt Toplam		10,0	0,07	4,8	0,04	4,8	0,04	0,0	0,00	550	0,28	18,7	0,12	0,0	0,00	93,3	0,10
Turizm Alanları	Günlük Turizm ve Rekreasyon Alanı	5,5	0,04	1,5	0,01	1,5	0,01	1,4	0,08	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	9,9	0,01
	İkinci Yerleşim Yerleri	368,7	2,63	281,5	2,12	281,5	2,12	0,0	0,00	278,2	1,42	461,6	2,91	13,2	0,07	1.684,7	1,75
Alt Toplam		374,3	2,67	283,0	2,13	283,0	2,13	1,4	0,08	278,2	1,42	461,6	2,91	13,2	0,07	1.694,6	1,76
Yerleşim Yerleri	Kırsal Yerleşim Yerleri	200,6	1,43	105,3	0,79	105,3	0,79	0,0	0,00	1.506,3	7,68	2.064,2	13,03	0,0	0,00	3.981,7	4,14
	Kırsal Yerleşim Yerleri	77,4	0,55	218,4	1,64	218,4	1,64	17,4	0,96	297,4	1,52	139,9	0,88	275,5	1,51	1.244,5	1,29
Alt Toplam		278,0	1,98	323,7	2,44	323,7	2,44	17,4	0,96	1.803,7	9,20	2.204,1	13,91	275,5	1,51	5.226,2	5,44
Geniş ve Açık Alanlar	Atıl/Pasif Yeşil Alanlar	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	998	0,51	36,1	0,23	194,7	1,06	330,7	0,34
	Mezarlık	4,5	0,03	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	265	0,15	3,0	0,02	0,0	0,00	35,9	0,04
	Spor Alanları	1,9	0,01	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	229	0,12	0,0	0,00	0,0	0,00	24,8	0,03
Alt Toplam		6,3	0,05	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	1513	0,77	39,1	0,25	194,7	1,06	391,4	0,41
Orman Alanları	Orman Alanları	7.558,3	53,88	7.048,8	53,06	7.048,8	53,06	1.553,3	85,76	990,1	5,05	19,6	0,12	15.893,9	86,86	40.112,9	41,72
Alt Toplam		7.558,3	53,88	7.048,8	53,06	7.048,8	53,06	1.553,3	85,76	990,1	5,05	19,6	0,12	15.893,9	86,86	40.112,9	41,72
Çayır/Mera Alanları	Çayır/Mera Alanları	554,2	3,96	139,5	1,05	139,5	1,05	0,0	0,00	1.137,2	5,80	201,2	1,27	6,2	0,03	2.177,8	2,26
Alt Toplam		554,2	3,96	139,5	1,05	139,5	1,05	0,0	0,00	1.137,2	5,80	201,2	1,27	6,2	0,03	2.177,8	2,26
Tarım Alanları	Sabit Tarım Araçları	0,0	0,00	2,9	0,02	2,9	0,02	77,0	4,25	1.070,5	5,46	0,0	0,00	33,1	0,18	1.186,4	1,23
	Marjinal Tarım Araçları	797,6	5,89	2.319,1	17,46	2.319,1	17,46	162,3	8,96	1.025,4	5,23	744,3	4,70	172,7	0,94	7.540,5	7,84
	Mutlak Tarım Araçları	1.303,1	9,29	856,2	6,45	856,2	6,45	0,0	0,00	3.146,1	16,04	3.023,6	19,09	197,2	1,08	9.382,4	9,76
	Özel Ürün Araçları	1.828,4	13,03	1.710,2	12,87	1.710,2	12,87	0,0	0,00	7.955,6	40,57	8.456,9	53,39	300,1	1,64	21.961,4	22,84
Alt Toplam		3.929,1	28,01	4.888,4	36,80	4.888,4	36,80	239,2	13,21	13.197,6	67,30	12.224,7	77,18	703,1	3,84	40.070,6	41,67
Korunması Gereken Doğal Karakterli Olan Alanlar	Doğal ve Yan-Doğal Alanlar	310,6	2,21	73,1	0,55	73,1	0,55	0,0	0,00	22	0,01	21,6	0,14	94,5	0,52	574,9	0,60
	Sahil/Kumsal	0,0	0,00	28,2	0,21	28,2	0,21	0,0	0,00	104	0,05	20,6	0,13	167,8	0,92	255,4	0,27
Alt Toplam		310,6	2,21	101,3	0,76	101,3	0,76	0,0	0,00	126	0,06	42,2	0,27	262,3	1,43	830,3	0,86
Su Kütleleri	Biraj	0,0	0,00	29,9	0,22	29,9	0,22	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	475,9	2,60	535,6	0,56
	Göl	724,0	5,15	242,6	1,83	242,6	1,83	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	65,8	0,36	1.275,0	1,33
	Gölcük	24,6	0,18	17,0	0,13	17,0	0,13	0,0	0,00	80,4	0,41	173,1	1,09	0,0	0,00	311,9	0,32
	Su Yüzeyle	22,4	0,16	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	13,5	0,07	35,9	0,04
	Bulak Alanları	232,1	1,66	87,2	0,66	87,2	0,66	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	255,4	1,40	661,9	0,69
Alt Toplam		1.003,1	7,15	376,5	2,83	376,5	2,83	0,0	0,00	80,4	0,41	173,1	1,09	810,6	4,43	2.820,3	2,93
Sıt Alanları	Arkeolojik Alanlar	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	21,9	0,14	0,0	0,00	21,9	0,02
Alt Toplam		0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	21,9	0,14	0,0	0,00	21,9	0,02
Diğer Arazi Kullanımları	Askeri Bölge	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	96,8	0,50	93,8	0,59	0,0	0,00	192,6	0,20
	Maden Çıkarma Alanı	0,0	0,00	118,5	0,89	118,5	0,89	0,0	0,00	1.064,5	5,43	0,0	0,00	0,0	0,00	1.301,4	1,35
Alt Toplam		0,0	0,00	118,5	0,89	118,5	0,89	0,0	0,00	1.163,3	5,93	93,8	0,59	0,0	0,00	1.494,1	1,55
Toplam		14.028,6	100,00	13.284,5	100,00	13.284,5	100,00	1.811,3	100,00	19.609,6	100,00	15.839,9	100,00	18.298,6	100,00	96.157,4	100,00

Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

2.1.6 Altyapı

Atık Su Yönetimi

Edirne Saroz Bölgesi: Enez Alt Bölgesi'nde, çoğunlukla yazlıkların bulunduğu Altinkum'da bir adet Atık Su Arıtma Tesisi (AAT) bulunmaktadır. Yalnızca Altinkum vatandaşlarına hizmet ekmektedir ve nüfusun yüksek olduğu Nisan-Aralık aylarında faaliyet göstermektedir. AAT'nin, 4.275 eşdeğer nüfus (e.n.) kapasitesi vardır, bu sayı bütün Enez İlçesi'nin neredeyse yarısıdır. Erikli Alt Bölgesi'nde, çoğunlukla yazlıkların bulunduğu Yayla'da bir adet AAT bulunmaktadır. 2015 yılında inşa edilmiştir, 25.000 e.n. kapasitesi vardır. Arıtma işlemi, 350 m²'lik kapalı bir binada, elektroflokülasyon teknolojisi kullanılarak yürütülmektedir. Erikli'de, 20.000 e.n. kapasiteli bir başka AAT bulunmaktadır. İki yerleşim yerinde de, yüksek turizm sezonunda nüfus oldukça yüksektir (yaklaşık 150.000 kişi), dolayısıyla, her iki AAT'nin de kapasitesinin artırılması ihtiyacı, Edirne Deniz Çöpleri Eylem Planı'nda raporlanmıştır.

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi: Şarköy, Saray, Süleymanpaşa ilçelerinde ve Çorlu kıyı ilçesindeki nüfus kanalizasyon şebeke altyapısı karşılama oranı %81 ile %97 arasında değişmektedir. En az nüfusa sahip (24.595 kişi) olan Marmara Ereğlisi'nde bu oran, 2018 Tekirdağ ÇDR'sine göre, bu oran %33'dür. Tekirdağ'ın kıyı ilçelerinde on adet AAT bulunmaktadır, bunlar Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi – Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (TESKİ) tarafından işletilmektedir ve Tablo 9'da listelenmiş ve Şekil 19'te gösterilmiştir. Çorlu Ergene İleri Biyolojik AAT'si, Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından, Ergene Havzası Koruma Eylem Planı uyarınca inşa edilmiştir.

Tablo 9: Tekirdağ'ın kıyı kesimlerinin Eysel Atık Su Arıtma Tesisleri

İlçe	AAT İsmi	Kapasite (m ³ /gün)	Faaliyete Başlama Tarihi	Deşarj Noktası	Şekil 19'teki Konum No
Şarköy	Şarköy Ön Arıtma Derin Deniz Deşarj Tesisi	54,950	2005	Kıyı şeridinden 1.500 m uzaklıkta, Marmara Denizi'nin 30 m derini	21
	Mürefte Biyolojik AAT ^a	1,000	2015 ^a		12
Süleymanpaşa	Kumbağ Biyolojik AAT ^a	1,200	2014 ^a	Kumbağ Deresi	16
	Barbaros Biyolojik AAT	200	2003	Barbaros Deresi	15
	Batı İleri Biyolojik AAT	40,440	2017	Cevizlik Deresi	1
	TOKİ Biyolojik AAT	800	2010		17
Çorlu	Yenice İleri Biyolojik AAT	3,000	2003	Şerefli Deresi	8
	Çorlu-Ergene İleri Biyolojik AAT*	60,000	2018	Değirmen Deresi	2
Marmara Ereğlisi	Yeniçiftlik İleri Biyolojik AAT	3,000	2006	Meşeli Deresi	9
	Marmara Ereğlisi Biyolojik AAT	3,840	2007	Marmara Denizi	11
	Sultanköy Biyolojik AAT	720	2012	Kınıklı Deresi	10

a: 2014 öncesi ilçe belediyeleri tarafından inşa edilen ancak faal olan AAT'ler, 2014'ten sonra TESKİ tarafından işletilmeye başlananlar.

Kaynak: 2018 Edirne ÇDR

Şekil 19: Tekirdağ İli'ndeki AAT Konumları
Kaynak: TESKİ Faaliyet Raporu, 2019

Evsel atık su yönetimi haricinde, Tekirdağ'da endüstriyel atık su yönetiminin kayda değer bir önemi vardır çünkü yılda yaklaşık olarak 150 milyon m³ endüstriyel atık su üretimi mevcuttur. Ergene Havzası Koruma Eylem Planı uyarınca 2011'den beri, Organize Sanayi Bölgeleri'nin (OSB'ler) ve merkezi endüstriyel arıtma tesislerinin inşaa süreci devam etmektedir. Tekirdağ'daki OSB'lerin çoğu ilin kuzeydoğu kesiminde ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'nin iç kesimindedir, bunlar Şekil 21'de gösterilmiştir: Bu OSB'lerdeki endüstriyel AAT'lerin uygunluk durumu aşağıdaki Tablo 10'de özetlenmiştir.

Şekil 20: Ergene Havzası'ndaki endüstriyel tesisler

Şekil 21: Tekirdağ İli'ndeki OSB konumları

Tablo 10: Atık suyu Marmara Denizi'nin derinliğine boşaltılacak AATler

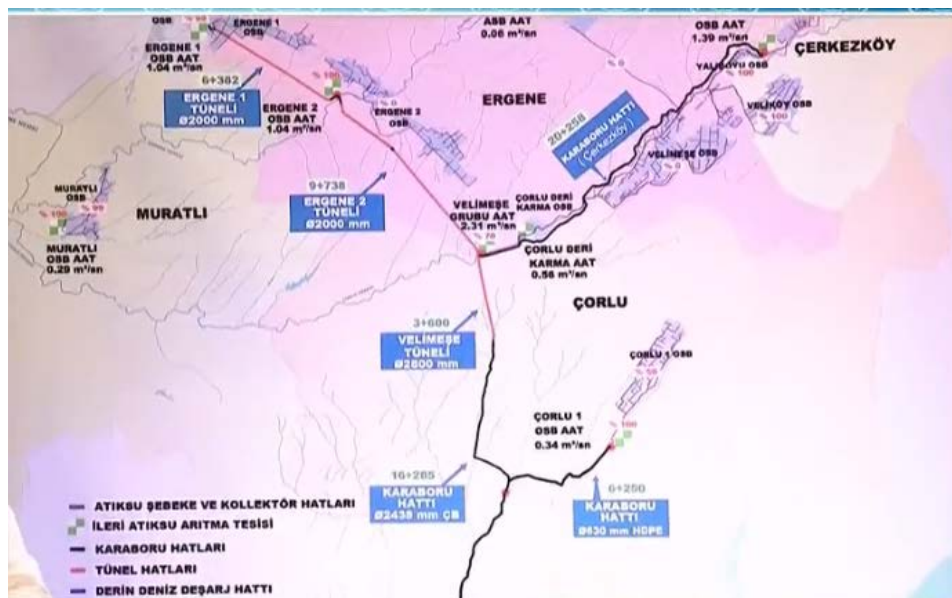
OSB	AAT'nin uygunluk durumu / Türü	Kapasite (ton/gün)	Durum	Deşarj Noktası
Çerkezköy OSB	İleri Biyolojik	80.000	faal	Çorlu Deresi
Muratlı OSB	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	25.000	faal	Ergene Nehri

OSB	AAT'nin uygunluk durumu / Türü	Kapasite (ton/gün)	Durum	Deşarj Noktası
Velimeşe OSB	Fiziksel, Kimyasal, İleri Biyolojik	150.000	Yapım aşamasında – 2021'de faal olacak	Marmara Denizi
Ergene 1 OSB	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	60.000	Yapım aşamasında – Ağustos 2020'de faal olacak	Marmara Denizi
Ergene 2 OSB	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	60.000	Yapım aşamasında – 2020 sonu faal olacak	Marmara Denizi
Çorlu-1 OSB	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	30.500	Yapım aşamasında – Ağustos 2020'de faal olacak	Marmara Denizi
Avrupa Serbest Bölgesi	Fiziksel, Biyolojik	2.500	Faal	Ergene Nehri
Malkara OSB	Biyolojik Paket	200	Faal	Pire Deresi
Hayrabolu OSB	-			
Çorlu Deri Karma OSB	Fiziksel, Kimyasal, Biyolojik	36,000	Faal	Ergene Nehri

Kaynak: 2018 Edirne ÇDR

Ergene Havzası Koruma Eylem Planı uyarınca, "Ergene Derin Deniz Deşarj Projesi" kapsamında, Çerkezköy, Velimeşe, Ergene 1, Ergene 2, Çorlu 1 ve Çorlu Deri Karma OSB'lerinin artırılmış atık suları, "Toplama ve Derin Deniz Deşarj Sistemi" ile toplanacak ve Marmara Denizi'ne deşarj edilecektir. Kıyı şeridinden 4.700 m uzaklıkta ve 47 m derinlikte olacak olan derin deniz deşarj sisteminin bir bölümü Aralık 2020 itibariyle, sistemin bütünü ise Mart 2021 itibariyle faal olacaktır.

Şekil 22: Ergene Havzası Koruma Planı, Derin Deniz Deşarj Sistemi Haritası

Kaynak: Haziran 2020'de gerçekleştirilen açılış töreni

İğneada Kıyıköy Bölgesi: Kırklareli'nin iki kıyı ilçesi bu bölgede bulunmaktadır, bu bölgeler Demirköy ve Vize'dir. 2018 Kırklareli ÇDR'unda raporlandığı üzere, Demirköy İlçesi'nin henüz bir AAT'si bulunmamaktadır, kanalizasyon sisteminin tamamlanmasından sonra, İlbak tarafından planlanacaktır. Vize İlçe Merkezi'nde bir AAT mevcuttur ve 2014 yılından beri Belediye tarafından işletilmektedir. Ayrıca, bu bölgelerin kıyı şeritlerinde, AAT'si olmayan ve/veya faal olmayan, kasaba ve köyler vardır, bunlar Tablo 11'de özetlenmiştir.

Tablo 11: İğneada Kıyıköy Bölgesi'ndeki bulunan ve planlanmış AATler

İlçe / Kasaba	AAT İsmi & Türü	Kapasite (m3/gün)	Durum	Deşarj Noktası
Demirköy İlçe Merkezi	Biyolojik		Faal değil (proje aşamasında)	Bulanık Deresi
Demirköy / İğneada Kasabası	Biyolojik	331	Faal değil (2013 yılında Trakya Kalkınma Ajansı desteğiyle inşa edildi ancak kanalizasyon sistemi yetersizliği sebebiyle faal değil)	Erikli Gölü
	Biyolojik	192		Liman
	Biyolojik Paket			Mert Gölü
Demirköy / Limanköy Köyü	-		na	
Demirköy/ Beğendik Köyü	-		na	
Vize / Merkez	Fiziksel, Biyolojik ve Kimyasal	3,150	2014'ten beri faal	Ana Deresi
Vize / Kıyıköy Kasabası	Biyolojik	500	Proje/İnşaat aşamasında	Karadeniz
Vize / Çakıllı Kasabası	Fiziksel ve Biyolojik	250	Faal değil (proje aşamasında)	Aşağı Deresi

Kaynak: Kırklareli Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2019 verileri

Katı Atık Yönetimi

Edirne Saroz Bölgesi: Enez Alt Bölgesi'nde, katı atıklar Enez Belediyesi, Erikli Alt Bölgesi'nde ise Keşan Belediyesi tarafından toplanıp ve taşınıp, Güney Edirne Katı Atık Birliği (GÜNEKAB)'ın, Keşan'ın Paşayığı Mahallesi'nde bulunan Düzenli Depolama Tesisi'ne boşaltılmaktadır. 2020-2024 Edirne Deniz Çöpleri Eylem Planı'nda raporlandığı üzere, Enez İlçesi'nin Gülçavuş, Sultaniçe ve Altinkum Sahilleri'nde, Keşan İlçesi'nin ise Danışment, Erikli, Yayla Sahilleri'nde ambalaj ve belediye atıkları olarak ayrı ayrı toplanıp, GÜNEKAB Bertaraf Tesisi'ne aktarılmaktadır. Bununla birlikte, Düzenli Depolama Tesisi'nin mesafesinin uzaklığı ve dört balıkçı barınağındaki katı atıkların uygunsuz yönetimi sebebiyle, atıkların aktarılmasında sorunlar mevcuttur. BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, katı atıklar ve vahşi depolama, Saroz kıyı bölgesinin en temel çevre sorunlarından biri olarak raporlanmıştır. Mart 2020'de gerçekleştirilen Enez Alt bölgesi saha gezisi sırasında, SÇD Ekibi tarafından yollar üzerinde birkaç vahşi depolama noktası ayrıca kazıtoprağı ve inşaat atıklarının uygunsuz depolandığı yerler gözlemlenmiştir. (Şekil 23)

Şekil 23: Saha incelemesinde SÇD Ekibi tarafından gözlenen, Enez Alt Bölgesi'ne atılmış katı atıkların görüntüsü

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi: Katı atıklar, ilçe belediyeleri tarafından toplanıp, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi'nin Süleymanpaşa İlçesi'nin Demirli Mahallesi'nde bulunan Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi'ne aktarılmaktadır. Kuzey Marmara kıyılarında oluşan evsel bütün atıklar, düzenli olarak toplanıp Demirli Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi'ne aktarılmaktadır. Şarköy ve Marmara Ereğlisi'nde, katı atık aktarma istasyonu bulunmaktadır, bunlar, atıkların Depolama Tesisi'ne aktarılana kadar depolandıkları geçici depolama alanlarıdır.

BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, yaz mevsiminde kıyı kesimlerindeki nüfus artışına bağlı olarak artan katı atık miktarının, katı atık yönetimini zorlaştırdığı ifade edilmiştir. Buna ek olarak, Bertaraf Tesisi ve aktarım istasyonları bulunmasına rağmen, özellikle Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'nde, kontrol edilemeyen çöp atma hâlen gözlenmektedir. İlâveten, endüstriyel tesislerin endüstriyel katı atıkları bazı durumlarda mevzuatlar uyarınca atılmamakta ve çevresel sorunlara neden olmaktadır. 2020-2024 Tekirdağ Deniz Çöpleri Eylem Planı'nda, Şarköy, Marmara Ereğlisi ve Süleymanpaşa'da, yaz mevsiminin üç ayında toplanan katı atık miktarının sırasıyla 165 ton, 144 ton ve 270 ton olduğu raporlanmıştır. Kıyı temizleme faaliyetleri, Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Özellikle plastik şişeler (PETler), kırık cam şişeleri, sigara izmaritleri, plastik poşetler ve ambalaj atıkları, ay çekirdeği kabukları, Tekirdağ kıyılarında çevresel sorunlara en çok sebebiyet veren atık türleridir.

İğneada Kıyıköy Bölgesi: 2018 Kırklareli ÇDR'unda belirtildiği üzere, Kırklareli İli'nde Karaca İbrahim Mahallesi'nde bir adet Düzenli Depolama Tesisi bulunmaktadır, tesis, Kırklareli Yerel Yönetimleri Katı Atık Tesisi Yapma ve İşletme Birliği (KIRK-KAB-1) tarafından işletilmekte olup, İğneada Belediyesi, Kıyıköy Belediyesi ve diğer belediyelere hizmet vermektedir. Bertaraf Tesisi, bu kıyı belediyelerinden 80-90 km uzakta bulunmaktadır ve bu durum atık aktarıma konusunda sorun oluşturmaktadır.. BKAP-ETK Araştırma Raporu'na göre, atıkların vahşi depolanması, Demirköy'ün çevre sorunlarından biridir.

Şekil 24: Bölgelerdeki katı atık bertaraf tesislerinin konumu

Deniz Taşımacılığı

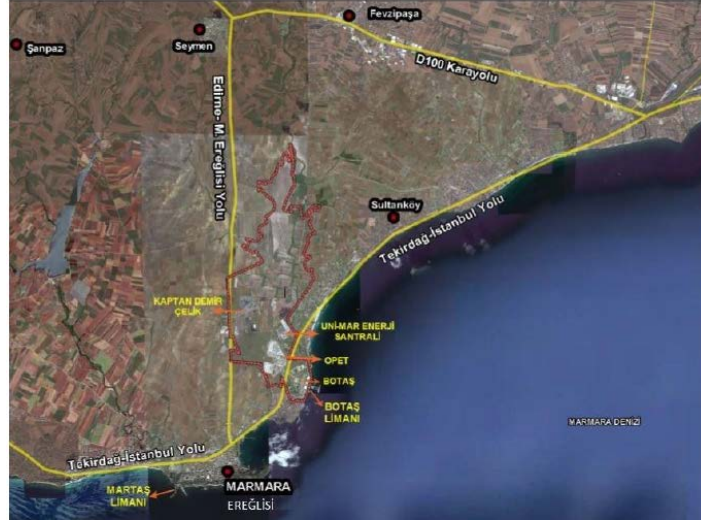
Edirne Saroz Bölgesi: Edirne Saroz Bölgesi'nde, feribot iskelesi veya yolcu limanı bulunmamaktadır. Enez'de bir liman vardır ancak burası yük elleçleme için değil, balıkçı barınağı olarak kullanılmaktadır.

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi: Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgeleri'nde limanlar bulunmaktadır. (Şekil 25)

Şekil 25: Bölgedeki Limanlar
Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

- **Botas LNG Terminali**, 1994 yılından beri faaldır, günlük 37 milyon sm³ (standart metre küp) gazlaştırma kapasitesi 3 depo tankeri (her birinin kapasitesi 85.000 m³tür) vardır. Terminali temel işlevleri şunlardır; i) ithal edilmiş LPG'nin depolanması, ii) Rusya Federasyonu – Türkiye Doğalgaz Hattı'nın ihtiyacı doğrultusunda regazifike edilmiş LNG'nin dağıtımı ve iii) LNG'nin kamyonlara yüklenmesi. Terminalin taşıt yoluyla bağlantısı vardır ama demiryoluyla yoktur.
- **Opet Marmara Terminali** bir akaryakıt doldurma ve depolama tesisidir, 721.000 m³ depo kapasitesi vardır. Akaryakıt Trakya Bölgesi'ne taşıt yolu aracılığı ile aktarılmaktadır.
- **Marmara Depolama Tesisleri** bir akaryakıt doldurma ve depolama tesisidir, taşıt yolu bağlantısı vardır.
- **Martaş Limanı'nın** taşıt yolu ile bağlantısı vardır ancak demiryolu ile yoktur. Yıllık 6 milyon ton yük elleçleme kapasitesi vardır. Bölgede en çok elleçlenen yükler, hurda ve inşaat demiri, buğday, kömür, betondur. BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, demiryolu bağlantısının (limandan Çorlu'ya 36 km) inşasının, ilgili yetkililer tarafından değerlendirilebilir olduğu raporlanmıştır.
- **İskele Şamandıraları (Argaz, Bütangaz, Milan Oil)**, döküm sıvı kargolarının elleçlenmesi için olan kıyı yapılarıdır, bunlar İstanbul il sınırına yakın konumda, denizde bulunurlar, kıyıdaki tanklarla bağlantıları vardır.

Şekil 27: Tekirdağ Alt Bölgesi'ndeki limanların taşıt yolu bağlantıları
Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

İğneada Kıyıköy Bölgesi: İğneada Kıyıköy Bölgesi'nde feribot ya da yolcu iskelesi bulunmamaktadır. Oldukça kısıtlı bir yük taşıma kapasitesi olan ve balıkçı barınağı olarak kullanılan bir limanı vardır.

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi'ndeki bütün deniz taşımacılığı kapasitesi, Türkiye'nin %5.6'sıdır.

Enerji

Bölge, potansiyel sınır ötesi işbirliğine ve son yıllarda hızlı bir biçimde inşa edilen enerji iletim hatları sebebiyle stratejik önem teşkil etmektedir. Rusya'dan gelip, Kırklareli-Malkoçlar'dan Türkiye'ye giriş yapan Rusya-Türkiye Doğal Gaz Boru Hattı (Batı Hattı), Kırklareli-Lüleburgaz'dan geçip İstanbul-Ambarlı'ya girer. Rusya'dan gelip Karadeniz'i aşan Türkakım Doğal Gaz Boru Hattı Projesi, Bulgaristan ve Yunanistan ulusal sınırlarına kadar uzanan iki bölüme ayrılır, Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli'nden geçer. Trans-Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP) Projesi, Türkiye-Azerbaycan sınırından Türkiye-Yunanistan sınırına uzanır ve Edirne'den geçer. [8]

Şekil 28: Doğal gaz boru hattı projeleri [8]

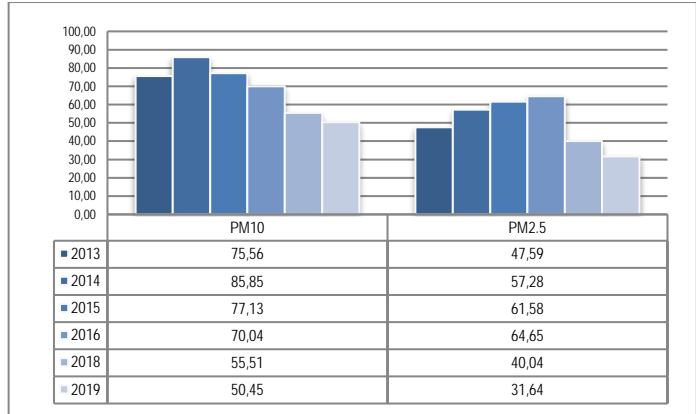
2.1.7 Hava Kalitesi

Hava kalitesi, hem çevre kalitesi hem de insan sağlığı için önemli bir belirleyicidir. Ulusal seviyede hava kalitesi, asılı partikül madde (PM) yoğunlukları, Ozon (O₃), nitrojen dioksit (NO₂) ve sülfür dioksit (SO₂) gibi temel kirlenmelerin seviyesi ölçülerek belirlenir. Trakya Bölgesi'nin hava kalitesi, temel kirlenmelerin ölçümüne dayanarak, genellikle iyi olarak sınıflandırılır.

Saroz / Edirne Bölgesi: Edirne İli'nin üç adet hava kalitesi izleme istasyonu vardır. Maalesef, bunlardan yalnızca biri (Keşan istasyonu) kıyı bölgesine yakındır, ancak BKAP planlama bölgesi sınırları içerisinde değildir (Şekil 33). 2006-2019 yılları partikül madde verileri, Şekil 30'de gösterilmiştir. Buna uygun olarak, Keşan'da, 24 saatlik ortalama PM10 miktarı, ulusal sınırın üzerindedir (40 µg/m³). Edirne ÇDR'sinde raporlandığı üzere, Edirne, şehir merkezi hariç, ısınma için fosil yakıt kullanmaktadır; şehirdeki sanayi tesisleri de fosil yakıt kullanmaktadır. Ayrıca şehrin, işlenmesi toz oluşumuna sebep olan bir maden sanayisi mevcuttur. Edirne'deki hava kirliliğinin temel kaynakları %70 oran ile ısınma, %20 oran ile trafik, %10 oran ile endüstriyel faaliyetlerdir. Hava kirliliği çoğunlukla kış aylarında gözlemlenmektedir.

Şekil 29: Saroz Edirne Bölgesi'ne en yakın Hava Kalitesi İzleme İstasyonu'nun konumu

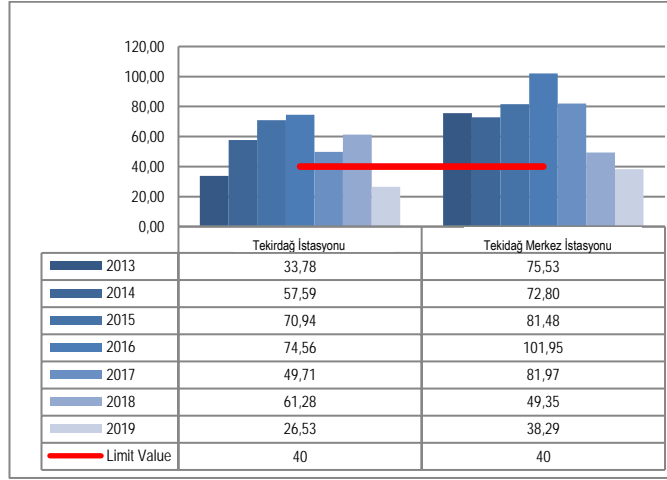

Şekil 30: 2013-2018 arası Keşan'daki yıllık PM10 ve PM2.5 Yoğunluğu (µg/m³.yıl) [9]

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi: Tekirdağ'da beş adet hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır ve bunlardan ikisi, BKAP planlama alanının Tekirdağ Alt bölgesi sınırları dâhilinde bulunmaktadır (Şekil 31). Bu iki istasyonun 2013-2019 partikül madde (PM10) verileri Şekil 32'de gösterilmiştir. Tekirdağ ve Tekirdağ Merkez İstasyonları'nda, 2018 yılına kadar, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (06.06.2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmî Gazete) tarafından 40 µg/m³ olarak belirlenen 24 saatlik ortalama PM10 miktarı sınırların üzerindedir, fakat 2019 yılının PM10 miktarı, iki istasyonda da limitin altında izlenmiştir. Hava kirliliği, ÇŞB'nin İlsel ÇDR'sinde 2017 yılı için, Tekirdağ'ın birincil çevre sorunu olarak raporlanmıştır. Raporda, kirliliğin temel sebeplerinin, düşük kalitede yakıt kullanılması, endüstriyel faaliyetler, Süleymanpaşa İlçesi'nin tomografik yapısının etkileri ve meteorolojik sebepler olduğu belirtilmiştir.

Şekil 31: Tekirdağ Alt Bölgesi'ndeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonları'nın konumu

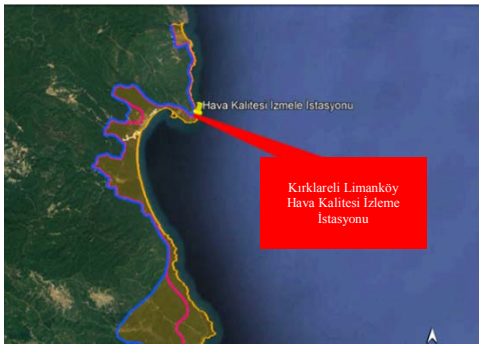

Şekil 32: Tekirdağ Bölgesi'ndeki iki istasyonun 2013-2018 yılları arası yıllık PM10 yoğunluk ($\mu\text{g}/\text{m}^3.\text{yıl}$) verileri [9]

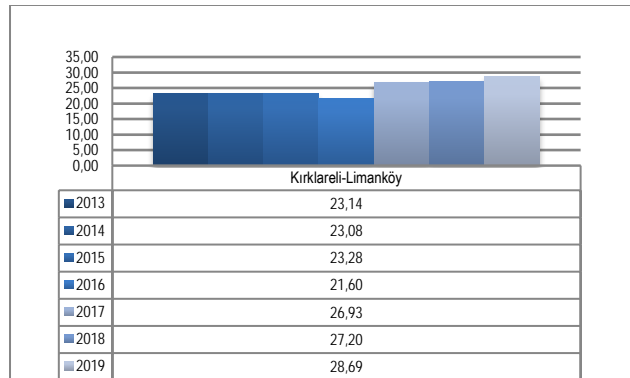
Tekirdağ'ın, Marmara Ereğlisi ve Süleymanpaşa İlçeleri'nde üç deniz limanı bulunmaktadır. 2009-2012 yıllarında AB tarafından finanse edilen ve ÇŞB (önceki adıyla ÇOB) tarafından uygulanan "Marmara Bölgesi'nde Hava Kalitesi Alanında Kurumsal Yapılanma Projesi" kapsamında, NOx miktarı yılda 21.037 ton, SOx miktarı yılda 5.728 ton olarak belirlenmiştir. Bu konsantrasyon miktarlarına Marmara Denizi limanlarına gelen gemiler yol açmaktadır. Bununla birlikte, hava kirliliği Tekirdağ'da temel bir çevresel sorun olarak belirtilse de, Tekirdağ yıllık ÇDR'sinde, temel hava kirliliği kaynaklarının endüstriyel tesisler ve ısınma döneminde düşük kaliteli yakıtların kullanımı olarak belirtilmiştir.

İlaveten, son yıllarda, Şarköy, Uçmakede, Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi alt bölgeleri için öncelikli çevresel sorun, hava kirliliği olarak tanımlanmıştır. Kirliliğin sebepleri düşük kaliteli kömürlerin yakıt olarak kullanılması ve yoğun endüstriyel tesislerdir [10].

İğneada-Kıyıköy Bölgesi: Kırklareli Merkez, Lüleburgaz İlçesi, Vize İlçesi ve Limanköy'de, dört adet hava kalitesi izleme istasyonu bulunmaktadır, bunlardan biri olan Limanköy Hava Kalitesi İzleme İstasyonu, İğneada-Kıyıköy Bölgesi'nin sınırları dâhilindedir (Şekil 33). Kırklareli Vize Hava Kalitesi İzleme İstasyonu, planlama bölgesine yakındır, ancak web veri tabanında aktif değildir. 2006-2019 yılları partikül madde verileri, Şekil 34'de belirtilmiştir. Buna uygun olarak, kıyı bölgesindeki 24 saatlik ortalama PM10 miktarı, Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği tarafından 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak belirlenen sınırın altındadır [11]. Kırklareli ÇDR'sinde belirtildiği üzere, Kırklareli İl'i'nde ısınma ve endüstriyel faaliyetler için doğal gaz kullanımı yüksektir ve hava kalitesi ilde büyük bir sorun teşkil etmemektedir. Bölgedeki hava kirliliğinin temel nedenleri, evsel ve endüstriyel emilim, motorlu taşıtların egzoz gazları ve bölgenin topoğrafyasıdır.

Şekil 33: İğneada-Kıyıköy Bölgesi'ndeki Hava Kalitesi İzleme İstasyonu'nun konumu

Şekil 34: 2013-2019 İğneada-Kıyıköy Bölgesi PM10 verileri [9]

2.1.8 Planlama Alanının Sosyo-Ekonomik Özellikleri

2019 yılında T.C Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen, Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi'ne (SEGE-2017) göre, Türkiye'nin illeri, sekiz kategori altındaki 52 faktör göz önüne alınarak, demografi, istihdam, eğitim, sağlık, rekabet ve yenilik gücü, finans, erişilebilirlik, hayat kalitesi olmak üzere altı gelişim seviyesinde sınıflandırılmıştır.. Buna uygun olarak, Tekirdağ ili birinci gelişim seviyesinde listelenmişken, Kırklareli ve Edirne illeri ikinci gelişim seviyesinde listelenmiştir. Türkiye'nin 81 ili içerisinde, Tekirdağ 9., Kırklareli 18. Ve Edirne ise 21. Sıradadır. Demografi ve istihdam kategorisinde Tekirdağ 2. Sıradadır. Gelişim kategorilerinin karşılaştırılması aşağıdaki Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Sosyo-Ekonomik gelişim karşılaştırması

	Sosyal Gelişim	Demografi	İstihdam	Eğitim	Sağlık	Rekabet ve yenilik gücü	Finans	Erişilebilirlik	Hayat Kalitesi
Edirne	21	30	22	24	6	37	17	37	7
Tekirdağ	9	2	2	31	34	11	9	11	28
Kırklareli	18	29	8	20	23	35	16	17	21

Kaynak: İllerin Sosyo-Ekonomik Endeksi Çalışması, STB, 2017

Nüfus

1985-2019 yılları arası, Edirne, Tekirdağ, Kırklareli ve Türkiye nüfusları aşağıdaki

Tablo 13'te verilmiştir. Buna uygun olarak, 1985 yılından beri, ulusal oran %13 artmışken, Tekirdağ'ın nüfusu %162 artmıştır. Tekirdağ'daki yoğun nüfus artışı, İstanbul çevresindeki endüstriyel faaliyetlerin genişlemesi ile alakalıdır. Yeni yatırımlar sayesinde sanayileşme oranı ve gelişen endüstriler ile iş/istihdam fırsatı oluşması sebebiyle diğer illerden aldığı göçler ile Tekirdağ'ın nüfusu artmıştır.

Tablo 13: İllerdeki nüfus ve nüfus değişimleri

İl	Yıl Bazında Nüfus					
	1985	1990	2000	2010	2019	Trend
Edirne	389,638	404,599	402,506	390,428	431,913	11 % ↑
Tekirdağ	402,721	468,842	623,591	798,109	1,055,412	162 % ↑
Kırklareli	297,098	309,512	328,461	332,791	361,836	22 % ↑
Turkey	50,664,488	56,473,035	67,803,927	73,722,988	83,154,997	13 % ↑

Kaynak: TÜİK verisi temelinde Müşavir tarafından hazırlanmıştır.

BKAP-ETK alt bölgelerinin nüfusu ve bunların ilçe nüfuslarına olan oranı ile illerin nüfusu, aşağıdaki Tablo 14'de verilmiştir. Buna göre, Enez İlçesi nüfusunun %51'i kıyı bölgesinde yaşarken, bu oran 2018 yılında %55'e yükselmiştir. İlaveten, Şarköy İlçesi'nin vatandaşlarının %86.3'ü kıyı bölgesine yaşarken, bu oran 2018 yılında %89.3'e yükselmiştir. 2012 ve 2018'de, Marmara Ereğlisi İlçesi'nde vatandaşların yaklaşık %99'u kıyı bölgesinde yaşamaktadır ve Süleymanpaşa İlçesi'nde (merkez ilçesi) kıyı bölgesinde yaşayan vatandaşların oranı yaklaşık %50'dir.

Tablo 14: Alt bölgelerin nüfusu ve bu nüfusun ilçe ve il nüfusuna oranı

BKAP-ETK Alt bölgesi / İlçesi	2012 Nüfusu			2018 Nüfusu		
	Planlama Alanı Nüfusu ve Etki Alanı a	İlçeye olan oranı (%) b	İle olan oranı (%)b	Planlama Alanı Nüfusu ve Etki Alanı a	İlçeye olan oranı (%)b	İle olan oranı (%)b
Enez Alt bölgesi / Enez	5,358	51.0	1.3	6,072	55.8	1.5

Erikli Alt bölgesi / Keşan	2,506	3.1	0.6	2,641	3.1	0.6
Şarköy Alt bölgesi / Şarköy	25,868	86.3	3.0	29,078	89.3	2.8
Uçmaktdere Alt bölgesi /Şarköy	391	1.3	0.0	366	1.1	0.0
Tekirdağ Alt bölgesi / Süleymanpaşa	95,040	53.7	11.2	102,423	51.2	9.9
Marmara Ereğlisi Alt bölgesi /Marmara Ereğlisi	21,236	98.9	2.5	25,613	99.0	2.5
İğneada Kıyıköy Alt bölgesi / Vize Demirköy	5,512	14.9	1.6	6,054	16.3	1.7
	155,911			172,247		

Kaynak: a: BKAP-ETK Taslak Alternatif Planı verileri, b: TURKSAT ve BKAP-ETK verileri temelinde Müşavir tarafından hesaplanmıştır.

BKAP-ETK Alt Bölgeleri'nin nüfus yoğunlukları aşağıdaki Tablo 15'da verilmiştir. Buna göre, Şarköy, Tekirdağ, Marmara Ereğlisi nüfus yoğunlukları, ulusal ortalamanın üzerindedir ve Tekirdağ Alt bölgesi, diğer alt bölgelerden kayda değer bir farklılık ile, en yüksek nüfus yoğunluğuna sahiptir. En düşük nüfus yoğunluk Erikli ve Uçmaktdere Alt Bölgeleri'ndedir.

Tablo 15: Alt bölgelerin nüfus yoğunluğu

	Nüfus (kişi)	Planlama Alanı (km ²)	Nüfus Yoğunluğu kişi/km ²
Enez Alt bölgesi / Enez	6,072	140	43
Erikli Alt bölgesi / Keşan	2,641	133	20
Şarköy Alt bölgesi / Şarköy	29,078	134	218
Uçmaktdere Alt bölgesi /Şarköy	366	18	20
Tekirdağ Alt bölgesi / Süleymanpaşa	102,423	196	522
Marmara Ereğlisi Alt bölgesi /Marmara Ereğlisi	25,613	158	162
İğneada Kıyıköy Alt bölgesi / Vize Demirköy	6,054	183	33
Türkiye	83,154,997	783562	106

Kaynak: a: BKAP-ETK Taslak Alternatif Planı verileri, b: BKAP-ETK verileri temelinde Müşavir tarafından hesaplanmıştır.

Ekonomik Profil

Trakya Bölgesi'nde, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'da (GSYH) sanayi sektörünün payı, 2004 ve 2017 yılları arasında, %37.2'den %44.4'e yükselmişken, GSYH'daki tarım sektörünün payı aynı dönemde %16.3'den %7.6'ya düşmüştür. 2014-2017 döneminde Trakya Bölgesi illerindeki ekonomik sektörlerin payının değişimi, aşağıda Tablo 16'da verilmiştir.

2017 yılında Edirne'de, tarım, sanayi ve hizmetlerin GSYH payı sırasıyla %16.60, %20.70 ve %52.30'dur.. Edirne'nin geliri, yükselen bir eğilim olan hizmet sektörü odaklıdır. Diğer yandan, sanayinin payının bir yükselme eğilimi varken, tarımın GSYH payında, ilde bir azalma eğilimi görülmektedir.

2017 yılında Tekirdağ'da, tarım, sanayi ve hizmetlerin GSYH payı sırasıyla %10.20, %45.40 ve %31.20'dir.. Tekirdağ'ın geliri, yükselen bir eğilim olan sanayi sektörü odaklıdır. Diğer yandan, hizmet sektörünün payı neredeyse sabitken, tarımın GSYH payında, ilde bir azalma eğilimi görülmektedir.

2017 yılında Kırklareli'nde, tarım, sanayi ve hizmetlerin GSYH payı sırasıyla %18.20, %36.60 ve %32.60'tır.. Edirne'nin geliri, yükselen eğilimleri olan sanayi ve hizmet sektörü odaklıdır. Diğer yandan, tarımın GSYH payında, ilde bir azalma eğilimi görülmektedir.

Tablo 16: 2004-2017 yılları arasında Trakya Bölgesi ve illerindeki ekonomik sektörlerin GSYH payı

	Tarım			Sanayi			Hizmet		
	Edirne	Tekirdağ	Kırklareli	Edirne	Tekirdağ	Kırklareli	Edirne	Tekirdağ	Kırklareli
2004	29,20%	10,80	18,20	15,80	45,40	36,60	42,40	31,20	32,60
2017	16,60%	4,40	10,50	20,70	51,50	40,60	52,30	32,30	37,50

Kaynak: Trakya Kalkınma Ajansı'nın TR21 Trakya Bölgesi Rekabet Analizi

Sanayi

Tablo 16'de belirtildiği üzere, her üç ilde de, sanayi gelişiminde bir yükselme eğilimi mevcuttur.

Edirne'de, ildeki yüksek tarımsal üretim sebebiyle ilsel sanayi genellikle pirinç, un, yağ, süt ve süt ürünleri gibi tarım ürünleri temellidir. Edirne'de iki adet OSB bulunmaktadır ve bunlar genellikle metal ve kimyasal ürünler üretimi sektöründe faaliyet göstermektedir.

Tekirdağ'da endüstriyel tesisler genellikle Çorlu'da bulunmaktadır ve bu tesisler gıda, tekstil, metal ve makine sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Tekirdağ'da 13 adet OSB bulunmaktadır ve bunlar genellikle metal ve kimyasal ürünler üretimi sektörüne faaliyet göstermektedir. Tekirdağ'da 1980'lere kadar sınırlı endüstriyel tesisler bulunuyordu ve bu tesisler genellikle tarım ürünleri sektöründe faaliyet gösteriyordu. 1980'lerden beri özellikle, İstanbul'daki endüstriyel gelişim ile yakın bağı olan üretim sektöründe hızlı bir endüstriyel gelişim gözlenmiştir.

Kırklareli'nde endüstriyel tesisler genellikle Lüleburgaz İlçesi'nde bulunmaktadır ve bu tesisler gıda, mobilya ve ahşap ürünler sektörlerinde faaliyet göstermektedir. Kırklareli'nde dört adet OSB bulunmaktadır.

Bu OSB'lerin hiçbiri BKAP-ETK planlama alanında bulunmamaktadır. Bununla birlikte, yalnızca Tekirdağ OSB ve planlanan Marmara Ereğlisi OSB'si Tekirdağ / Kuzey Marmara Bölgesi'nde bulunmaktadır.

Turizm

BKAP-ETK Alt Bölgeleri'nin turizm türleri, Trakya Kalkınma Ajansı'nın 2013-2023 Turizm Master Planı temelinde BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda incelenmiş olup, aşağıda verilmiştir.

Tablo 17: BKAP-ETK Alt Bölgeleri'ndeki turizm türleri

Turizm Türleri	Enez/Saroz	Şarköy	M. Ereğlisi	Vize -Kıyıköy	İğneada-Demirköy
Kültür Turizmi			Açıkhava müzesi, hamamlar, kaya mezarları	Vize: Ayasofya Kilisesi, Kale, Kızılköy: Aya Niciola Manastırı, kale duvarları	
Arkeoloji Turizmi	Enez Antik Şehri		Perinthos Antik Şehri	Vize Antik Şehri	
Ekoturizm & Kırsal Bölge Turizmi	Gala Gölü ve çevresi			Kıyıköy Ormanlık Alanı ve doğal alanlar	Longoz Ormanları, Dupnisa Mağarası
Şarap Turizmi		Şarköy, Mürefte, Hoşköy	Chateau Nuzun Asma bahçeleri		
Kıyı Turizmi	Enez Saroz kıyı şeridi	Şarköy, Mürefte, Hoşköy kıyıları	M. Ereğlisi kıyıları	Kıyıköy kıyıları	İğneada kıyıları

Turizm Türleri	Enez/Saroz	Şarköy	M. Ereğlisi	Vize -Kıyıköy	İğneada-Demirköy
Doğa Sporları	Saroz, dalış, trekking	Şarköy; rüzgâr sörfü Uçmakedere; yamaç paraşütü Ganos Dağları; dağcılık		Yenesu, Domuzdere ve Kıyıköy Mağaraları; Kıyıköy kıyısı; Uçurtma sörfü trekking	Dupnisa: mağaracılık Longoz Ormanları ve Demirköy: trekking Yıldız Dağları: dağcılık
Festival ve Etkinlik Turizmi		Hoşköy Hidrellez Festivali, Şarköy Bağbozumu Festivali	Karpuz Festivali	Vize Tarih ve Kültür Festivali	
Gastronomi Turizmi		Şarap, Balık, Peynir, Süt Ürünleri ve Adaçayı	Balık	Balık, Peynir, Süt Ürünleri, Süt, Manda Yoğurdu, Kuru İhlamur Çiçekleri	Bal, Peynir, Süt Ürünleri, Et, Pancar Suyu

Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu & Trakya Kalkınma Ajansı 2013-2023 Turizm Master Planı

Saroz Körfezi Kültür, Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi: Saroz Körfezi 2006 yılında, Bakanlar Kurulu Kararı ile (08.12.2006 tarihli ve 26370 sayılı Resmî Gazete), T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Kültür Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" ilan edilmiştir. Bakanlık tarafından sunulan ve Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan teklifi ile sınırları ilan edilen Kültür, Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri, tarihi ve kültürel değerleri fazla olan ve/ya yüksek turizm potansiyeli olan bölgeleri korumak ve kullanmak, ayrıca sektörel ve planlanmış gelişimi garanti altına almak adına kurulmuştur [12]. Eylül 2019 tarihinde, Saroz Körfezi Kültür, Turizm Koruma ve Gelişim bölgesi sınırı, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile değiştirilmiştir (12.09.2019 tarihli ve 1532 sayılı Resmî Gazete).

Akuakültür ve Balıkçılık

Edirne / Saroz Bölgesi: BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, Edirne denizlerinde deniz akuakültürü çiftliği bulunmadığı raporlanmıştır. Yarı-yoğun çiftçilik sistemleri, bölgenin iç kesimlerinde bulunan göletlerde yürütülmektedir. Balıkçılığın, Edirne'nin Enez ve Keşan İlçeleri'nin deniz ve lagünlerinde önemli bir yeri vardır. Saroz Körfezi'nde kayıtlı 129 balıkçı teknesi ve dört balıkçı barınağı bulunmaktadır.

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi: BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, bölgenin iç kesimlerdeki göllerde akuakültür çiftlikleri (sazan - cyprinus carpio) bulunduğu raporlanmıştır. Bölgede yedi balıkçı barınağı ve bu limanlarda toplam 370 balıkçı teknesi bulunmaktadır.

İğneada / Kıyıköy Bölgesi: BKAP-ETK Araştırma Raporu'nda, bölgenin iç kesimlerdeki göllerde akuakültür çiftlikleri bulunduğu raporlanmıştır. Bölgede üç balıkçı barınağı ve bu limanlarda toplam 640 balıkçı teknesi bulunmaktadır.

2.1.9 Kültürel Miras

BKAP-ETK planlama alanında, özellikle kıyı şeritleri, kültürel miras ve arkeolojik sit alanları açısından oldukça zengin bir yapıya sahiptir.

Edirne / Saroz Bölgesi: Enez ve Erikli Alt Bölgeleri'nin kıyılarında, on iki adet 1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı, dört adet 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı bulunmaktadır.

Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi: Arkeolojik alanlar, Şarköy Alt Bölgesi'nin kuzeydoğu kıyısındaki Gaziköy İlçesi'nde yoğun bir şekilde bulunmaktadır. Süleymanpaşa İlçesi'nin neredeyse bütün kıyıları farklı derecelerde arkeolojik alanlar olarak ilan edilmiştir. Tekirdağ kıyılarında, kentsel sit alanları haricinde dört adet arkeolojik sit

alanı bulunmaktadır. Marmara Ereğlisi kıyılarında antik şehirler ve anıt mezarlar bulunmaktadır.

İğneada-Kıyıköy Alt bölgesi: Kıyıköy'de bulunan Nekropol alanı ve kilise, 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı'dır ve Vezirtepe Bölgesi'nde, 1. Derece Arkeolojik Sit Alanı olan tümülüsler bulunmaktadır.

2.1.10 Bölgede Süren Projeler

Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli İlleri için Bütünleşik Kıyı Alanları Planı alanında, birden fazla küresel ve ulusal öneme sahip proje bulunmaktadır. BKAP-ETK Planlama Ekibi, kapsamlı bir çalışma yapmış ve proje alanındaki projeleri raporlamıştır. Planlama alanının karakteristik özelliklerini etkileyebilecek, bölgede süregelen projeler, aşağıda özetlenmiştir.

Enerji Projeleri (Ayrıca Bkz: Bölüm 2.1.6- Enerji)

TurkStream Projesi: Proje, Türkiye, Güney ve Güneydoğu Avrupa için güvenilir enerji tedariki sağlamak adına, Rusya'da bulunan büyük gaz rezervlerini doğrudan Türkiye gaz ulaşım ağına bağlamaktadır. Sistemin açık deniz bileşenleri, Karadeniz boyunca yerleşmiş iki paralel boru hattından oluşmaktadır. Boru hatları, Rusya kıyısındaki Anapa yakınlarından suya girer ve Türkiye kıyısında Trakya Bölgesi'ndeki Kıyıköy Kasabası'nın yakınından karaya çıkar. Yeraltı kıyı boru hatlarının ikisinden biri ile Kıyıköy'deki alış terminalinden, Lüleburgaz'da bulunan Türk gaz şebekesine bağlanır. Diğer boru hattı, Türkiye-Avrupa sınırına doğru uzanır ve burada biter. TurkStream aracılığıyla gaz tedariki, Ocak 2020 tarihinde başlamıştır.

TANAP Projesi: TANAP Projesi'nin amacı, Azerbaycan'ın Şahdenizi – 2 gaz alanında ve Hazar Denizi'nin diğer alanlarında üretilen doğal gazı, öncelikli olarak Türkiye'ye ve ayrıca Avrupa'ya getirmektir. Güney Kafkas Doğal Gaz Boru Hattı (SCP) ve Trans Adriyatik Doğal Gaz Boru Hattı'nın (TAP) yanı sıra TANAP Projesi, Güney Gaz Koridoru'nun öğelerini oluşturmaktadır. TANAP Türkiye-Gürcistan sınırında, Ardahan'ın Posof İlçesi'nin Türkgözü Köyü'nden başlayıp, Çanakkale, Tekirdağ ve Edirne'nin de dahil olduğu 20 ilden geçerek Edirne'nin İpsala İlçesi'ndeki Yunanistan sınırında bitinceye değin uzanır. Bu noktada, Avrupa uluslarına doğal gaz taşımak amacıyla TAP Doğal Gaz Boru Hattı bağlanacaktır. Ulusal doğal gaz iletimi için Türkiye'de iki adet gaz çıkış istasyonu bulunmaktadır, bunlardan biri Eskişehir'de, diğeri ise Trakya'da bulunmaktadır. TANAP Projesi kapsamında, gemiler aracılığıyla doğal gaz aktarımı yapmak için Erikli Alt Bölgesi'nde Saroz FSRU Limanı Projesi vardır ve bu limanın yaklaşık 270 m² arazi kazanımı ile inşa edilmesi planlanmaktadır. Haziran 2018'in sonundan itibaren, Türkiye'ye ilk gaz akışını başlatmıştır. Avrupa'ya gaz tedarikinin yapılmasının 2020 yılında gerçekleşmesi öngörülmektedir.

Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES): İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesi'nde ayrıca, Kıyıköy RES Kapasite Artırma Projesi isimli bir rüzgâr enerjisi santrali bulunmaktadır. Planlama alanındaki rüzgâr enerjisi santrali türbin projeleri Error! Reference source not found.'de belirtilmiştir.

Yatırım programına dâhil edilmiş, planlama alanındaki enerji tesisleri, Tablo 18'da verilmiştir.

Tablo 18: Planlama alanındaki yatırım programına dahil edilen enerji dağıtım tesisleri

Proje Adı	Konum	Özellikleri	Başlangıç Tarihi
Demirköy - Kıyıköy RES Elektrik İletim Hattı	Kırklareli	154 kV, 1272 MCM, 32 km	2018/2020
Sütlüce-3 - Çorlu 380 Elektrik İletim Hattı	Tekirdağ Çanakkale	380 kV, 2x3B 1272 MCM, 141 km	2018/2022
Ağırmeşe - Çanta RES - Kınalı Elektrik İletim Hattı	Tekirdağ İstanbul	154 kV, 2x1272 MCM, 10 km + 154 kV, 1272 MCM, 4 km	2018/2020
Şarköy-Nusratlı Elektrik İletim Hattı	Tekirdağ	154 kV, 1272 MCM, 50 km	2017/2020
Botaş Trafo Merkezi Genişletilmesi	Tekirdağ	154/33 kV, 50 MVA Trafo + 154/33 kV, 2. Trafo Besleyici + Mv Metal Kılıf ve Kontrol Yenilemesi 2.	2018/2020
Saray Transit	Tekirdağ	154/33 kV, 2x50 MVA Trafo	2018/2020
Nusratlı Trafo Merkezi	Tekirdağ	154/33 kV, 2x50 MVA Trafo	2018/2020
Tekirdağ - Malkara Şubesi - Nusratlı Elektrik İletim Hattı)	Tekirdağ	154 kV, 2x1272 MCM, 4 km + 1272 MCM, 6 km	2018/2020

Tekirdağ - Tegehan Elektrik İletim Hattı Yenilenmesi	Tekirdağ	154 kV, 2x1272 MCM, 3 km + 1272 MCM, 20 km	2018/2020
--	----------	--	-----------

Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

Ulaşım Projeleri

Halkalı-Kapıkule Yüksek Hızlı Tren Projesi: Halkalı-Kapıkule Yüksek Hızlı Tren Projesi, İstanbul'u Trakya Bölgesi ve Avrupa'ya bağlayacaktır. Projenin 2024 yılında tamamlanması beklenmektedir. Projenin güzergâhı sırasıyla Halkalı, Ispartakule, Çatalca, Çerkezköy, Büyükkarıştıran, Misinli, Lüleburgaz, Babaeski, Havsa, Edirne, Kapıkule'dir [13].

Tekirdağ-Çanakkale-Bandırma Demiryolu Projesi: Bandırma ve Çanakkale arası yolcu ve yük taşıması hizmeti verecek olan demiryolu projesi, Bandırma'dan başlayıp Çanakkale'ye uzanacak, buradan da Biga ve Karabiga güzergâhlarından, Bandırma OSB ve Gönen Deri İhsisas ve Karma OSB'lerini de kapsayarak Tekirdağ'a ulaşacaktır. Bandırma ve Çanakkale arasında yolcu ve yük taşıması hizmeti verecektir.

1915 Çanakkale Köprüsü ve Otoyolu Projesi: Proje, 88 kilometre otopan ve Malkara ve Çanakkale arasındaki 13 kilometrelik bağlantı yolunu ve 1915 Çanakkale Köprüsü'nü kapsamaktadır. Proje, 324 kilometrelik Kınalı-Tekirdağ-Çanakkale-Savaştepe Otopan Projesi'nin bir parçasıdır. Bu projeye, Boğaz Geçişi'ne yeni bir alternatif yaratılacaktır. Proje, Şarköy'ün batısındaki Malkara yerleşiminin güneyinden geçtikten sonra güneybatıya dönerek, Evreşe'nin doğusundan Gelibolu Yarımadası'na uzanmaktadır. Gelibolu'nun kuzeyinden geçen otopan, Avrupa Yakası'nda bulunan Sütluce Köyü'nden ve Asya Yakası'nda bulunan Lapseki arasında bulunan 1915 Çanakkale Köprüsü ile Anadolu Yakası'ndan geçerek, Umurbey Kasabası Bölgesi'ne ulaşır. Proje, 2022 yılında tamamlanacaktır.

Kuzey Marmara Otoyolu Projesi (Yavuz Sultan Selim Köprüsü dâhil): Projenin 430 km uzunluğu vardır ve Silivri'deki Kınalı Kavşağı'ndan başlayıp, Sakarya'nın Akyazı İlçesi'ndeki Akyazı TEM Kavşağı'nda bitmektedir. Kuzey Marmara Otoyolu Projesi'nin Avrupa Yakası kısımları, Silivri'nin Alipaşa İlçesi'ndeki Kınalı Kavşağı'nda başlar ve Üçüncü Boğaz Köprüsü'nün halihazırda mevcut olan bağlantı yollarının başladığı, Eyüp'ün Odayeri İlçesi'nde biter. Projenin Anadolu Yakası kısımları, İstanbul'un Pendik İlçesi'ndeki Kurkaköy'de (Paşaköy Kavşağı'nın güney-güneydoğusu) başlar ve Sakarya'nın Akyazı İlçesi'ndeki Akyazı TEM Kavşağı'nda biter. Otopanın bazı bölümleri kullanılmaktadır ve 2020 yılının sonunda faaliyete başlaması hedeflenmektedir.

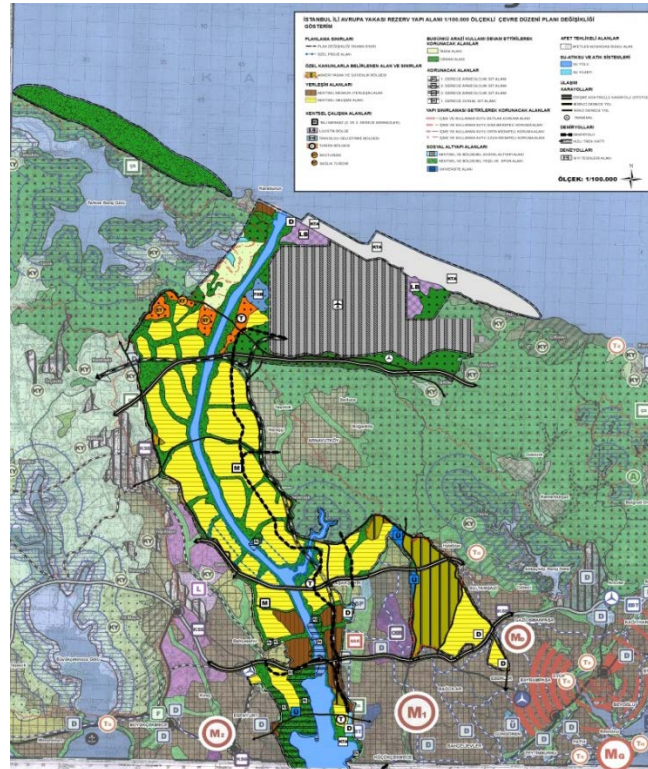
Şekil 35: Tekirdağ – Edirne - Kırklareli Taşıma Projeleri

Kaynak: Güney Marmara Kalkınma Ajansı

Kanal İstanbul Projesi: Kanal İstanbul Projesi, Karadeniz ve İstanbul İli'nin Avrupa Yakası tarafındaki Marmara Denizi arasındaki yapay bir su yolu projesidir. Kanalın Marmara Denizi ile birleştiği yerde iki yeni şehir kurulmasının planlandığı belirtilmiştir. Bunlardan biri, 2023 yılında kurulacaktır. İstanbul'da yeni iki yarım ada ve bir ada oluşacaktır. Kazılan toprak, büyük bir havalimanı ve limanın inşasında ve taş ocakları ile kapanan

madenlerin doldurulmasında kullanılacaktır.

Şekil 36: İstanbul Bölge Planı'nda Kanal İstanbul Projesi

Kaynak: http://www.jeofizik.org.tr/resimler/ekler/69034ee6866a00d_ek.pdf?tipi=2&тору=X&sube=3

Planlama alanı dâhilindeki diğer devam ve planlanan projeler, aşağıdaki Tablo 20'de listelenmiştir.

Tablo 19: Planlama alanında devam eden projelerin isimleri

No	PROJE İSMİ	BÖLGE	DURUM
1	Ergene Havzası Arıtma Sistemi (12 AAT)	Edirne, Tekirdağ, Kırklareli	Devam Ediyor
2	Çorlu – Martaş Limanı ve Kaptan Demir Çelik Bağlantı Hattı Bağlantısı (Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü)	Tekirdağ	Planlandı
3	Tekirdağ İstasyonu Genişletme Alanı Yükleme-İndirme İstasyonu ve Bağlantısı (Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü)	Tekirdağ	Planlandı
4	Trakya Birlik Entegre Tesisleri Bağlantısı (Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü)	Tekirdağ	Planlandı
5	Şehir içi Otobüs Terminali Projesi ve Konum Tahsisi (Marmara Ereğlisi Belediyesi)	Tekirdağ	Devam Ediyor
6	Açıkhava Müzesi ve Dinlenme Alanı (Marmara Ereğlisi Belediyesi)	Tekirdağ	Devam Ediyor
7	Marmara Ereğlisi Belediyesi Spor Kulübü, Yeniçiftlik Sahili Sosyal Tesisi İnşaatı (Marmara Ereğlisi Belediyesi)	Tekirdağ	Planlandı
8	Sultanköy Kınıklı Deresi Çelik Köprü Yapım Projesi (Marmara Ereğlisi Belediyesi)	Tekirdağ	Planlandı
9	Deniz Kıyı Düzenlemesi Projesi (Marmara Ereğlisi Belediyesi)	Tekirdağ	Planlandı
10	Sultanköy Kültür Merkezi Projeleri (Marmara Ereğlisi Belediyesi)	Tekirdağ	Planlandı
11	Süleymanpaşa Sahil Dolgu Planı, Fuar ve Kongre Merkezi, Altınova ve Değirmenaltı arası yaklaşık 14 km kıyı şeridi olarak belirlenen Kentsel İslah Projesi (Tekirdağ Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı)	Tekirdağ	Planlandı
12	Dut Limanı Körfezi Turizm Alanı (Tekirdağ Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı)	Tekirdağ	Planlandı

No	PROJE İSMİ	BÖLGE	DURUM
13	Şarköy Uçmakdere Ayvasıl Turizm Alanı Çalışmaları (Tekirdağ Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı)	Tekirdağ	Planlandı
14	Marmara Ereğlisi Sultanköy İlçesi Düz Cam Üretim Tesisi (Kaptan Demir Çelik End. Ve Tic. A.Ş.)	Tekirdağ	Planlandı
15	Marmara Ereğlisi Sultanköy İlçesi Dolfenve Boru Hattı (Likit Kimya Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi)	Tekirdağ	Planlandı
16	Meriç Sel Koruması	Edirne	Planlandı
17	Yeni Kanalizasyon Şebekesi Tesisi İnşaatı Projesi ve Evsel Atık Su Arıtma Projesi ve Çevre Sağlığının Korunması Projesi (Keşan ve Enez İlçeleri'nin kıyı şeridindeki 11 köye kanalizasyon sistemi kurulması) Edirne İl Özel İdaresi	Edirne	Planlandı
18	Keşan İlçesi Gökçetepe Köyü Balıkçı Kıyı Yapıları İnşaatı talebi (Ön Değerlendirme) Edirne Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü	Edirne	Fizibilite
19	Doldurma Alanı ve Liman / Ada Liman İşletmeciliği Ve Yatırım A.Ş.	Kırklareli	Planlandı
20	İğneada Tatil Köyü Restorasyon Çalışması / Aka Turizm Ve Ticaret A.Ş.	Kırklareli	Planlandı
21	Batı Anadolu Demir Aramaları Projesi, Demirköy İlçesi Sivriyer Köyü (Kırklareli) Ruhsat No: 201700035 (Erişim No: 3345016) Lisans Numarası IV. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü	Kırklareli	Planlandı
22	Kıyıköy Balıkçı barınağı Genişletme İnşaatı / T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, I. Bölge Müdürlüğü	Kırklareli	Planlandı
23	Kıyıköy Balıkçı barınağı Taraması / Üçel Denizcilik Ve Ticaret A.Ş	Kırklareli	Planlandı

Kaynak: BKAP-ETK Araştırma Raporu

2.2. BKAP UYGULAMASI OLMADAN BU BÖLGENİN OLASI DEĞİŞİMİ (HIÇBİR ŞEY YAPILMAMASI DURUMUNDA)

SÇD mevzuatı, BKAP-ETK taslağının uygulamasının gerçekleşmemesi durumunda, mevcut durumun olası değişiminin dikkate alınmasını gerektirmektedir. BKAP-ETK planlama alanındaki geçmiş eğilimler ve güncel durum ile birlikte, Bölüm 2.1'de açıklanan çevre ve sağlık hususlarındaki mevcut belirli sorunlar göz önüne alınarak gelecekteki olası değişimler bu bölümde ana hatlarıyla belirtilmiştir. SÇD, kapsam belirleme sürecinde belirlenen temel sorunlara odaklanmakta ve BKAP-ETK'nin olmaması durumunda Edirne, Tekirdağ ve Kırklareli kıyılarının olası değişimini değerlendirmek için bir mevcut durum tanımlamayı amaçlamaktadır.

BKAP olmadan, çevrenin gelecekteki olası değişiminin tanımı aşağıda belirtilmiş olup, SÇD Raporu'nun Bölüm 7.1'inde tartışılan bir "Hiçbir Şey Yapmama Alternatifi" (ya da "Sıfır Alternatif") için temel çevresel eğilimlerin olası bir senaryosu olarak değerlendirilecektir.

2.2.1 Gelecekteki Gelişimin İtici Faktörleri

Tekirdağ'daki endüstriyel gelişim, Trakya Bölgesi'nin gelecekteki gelişimini etkileyen temel itici faktördür. 1980'li yıllardan beri daha çok metropol olan İstanbul'un aşırı kaynak ve çevre taşıma kapasitesi ile ilişkili olarak Tekirdağ'da hızlı plansız sanayileşmeye sebep olmuştur. Tekirdağ'daki bu hızlı plansız sanayileşme, artan nüfus, kentleşme ve Tekirdağ ve çevresinin kirlenmesiyle sonuçlanırken (kıyı bölgesindeki endüstrinin olası temel etkileri, ticari limanlar ve Ergene Nehri sebebiyle Enez kıyı sularının kirliliği etkileri ile sınırlı kalmış olsa da), endüstriyel atık suların deşarj edildiği Ergene Nehri'nin kirliliği, Ergene Havzası'nın tamamının temel çevre sorunu haline gelmiştir.

Bununla birlikte son yıllarda hükümet, Meriç-Ergene Havzası'nın daha fazla kirlenmesinin önüne geçmek için, ayrı yapılaşmış sanayi tesisleri yerine OSB'lerin, bu OSB'ler için ortak endüstriyel atık su arıtma tesislerinin inşa edilmesi ve Ergene Nehri'ne yapılacak deşarjların daha fazla devam etmesini engellemek için derin deniz deşarj projesinin uygulanması gibi tedbirlerle söz konusu bölgede dikkate değer tedbirler almaya başlamıştır. Bahsi geçen önleyici gelişmelerin, Trakya Bölgesi'nin hem iç kesimlerinde hem de kıyı bölgelerindeki çevre tahribatını sınırlaması beklenmektedir.

2.2.2 Su Kalitesi

Türkiye Cumhuriyeti'nin katılım süreci, kendi mevzuatını, AB'nin kapsamlı Su Çerçeve Direktifi (WFD) ile uyumlu hale getirmesiyle devam edecektir. WFD'nin "İyi ekolojik durum" prensibi ile uyumlu olarak, entegre su kaynakları yönetimi ve su kaynaklarını (hem miktar hem kalite yönünden) koruma ve kontrol etmek için bütünsel yaklaşım ile, Türkiye 25 nehir havzasını tanımlamış ve her biri için bir "Nehir Havza Koruma Eylem Planı" hazırlamıştır. Bu bağlamda, içerisinde havzadaki kötüleşmiş su durumunu geliştirmek adına önemli tedbirler bulunduran Meriç-Ergene Nehir Havza Yönetim Planı hazırlanmıştır ve bu planın tedbirleri, 2012 yılından beri faal olarak uygulanmaktadır. Bugüne kadar birbirinden ayrı konumlandırılmış sanayi tesisleri, içerisinde endüstriyel AAT'ler (bazılarının inşaatı sürmektedir) bulunan, OSB'lere aktarılmıştır. Ayrıca bir derin deniz deşarj sisteminin (bkz: Bölüm 2.16'da) inşaatı devam etmektedir ve Mart 2021 tarihinde tamamen faal durumda olacaktır. Bu sebeple, Ergene Nehri'nin ve dolayısıyla Enez kıyı sularının durumunun şimdiki haliyle devam etmeyeceği ve daha fazla kirlenmeyeceği; Ergene Nehri ve Havzası'nın gelecekte, şimdiye nazaran daha iyi bir su kalitesi statüsü olması beklenmektedir. Marmara Denizi'ndeki derin deniz deşarjından önce, yeni ileri biyolojik arıtma tesisleri inşa edildiği/ediliyor olduğundan, Marmara Denizi'nde, AATler verimli bir şekilde faaliyet gösterirse, derin deniz deşarj sistemi nedeniyle kirlilikte büyük bir artış olması beklenmemektedir.

Buna ek olarak, BKAP-ETK planlama bölgesinin bulunduğu Marmara Nehir Havza Yönetim Planı kapsamında, su kalitesini artırmak ve su kaynaklarının kirlenmesini önlemek adına, nüfusu 10.000-50.000 arası olan küçük yerleşim yerleri de dâhil olmak üzere bütün yerleşim yerleri için AATlerin kurulması, kanalizasyon altyapılarının iyileştirilmesi ve kıyı bölgelerindeki temel sorunlar olan ön arıtma tesislerinin biyolojik arıtma tesislerine dönüştürülmesi gibi birçok tedbir tanımlanmıştır. İlaveten, kırsal bölgelerdeki atık ve kanalizasyon altyapısı hizmetlerinin geliştirilmesi hususunda 6360 sayılı Kanun, BKAP-ETK planlama alanında bulunan, özellikle köylerde ve kıyı ilçelerinde olmak üzere, yer üstü sularının kalitesini geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen ulusal yönetmeliklerin halihazırda devam eden yer üstü su kaynaklarının kötüleşmesini sınırlandıracağı/kontrol altına alacağı açıktır. Bununla birlikte, İstanbul büyükşehirinin arka bahçesi gibi olan bölgenin, yükselen sanayileşme trendinin kontrolü garanti altına alınmadığı müddetçe, su kalitesinin tamamıyla kontrol altına alınması beklenmemektedir.

2.2.3 Ekosistemler ve Biyolojik Çeşitlilik

Trakya Bölgesi'nin Avrupa-Sibirya, Akdeniz ve İran-Turan isimli üç coğrafi bölgesi olması ve iki kıta arasında bir köprü görmesi nedeniyle, kısa bir zaman aralığında gerçekleşen iklim ve coğrafi özelliklerin değişiminin bir sonucu olarak, orman, dağ, step, sulak alan, kıyı ve deniz ekosistemleri birbirlerinden farklıdır ve kendi içlerinde ve diğer kombinasyonlar ile zengin bir biyolojik çeşitliliğe sahiptir.

Türkiye Cumhuriyeti, son yıllarda yüksek bir gelişim oranı ile karakterize edilmektedir ve halihazırda ilgili bölgede, ekonominin birçok sektöründe yapılacak önemli yatırımlar planlanmaktadır. Buna ek olarak bölge, turizm faaliyetleri, kentleşme, tarım arazilerinin açılması, otoyollar gibi beşeri faaliyetlerin baskısı altındadır. Gelecekte Kırklareli kıyı ormanları üzerindeki en önemli baskı, rüzgar türbinlerinin varlığı olacak gibi görünmektedir. Rüzgar türbinleri kuşların ve yarasaların varlığını tehdit etmektedir, açılan orman alanları, birçok yabancı hayvanın habitatını ve beslenme davranışını olumsuz etkileyecektir. Tekirdağ ve Edirne kıyı şeridinde bozkır alanları, tarımsal faaliyetlerin ve kentleşmenin baskısı ile gitgide kaybolacaktır. Turizm için kıyı alanlarına yeni binaların inşa edilmesi, ekosistemi de etkileyecektir. Aynı zamanda, planlama alanında birçok hassas alan ve endemik tür bulunmaktadır. Bu hassas bölgelerdeki iyi ekolojik durumun korunması, teorik olarak, AB'nin "2004/35/EC sayılı Çevresel Sorumluluk Direktifi" gibi yönetmeliklerin uygulanması ve ekosistemler ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki kentsel gelişim baskısını azaltmak için yönetim planları (Nehir Havza Yönetim Planları ve Kuraklık ve Sel Yönetim Planları vb.) stratejileri ile güvence altına alınacaktır.

Bununla birlikte, hassas ekosistemlerin fiziksel bütünlüğünü korumaksızın yapılan eylemler, mesela mekânsal planlama yapılırken ekonomik gelişmenin (turizm dâhil olmak üzere) artan baskısının göz önünde bulundurulmaması, ekolojik olarak değerli olan alanların ve biyolojik çeşitliliğin daha fazla tahrip olmasına neden olacaktır. Mevcut mevzuatlara rağmen, mekânsal planlamalar genellikle, sit alanlarına müdahale edilmesini engellemek, ve yeterli düzeyde entegre yaklaşım, yani farklı sektörel planlamalar arasında koordinasyon sağlamak konularında başarısız olmaktadır. Bu özellikle, kıyıdaki ve karadaki imardan etkilenebilen (örneğin

limanların inşa edilmesi, kirlilik, atılan çöpler gibi) kıyı deniz ekosistemleri için geçerlidir. Dolayısıyla, ekosistemler konusunda halihazırda var olan olumsuz eğilimler ile birlikte, habitatlar ve biyolojik çeşitlilik öngörülebilir gelecekte, doğanın korunmasına dair gösterilen çabalara rağmen, kaybolmaya devam edecektir.

2.2.4 Arazi Kullanımı ve Bölgesel Gelişim

Metropollerde ve çevre yerleşimlerde üretim ve günlük yaşamı bütünleştiren kentsel bölgeler gelişmektedir. Özellikle hızlı büyüyen gelişmekte olan ülkelerde, metropoller ve kentsel bölgeler, insan ve yatırım çekmektedir. Türkiye'nin en büyük metropolüne komşu olan BKAP-ETK bölgesi, sahip olduğu bu konumdan etkilenmektedir. Bu gelişimler devam ettiği müddetçe, çevreye duyarlı kentleşme yaklaşımı önemini korumayı sürdürmektedir.

İstanbul'un etkisi ve bölgenin mekânsal avantajları ile, nüfus, sanayi ve ulaşım alanlarında önceki dönemler ile kıyaslandığında, daha farklı bir gelişimin tecrübe edilmesi beklenmektedir. Bu gelişimlerin, önemli ulaşım terminallerinin bulunduğu şehirlerin ve kıyı alanlarının üzerine daha fazla baskı eklemesi beklenmektedir.

Ulaşım alternatifleri bulunması sebebiyle turizm, deniz ticareti, enerji santralleri ve endüstriler gibi diğer sektörler için kıyı bölgeleri önemli olduğundan, her bir sektör, kapasitesini ve gelişimini artırmak adına yeni yatırımların teşvikini yapacaktır. Ayrıca, bölgede, kapasitesini aşmış olan büyük kapasiteli deniz limanları ve birkaç balıkçı barınağı bulunmaktadır (detaylar için bkz: Bölüm 2.1.5).

Farklı sektörlerin bu tür ihtiyaçlarını karşılamak, arazi kullanımı durumu, afet riskleri vs. gibi çevresel şartları göz önünde bulundurarak yapılan bölgesel planlama için bütüncül yaklaşım gerektirmektedir. BKAP olmadan, bölgesel gelişimin entegre deniz politikası, deniz saha planlaması, mekânsal planlama ve sektörel master planlar arasındaki kara-deniz etkisini incelenmesinin mümkün olmayacağı açıktır. Bölgelerde yerel liman yönetimleri bulunsun da, tam bir uzmanlığa sahip olmadıkları ve deniz ile kara unsurlarını içeren bütünlük kıyı yönetimi kılavuzu bulunmadığından, deniz saha planlaması konusunda yerel planlar yapma konusunda sınırlı olacaktır ve çevresel planlama, turizm stratejileri, mekânsal planlar gibi büyük ölçekli planlar ile deniz bölgesini entegre bir şekilde idare edemeyeceklerdir. Bu durum, bahsi geçen iller için uyumsuz ve plansız bir gelişime yol açacaktır. Bunun bir sonucu olarak ise gelecekte, kıyılarıdaki ekolojik denge ileri safhada daha da bozulacaktır.

2.2.5 Altyapı

Bölgenin atık su altyapısı, nüfusun ihtiyaçları göz önüne alındığında hala yetersiz durumdadır. Kanalizasyon şebekesinin hizmet ettiği nüfusun, belediye nüfusunun toplamına oranı, Edirne ve Kırklareli için %73-82'dir. Tekirdağ Bölgesi'nin diğer illere kıyasla oranı %81-91 ile daha fazladır, ancak Marmara Ereğlisi Alt bölgesi bu noktada bir istisna teşkil etmektedir, zira Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'nin oranı yalnızca %33'dür. Buna ek olarak, Edirne Bölgesi için, atık su arıtma tesisinin hizmet ettiği nüfusun, belediye nüfusunun toplamına oranı yalnızca %29'dur ve bu oran oldukça düşüktür. Kanalizasyon şebekesi hala bütün kıyı yerleşim alanlarına ulaşmamaktadır. Ayrıca, dengesiz nüfus değişiklikleri, atık su arıtma tesislerinin işletilmesini zorlaştırmaktadır, bu durum turizme ilişkin mevsimsel nüfus miktarı dalgalanmaları göz önüne alındığında çözülmesi zor bir sorundur. İlave olarak, derin deniz deşarjları, kıyı sularının ekolojik sistemi üzerinde baskı oluşturmaktadır. Üstelik, bölgeler için katı atık yönetimi, sorun teşkil eden bir konudur. Vahşi/düzensiz depolamalar bölgede halen devam etmektedir. Ayrıca, deniz ulaşımı trafiği yoğun olduğundan, Tekirdağ bölgesinde tehlikeli atık yönetimi önem taşımaktadır... İllerin altyapısında geniş seçenekler olmakla birlikte, Tekirdağ hariç, kıyı bölgelerinde çoğunlukla kara ulaşımı mevcuttur. Tekirdağ Bölgesi'ndeki deniz ulaşımı ise yoğundur. Buna ek olarak, Kırklareli ve Tekirdağ Bölgeleri için doğal gaz boru hattı projeleri mevcuttur (detaylar için bkz: Bölüm 2.1.6). Bütün bu altyapı eksikliklerinin önemli çevresel sonuçları vardır ve bunların ele alınması ve çözülebileceği için, öngörülebilir gelecekte yatırımlar gerektirmektedir, ve bu yatırımların yeterli ölçekte (kayda değer bir iyileştirme yapmak için) yapılması güç olacaktır.

Bu sebepten, mevcut problemlerin (kısa-orta vadede) devam etmesi olası bir senaryodur. Bununla birlikte, uzun vadede, kırsal alanlardaki atık ve kanalizasyon altyapısı hizmetlerini iyileştirmek adına belediyelerin hizmet alanlarını genişleten 6360 sayılı Kanunun etkileri, BKAP-ETK planlama alanında ve özellikle kıyı ilçelerinin köylerindeki ilgili altyapıların iyileştirilmesine katkıda bulunacaktır. Buna ek olarak, 6360 sayılı Kanun'un hedefleriyle paralel olarak, 11. Kalkınma Planı, şu anda büyükşehir belediyeleri için bir zorunluluk olan, il belediyelerindeki su ve kanalizasyon müdürlüklerinin kurulması için gereken mevzuat düzenlemelerini yapmayı amaçlamaktadır. Uzun vadede, genişletilmiş mevcut hizmet alanı ile birlikte her bir ilde su ve kanalizasyon

idarelerinin kurulması, özellikle kırsal yerleşim yerlerindeki su ve kanalizasyon altyapısının iyileştirilmesine katkıda bulunacaktır.

2.2.6 Hava Kalitesi

Geçtiğimiz yıllarda Edirne ve Tekirdağ'da yapılan kısmi iyileştirmelere rağmen (detaylar için bkz: Bölüm 2.1.7), hava kalitesi, kentleşmiş ve sanayileşmiş alanlarda ve Tekirdağ'ın kıyı bölgelerinde hala yetersizdir.

BKAP bağlamında, Denizlerin Gemilerden Kirlenmesini Önleme Uluslararası Sözleşmesi (MARPOL), taşımacılık faaliyetlerinin sebep olduğu hava ve su emisyonunu azaltma bakımından önem teşkil etmektedir. İlaveten, "Endüstriyel Emisyonlar (Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrolü) – 2010/75/EU" Direktifi, "kirlenenden öder" prensibi ve kirlilik önleme prensipleri doğrultusunda, ve Türkiye Cumhuriyeti'nin endüstriyel tesislerin emisyonlarını kontrol ederek hava kirliliğini azaltma hedefini de kapsayan ulusal planları, kanunları ve yönetmelikleriyle, endüstriyel faaliyetlerden ortaya çıkan kirliliğinin önlenmesi, azaltılması ve mümkün olduğunca bitirilmesi amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak, hava kalitesinin iyileştirilmesine yönelik çalışmaları şart koşan çeşitli stratejik planlar da dâhil olmak üzere, ulusal çerçevedeki kademeli iyileştirmelerin yalnızca sınırlı etkisi vardır. Bununla birlikte, İstanbul büyükşehirinin arka bahçesi gibi olan bölgenin, yükselen sanayileşme trendinin kontrolü garanti altına alınmadığı müddetçe, hava kalitesinin kentleşmiş ve endüstriyel alanlarda tamamıyla iyileştirilmesi beklenmemektedir.

2.2.7 İklim ve İklim Değişikliği

Hükümetler arası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Dördüncü Değerlendirme Raporu'na göre, Ege Bölgesi'nin yıllık ortalama sıcaklığının kayda değer bir yükseliş ile 4 - 5 °C artması beklenmektedir. Hava sıcaklığının artması haricinde, yağış miktarı azalacak; ve Karadeniz'in Mediterranizasyonu (Akdenizleşmesi) devam edecektir. Sera gazlarını azaltmaya yönelik zorunlulukları ve hedefleri içeren birçok direktif, amaç, ulusal stratejiler/planlar ve yönetmelikler bulunmaktadır, yine de, mevcut ya da gelecekteki iklim değişikliğini azaltma politikalarına bakılmaksızın, gelecek için öngörülen iklim değişikliği senaryolarının gerçekleşmesinin olası olduğunu kabul etmek gereklidir. Dolayısıyla, iklim değişikliğine ilişkin riskleri ve uygun iklim değişikliği adaptasyon tedbirleri, her tür planlama ve proje tasarlama süreçleri dâhilinde göz önünde bulundurulmalıdır.

2.2.8 Gürültü

AB direktifleri ve Aarhus Sözleşmesi uyarınca, "gürültü haritalarının belirlenmesi" için hedefler ve bu haritaları hazırlamak için gereken çalışmalar bütün illerde sürmektedir. Ayrıca, mevzuatın gerekliliklerine yönelik, gürültüye ilişkin eylem planları ve farkındalık denetimleri yürütülmektedir. Gürültüye yönelik olaylar ve şikayetler, ilgili alanda, yaz turizmi sezonu dolayısıyla sıklıkla görülmektedir. İlaveten, olası deniz limanı kapasitesi artışının, ek bir gürültü kirliliğine sebep olması muhtemeldir. Dolayısıyla, yeni planlanan faaliyetlerin ve yatırımların gürültü emisyonu riskleri göz önünde bulundurmamak için sistematik bir çaba gösterilmezse, halihazırda mevcut olan negatif eğilim muhtemelen devam edecektir.

2.2.9 Sosyo-Ekonomik Boyutlar

1985 yılından beri, Tekirdağ'ın nüfusu %162 artmıştır, bu değer Edirne için %11, Kırklareli için %22 ve Türkiye için %13'tür. Tekirdağ'daki bu yoğun nüfus artışı, İstanbul çevresindeki endüstriyel faaliyetlerin artışı ile bağlantılıdır. Tekirdağ'ın sanayileşme oranı yeni yatırımlar ile birlikte artmıştır, ve dolayısıyla, ilde gelişen sanayi ve iş/istihdam fırsatları sebebiyle, diğer illerden Tekirdağ'a yapılan göçlerde de artış mevcuttur.

2025'e kadar Edirne'de yaklaşık %0.79, Tekirdağ'da %16, Kırklareli'nde ise %4 oranında bir nüfus artışı yaşanacaktır. İlgili bütün bölgeler ve özellikle Marmara Ereğlisi için, net pozitif göç oranı raporlanmıştır. Bütün bölgelerde, 20-65 yaş grubu (iş gücü), diğer yaş gruplarından daha fazladır.

Bölgedeki temel faaliyetler imalat, tarımsal üretim, canlı hayvan ve turizmdir. Tekirdağ'ın endüstriyel faaliyetlerinin gelişme seviyesi, Kırklareli ve Edirne illeri ile kıyaslandığında en yükseğidir. Ek olarak, çeltik, buğday ve ayçiçeği tarımı Edirne ve Tekirdağ için büyük önem teşkil etmektedir (detaylar için bkz: Bölüm 0).

Yürütülen analizler, halkın hava ve su kirliliğinden etkilendiğini ortaya koymaktadır. Solunum sistemi hastalıklarına bağlı ölüm oranının yükselen trendi ve ağır metal kirlenmesine bağlı kanser türlerinin görülmesi, bu

çevresel faktörler ile ilişkilendirilebilir.

Mevcut demografik eğilimler ve çevresel halk sağlığı sorunlarının sürmesi muhtemeldir, yani, zayıf bir biçimde koordine edilen ekonomik ve mekânsal gelişimlerin devam etmesi ile daha da kötüleşebilir. Yaz mevsimindeki daimi ve geçici mevsimsel turist nüfusu, nüfus projeksiyonlarında daha iyi bir şekilde dikkate alınmalıdır, yani turizm sektörü yatırımlarını güçlendirmeyi amaçlayan herhangi bir planlamada ortaya çıkabilecek sorunlar dikkate alınmalıdır. Bir diğer taraftan, Tekirdağ Bölgesi'ndeki artan deniz limanı kapasitelerinin dâhil olduğu ekonomik gelişim ve diğer büyük yatırımlar, yerel nüfus için istihdam ve iş fırsatları sağlama, dolayısıyla refahı iyileştirme potansiyeline sahiptir. Bu nedenle, sektörler arasında çevre korumasıda içeren çeşitli alanlarda dikkatli bir planlama ve koordinasyon yapılması gereklidir.

2.2.10 Kültürel Miras

İlgili alanda, kayıt ve yasal koruma altında olan tarihi ve kültürel miras sit alanları ve nesnelere bulunmaktadır. Ziyaretçi ile turist çekme ve bu ekonomik sektörün ekonomik potansiyelini artırma konusunda sıklıkla önemli bir rol oynamaktadır. Bununla birlikte, kıyı alanlarındaki turizme bağlı mekânsal ve kentsel gelişim, sıklıkla, tarihi nesnelere koruma ihtiyacı ile bunların ekonomik kullanımı arasında bir ikilem oluşturmaktadır. Bu nedenle, mekânsal ve sektörel planlamalar yapılırken bütünlüğe saygı göstermek ve uygun olduğu yerlerde, kültürel mirası, ticari ve konutsal gelişimlerin baskısından korumak amacıyla koruma (tampon) bölgelerinin güvence altına alınması önem teşkil etmektedir.

2.3. BKAP'İN HASSAS ALANLARDAKİ OLASI ETKİLERİ (YÖNETMELİK EK 5'TE VERİLMİŞTİR)

SÇD Yönetmeliği, duyarlı yöreleri şu şekilde tanımlar: *"Biyolojik, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile çevresel etkilere karşı duyarlı olan veya mevcut kirlilik yükü çevre ve sağlık yönünden tehlike yaratan düzeylere ulaştığı belirlenen yöreler"*. SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde sınıflandırılan hassas alanlar şunlardır; i) Türkiye mevzuatlarına göre sit alanları, ii) Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere göre sit alanları; ve iii) koruma altına alınması gereken alanlar. Milli parklar, tabiat parkları, doğal sit alanları ve sulak alanlar, SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde "Türkiye mevzuatlarına göre sit alanları" başlığı altında listelenmiştir.

BKAP-ETK planlama alanındaki hassas alanların listesi, SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde listelenmiş olup aşağıdaki Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20: SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde belirtilen Hassas Alanlar

No	SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde belirtilen Hassas Alanlar	İlgi ¹⁸	BKAP-ETK'ya olan olası bağlantılar
1	Ulusal mevzuat uyarınca korunması gereken alanlar		
a)	'Milli Parklar', 'Tabiat Parkları', 'Tabiat Anıtları' ve 'Doğal Sit Alanları', 2873 sayılı Kanun'un 3. Maddesinde tanımlanmıştır (Resmî Gazete Tarihi: 09.08.1983)	Evet	Kanun'un 14. Maddesi uyarınca, Bu sahaların özelliklerinin kaybolmasına veya değiştirilmesine sebep olan veya olabilecek her türlü müdahaleler ile toprak, su ve hava kirlenmesi ve benzeri çevre sorunları yaratacak iş ve işlemlerin yapılması yasaktır. Aşağıda belirtilenler BKAP-ETK planlama alanı sınırları dâhilinde bulunmaktadır: <ul style="list-style-type: none"> • Enez Alt Bölgesi'ndeki Vakıf Tabiat Parkı • Erikli Alt Bölgesi'ndeki Danışment Tabiat Parkı • Erikli Alt Bölgesi'ndeki Gökçetepe Tabiat Parkı • Uçmakdere Alt Bölgesi'ndeki Kartaltepe Tabiat Parkı • İğneada-Kıyıköy Bölgesi'ndeki İğneada Longoz Ormanları Milli Parkı • İğneada-Kıyıköy Bölgesi'ndeki Kasatura Körfezi Doğal Sit Alanı

¹⁸ Tabloda kullanılan açıklamalar şu anlama gelmektedir: Evet – Belirtilen hassas alan BKAY-ETK planlama alanında bulunmaktadır ; **Hayır** – Belirtilen hassas alan BKAY-ETK planlama alanında bulunmamaktadır.

No	SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde belirtilen Hassas Alanlar	İlgi ¹⁸	BKAP-ETK'ya olan olası bağlantılar
			<ul style="list-style-type: none"> İğneada-Kıyıköy Bölgesi'ndeki Çamlıköy Tabiat Parkı Bu bölgeler mekânsal planlar/stratejilerde tanımlandığından, BKAP-ETK dâhilinde dikkate alınmıştır ve doğrudan bir etki beklenmemektedir. Bununla birlikte, kıyı yapılarının inşası, nüfus, kentleşme, katı atık, atık su, trafik, hava emisyonu ve gürültü artışının bir sonucu olarak dolaylı negatif etkilere maruz kalabilir, yukarıda bahsedilen sit alanlarının yakınlığı, bu alanların flora, fauna ve doğal peyzajı etkilenebilir. Bu riskler, bu SÇD bünyesinde, BKAP'da ana hatlarıyla belirlenen öncelikli alanlar ve öncelikli yapıların konumu bağlamında incelenmiştir
b)	4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca (Resmî Gazete Tarihi: 11.07.2003), "Yaban Hayatı Koruma Sahası Geliştirme Sahası", 'Yaban Hayatı Yerleştirme Alanları', T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından belirlenmiştir.	Hayır	Kanun'un 4. Maddesi uyarınca, av ve yaban hayvanlarının beslenmesine, barınmasına, üremesine ve korunmasına imkân veren doğal yaşama ortamları zehirlenemez, sulak alanlar kirletilemez, kurutulamaz ve bunların doğal yapıları değiştirilemez. BKAP-ETK planlama alanında, bu tür alanların varlığı bulunmamıştır.
c)	2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun (Resmî Gazete Tarihi: 21.07.1983), 3. Maddesi'nin 'Paragraf a) Tanımlar' kısmının 1. , 2. , 3. Ve 5. Alt maddelerinde 'Kültür Varlıkları', 'Doğal Varlıklar', 'Arkeolojik ve Doğal Sit Alanları' ve 'Koruma Alanları', aynı kanunun ilgili maddeleri uyarınca tanımlanmış ve kayıt edilmiştir.	Evet	Bu kanun uyarınca, ülkede tanımlanmış ve kaydedilmiş her tür kültür varlığı koruma altındadır. Kanunun kapsadığı alanlarda, koruma, imar ve bu alanların kullanımına ilişkin ayrıntılı kararlar, Koruma Amaçlı İmar Planları ile birlikte üretilebilir. Aşağıda belirtilenler, BKAP-ETK planlama alanı sınırları dâhilinde bulunmaktadır: <ul style="list-style-type: none"> Enez Alt Bölgesi'nin bütün kıyı alanı 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Enez Alt Bölgesi'ndeki Dalyan, Taşaltı, Işık, Tuzla Gölleri 2. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Şarköy Alt Bölgesi'ndeki Kızılcaerzi 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Uçmakdere Alt Bölgesi'ndeki Kumbağ Dut Limanı 1. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı'dır. Uçmakdere Alt Bölgesi'ndeki Kumbağ Sütluçe Manastırı 1. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı'dır. Uçmakdere Alt Bölgesi'ndeki Uçmakdere Kıyısı Çınarlık 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Uçmakdere Alt Bölgesi'ndeki Uçmakdere Köyü Kentsel Sit Alanı'dır. Vize İlçesi'nin Kayköy Mahallesi 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Longoz Ormanı'nda bulunan Erikli Gölü, Mert Gölü, Saka Gölü Bu alanlar halihazırda BKAP-ETK planı dâhilinde dikkate alındığından, kıyı yapıları için seçilmiş konuma bağlı doğrudan etki beklenmemektedir. Bununla birlikte, yeni kıyı yapılarının inşasına bağlı olası riskler görülebilir, bunlar nüfus, kentleşme, katı atık, atık su, trafik, hava emisyonu, gürültü artışı olabilir, yukarıda belirtilen sit alanlarının yakınlığı, dolaylı olarak bu alanlardaki doğal, arkeolojik ve kültürel kaynakları etkileyebilir (BKAP'da belirtilen öncelikli alan ve öncelikli yapılara bağlı olarak).
ç)	1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu (Resmî Gazete Tarihi: 22.03.1970, Değişiklik Tarihi: 13.12.2010, Sayı: 13799) kapsamındaki Su Ürünleri ve	Hayır	Kanuna göre, Su ürünleri veya bunları istihlak edenlerin veya kullananların sağlığına veyahut istihsal vasıtalarına malzeme, teçhizat, alet ve edevata zarar veren maddelerin iç sulara ve denizlerdeki istihsal yerlerine veya civarlarına

No	SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde belirtilen Hassas Alanlar	İlgi ¹⁸	BKAP-ETK'ya olan olası bağlantılar
	Üreme alanları		dökülmesi veya döküleceği şekilde tesisat yapılması yasaktır. Bununla birlikte, BKAP-ETK planlama alanında bu tür alanların varlığı saptanmamıştır.
d)	Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakip yürürlüğe giren Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin (25687 Sayılı ve 31.12.2004 Tarihli Resmî Gazete) ¹⁹ 17., 18., 19. Ve 20. Maddelerinde tanımlanan alanlar	Evet	Bu yönetmelik uyarınca, belediye hizmet alanı sınırları dâhilindeki İmar Planları'nda dikkate alınmalıdır, içme ve kullanma suyu havzalarının (yönetmelikte belirtilmiştir) kirliliğine sebep olabilecek faaliyetler yasaktır. Aşağıda belirtilenler BKAP-ETK planlama alanı sınırları dâhilinde bulunmaktadır: • Erikli Alt Bölgesi'ndeki Mecidiyeköy Barajı Kısa-Orta-Uzun Mesafeli Koruma Alanı • Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'ndeki Türkmenli Barajı Kısa-Orta-Uzun Mesafeli Koruma Alanı • İğneada-Kıyıköy Bölgesi'ndeki Kazandere, Papuçdere ve Bahçivandere Barajları Kısa-Orta-Uzun Mesafeli Koruma Alanları Bu alanlar halihazırda BKAP-ETK planında dikkate alındığından, kıyı yapıları için seçilen konum sebebiyle doğrudan bir etki beklenmemektedir.
e)	167 Sayılı ve 16.12.1960 Tarihli Yeraltı Suları Hakkında Kanun uyarınca açıklanan yeraltı suyu koruma alanları ve Resmî Gazete'de yayımlanan 28257 Sayılı ve 07.04.2012 Tarihli Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik	Hayır	Söz konusu Yönetmelik uyarınca, yeraltı suyu kaynaklarının 50 metre çevresi, yerel makamlar tarafından koruma amacıyla kamulaştırılan mutlak koruma alanı olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca, mutlak koruma alanını çevreleyen 1. Ve 2. Derece koruma alanları hakkında da kısıtlamalar bulunmaktadır. Bu alanlar halihazırda il İmar Planları'nda işaretlendiğinden ve BKAP-ETK planlarında dikkate alındığından, kıyı yapıları için seçilen konum sebebiyle doğrudan bir etki beklenmemektedir.
f)	26898 Sayılı ve 06.06.2008 Tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakip yürürlüğe giren Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nde belirlenen alanlar	Evet	Yönetmelik uyarınca, hava kalitesi parametrelerinin sınırların üzerinde olduğu bölgeler ve alt bölgeler belirlenmiştir. Bu, ÇŞB tarafından online izleme sistemi aracılığıyla uygulanmaktadır. İlsele Temiz Hava Eylem Planları, ÇŞB'nin İl Müdürlükleri tarafından hazırlanmaktadır. Online izleme sistemlerine göre, Keşan-Edirne ve Çorlu-Tekirdağ için hava kalitesi orta olarak, diğer yerler için ise iyi olarak raporlanmıştır. Bölgedeki hava kalitesi temel olarak sanayi ile orantılıdır, sanayi ile bağlantılı olan deniz taşımacılığı da hava emisyonuna katkıda bulunmaktadır. Endüstriyel üretimin artan kapasitesine bağlı olarak artan ticari liman kapasitesi, bölgedeki hava kirliliğini artırabilir.
g)	2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun 9. Maddesi uyarınca Bakanlar Kurulu tarafından 'Özel Çevre Koruma Bölgesi' olarak belirlenen ve ilan edilen alanlar	Hayır	Kanun uyarınca, bu alanlar, ulusal ve uluslararası ekolojik önem teşkil etmektedir ve sanayi, turizm ve inşaat gibi baskılar nedeniyle zarar görme ve yok olma tehlikesi altındadır. Türkiye'de 16 adet Özel Çevre Koruma Bölgesi bulunmaktadır. Bunlardan biri, Saroz Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi'dir, bununla birlikte bölge, Saroz Körfezi'nin yalnızca Çanakkale sınırlarında bulunan güney bölümünü kapsamakta, Saroz Körfezi'nin BKAP-ETK planlama alanı sınırlarında bulunan kuzey bölümünü kapsamamaktadır. İlaveten, Özel Çevre Koruma Bölgeleri, mekânsal planların

¹⁹ Bu Yönetmelik'te yapılan değişiklikler sebebiyle, bu alanlar hakkındaki bilgi, İçme-Kullanma Suyu Havzaları Korunmasına Dair Yönetmelik'ten alınmıştır.

No	SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde belirtilen Hassas Alanlar	İlgi ¹⁸	BKAP-ETK'ya olan olası bağlantılar
			ve stratejilerin hazırlanması sırasında değerlendirmeye alınmaktadır, dolayısıyla mekânsal plan ve stratejiler sebebiyle doğrudan etki beklenmemektedir.
ğ)	2960 Sayılı Boğaziçi Kanunu (Resmî Gazete Tarihi: 18.11.1983) uyarınca koruma altında olan alanlar	Hayır	-
h)	6831 Sayılı Orman Kanunu (Resmî Gazete Tarihi: 31.08.1956) uyarınca orman olarak kabul edilen alanlar	Evet	Kanun uyarınca, ormanın koruma statüsüne bağlı olarak, kamu yararı için inşa edilecek altyapı tesislerine yönelik sınırlı esneklik sağlanmıştır. Tekirdağ ve M. Ereğlisi Alt bölgeleri hariç diğer bütün alt bölgelerde, orman arazileri, baskın arazi kullanımı ve arazi örtüsüdür. Uçmakedere Alt Bölgesi'nde ve İğneada-Kıyıköy Bölgesi'nde, orman arazilerinin payı yaklaşık %85'dir. Mekânsal planlar ile stratejiler ve dolayısıyla BKAP-ETK, Orman Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca belirlenen yasaklamaları dikkate aldığından, doğrudan bir etki beklenmemektedir. Bununla birlikte, yeni kıyı yapılarının inşasına bağlı olası riskler görülebilir, bunlar nüfus, kentleşme, katı atık, atık su, trafik, hava emisyonu, gürültü artışı olabilir, bunların orman arazilerine olan yakınlığı, belirtilen bölgeleri dolaylı olarak etkileyebilir (BKAP'da belirtilen öncelikli alan ve öncelikli yapılara bağlı olarak).
ı)	3621 Sayılı Kıyı Kanunu (Resmî Gazete Tarihi: 04.04.1990) uyarınca yapı yasağı olan alanlar	Evet	Kanun uyarınca, kıyı şeridi iki bölüme ayrılmıştır. Kıyı kenar çizgisinin ilk 50 metresinde, yapı yasağı getirilmiştir ve yaya yolu, gezinti, dinlenme, seyir ve rekreatif amaçlarla kullanılmak üzere düzenlenmesine imlan verilmiştir. Kıyı kenar çizgisinin ikinci 50 metresinde, halk yararı gözetilmesi gerekmektedir. BKAP-ETK, halk yararı için ve bu yasanın gereklilikleri uyarınca kıyı yapıları (kıyı rekreasyon alanları, balıkçı limanları ve marinalar gibi) önerdiğinden, bu kanuna ilişkin doğrudan etki beklenmemektedir.
ii)	3573 Sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun'da (Resmî Gazete Tarihi: 26.01.1939) belirtilen alanlar	Evet	Bu kanun, zeytin yetiştiriciliğinin korunmasını ve geliştirilmesini amaçlar. Hayvan besiciliğine ilişkin bazı kısıtlamalar mevcuttur. Şarköy ve Gaziköy, BKAP-ETK planlama alanı içerisindeki önemli zeytin yetiştiriciliği alanlarıdır. Bu alanlar BKAP-ETK bünyesinde halihazırda değerlendirildiğinden, doğrudan bir etki beklenmemektedir. Bununla birlikte, yeni kıyı yapılarının inşasına bağlı olası riskler görülebilir, bunlar nüfus, kentleşme, katı atık, atık su, trafik, hava emisyonu, gürültü artışı olabilir, bunların yukarıda belirtilen koruma altındaki alanlara olan yakınlığı, BKAP'da belirtilen öncelikli alan ve öncelikli yapılara bağlı olarak, bu alanların flora, fauna ve doğal peyzajını etkileyebilir.
jj)	4342 Sayılı Mera Kanunu'nda (Resmî Gazete Tarihi: 25.02.1998) belirtilen alanlar	Evet	Bu kanunun amacı, mera alanlarını korumaktır. Meralar, BKAP-ETK alanında büyük bir arazi kullanımı payına sahip değildir. En büyük pay, %5,8 ile Tekirdağ Alt Bölgesi'nde iken, en küçük pay %0,03 ile İğneada-Kıyıköy Alt Bölgesi'ndedir. Bu alanlar mekânsal planlar/stratejiler ve BKAP-ETK dâhilinde değerlendirildiğinden, doğrudan bir etki beklenmemektedir. Bununla birlikte, yeni kıyı yapılarının inşasına bağlı olası riskler görülebilir, bunlar nüfus, kentleşme, katı atık, atık su, trafik, hava emisyonu, gürültü artışı olabilir, bunların yukarıda belirtilen koruma altındaki alanlara olan yakınlığı, BKAP'da belirtilen öncelikli alan ve

No	SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde belirtilen Hassas Alanlar	İlgi ¹⁸	BKAP-ETK'ya olan olası bağlantılar
			öncelikli yapılara bağlı olarak, bu alanların flora, fauna ve doğal peyzajını etkileyebilir.
k)	28962 Sayılı ve 04.04.2014 Tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakip yürürlüğe giren Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği'nde belirtilen alanlar	Evet	Bu Yönetmeliğin amacı, bütün sulak alanları, uluslararası önem teşkil edip etmediklerine bakılmaksızın, korumak ve geliştirmek ve bu konu hususunda, kurum ve kuruluşlar arasındaki işbirliği ve koordinasyon ilkelerini belirlemektir. Bu alanları korumak için bazı kısıtlamalar ve yasaklar mevcuttur. Meriç Deltası Sulak Alan Koruma Alanı'nın bazı bölgeleri Enez Alt Bölgesi'nde bulunmaktadır. Sulak Alan 2020 yılında "Ulusal Öne Hız Sulak Alan" olarak tescil edilmiştir. Meriç Deltası hariç, Tuzla Lagünü, Tuz Gölü, Büyükevren Gölü ve Vakıf Tuzlası da Enez Alt Bölgesi'nde bulunmakta olup koruma altındaki sulak alanlardır. Bu alanlar mekânsal planlar/stratejiler ve BKAP-ETK dâhilinde değerlendirildiğinden, doğrudan bir etki beklenmemektedir. Bununla birlikte, yeni kıyı yapılarının inşasına bağlı olası riskler görülebilir, bunlar nüfus, kentleşme, katı atık, atık su, trafik, hava emisyonu, gürültü artışı olabilir, bunların yukarıda belirtilen koruma altındaki alanlara olan yakınlığı, BKAP'da belirtilen öncelikli alan ve öncelikli yapılara bağlı olarak, sulak alanların flora, fauna ve doğal peyzajını etkileyebilir.
ı)	03.07.2005 Tarihli ve 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve 22.11.1984 Tarihli ve 3083 Sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu kapsamında, tarım arazilerinin olası tarım mahsullerinin korunması	Evet	Bu kanunun amacı, tarımsal arazilerin çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak korunmasıdır. Tarım arazileri, BKAP-ETK planlama alanında %46 oranında arazi kullanımına sahiptir. En büyük pay, %78 ile M. Ereğlisi, %68 ile Şarköy ve %67 ile Tekirdağ'da iken, Enez'in payı %28, Eriklî'nin payı %37 ve İğneada-Kıyıköy'ün payı %4'tür. Bu alanlar mekânsal planlar/stratejiler ve BKAP-ETK dâhilinde değerlendirildiğinden, doğrudan bir etki beklenmemektedir ve BKAP-ETK teklifinin, tarımsal üretimle mekânsal çatışma riski düşük olan kıyı alanıyla sınırlı olması nedeniyle, doğrudan bir etki beklenmemektedir. Bununla birlikte, yeni kıyı yapılarının inşasına bağlı olası riskler görülebilir, bunlar nüfus, kentleşme, katı atık, atık su, trafik, hava emisyonu, gürültü artışı olabilir, bunların yukarıda belirtilen koruma altındaki alanlara olan yakınlığı, BKAP'da belirtilen öncelikli alan ve öncelikli yapılara bağlı olarak, zamanla tarım arazilerini etkileyebilir.
2.	Türkiye'nin Taraf Olduğu Uluslararası Konvansiyonlara Göre Sit Alanları:		
a)	'Avrupa Yaban Hayatı ve Doğal Yaşam Alanlarının Korunmasına İlişkin Konvansiyon' (Bern Sözleşmesi) uyarınca koruma altında olan alanlar arasında, "Deniz Kaplumbağalarının Kayda Değer Üreme Alanları" ve "Akdeniz Foklarının Habitatları ve Üreme Alanları" olarak belirlenen I ve II Koruma Alanları	Evet	Mecidiye'nin kıyı şeridi ve İbrice'nin doğu ve batı kısımları, Şarköy ve Uçmakdere'nin kıyı şeritleri Akdeniz Fokunun habitatlarıdır. Bu konumlarda betonlama ya da doğal şartlar üzerinde yapılacak benzer değişikliklerin, Akdeniz Foku ve habitatın kaybolması konularında kayda değer olumsuz etkilere sebep olabilir.
b)	'Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi' (Barselona Sözleşmesi) uyarınca koruma altına alınan alanlar	Hayır	Barselona Sözleşmesi'nin gereklilikleri uyarınca, jeomorfolojik, peyzaj, ekolojik, floral, turistik ve biyogenetik özelliklerini korumak için, Saroz Körfezi 2010 yılında, Özel Çevresel Koruma Alanı olarak tescil edilmiştir. Saroz Körfezi Özel Çevresel Koruma Alanı'nın sınırları,
i)	'Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitliliğe		

No	SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde belirtilen Hassas Alanlar	İlgi ¹⁸	BKAP-ETK'ya olan olası bağlantılar
	İlişkin Protokol' uyarınca 'Özel Koruma Alanları' olarak belirlenen alanlar		Saroz Körfezi'nin Çanakkale İli sınırları dâhilinde bulunan güney bölümünü kapsar. Bu bölge, BKAP-ETK planlama alanı sınırları dâhilinde değildir.
c)	'Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme'nin 1. ve 2. maddeleri uyarınca, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından 'Kültürel Miras' ve 'Doğal Miras' olarak koruma altına alınan kültürel, tarihi ve doğal alanlar	Hayır	BKAP-ETK planlama alanı burada, tarihi ve arkeolojik kaynaklar ile kesişmektedir. "Selimiye Camii ve Külliyesi", 2011 yılından beri Dünya Kültürel Mirası listesindedir. Bununla birlikte camii, Edirne İli'nin iç kesimlerinde bulunmakta olur, BKAP-ETK planlama alanının sınırları dâhilinde değildir.
d)	"Sulak Alanların Korunması İçin Yapılmış Uluslararası Sözleşme" (RAMSAR Sözleşmesi) uyarınca koruma altında olan alanlar	Hayır	-
e)	Avrupa Peyzaj Sözleşmesi	Hayır	-
3. Koruma Altına Alınması Gereken Alanlar			
a)	Mevcut hallerde korunduğu tespit edilen ve onaylı Çevre Düzeni Planları ile yapımı / yapılaşması yasaklanan alanlar (doğal ve ekolojik özelliklerinin korunacağı alanlar)	Evet	2010-2023 dönemi için hazırlanan Trakya Alt bölgesi Ergene Havzası 1/100.000 Değiştirilmiş Çevre Düzeni Planı uyarınca; Kıyıköy'ün güneyi doğal sit alanı, İğneada'nın güneyi ile milli park olarak sınıflandırılmıştır.
b)	Tarım Alanları: Toprağı, topoğrafyası ve iklim şartları tarımsal üretime uygun olan, tarımsal üretimin yapıldığı, yapılmaya uygun olduğu ya da imar, ıslah ve rehabilitasyon çalışmaları ile tarımsal üretime uygun hale gelecek şekilde dönüştürülebilecek alanlar	Evet	Tarım arazileri, BKAP-ETK planlama alanının arazi kullanımının %46'sını kapsamaktadır. En büyük pay, %78 ile M. Ereğlisi, %68 ile Şarköy ve %67 ile Tekirdağ'da iken, Enez'in payı %28, Erikli'nin payı %37 ve İğneada-Kıyıköy'ün payı %4'tür.
c)	Sulak Alanlar: Bataklık, düz bataklık arazi, turbalık ya da, doğal veya yapay, durgun ya da akar, tatlı, hafif tuzlu ya da tuzlu sular, derinliği düşük gelgitte altı metreyi geçmeyen deniz suyu alanları dâhil olan alanlar, organizmalar ve özellikle sucul kuşlar için önemli habitatlar olan, bu alanların kıyıda kara tarafına kadar ekolojik açıdan ıslak kalan bölgeler	Evet	BKAP-ETK planlama alanında sulak alanlar bulunmaktadır. Enez-Saroz Bölgesi'nde bulunan Meriç Deltası Sulak Alanı, Karagöl, Sultaniçe, Gülçavuş, Vakıfköy ve Karaincirlı Tuzla Gölleri ve İğneada-Kıyıköy Bölgesi'nde bulunan Longoz Ormanı'ndaki Mert Gölü ve Saka Gölü, diğerleri ile birlikte temel sulak alanlardır.
d)	Göller, nehirler ve yer üstü suları faaliyet bölgeleri	Evet	BKAP-ETK planlama alanında, su kütlelerinin arazi kullanımını %2.6'dır. En büyük pay %7 ile Enez'de, %2.8 ile Erikli'de ve %4.4 ile İğneada-Kıyıköy'dedir.
e)	Bilimsel araştırmalar için önem arz eden ve/veya nesli tükenmekte olan ya da tükenme tehlikesi ihtimali olan türler ve ülkemiz için endemik olan türlerin habitatlarının oluşturduğu alanlar; doğayı ve biyolojik çeşitliliği koruma konusunda önemli işlevleri bulunan sulak alan, dağ, deniz ve kıyı ekosistemi, ve doğal değerlerinin korunmasının zaruri olduğu ve tehlikeye açık olmaları olası olan, ekosistem bütünlüğü olan veya	Evet	Endemik ve nesli tükenme tehlikesi altında olan türler için önem arz eden doğal sit alanları bulunmaktadır (bu tablonun Bölüm 1.a'sında listelenmiştir).

No	SÇD Yönetmeliği'nin Ek-5'inde belirtilen Hassas Alanlar	İlgi ¹⁸	BKAP-ETK'ya olan olası bağlantılar
	ekosistemler arasında doğal bir bağ sağlayanlar; peyzaj koruma alanı, mikro iklim alanları, ekosistemler ve mağaralar, biyosfer rezervi olan alanlar, biyotop, biyogenetik rezervler, bu tür hassas alanlardan bir ya da birden fazla içeren alanlar ve eşsiz jeolojik ve jeomorfolojik oluşumları olan alanlar.		

Kaynak: SÇD Yönetmeliği ve SÇD Ekibi

Yukarıda listelenmiş söz edilen hassas alanların ve yukarıdaki matriste tanımlanan BKAP-ETK planlarının arasındaki olası bağlantılar, bu SÇD Raporu'nun, BKAP-ETK'nın Çevre Üzerindeki Muhtemel Kayda Değer Etkileri isimli Bölüm 5'te daha detaylı bir şekilde, planın olası etkilerinin değerlendirilmesiyle göz önünde bulundurulmuştur.

3. BKAP'A İLİŞKİN ÇEVRESEL HEDEFLER VE GÖSTERGELER

SÇD'nin bir parçası olarak, BKAP ayrıca var olan temel stratejik planları veya ilgili çevre sorunlarına ilişkin amaç, hedef ve gösterge belirleyen programları uyum çerçevesinde değerlendirmiştir. BKAP'ın değerlendirilmesi için bir çerçeve oluşturmak adına, ilgili uluslararası ve ulusal çevre koruma amaçlarının özeti bu bölümde sunulmuştur. Sonrasında, SÇD değerlendirmesi, BKAP'da önerilen önlemlerin ve değişikliklerin bu çevresel hedeflere ulaşılmasına katkıda bulunup bulunmayacağı ve ne ölçüde katkıda bulunabileceği (veya olumsuz etkileyebileceği) tahminine dayandırılmıştır.

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
Su Kalitesi	<p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023: 510. Madde: Ülkemizdeki kamu ve özel sektörün liman yatırımları bütüncül bir bakış açısıyla koordine edilecek ve çevreye duyarlı, sürdürülebilir liman uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.</p> <p>712. Madde: Çevre ve doğal kaynakların korunması, kalitesinin iyileştirilmesi, etkin, entegre ve sürdürülebilir şekilde yönetiminin sağlanması, her alanda çevre ve iklim dostu uygulamaların gerçekleştirilmesi, toplumun her kesiminin çevre bilinci ile duyarlılığının artırılması temel amaçtır.</p> <p>718. Madde: Büyük endüstriyel kazaların önlenmesine yönelik risk yönetimi uygulamaları geliştirilecek ve kimyasalların insan sağlığı ve çevreye olan etkilerini en aza indirecek şekilde etkin yönetimi sağlanacaktır.</p> <p>2019-2023 T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Stratejik Planı, 2019-2023 Hedef 4.1: Denizlerde ve iç sularda seyir, can, mal ve çevre emniyetini arttırmak.</p> <p>Verilen Görevler (s.17): Çevreye duyarlı, sürdürülebilir liman uygulamalarının yaygınlaştırılması.</p> <p>T.C. ÇŞB Stratejik Planı, 2019-2023: Hedef 1.3: ...hava kalitesi iyileştirilecek, kara ve deniz kaynaklı kirlenmeler azaltılacaktır. - Deniz suyu kalitesi artırılacak ve insan sağlığı ile çevreyi etkileyen kimyasalların etkili yönetimi sağlanacaktır. - Önümüzdeki dönemde, kentsel dönüşümü hızlandırarak çevreye duyarlı yapılar geçiş, atıkların ekonomiye kazandırılması ve sıfır atığa geçiş, akıllı şehir uygulamalarının alt yapısının oluşturulması, iklim değişikliğiyle</p>	<p>Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi, 2008/56/EC 1. Madde: Deniz ortamını korumak ve muhafaza etmek, tahribatını önlemek veya, uygulanabilir yerlerde, olumsuz etkilenen yerlerde deniz ekosistemlerini onarmak; 13.1. Madde: Üye Devletler, Madde 9(1) uyarınca, ilgili her bir deniz bölgesi ve alt bölgesi hususunda, iyi çevresel statüsünü elde etmek ya da sürdürmek için alınması gereken tedbirleri belirleyecektir.</p> <p>Denizlerin Gemiler Tarafından Kirlenmesine Önlenmesine Ait Uluslararası Sözleşme (MARPOL), 1978 Bu Sözleşme, gemilerin yol açtığı kirliliği önleme ve en aza indirmeye yönelik yönetmelikleri içerir. - Rutin faaliyetlerden oluşan kirliliği de kapsar - güncel olarak 6 Teknik Ek'i bulunmaktadır.</p> <p>Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi, 1994 6. Madde: Sözleşme Taraflarının her biri, Karadeniz deniz çevresinin nereden kaynaklanmış olursa olsun bu Sözleşmenin Ek'inde belirtilen maddelerle kirlenmesini önleyeceklerdir.</p> <p>8. Madde: Sözleşme Taraflarının, uluslararası hukukun genel kabul görmüş kural ve standartlarına uygun olarak, tek tek veya birlikte Karadeniz'in deniz çevresinin gemiler tarafından kirlenmesinin önlenmesi, azaltılması ve kontrolü için gereken tüm tedbirleri alacaklardır.</p> <p>Karadeniz Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine Karşı Acil</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nehir su kalitesinin halihazırda kötü olduğu yerlerdeki ilave baskıları önlemek. • Gemi Trafik Hizmetlerinin iyileştirilmesi. • Yasal yükümlülükleri yerine getirmek ve her ürün için ayrı ayrı belirlenecek gübre miktarı sınırlamaları üzerindeki kontrolleri artırmak. • Endüstriyel tesisler tarafından nehre kaçak atık su deşarjını önlemek için denetim ve yaptırımları artırmak. • Özellikle hassas bölgelerdeki izleme sistemlerini iyileştirmek/geliştirmek. • Su kaynaklarının kullanımı ve çevre duyarlılığı konusunda bilinçlendirme faaliyetleri yürütmek. • Gemilerden denize kaçak atık yağ ve sintine suyu deşarjlarının önlenmesi için denetim ve yaptırımların artırmak. • Kamuoyunun kaliteyi anlık ve kolay takip edebileceği geniş çevre göstergeleri ile ulusal veri tabanını geliştirmek. • Deniz suyu izleme sistemini iyileştirmek ve kimyasal konsantrasyonu ölçebilen izleme istasyonlarının sayılarını artırmak.	<ul style="list-style-type: none"> • Seyahat süresi başına gemilerin atık alım tesisine yaptığı atık su deşarj miktarının yolcu sayısına oranı (L/kişi.gün) • Yasadışı atık su deşarjı denetimleri (sayı/yıl) • Denetim sayısı başına yasadışı atık su deşarjına bağlı verilen toplam ceza miktarı (TL/sayı) • Yolculuk süresi başına gemiden atık kabul tesisine aktarılan çöp miktarının yolcu sayısına oranı (kg/kişi.gün) • Kıyı arazisine yakın yüzey sularının nitrat konsantrasyonu (mg/L) • Kıyı arazisine yakın yüzey sularının fosfat konsantrasyonu (mg/L) • Kıyı suyu kalite ölçümlerinin sıklığı (ölçüm sayısı/yıl) • Yıllık deniz kazası sayısı (sayı/yıl) • Alt bölgeler içindeniz suyu kalitesi izleme istasyonlarının yüzdesi (%) • Yüzme Suyu Kalite Standartları'nın²⁰ altındaki sahillerin yüzdesi (%) • Liman yetkilileri için, Acil Eylem

²⁰ Verilere <https://yuzme.saglik.gov.tr/> adresinden ulaşılabilir.

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
	<p>mücadele ve hava, toprak ve suyun iyileştirilmesi sağlanacaktır.</p> <p>Saroz Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı, 2019-2022</p> <p>2022 yılının sonuna kadar, Saroz Körfezi'nin su kalitesi artırılacaktır.</p> <p>T.C. TOB Ulusal Havza Yönetim Stratejisi, 2014-2023</p> <p>H3.4: Kentsel alanlar ve yerleşim yerleri çevresindeki havzalarda yoğun ve düzensiz yapılaşmanın ve bunun neden olduğu toprak, bitki örtüsü, su kaynakları ve doğal denge bozulmasının önlenmesi.</p> <p>H5: Havzalarda yaşayan halkın bilinçlendirilmesi, yaşam kalitesinin ve refah düzeyinin yükseltilmesi ve doğal kaynaklar üzerine baskılarının azaltılması.</p> <p>T.C. TOB Ulusal Su Planı, 2019-2023</p> <p>10.4.1: Doğal göllerin ve sulak alanların hidrolojik dengesi korunmalı ve bozulmuş olanların dengeye gelmesini sağlayacak şekilde kullanılmalıdır.</p> <p>10.4.2.7 Su politikası; çevre, tarım, sanayi, enerji ve turizm politikaları ile birlikte oluşturulmalıdır.</p>	<p>Durumlarda Yapılacak İşbirliğine Dair Protokol, 1992</p> <p>5. Madde: Protokol Taraflarından her biri, diğer Sözleşme Taraflarına ve Komisyona, petrol ve diğer zararlı maddelerden kaynaklanan kirliliğin kontrolü ve bunlarla mücadeleden sorumlu yetkili ulusal makamları belirleyecektir.. Protokol Taraflarından her biri, ilgili uluslararası belgelerin hükümlerine uygun olarak, petrol veya diğer zararlı maddelerin boşaltılmasıyla sonuçlanan veya bununla sonuçlanabilecek olayların raporlarını iletmek ve almak için bir merkez noktası belirleyecektir.</p> <p>Denizlerin ve Limanların Gemilerle Kirlenmesinin Önlenmesi ve Kirlilikle Mücadele Raporu, Sayıştay, 2002</p> <p>Kirlilikle etkin mücadelenin sağlanması için ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla farklı senaryolar ve destekleyici tatbikatlar dikkate alınarak yeterli ve uygulanabilir bir ulusal acil durum planı hazırlanmalıdır.</p> <p>2030 AB Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi</p> <p>2030'a kadar, kimyasal pestisitlerin ve daha zararlı pestisitlerin kullanımı ve riskleri %50 oranında azaltılacaktır.</p> <p>Su Çerçeve Direktifi, 2000/60/EC (26)</p> <p>Üye Devletler, mevcut toplum gerekliliklerini dikkate alarak entegre tedbir programları içerisinde gerekli tedbirleri tanımlayarak ve uygulayarak en azından iyi su statüsü hedefine ulaşmayı hedeflemelidir. İyi su durumunun halihazırda mevcut olduğu yerlerde, bu durum muhafaza edilmelidir. Yeraltı suları için, iyi durum gerekliliklerine ek olarak, herhangi bir kirlenici yoğunluğunda yaşanacak herhangi bir önemli ve sürekli artış</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Su kalitesinin kötü olduğu yerlerde derin deniz deşarjını engellemek. • İzleme istasyonlarının sayısını artırmak. • Deniz kazaları, olası depremler ve yangınlardan kaynaklanacak kimyasal dökülmeleri önlemek için bölgesel ve ulusal Eylem Planı'nı iyileştirmek. • Uygulamalar ile risk yönetimi konusunda eğitimler vermek. • Sahil faaliyetleri için çevre dostu eğlence araçları kullanımı konusunda yerel yönetimleri teşvik etmek. • Araçsız sahil sporu faaliyetlerini artırmak. • Çevresel durumu ve deniz suyunun asimilasyon kapasitesini göz önünde bulundurarak liman yatırımlarını geliştirmek.	<ul style="list-style-type: none"> • eğitimi olan personel yüzdesi (%) • Toplam su alanı başına hassas su alanlarının sayısı (%)

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
		eğilimi tespit edilmeli ve tersine çevrilmelidir. BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Hedef 14.1 2025'e kadar özellikle karasal kökenli faaliyetlerden kaynaklanan, deniz çöpü ve gıda atıklarının dökülmesinden kaynaklanan su kirliliği de dâhil deniz kirliliğinin tüm biçimlerinin önlenmesi ve önemli ölçüde azaltılması.		
Çevre Yönetimi	<p>T.C. ÇSB Atık Su Arıtma Eylem Planı, 2017-2023 2023 yılının sonuna kadar, belediyenin bütün nüfusuna atık su arıtma hizmeti sağlanması planlanmaktadır.</p> <p>ÇSB Stratejik Planı, 2019-2023 H1.1 Sıfır atık uygulaması yaygınlaştırılacak, atıklar kaynaktan ayrılacak, atıkların geri dönüşüm yoluyla ülke ekonomisine kazandırılması sağlanacak ve vatandaşlarımızın tamamına katı atık ve atık su arıtma hizmeti sunulacaktır. – Atık yönetimi faaliyetlerinin iyileştirilmesi. – Katı Atık Programı ile bütünleşik katı atık tesislerinin sayısı artırılacaktır.</p> <p>H1.5 ...altyapı eksikliklerinin giderilerek korunan alanların gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.</p> <p>Amaç 6 Yerel yönetimlerin hizmet hızının ve kalitesinin artırılması.</p> <p>T.C. TOB Ulusal Havza Yönetim Stratejisi, 2014-2023 H2.3.2 Ülke genelindeki tüm yerleşimler için atık su toplama ve arıtma sistemlerinin kurulmasını ve standartları sağlayacak şekilde çalıştırılmasını sağlamak.</p> <p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023 426.4 Turizm bölgelerindeki içme suyu, kanalizasyon, katı atık bertaraf ve atık su arıtma altyapı yatırımları gerçekleştirilecektir.</p>	<p>BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Hedef 6.3 2030'a kadar kirliliği azaltarak, vahşi depolamayı ortadan kaldırarak, zararlı kimyasalların ve maddelerin salınımını en aza indirgeyerek, arıtılmamış atık su oranını yarıya indirerek ve küresel ölçüde geri dönüşümü ve güvenli tekrar kullanımı ciddi ölçüde artırarak su kalitesinin yükseltilmesi.</p> <p>Hedef 12.5 2030'a kadar önleme, azaltma, geri dönüşüm ve tekrar kullanma yoluyla katı atık üretiminin önemli ölçüde azaltılması.</p> <p>Atıkların ve Diğer Maddelerin Boşaltılmasıyla Oluşan Deniz Kirliliğinin Önlenmesi için Londra Sözleşmesi, 1972 1. Madde: Sözleşme Tarafları, deniz çevresindeki tüm kirlilik kaynaklarının etkin kontrolünü bireysel ve toplu olarak teşvik edecek, özellikle tehlike yaratabilecek atıkların ve diğer maddelerin denizi kirlilemesini ve insan sağlığına, canlı kaynaklara ve deniz yaşamına zarar verecek, tesislere hasar verecek ve denizin diğer meşru kullanımına müdahale edecek diğer konuları önlemek için tüm uygulanabilir adımları atmayı taahhüt edeceklerdir.</p> <p>Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, BM, 1992 20.7 Madde: Ayrıca, kurak ve yarı-kurak bölgelerin, kıyı alanlarının ve dağlık alanların</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hassas bölgelerde yer almayacak atık su arıtma tesisi sayısını artırmak ve bunların düzgün çalışmasını sağlamak. • Katı atık sorununa çözüm sağlayan ancak kıyılara yakın olmayan yerlerde bertaraf tesisi, entegre katı atık tesisi ve geri dönüşüm tesisi sayılarını artırmak. • Toplanan atıkların verilerinin kaydedilebilmesine olanak sağlayan akıllı çöp toplama sistemini kurmak. • Mevzuatlara uygun bulunması halinde ayçiçeği tarlalarında çamur kekinin gübre olarak kullanılmasının teşvik edilmesi. • Çamur kekinin endüstriyel tesislerde yakıt olarak kullanılmasının teşvik edilmesi. • Bütün vatandaşlar için atık su şebekesini genişletmek ve şebekenin kalitesini artırmak. • Hassas bölgelere özel olarak deşarj	<ul style="list-style-type: none"> • Yıllara göre atık su arıtma tesisi hizmeti alan nüfusun artış yüzdesi (%) • Yıllara göre atık su şebekesi hizmeti alan nüfusun artış yüzdesi (%) • Yıllık geri dönüştürülen atık (ton/yıl) • Düzenli depolama tesislerine gönderilen katı atıkların yüzdesi (%) • Çamur kekinin yakıt olarak kullanan tesislerin sayısının toplam tesis sayısına olan oranı (%) • Artılmış atık suyu proses suyu olarak kullanan tesis sayısının toplam tesis sayısına olan oranı (%) • Atıl durumdaki atık su arıtma tesis sayısının toplam atık su arıtma tesisi sayısına olan oranı (%) • Atık su arıtma tesisi başına düşen

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
	<p>360.4 Biyokütle ve atıklar verimli kullanılarak kimyasal üretiminde alternatif girdi olarak değerlendirilecektir.</p> <p><u>Saroz Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı, 2019-2022</u></p> <p>Çöplerin ve katı atıkların düzenli ve sürekli atımı gerçekleştirilecektir.</p> <p><u>T.C. TOB Ulusal Su Planı, 2019-2023</u></p> <p>3.4.2 Alıcı ortam bazlı deşarj standartları geliştirilmeli, bu standartların uygulanmasına yönelik tedbirler alınmalı ve gerekli yasal ve idari düzenlemeler yapılmalıdır.</p> <p>3.4.7. Sanayide su tasarrufu sağlayan temiz üretim teknolojileri ile kirliliğin kaynağında önlenmesi tercih ve teşvik edilmelidir.</p>	<p>bulunduğu çevresel açıdan en duyarlı olanlar da dahil olmak üzere, gelişmekte olan ülkelerin özel durumu göz önünde bulundurulacaktır.</p> <p><u>Karadeniz Deniz Çevresinin Kara Kökenli Kaynaklardan Kirlenmeye Karşı Korunmasına Dair Protokol, 1992</u></p> <p>6. Madde: Protokol Taraflarınaşağıdakileri dikkate alacaklardır: a. Belediye kanalizasyon sistemlerinden su tahliyesi, Karadeniz'in deniz çevresinin kirlenmesini azaltacak şekilde yapılmalıdır. b. Endüstriyel atıkların kirlilik yükü, bu Protokol Ek I ve II'de listelenen kabul edilen madde ve madde konsantrasyonlarına uymak için azaltılmalıdır.</p>	<p>sınırını düşürmek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mevcut atık su arıtma tesislerinde tam işletme ve deşarj standartları açısından denetimleri artırmak. • Mevcut atık su arıtma tesislerini ilave etkili sistemlerle rehabilite etmek (dekantörler, daha etkili kimyasallar vb.). • Temiz teknolojilerin kullanımını teşvik etmek. • Arıtılmış atık suların endüstrilerde proses su olarak kullanılmasını teşvik etmek. • Yerel yönetimler için teşvikler sağlamak. • İller arası yarışmalar başlatmak ve ekstra teşvikler ile birinci bitireni ödüllendirmek. • Sıfır atık, geri dönüşüm ve kaynağında azaltmaya yönelik faaliyetler veya eğitimlerle halkı bilinçlendirmek. • Arıtma tesislerini tıkayan maddelerle ilgili eğitimler vermek. • Diğer sektörlerin ve nüfusun gelecekteki yatırımlarını göz önünde bulundurarak yatırım projeleri geliştirmek.	<p>sürekli izleme aygıtlarının sayısı (sayı/sayı)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rehabilite edilecek atık su tesisi başına rehabilite edilmiş atık su arıtma tesislerinin yüzdesi (%) • Temiz teknolojiler kullanan tesislerin toplam tesis sayısına oranı (%) • Çevresel altyapıyı iyileştirmek için kullanılan teşvik tutarının toplam alınan teşvik tutarına oranı (%) • Devlet için verilen çevresel altyapı teşvikleri tutarının verilen toplam teşviklere oranı (%) • Yıllık çevre yönetimi için yapılan farkındalık faaliyetlerinin sayısı (sayı/yıl)

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
Ekosistem ve Biyolojik Çeşitlilik	<p><u>ÇSB Stratejik Planı, 2019-2023</u> H1.4 Ülke genelindeki doğal değerler ve biyolojik çeşitlilik açısından hassas alanlar tespit edilerek korunan alan sayıları artırılacak, doğal sit alanları ekolojik temelli bilimsel esaslar çerçevesinde yeniden değerlendirilecektir.</p> <p><u>T.C. TOB Ulusal Su Planı, 2019-2023</u> 3.4.2.4 Türkiye'ye özgü biyolojik indeksler bütün havzalarda yaygınlaştırılmalıdır.</p> <p>10.4.2.3 Politika geliştirilirken bütüncül ekosistem yaklaşımı göz önüne alınmalıdır.</p> <p><u>11. Kalkınma Planı, 2019-2023</u> 412. Tarımsal üretimde yerel hayvan ırkı ve tohum alanında biyolojik çeşitliliğimiz korunacak ve sürdürülebilir hale getirilmesi sağlanacaktır.</p> <p>412.1 Biyolojik çeşitlilik envanteri tamamlanacak, önemli türler ve özellikli alanlar izlenecek, genetik kaynaklardan ve bağlantılı geleneksel bilgilerden elde edilen faydaların paylaşımına yönelik geleneksel bilgiler kayıt altına alınarak Ar-Ge amaçlı kullanıma sunulacaktır.</p> <p>713.3 Toplumun çevre bilincini artırmaya yönelik çevre ve doğa koruma ile sürdürülebilir üretim ve tüketim konularında eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir</p> <p>717. Ekosistemler ve ekosistem hizmetlerinin korunması, onarımı ve sürdürülebilir kullanımının sağlanmasına yönelik kara ve denizde korunan alan miktarı artırılarak doğa koruma alanlarının etkin yönetimi gerçekleştirilecektir.</p> <p><u>Saroz Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı, 2019-2022</u> - 5 yıllık uygulama periyodunda aşağıda listesi verilen korumada öncelikli karasal ve denizel bitki türleri ile ilgili bilgi boşluğunun giderilmesi ve korunması.</p>	<p><u>2030 AB Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi</u> -1. 2030'a kadar, gerçek bir Trans-Avrupa Doğa Ağının parçası olarak AB'nin kara alanının en az %30'unu ve AB'nin deniz alanının %30'unu yasal olarak korumak ve ekolojik koridorları entegre etmek. 2. AB'nin sit alanlarını, kalan AB birincil ve doğal yaşlı ormanları da dâhil olmak üzere, en azından üçte birini mutlak koruma altına almak. 3. Sit alanlarını etkili bir şekilde yönetmek, anlaşılır koruma amaçları ve tedbirlerini tanımlamak ve bunları uygun olarak izlemek.</p> <p>- 2030'a kadar, kayda değer bozulmuş ve karbon bakımından zengin ekosistemler eski haline getirilecektir; habitatlar ve türler, koruma eğilimi ve durumu hususlarında bozulma göstermemektedir; ve en az %30'u uygun koruma statüsüne ulaşmakta veya en azından olumlu bir eğilim göstermektedir.</p> <p>- 2030'a kadar, hassas türler ve habitatlar üzerindeki, balıkçılık aracılığıyla deniz dibi ve çıkarma alanları da dâhil olmak üzere olumsuz etkiler, iyi çevresel durum elde etmek için önemli miktarda azaltılmaktadır.</p> <p>- Türlerin yan avı, türlere iyileşme ve koruma tanıyacak bir seviyeye düşürülecek ya da kaldırılacaktır.</p> <p>- 2030'a kadar, istilacı yabancı türlerin tehdidi altındaki Kırmızı Liste türlerinin sayısında %50 oranında azalma olacaktır.</p> <p><u>Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi, 2008/56/EC</u> 39. Madde: Balıkçılık yönetimini düzenleyen tedbirler, Ortak Balıkçılık Politikası bağlamında alınabilir ve balıkçılık kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı Ortak Balıkçılık Politikası (18) bağlamında alınabilir,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hedefler belirleyerek kıyı ve deniz sit alanlarının sürdürülebilirliğini güvence altına almak. • Sayı ve ekolojik duyarlılık açısından ekolojik çeşitliliği içeren her bir alt bölge için yerel veri tabanı geliştirmek • Denizdeki nesli tükenme tehlikesi altında olan türleri izlemek. • Körfez Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı'nda belirlenen hem deniz alanını hem de kara alanını kapsayan ekolojik koridorları dikkate alan yatırım planlarını belirlemek. • Turizm için önemli olan türleri belirlemek. • Balıkçılara avlanma kapasitesi ve bunun önemi hakkında eğitim vermek. • Balıkçılara nesli tükenme tehlikesi altında olan, hassas türler hakkında eğitim vermek. • Nesli tükenmekte olan ve hassas türlerin avlanması konusundaki yaptırımları artırmak. • Ekolojinin ve doğanın korunmasının önemi konusunda ev sahiplerine bilinçlendirme faaliyetleri sağlamak. • Bölgelerin biyolojik çeşitliliği üzerindeki su kalitesi değişikliğinin etkilerini izlemek.	<ul style="list-style-type: none"> • Sit alanlarının toplam bölge alanına oranı (%) • Biyolojik çeşitlilik değişimlerinin sektörel yatırım sayısına olan oranı (%) • Biyolojik çeşitlilik değişimlerinin yıllık deniz kazası sayısına olan oranı (%) • İstilacı türlerin toplam tür sayısındaki payı (%) • Tek tür için yıllık avlanma oranı (ton/yıl) • Yasadışı avlanmaya verilen toplam ceza sayısı (sayı/yıl) • Nesli tükenme tehlikesi altında ve hassas türler konusunda eğitilmiş olan balıkçıların sayısı (sayı/yıl) • Avlanma kapasitesi ve önemi konusunda eğitilmiş olan balıkçıların sayısı (sayı/yıl) • Miktarı azalan bir balıktaki çevresel parametre konsantrasyonlarının artma yüzdesi (%)

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
	<p>- Yönetim Planı süresince Saroz Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesindeki kuş varlığının tespit edilmesi ve korunması.</p> <p><u>Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, 2011-2023</u></p> <p>Hedef 2.6 Kıyı yerleşim planlamalarında kıyı ve deniz ekosistemlerinin iklim değişikliğine direncini azaltıcı gelişmelerin kontrol edilmesi; denizlerimizde giren türlerin tespiti ve izlenmesi.</p>	<p>bu Direktif ile ele alınan hedeflere ulaşılmasını desteklemek amacıyla bilimsel görüşler temel alınabilir, bunlara, ekosistemlerin bütünlüğünün, yapısının ve işleyişinin sürdürülmesini veya eski haline getirilmesini sağlamak ve uygun olduğu durumlarda, diğerlerinin yanı sıra yumurtlama, fidanlık ve beslenme alanlarını korumak için belli alanlardaki balıkçılığın tamamen kapatılması dâhil olabilir.</p> <p><u>BM Sürdürülebilir Kalkınma Amacı</u></p> <p>Hedef 6.6: 2020'ye kadar dağları, ormanları, sulak alanları, nehirleri, akiferleri ve gölleri kapsayan su ekosistemlerinin korunması ve eski haline getirilmesi.</p> <p><u>Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, BM, 1992</u></p> <p>5. Madde: Sözleşme Taraflarınınher biri, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilir kullanımı için, ulusal yargı yetkisinin dışındaki alanlar ve karşılıklı menfaate dayalı diğer konularda diğer Sözleşme Taraflarıyla doğrudan, veya uygun olduğunda yetkili uluslararası örgütler aracılığıyla, mümkün olduğu ölçüde ve uygun biçimde işbirliği yapacaktır.</p> <p><u>Karadeniz Deniz Çevresinin Kara Kökenli Kaynaklardan Kirlenmeye Karşı Korunmasına Dair Protokol, 1992</u></p> <p>6d. Karadeniz'in deniz ortamının su kalitesini etkileyen tarım ve orman alanlarından kaynaklanan kirlilik yükü, bu Protokol'ün Ek I ve II'de listelenen kabul edilen madde ve madde konsantrasyonlarına uymak için azaltılmalıdır.</p> <p><u>Karadeniz'de Biyolojik Çeşitliliğin ve Peyzajın Korunması Protokolü, 2004</u></p> <p>4.1. Madde: Protokol Taraflarının her biri</p>		

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
		aşağıdaki hususları gerçekleştirmek için gerekli tüm tedbirleri alacaktır: a) Özellikle Ek-1'de belirtilen usule uygun olarak korunan alanların tesis edilmesi suretiyle özel biyolojik ve peyzaj değerine sahip alanların sürdürülebilir ve çevreyle uyumlu bir şekilde korunması, muhafaza edilmesi, geliştirilmesi ve yönetimi; b) Bu Protokolün kapsadığı alanlarda bulunan türlerin gelişmeye müsait bir durumda muhafazası ve habitatların ise rahatsız edilmemesinin temini, c) Ekonomik öneme sahip türlerin ve özellikle canlı deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının sağlanması, d) Daha önceden yüksek biyolojik çeşitlilik ve peyzaj değeri olan zarar görmüş alanların yeniden kazanılması ve rehabilitasyonu, e) Tabiat, tarih, kültür ve estetik açılarından yüksek değere sahip olan peyzaj alanlarının iyi duruma getirilmesi ve bu durumda muhafaza edilmesi.		
Nüfus ve İnsan Sağlığı	<p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023 579.2 Gıda güvenirliliği, obezite, çevre sağlığı gibi konularda çok paydaşlı sağlık sorumluluğu modeli güçlendirilecektir</p> <p>Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, 2011-2023 ÜS2.2.10. İklim değişikliği dolayısı ile insan sağlığını etkileyecek göç hareketleri, uluslararası ticaret ve turizm gibi konularda çalışan ulusal ve uluslararası kuruluşlar ile ülkelerle işbirliği yapılması.</p> <p>ÇSB Stratejik Planı, 2019-2023 3.9 2030'a kadar tehlikeli kimyasallardan ve hava, su ve toprak kirliliği ve kontaminasyonundan kaynaklanan ölüm ve hastalıkların kayda değer miktarda</p>	<p>BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, 1992 4.1-f. Madde: İklim değişikliğini azaltmak ve değişikliğe uyum sağlamak amacıyla alınan önlemler ve uygulanan projelerin ekonomi, halk sağlığı ve çevre kalitesi üzerinde zararlı etkilerini en aza indirmek amacıyla, örneğin ulusal düzeyde hazırlanacak etki değerlendirmeleriyle, uygun metodlar uygulamak suretiyle, iklim değişikliği değerlendirmelerini kendi sosyal, ekonomik ve çevresel politikalar ve eylemleri çerçevesinde mümkün olan en geniş şekilde dikkate alacaklardır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Su, hava, toprak kalitesi ile ilgili şikayetleri izlemek. • Hastane müracaatlarını solunum şikayetleri ve tümör teşhisi ile izlemek ve bunları hava ve su kalitesi verileri açısından analiz etmek. • Çevre kirliliği kaynaklı hastalıkları ve şikayetleri azaltmak için çalışmalar yürütmek. • Turizm faaliyet artışlarının hane halkının fizyolojik ve fiziksel sağlığı üzerindeki etkileri konusunda çalışmalar yürütmek.	<ul style="list-style-type: none"> • Kişi başına günlük PM10 konsantrasyonu (mg/L/kişi.gün) • Kişi başına günlük PM2.5 konsantrasyonu (mg/L/kişi.gün) • Hava kirliliği açısından riskli alan (ha) • Riskli alanlardaki solunum hastalıklarına bağlı ölümlerin, riskli alanlardaki toplam ölümlere oranı (%) • Su kirliliği açısından riskli alan (ha) • Riskli alandaki yıllık kanser

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
	azaltılması.		<ul style="list-style-type: none"> İklim değişikliğinin nüfus üzerindeki etkileri konusunda çalışmalar yürütmek. İklim değişikliğiyle mücadele etmeye yönelik, nüfus için uyum stratejileri geliştirmek.	<p>teşhisleri (sayı/yıl)</p> <ul style="list-style-type: none"> Solunum yolları hastalıklarına bağlı şikayetlerin değişiminin hava kalitesinin iyileştirilmesine olan oranı (%) Kanser teşhislerindeki değişimin su kalitesinin iyileştirilmesine olan oranı (%) İklim değişikliğinden etkilenen nüfus hakkındaki araştırma sayısının toplam araştırma sayısına olan oranı (%)
Toprak Bozulması	<p>ÇSB Stratejik Planı, 2019-2023</p> <p>Hedef 1.3 ... kentsel dönüşümün hızlandırılması ile çevre duyarlı yapılaşmaya geçiş, atıkların ekonomiye kazandırılması ve sıfır atık yaklaşımına geçişin tüm ülkede uygulanması, akıllı şehir uygulamaları altyapısının oluşturulması, hava, toprak, su kalitesinin iyileştirilmesi.</p> <p>3.9 2030'a kadar tehlikeli kimyasallardan ve hava, su ve toprak kirliliği ve kontaminasyonundan kaynaklanan ölüm ve hastalıkların kayda değer miktarda azaltılması.</p>	<p>BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, 1992</p> <p>4.1-e. Madde: İklim değişikliği etkilerine uyum hazırlığında işbirliği yapacak, kıyı kuşağı yönetimi, su kaynakları ve tarım ve özellikle Afrika'daki gibi kuraklık, çölleşme ve sellerden etkilenen alanların korunması ve rehabilitasyonu için uygun ve entegre planlar hazırlayacak ve geliştireceklerdir.</p> <p>BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları</p> <p>Hedef 15.3: 2030'a kadar çölleşmeyle mücadele edilmesi, çölleşme, kuraklık ve sellerden etkilenen alanlar dâhil tahrip edilmiş toprakların eski haline getirilmesi ve arazi bozulmasının önüne geçilmesi için çaba gösterilmesi.</p> <p>Özellikle Afrika'da Ciddi Kuraklık ve/ya Çölleşmeye Maruz Ülkelerde Çölleşmeyle Mücadele İçin BM Sözleşmesi, 1994</p> <p>2.a Bu Sözleşmenin amacı uyarınca, Sözleşme Taraflar entegre bir yaklaşım çerçevesinde, kuraklık ve çölleşme</p>	<ul style="list-style-type: none"> İçerisinde kimyasal gübre kullanılan tarım arazilere yakın bulunan nehirleri ve toprak kalitesini düzenli olarak izlemek. Arazilerin bozulma risklerini belirlemek ve bu arazileri korumak için tedbirler almak. Kıyı yapılarına bağlı toprak erozyonunun risklerini belirlemek. Çevre koşullarını göz önünde bulundurarak entegre planlar geliştirmek. İklim değişikliğinin sebep olduğu deniz seviyesinin yükselmesinden ve sellerden etkilenecek alanların belirlemek.	<ul style="list-style-type: none"> Kıyı alanına yakın topraktaki nitrat konsantrasyonu (mg/L) Kıyı alanına yakın topraktaki fosfat konsantrasyonu (mg/L) Nitrat ve fosfat açısından, toplam alan başına kirlenmiş toprak miktarının oranı (%) Yoğun tarım yapılan arazilerin oranı (%) Yoğun tarım yapılan arazi başına kirlenmiş toprak miktarının oranı (%) Toprak kirliliği açısından riskli alan (ha) Kıyı erozyonu riski taşıyan alan (ha) Bozulma hususunda iyileşen alan

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
		süreçlerinin fiziksel, biyolojik ve sosyoekonomik boyutlarını belirleyecektir; 5.b Çölleşmeyle mücadele ve kuraklığın etkilerini hafifletmek için, sürdürülebilir kalkınma plan ve/ya politikaları çerçevesinde strateji ve öncelikleri belirleyecektir;		(%)
Hava Kalitesi	<p>ÇSB Stratejik Planı 2019-2023 H1.3 ...hava kalitesi iyileştirilecek, kara ve deniz kaynaklı kirleticiler azaltılacaktır.</p> <p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023 714.1 Sera gazı emisyonuna sebep olan binalar ile enerji, sanayi, ulaştırma, atık, tarım ve ormancılık sektörlerinde emisyon kontrolüne yönelik Niyet Edilmiş Ulusal Katkı çerçevesinde çalışmalar yürütülecektir</p> <p>715. Üretim, ısınma ve trafik kaynaklı hava kirliliğinin önlenmesi için hava kalitesi yönetim uygulamaları etkinleştirilecek, emisyonların kontrolü sağlanarak hava kalitesi iyileştirilecektir.</p> <p>715.3 Hava kalitesinin modellenmesi ve izlenmesine yönelik araştırmalar yapılacak ve altyapı geliştirilecektir.</p>	<p>Endüstriyel Emisyonlara İlişkin Yönerge (Kirliliğin Entegre Biçimde Önlenmesi ve Denetlenmesi), 2010/75/EU 5.2. Madde: Birden fazla makamın yetkili olduğu, birden fazla işletmecinin mevcut olduğu veya birden fazla ruhsat verilmesinin söz konusu olduğu hallerde yetkili makamların süreçte etkin şekilde hareket etmeleri için tam koordinasyonu sağlayacak tedbirler, usuller ve ruhsatın biçimi Üye Devletlerce belirlenecektir.</p> <p>Avrupa İçin Daha Temiz Hava ve Dış Ortam Hava Kalitesine İlişkin Direktif, 2003/87/EC (17) Emisyonları kaynağında azaltmak için gerekli toplum (halk) tedbirleri, özellikle de toplum (halk) mevzuatının endüstriyel emisyonlar üzerindeki etkililiğini iyileştirmek, ağır hizmet araçlarına takılan motorların egzoz emisyonlarını sınırlamak ve Üye Devletlerin izin verilen ulusal temel kirletici emisyonlarını daha da azaltmak için tedbirler ve benzin istasyonlarında benzinli arabalara yakıt ikmalisi ile ilişkili emisyonlar ve deniz yakıtları dahil olmak üzere yakıtların kükürt içeriğini ele almak, ilgili tüm kurumlar tarafından bir öncelik olarak usulüne uygun olarak incelenmelidir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Her bölge için iki hava kalitesi izleme istasyonunun kurmak, bunlardan birinin kaynağa yakın, diğerinin ise dağıtım alanının içinde bulunması. Hava emisyonunu azaltmak için bilimsel çalışmalar yürütmek. Yerel denizcilik faaliyetlerinde biyoyakıt kullanımını teşvik etmek. Ulusal mevzuatlarda tanımlanan hava kalitesi parametre limitlerini azaltmak. Endüstriyel tesislerin yasa dışı emisyon salınımını kontrol etmek. Endüstriyel tesislerdeki denetimleri artırmak. Endüstriyel tesis yöneticilerine sürekli izleme cihazlarının kurulması için teşvik sağlamak. Yapılacak yatırımlardan kaynaklanacak kümülatif hava kirliliğinin olası emisyon basınçlarını değerlendirmek. Bölgenin çevresinde hassasiyete sebep olan parametreleri belirlemek. Bölgenin çevresinde hassasiyete	<ul style="list-style-type: none"> Kişi başına günlük PM10 konsantrasyonu (mg/L/kişi.gün) Kişi başına günlük PM2.5 konsantrasyonu (mg/L/kişi.gün) Hava kirliliği açısından riskli alan (ha) Yıllık PM10 ve PM2.5 azalma oranı (%) Bölgedeki hava kalitesi izleme istasyonlarının oranı (sayı/ha) Denetim sayısı başına yasadışı emisyon salınımlarına verilen toplam ceza (TL/sayı) Sürekli izleme aygıtlarının kurulumu için yerel yönetimlerden alınan toplam teşvik miktarı (TL/yıl) Limanları kullanan gemilerin ortalama sayısı (sayı/yıl) Gemi başına ortalama PM10 miktarı (mg/L/sayı) Gemilerden salınan yıllık PM10 miktarının yıllık toplam PM10

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
			<p>sebebi olan tespit edilen parametreler için azaltma tedbirleri belirlemek.</p> <ul style="list-style-type: none"> Havanın asimilasyon kapasitesi üzerindeki baskıları engellemek için gemilerin, kamyonların ve trenlerin geçiş sıklığını belirlemek.	<p>miktarına olan oranı (%)</p>
İklim	<p>ÇSB Stratejik Planı 2019-2023 H1.2 İklim değişikliği ile mücadele edilecek... Tedbir 415. İklim değişikliği ile mücadele ve uyum için ulusal uygulamalar güçlendirilecektir. Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, 2011-2023 Hedef 2.6 İç suları yönetiminde iklim değişikliğinin etkilerinin göz önüne alınması. Hedef 2.7 Deniz ve kıyı alanlarının yönetimi çerçevesine iklim değişikliğine uyumun entegre edilmesi, balast suları yönetiminde iklim değişikliğinin etkilerinin göz önüne alınması, su kaynakları üzerindeki tehditleri ortadan kaldırmak için güçlü bir idari ve kurumsal bir yapının kurulması. Hedef 4 Su kaynakları yönetiminin iklim değişikliğine uyuma entegre edilmesi. Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı, 2011-2023 U4.1.1 Enerji verimliliği yüksek olan kara, hava ve deniz taşıtlarının kullanımının yaygınlaştırılması. U1. İntermodal taşımacılık sistemi geliştirilerek yük ve yolcu taşımacılığında ulaşım türlerinin dengeli kullanımının sağlanması. 11. Kalkınma Planı, 2019-2023 666. Afetlere ve iklim değişikliğine karşı dayanıklı altyapı, sürdürülebilir üretim ve tüketim mekanizmasının oluşturulması, uzun vadeli bütünlük kentsel planlama ve tasarım yapılması</p>	<p>Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, 1992 3.3. Madde: Taraflar, iklim değişikliğinin nedenlerini önceden tahmin etmek, önlemek veya en aza indirmek ve zararlı etkilerini azaltmak için önleyici önlemler almalıdır. 4.1-d. Madde: Sürdürülebilir yönetimi teşvik edecek ve biyolojik kütle, ormanları ve okyanusları ve diğer kara, kıyı ve deniz ekosistemlerini de içerecek şekilde, Montreal Protokolü ile denetlenmeyen tüm sera gazı yutak ve haznelerinin korunması ve takviyesini işbirliği halinde teşvik edeceklerdir; 4.1-e. Madde: İklim değişikliği etkilerine uyum hazırlığında işbirliği yapacaklardır;</p> <p>BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Hedef 13.2: İklim değişikliğiyle ilgili önlemlerin ulusal politikalara, stratejilere ve planlara entegre edilmesi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Denizin sıcaklığını ve kimyasal konsantrasyonunu ölçebilen izleme istasyonlarının sayısını artırmak. İklim değişikliğinin yerel ekoloji ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkilerini belirlemek için çalışmalar yürütmek. Yerel denizcilik faaliyetlerinde biyoyakıt kullanımını teşvik etmek. Endüstriyel tesislerin emisyon açısından denetimlerinin artırılması. Deniz taşımacılığına sınırlar koymak. Yolcu-taşıma sıklığı arasındaki dengeyi sağlamak adına çalışmalar yürütmek. Rüzgar türbinleri ile enerji ihtiyacını karşılayan yeşil liman gibi çevre dostu kıyı yapıları tasarlamak.	<ul style="list-style-type: none"> Deniz suyu derecesi izleme aygıtlarının toplam deniz alanına olan oranı (sayı/ha) Yıllara göre deniz suyu sıcaklığı değişimi (°C) Biyoyakıt kullanan yerli gemilerin toplam yerli gemilere olan oranı (%) Çevre dostu kıyı yapılarının toplam kıyı yapılarına olan oranı (%)

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
	ve etkin afet yönetiminin uygulanması gibi çalışmalar, tüm paydaşların katılımını ve kapsamlı bir işbirliğini gerekli kılmaktadır.			
Gürültü ve Titreşim	<p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023 719. Çevresel gürültünün değerlendirilmesi ve yönetimi geliştirilecektir.</p> <p>ÇSB Stratejik Planı, 2019-2023 H1.3 ...Çevresel gürültü kirliliği azaltılacak...</p> <p>T.C. UAB Stratejik Planı, 2019-2023 H1.3 Konforlu, gürültüsüz, çevre dostu ve enerji tasarruflu sistemler yaygınlaştırılacaktır.</p>	<p>Endüstriyel Emisyonlara İlişkin Yönerge (Kirliliğin Entegre Biçimde Önlenmesi ve Denetlenmesi), 2010/75/EU 52.1 Atık yakma tesisinin veya atık birlikte yakma tesisinin işletmecisi hava, toprak, yüzey suyu ve yeraltı suyu kirliliği ile çevre üzerindeki diğer olumsuz etkileri, koku ve gürültüyü ve insan sağlığına doğrudan riskleri uygulanabilirlik ölçüsünde önlemek veya sınırlamak için atıkların teslim edilmesi ve teslim alınması yönünden bütün gerekli önlemleri alacaktır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Odyometreler tarafından gürültülü olarak ölçülen yerleri belirlemek. • Gürültülü olarak belirlenen yerlerdeki düzenli ölçümlerin sayısını artırmak. • Gürültü ve titreşimi azaltabilecek ekipman kullanımı konusunda endüstriyel tesisleri teşvik etmek. • Yeni yatırım planlarına gürültü ve titreşim azaltıcı teknolojileri dâhil etmek.	<ul style="list-style-type: none"> • Gürültüye hassas alanlar (ha) • Gürültüye hassas alanların denetimlerinin sayısı (sayı/yıl) • Gürültüye yönelik şikayetlerin sayısı (sayı/yıl) • Gürültü azaltıcı ekipman kurulumu için alınan toplam teşvik miktarı (TL/yıl)
Görsel Kalite	<p>Türkiye Sektör Operasyonel Planı, 2019 2.1. Hayat kalitesi ..., görsel kirliliğin azaltılması ve çevre dostu malzemelerin kullanımı ile artırılabilecektir.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Görsel kalitenin kötü olduğu yerleri belirlemek. • Peyzajı kötü etkileyen yatırımların önüne geçmek ya da bu yatırımları çevre ile uyumlu hale getirmek. • Mevcut yapıların çevre ile olan uyumunu artırmak.	<ul style="list-style-type: none"> • Peyzaj değeri olan yerleri ziyaret eden turist sayısındaki değişiklik (%/yıl)
Koku	<p>ÇSB Stratejik Planı, 2018-2022 H1.3 Koku oluşturan emisyonları kontrolüne ve sanayi kaynaklı hava kirliliğinin azaltımına yönelik olarak sektörlere ve uygulayıcıya rehber dokümanlar hazırlanması, mevzuat güncellenmelidir.</p>	<p>Endüstriyel Emisyonlara İlişkin Yönerge (Kirliliğin Entegre Biçimde Önlenmesi ve Denetlenmesi), 2010/75/EU 52.1 Atık yakma tesisinin veya atık birlikte yakma tesisinin işletmecisi hava, toprak, yüzey suyu ve yeraltı suyu kirliliği ile çevre üzerindeki diğer olumsuz etkileri, koku ve gürültüyü ve insan sağlığına doğrudan riskleri uygulanabilirlik ölçüsünde önlemek veya sınırlamak için atıkların teslim edilmesi ve</p>	<ul style="list-style-type: none"> • SO₂ analizörleri tedarik etmek için yerel yönetimlere teşvik sağlamak. • Petrol ve dizel yakıt yük yükleme indirme tesisleri gibi yüksek miktarda SO₂ üreten tesislerin denetimini artırmak. • Koku hususundaki ulusal mevzuatları	<ul style="list-style-type: none"> • Kokuya yönelik şikayetlerin sayısı (sayı/ay) • Koku giderim ünitesi kurulumu için yükleniciye verilen toplam teşvik miktarı (TL/proje)

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
		teslim alınması yönünden bütün gerekli önlemleri alacaktır.	iyileştirmek. • Yüklenicileri arıtma tesislerinde, özellikle tesisin yerleşim ve turizm alanına yakın olduğu yerlerde koku giderme üniteleri kullanmaya teşvik etmek.	
Sosyokültürel Etkiler	<p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023</p> <p>7. "Yaşanabilir Şehirler ve Sürdürülebilir Çevre" ekseninde ekonomik ve sosyal faydanın artırılmasına paralel olarak çevrenin korunması, şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik hedef ve politikalara yer verilmektedir.</p> <p>426. Çevreye duyarlı ve sorumlu turizm anlayışı ile sürdürülebilir turizm uygulamaları geliştirilecektir</p> <p>667. Bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması için... Bununla birlikte, doğu-batı yönünde ve iç-sahil kesimleri arasında sosyo-ekonomik gelişmişlik farkları önemini korumaktadır</p> <p>Türkiye Sektörel Operasyonel Programı, 2019</p> <p>2.1. Atık ve emisyonun azaltılması, enerji, su ve kaynakların verimliliği, geri kazanım, gürültünün önlenmesi ve görsel kirliliğin azaltılması ve çevre dostu malzemelerin kullanımı ile yaşam kalitesi iyileştirilecektir.</p>	<p>Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi 2008/56/EC</p> <p>8. Madde: Deniz ürünleri ve hizmetlerinin sürdürülebilir kullanımını sağlarken, insan faaliyetlerinin yönetimine ekosisteme dayalı bir yaklaşım uygulayarak, Topluluk deniz ortamında iyi bir çevre durumu elde etmeye veya sürdürmeye, korumaya ve korumaya devam etmeye ve sürdürmeye öncelik verilmelidir. sonraki bozulmanın önlenmesi.</p> <p>Deniz Mekânsal Planlama Yönetmeliği, 2014/89/EU</p> <p>5. Madde: Üye Devletler, deniz mekânsal planları aracılığıyla, denizdeki enerji sektörlerinin, deniz taşımacılığının ve balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğinin sürdürülebilir gelişimine ve iklim değişikliğinin etkilerine dayanıklılık dâhil olmak üzere çevrenin korunmasına, muhafazasına ve iyileştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlayacaktır.</p> <p>BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, 1992</p> <p>4.1-f. Madde: İklim değişikliğini azaltmak ve değişikliğe uyum sağlamak amacıyla alınan önlemler ve uygulanan projelerin ekonomi, halk sağlığı ve çevre kalitesi üzerinde zararlı etkilerini en aza indirmek amacıyla, örneğin ulusal düzeyde hazırlanacak etki</p>	iyileştirmek. • Ekonomik ve sosyal faydanın yanı sıra çevre korumasını da güvence altına alabilmek için entegre planlar geliştirmek. • Kıyı ve kentsel gelişim arasındaki dengeyi sağlayan yatırımları geliştirmek. • Çevre dostu olan ve aynı zamanda turist çeken yatırımları geliştirmek. • Çevresel kaynakların geri dönüşü olmayan bir şekilde azalmasını önlemek ve balıkçılar için sürdürülebilir kaynaklar sağlamak amacıyla halkı koru-kullan dengesi konusunda bilinçlendirmek. • Kamu yararı yatırımları iyileştirmek. • Turizm faaliyetlerinin ev sahiplerinin fiziksel ve psikolojik sağlıkları üzerindeki etkileri konularında çalışmalar yürütmek. • Gıda üretimi konusunda, tarım arazilerinde aşırı gübre kullanımının etkileri konusunda çiftçilerde farkındalık oluşturmaktır.	• Kıyı alanlarının gelişme oranı (%) • Yıllık koruma-kullanım dengesi için yapılan farkındalık oluşturma faaliyetlerinin sayısı (sayı/yıl) • Hassas bölgelerde yaşayan insanlar (sayı/ha)

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
		değerlendirmeleriyle...	<ul style="list-style-type: none"> • Sürdürülebilir tarım konusunda çiftçilerde farkındalık oluşturmak.	
Geçim	<p>11. Kalkınma Planı, 2019-2023 410.4 Bitkisel üretimde bilinçsiz zirai ilaç kullanımına yönelik denetim ve eğitimler artırılacaktır... 427.2 Eğitim programlarına sektörün daha fazla katılım sağlamasına yönelik çalışmalar yürütülecektir... 571.7 Yerel yönetimler, bölgelerindeki iş ve işgücü potansiyellerini dikkate alarak gençlerin istihdamını artırmaya yönelik uygulamaları destekleyecektir. 709.2 Kırsal alanda yaşayan kadın ve genç çiftçiler ... tarımdaki iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde öncelikli olarak desteklenecektir</p> <p>T.C. TOB Ulusal Su Planı, 2019-2023 9. ... yeterli teknik personel (mühendis, tekniker vb.) istihdamı sağlanmalıdır. 11. Su uzmanları (su güvenliği, su ekonomisi, su kalitesi, Atık su arıtma tesisi teknolojileri vb. konularda) yetiştirilmeli, su sektöründe hizmet veren müşavirlik sektörü geliştirilmelidir.</p>	<p>BM Sürdürülebilir Kalkınma Amacı Hedef 12.b: İstihdam yaratan ve yerel kültür ve ürünlerini teşvik eden sürdürülebilir bir turizm için sürdürülebilir kalkınma etkilerini denetlemeye olanak sağlayan araçlar geliştirilmesi ve uygulanması</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esnafın yatırımlardan etkilenebilecek ekonomik çıkarlarını korumak için alternatif plan yapmak. • Yerel yönetimleri işçi nüfusunun istihdamını desteklemeleri için teşvik etmek • Mevcut iş gücü kapasitesini artırmak. • Yerel yatırımları BKAP açısından değerlendirebilecek uzmanların istihdamını teşvik etmek.	<ul style="list-style-type: none"> • Yatırım başına yaratılan istihdam olanaklarının oranı (sayı) • Her bir liman için mal yükleme artışı (%) • İstihdamın toplam yerel iş gücüne oranı (%) • Otellerin doluluk oranlarının artışı (%) • Gecelik konaklamaların değişiminin konaklayan sayısına oranı (%) • Yatırımlar nedeniyle tarım arazisini kaybeden çiftçilerin sayısının oranı (sayı/yatırım) • Esnafın yatırım öncesi ve sonrası gelir ve gider oranları (%) • Kişi başı GSYH miktarı (TL/kişi)
Kültürel Miras	<p>T.C. TOB Ulusal Su Planı 2019-2023 3.4.2.1 Nehir Havza Yönetim Planları, Bütüncül Kıyı Yönetimi Planları, Çevre Düzeni Planları ve Turizm Gelişim Planları arasında uyumun sağlanabilmesi için gerekli mekanizma oluşturulmalıdır. 10.4.1.3 Kentleşme, tarım, sanayi, madencilik ve turizm gibi alanlarda yapılacak her türlü planlama ve yatırımlarda havza yönetim planlarında belirlenecek tedbirlere uyum sağlanmalıdır.</p>	<p>BM Sürdürülebilir Kalkınma Amacı Hedef 11.4 Dünyanın kültürel ve doğal mirasının korunması ve gözetilmesi çabalarının artırılması.</p> <p>Karadeniz'de Biyolojik Çeşitliliğin ve Peyzajın Korunması Protokolü, 2004 4.1.e. Madde: Tabiat, tarih, kültür ve estetik açılarından yüksek değere sahip olan peyzaj alanlarının iyi duruma getirilmesi ve bu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kültürel mirası çevresel baskılardan korumak. • Turistik değerini iyileştirmesi için yerel yönetimleri teşvik etmek. • Bölgelerin kültürel mirasına zarar vermeden bütün sektörel planlar ile uyumlu yatırım planları geliştirmek. • Kültürel mirasın önemi konusunda	<ul style="list-style-type: none"> • Koruma altındaki kültürel miras alanının bölgedeki toplam kültürel miras alanına olan yüzdesi (%) • Kültürel arkeolojik alanları ziyaret eden turist sayısındaki artışın yatırım sayısına oranı (kişi/sayı)

Temel Sorunlar	Ulusal Çevre Koruma Hedefleri	Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri	BKAP'ye İlişkin Çevresel Hedefler	Çevresel Göstergeler
	<u>Saroz Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı, 2019-2022</u> 5 Yıllık uygulama periyodunda turizmin geliştirilmesine yönelik alanın doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığının artırılması.	durumda muhafaza edilmesi.	halk farkındalığı oluşturmak.	

4. KAPSAM AŞAMASINDAKİ KAPSAM BELİRLEME RAPORUNUN OLASI DEĞİŞİKLİKLERİNİ İÇEREN KAPSAM

4.1. KAPSAM BELİRLEME

SÇD sürecinin kapsam belirleme süreci, hem BKAP planlama sürecine hem de SÇD sürecine dâhil olan paydaşların katılımı ile, Eylül 2019 ile Mart 2020 arasında gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de SÇD'nin uygulanmasından sorumlu yetkilinin temsilcileri olarak ÇŞB Ekibi, ÇŞB – MP GM ve SÇD ekibi arasında bir veri transferini ele alan (diğer konuların yanı sıra) tüm çalışma toplantılarına katılmıştır. Ayrıca, ÇŞB – MP GM ve SÇD Ekibi arasında, SÇD Kapsam Belirleme Raporu'nda detaylandırılan temel varsayımlar ve içeriğe ilişkin müzakereler yürütülmüştür. Kapsam belirleme raporunun taslağı Mart 2020'de sunulmuştur.

4.2. KAPSAM BELİRLEME TOPLANTISI

Kapsam belirleme raporunun taslak versiyonunun tamamlanmasından sonra rapor, 13 Mart 2020 tarihinde Tekirdağ'da gerçekleştirilen toplantıda yerel paydaşlar ile paylaşılmıştır. Toplantı, ÇŞB İl Müdürlükleri, Belediyeler, TOB İl Müdürlükleri, liman başkanlıkları yetkilileri ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) gibi farklı kurum ve kuruluşlardan toplam 52 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Şekil 37: Kapsam Belirleme Toplantısı, Mart 2020, Tekirdağ

5. BKAP'IN OLASI ÖNEMLİ ÇEVRESEL ETKİLERİ

Bu BKAP-ETK, planlama alanındaki kıyı gelişim stratejisini ana hatlarıyla belirlemekte olup kıyı yapılarına yönelik gelecekteki yatırım tekliflerinin uygunluk değerlendirmesi için rehber görevi görecektir. ÇED yönetmeliği uyarınca, detaylı konum seçimi ve ÇED süreci, o aşamada yürütülecektir.

BKAP iki alternatif plan önermektedir. Her iki alternatifte de bölgelemeler, yatırımcılar tarafından ortaya konulacak gelecekteki herhangi bir yatırım teklifi için Öncelikli Alanları (ÖA) tanımlamaktadır. ÖA'ların tanımlanmasına (bölgeleme) ek olarak, her bir alternatif plan yedi Alt Bölge'de tanımlanmış ÖA'lar için hâlihazırda önerilmiş olan birkaç kıyı yapısını da içermektedir. İki alternatif de aynı bölgeyi kapsamakta, ancak ÖA'ların konumu ve boyutları hususlarında farklılık göstermektedir. Alternatif 1, bir miktar daha sınırlayıcıdır (BKAP'de kullanılan terminolojiye göre bu terim, "mutlak koruma" bakış açısını göz önünde bulundurmaktadır). Alternatif 2 (BKAP terminolojisinde "sürdürülebilir gelişim" kriterlerindeki tanımına dayanarak), genel olarak, gelişim için ayrılmış daha fazla alana sahiptir ve 2 ana bölgeye (örneğin gelişim için öncelikli bir bölge ve gelişim için önerilmeyen bir bölge) ek olarak belli şartlar altında geliştirmenin mümkün olacağı ek bir kategoriye ana hatlarıyla belirler.

Alternatif 1'de (Mutlak Koruma) tanımlanmış iki öncelikli alan bulunmaktadır: Birinci Öncelikli Alan beyaz ile (1. ÖA-Beyaz), ve İkinci Öncelikli Alan kırmızı ile (2. ÖA-Kırmızı) işaretlenmiştir ve daha az sayıda önerilen öncelikli kıyı yapıları vardır. Bu Alternatifte, kıyı çizgisinin daha fazla kısmı "son ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmıştır, bu durum bölgedeki kıyı gelişimi kısıtlamalarını belirtmektedir.

Alternatif 2'de (Sürdürülebilir Gelişim), üç adet tanımlanmış öncelikli alan bulunmaktadır: Birinci Öncelikli Alan beyaz ile (1. ÖA-Beyaz), İkinci Öncelikli Alan sarı ile (2. ÖA-Sarı), ve 3. Öncelikli Alan kırmızı ile (3. ÖA-Kırmızı) işaretlenmiştir ve daha fazla sayıda önerilen kıyı yapıları vardır. Bu Alternatifte, kıyı çizgisinin daha az kısmı "son ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmıştır, ve bu durum Alternatif 1 ile karşılaştırıldığında, bölgedeki kıyı gelişimini teşvik eder.

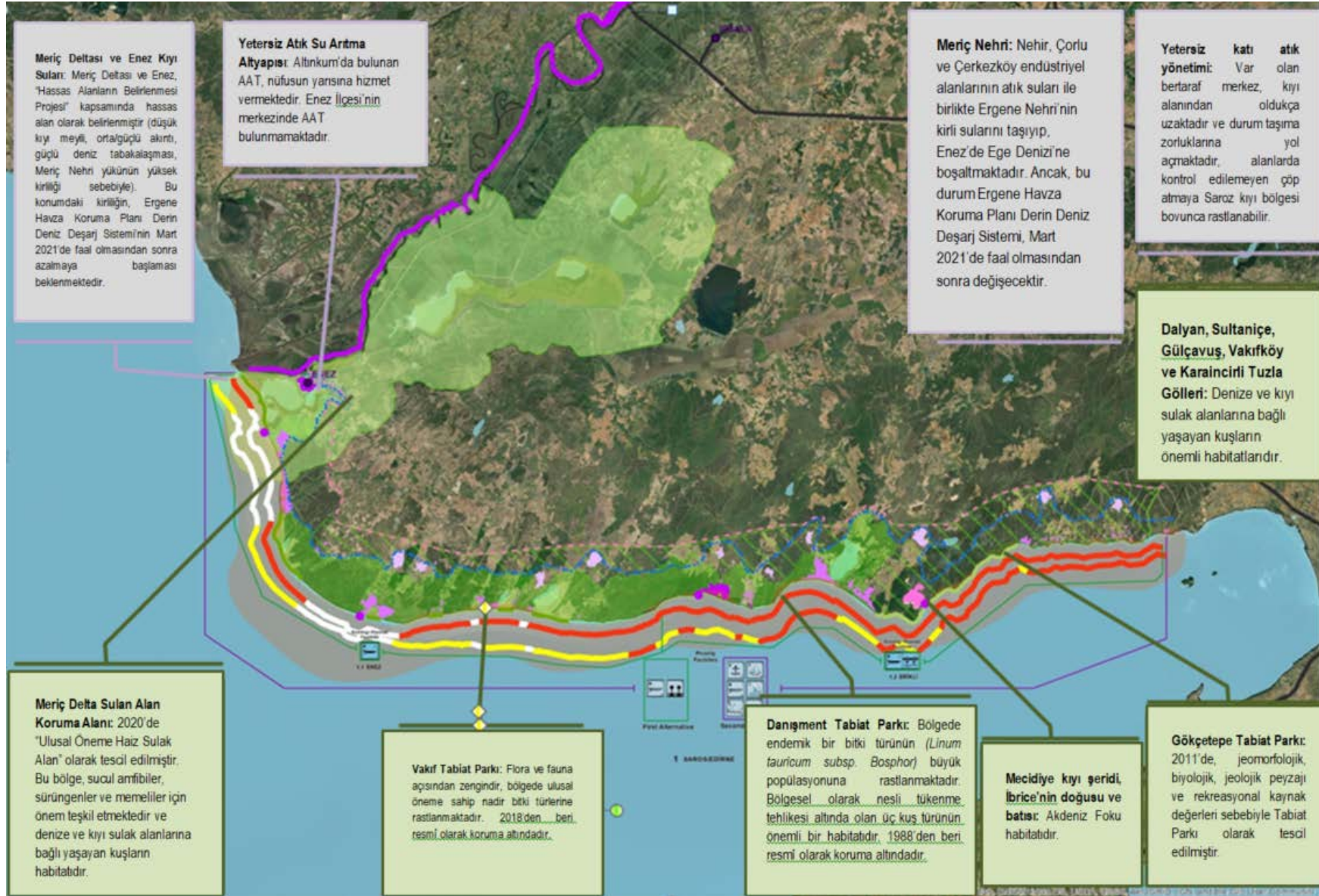
Aşağıdaki bölümlerde, çevre üzerinde istenmeyen olumsuz etkilere ilişkin önemli bir risk olmadığından emin olmak, BKAP'ın potansiyel risklerini azaltmak ve olumlu etkilerini artırmak amacıyla mevcut tüm önlemleri göz önünde bulundurmamak amacıyla temel çevre unsurları için (SÇD Kapsam Belirlemede belirlenen) BKAP-ETK'nin beklenen etkileri incelenmiştir.

SÇD değerlendirmesi, BKAP'da önerilen bölgeleme ve öncelikli projelerin mevcut çevresel temel koşulları (Bölüm 2 ve Bölüm 3'te açıklanmaktadır) etkileyip etkilemeyeceği ve ne ölçüde etkileyebileceği ve yukarıdaki Bölüm 4'te incelenen çevresel hedeflerin elde edilmesine katkıda bulunma (ya da olumsuz etkileme) konularında yürütülen nitelikli bir tahmindir.

5.1. EDİRNE/SARAZ BÖLGESİ

BKAP-ETK'nin Edirne/Saraz Bölgesi, doğal sit alanları, kuşların habitatu (nesli tükenme tehlikesindeki kuş türleri de dâhil) ile birlikte, nadir ve endemik bitki türlerinin de habitatu olan koruma altındaki sulak alanlar hususlarında zengindir. Bölgede ne büyük kentsel yerleşimler ne de önemli miktarda sanayi bulunmadığı için (Meriç Nehri'nin akışıyla birlikte uzun mesafeler boyunca taşınan kirlilikten etkilenmesine rağmen), yerel çevredeki antropojenik baskı genellikle ikincil yerleşim yerlerinin genişlemesi, yaz turizmi (kamp, doğa sporları) faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır. Bu faktörlere rağmen, bölgedeki çevresel ve doğal kaynaklar, şimdiye değin nispeten iyi derecede korunmuştur.

Bölgedeki ilgili kilit çevresel varlıklar, çevresel baskılar ve genel planlama bağlamını gösteren aşağıdaki haritada belirtilmiştir:

Şekil 38: Çevresel Varlıklar, Mevcut Baskı ve Edirne/Saroz Bölgesi'ndeki BKAP-ETK Öaları

Gelecekteki olası yatırımlar için önerilen ÖA'lar: Alternatif 1'de, kıyıların toplam uzunluğunun yaklaşık %80'i "2. ÖA-kırmızı" (kısıtlandırılmış gelişim) olarak sınıflandırılmışken, Alternatif 2'de kıyıların toplam uzunluğunun yaklaşık %40'ı "2. ÖA-kırmızı" olarak sınıflandırılmıştır.

ÖA'lar için önerilen kıyı yapıları: Alternatif 1'de, Enez Alt Bölgesi'ndeki ÖA'lar için kıyı yapısı önerisi yapılmamışken, Erikli Alt Bölgesi'ndeki ÖA'lar için 200 balıkçı teknesi kapasiteli bir balıkçı barınağı ve on Kıyı Koruma Yapısı önerilmiştir. Alternatif 2'de, Enez Alt bölgesi için bir feribot iskelesi, bir bakım tutum tersanesi önerilmiştir; Erikli Alt bölgesi için 200 balıkçı teknesi kapasiteli bir balıkçı barınağı, on kıyı koruma yapısı (mahmuz), bir çekek yeri, 250 yat kapasiteli bir marina (4-5 çapa) önerilmiştir.

Önerilen ÖA'ların ve ÖA'lar için önerilen öncelikli kıyı yapılarının olası etkileri, bu bölümün ilerleyen kısımlarında değerlendirilmiştir.

5.1.1 Su Üzerindeki Olası Etkiler

Enez Kıyı Suları Üzerindeki Etkiler

Her iki alternatifte de; Meriç Deltası Sulak Alanı'nın batı tarafının yaklaşık yarısı ve sulak alanın tampon bölgesinin batı tarafının yaklaşık $\frac{3}{4}$ 'ü "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır. Enez kıyı suyunun, Meriç Nehri'nin (ve Çorlu ve Çerkezköy endüstriyel alanları ağır kirlilik yükünü taşıyan Ergene Nehri'nin) yüksek kirlilik yükü sebebiyle düşük bir ekolojik kalitesi vardır. Ergene Nehri Derin Deniz Deşarj Projesi'nin Mart 2021'de faal hale gelmesiyle, bu kıyı suyundaki kirlilik baskısının bir miktar azalması beklenmektedir. Bununla birlikte, diğer baskılar tarafından engellenmese bile, kıyı suları kalitesinin olası iyileşmesi, uzun bir süreç olacaktır.

Enez kıyılarında dört plaj (Altinkum, Sultaniçe, Gülçavuş ve Vakıf) bulunmaktadır ve bunlar her iki alternatifte de "1. ÖA-Beyaz"da (öncelikli gelişim alanı) bulunmaktadır.

Doğrudan çevre etkileri (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, ÖA'lar için Alternatif 2'de önerilen feribot iskelesinin ve bakım tutum tersanesinin inşası, standart liman operasyonları ve tekne trafiği ile ilişkili sudaki emisyonlar ve bunun yanı sıra yaşanacak kazara dökülmeler veya atıkların çevresel açıdan yetersiz yönetimi nedeniyle kirliliği bölgesel olarak artırabilir. Bu tür olası doğrudan etkiler meydana gelirse, kıyı suyu kalitesinin beklenen iyileşmesi tehlikeye girebilir veya Enez kıyı sularının iyileşme süresini uzatabilir ve konuma bağlı olarak yüzme suyu kalitesini az miktarda etkileyebilir. Alternatif 1, ÖA'lar için herhangi bir kıyı yapısı önermemektedir, dolayısıyla bu aşamada herhangi bir doğrudan etki beklenmemektedir.

Perspektif etkileri (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, "1. ÖA'lar-Beyaz" her iki alternatifte de aynıdır. Her iki alternatifte de ortak olan "1. ÖA-Beyaz"a ek olarak, Alternatif 2, "son ÖA-kırmızı" haricinde, "2. ÖA-Sarı"yı tanımlamaktadır. Daha fazla öncelikli alan içerdiğinden Alternatif 2'nin bölgeye daha fazla kıyı gelişimi ve dolayısıyla daha fazla etki getirmesi muhtemeldir. ÖA'lardaki yeni tesislerin yoğun olarak gelişimi, kıyı suları kalitesinde olumsuz kümülatif bir etkiye yol açabilir, alandaki kirlilik seviyesi halihazırda yüksek olduğundan, bu durum kıyı ekosistemlerinde ve turizmde (yüzme suyu kalitesi ve sahiller) olumsuz ikincil etkilere yol açabilir.

Erikli Kıyı Suları Üzerindeki Etkiler

Erikli Alt Bölgesi'ne ait olan, Çanakale sınırlarındaki Saroz Körfezi'nin doğu kısmı, 2019 yılında "korunması gereken hassas alan" olarak tescil edilmiştir (bkz: Şekil 7, Bölüm 2.1.3).

Erikli Alt bölgesi kıyılarında beş adet plaj (Yayla, Erikli, Mecidiye, Gökçetepe ve Sazlıdere) bulunmaktadır. Bunlardan ikisi (Yayla, Erikli) Alternatif 2'de "2. ÖA-Sarı"da, diğerleri ise her iki alternatifte de "son ÖA-Kırmızı"da bulunmaktadır.

Doğrudan çevre etkileri (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, her iki alternatifteki önerilen balıkçı barınaklarının inşası ve Alternatif 2'de önerilen marinanın inşası, standart liman ve marina operasyonları, yatların ve gemilerin temizlik ve bakım faaliyetlerinin yanı sıra kazara dökülmeler veya atıkların çevresel açıdan yetersiz yönetimi ile ilişkili olası emisyonlar nedeniyle kirliliği bölgesel olarak artırabilir. Bu alt bölgedeki önerilen kıyı yapılarına bağlı olarak, Saroz Körfezi'nin hassas bölgesinin etkilenmesi beklenmemektedir. Alternatif 2'de, marinanın seçilen konumuna bağlı olarak, Yayla ve Erikli plajlarının yüzme suyu kalitesi az miktarda etkilenebilir. Alternatif 1, marina önermediğinden, bu alternatifte daha az doğrudan etki beklenmektedir.

Perspektif etkileri (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 1'de kıyı şeridinin tamamı "2. ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmışken, Alternatif 2'de, genellikle ikincil yerleşim

alanlarının (yazlıkların) bulunduğu kıyıların toplam uzunluğunun yaklaşık %30-35'i "2. ÖA-Sarı" olarak sınıflandırılmıştır. Alternatif 1'de tanımlanmış öncelikli alanlar bulunmadığından, gelecekteki kıyı gelişimine ilişkin etki beklenmemektedir. Birkaç "2. ÖA-Sarı" alanları içerdiğinden, Alternatif 2 bölgeye sınırlı kıyı gelişimi ve dolayısıyla sınırlı etki getirmesi beklenmektedir.

5.1.2 Ekosistem ve Biyolojik Çeşitlilik Üzerindeki Olası Etkiler

Enez Alt bölgesi

Enez Alt Bölgesi'ndeki ekolojik önem teşkil eden alanlar ve alternatif plan taslaklarındaki konumları, aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 21: Ekolojik açıdan önemli alanlar ve Enez Alt Bölgesi'ndeki BKAP arasındaki mekânsal ilişkiler

Ekolojik açıdan önemli alanlar	Alternatif 1		Alternatif 2		
	1. ÖA-Beyaz	2. ÖA-Kırmızı	1. ÖA-Beyaz	2. ÖA-Sarı	1. ÖA-Kırmızı
Meriç Deltası Sulak Alan Sit Alanı	X	X	X	X	
Tuz Gölü (Karagöl) Sulak Alan Sit Alanı		X		X	
Tuzla Gölü (Sultaniçe) Sulak Alan Sit Alanı	X		X		
Büyükevren Gölü Sulak Alan Sit Alanı	X		X		
Vakıf Tuzla Sulak Alan Sit Alanı		X		X	
Enez Kıyıları (1. Derece Sit Alanı)	X	X	X	X	X
Vakıf Tabiat Parkı		X		X	

*Bitiş bölümü sarı alana yakındır.

Sulak Alanlara Bağımlı Kuşlar Üzerindeki Etkiler: Her iki alternatifte de; Meriç Deltası Sulak Alanı'nın batı tarafının yaklaşık yarısı ve sulak alanın tampon bölgesinin batı tarafının ¾'ü "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır. Meriç Deltası Sulak Alanı'nın "Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan" statüsü vardır. Sulak alandaki Dalyan Gölü, deniz ve kıyı sulak alanlarına bağımlı kuşların habitatıdır. Her iki alternatifte de, koruma altındaki sulak alanlar ve kuşlar için habitat olan Tuzla Gölü ve Büyükevren Gölü, "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır. Tuz Gölü (Karagöl) ve Vakıf Tuzla Sulak Alanı, Alternatif 2'de "2. ÖA-Sarı"da bulunurken, Alternatif 1'de "2. ÖA-Kırmızı"da bulunmaktadır.

Doğrudan çevre etkileri (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, bu alanlarda bir feribot iskelesinin (Alternatif 2'de) inşası, artan gemi trafiği, atık üretimi ve yönetimi ve insan varlığındaki genel artış sebebiyle hassas kuş türlerini etkileyebilir. Buna ek olarak, bu sulak alanların yakınında bakım tutum tersanesi inşa edilmesi, uygun şekilde yönetilmezse, bakım faaliyetleriyle ilgili potansiyel kirlilik, kazara dökülmeler ve oluşan atıklar nedeniyle kuş habitatını etkileyebilir. Alternatif 1'de, bu aşamada önerilen öncelikli kıyı yapılarıyla ilgili doğrudan bir etki beklenmemektedir.

Perspektif etkileri (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'de daha fazla ÖA bulunduğu için, bu alternatif bölgeye daha fazla kıyı gelişimi ve dolayısıyla sulak alanlar üzerinde daha fazla etki meydana getirebilir.

Tabiat Parkları'ndaki hassas flora ve fauna üzerindeki etkiler: Vakıf Tabiat Parkı, bölgede nadir bitki türlerinin (*Corrigiola litoralis*, *Mollugo cerviana* and *Trifolium ornithopodioides*) görülmesi nedeniyle milli niteliktedir. Alternatif 1'de "2. ÖA-Kırmızı"da bulunurken, Alternatif 2'de "2. ÖA-Sarı"da bulunmaktadır.

Doğrudan çevre etkileri (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, nadir bitki türleri, türlerin doğrudan kaybına (inşaatla ilgili bitki örtüsünün temizlenmesi gerekli ise) ve kıyı yapılarının inşası (ve faaliyeti) ile ilgili olarak artan insan varlığından dolayı ekosistemin bozulmasına, artan trafiğe, Alternatif 2'deki mekânsal gelişim ile bağlantılı olarak etkilenebilirler.

Perspektif etkileri (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'de daha fazla ÖA bulunduğu için, bu alternatif bölgeye daha fazla kıyı gelişimi sebep olabilir ve dolayısıyla tabiat parkındaki hassas flora ve fauna üzerinde daha fazla etki meydana getirebilir.

Kıyıların görsel peyzajı ve doğal kaynakları üzerindeki etkiler: Enez Alt Bölgesi'nin kıyı bölgesinin önemli bir bölümünün yaklaşık %80-90'ı 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır.

Doğrudan çevre etkileri (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, 2. Alternatifte önerilen feribot iskelesi ve bakım tutum tersanesi, kıyıların doğal kaynaklarını ve görsel peyzajını etkileyebilir.

Perspektif etkileri (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'de daha fazla ÖA bulunduğundan, bu alternatif bölgeye daha fazla kıyı gelişimi ve dolayısıyla kıyıların görsel peyzajı ve doğal kaynakları üzerinde daha fazla etki meydana getirebilir.

Erikli Alt bölgesi

Erikli Alt Bölgesi'ndeki ekolojik önem teşkil eden alanlar ve alternatif plan taslaklarındaki konumları, aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 22: Ekolojik açıdan önemli alanlar ve Şarköy Alt Bölgesi'ndeki BKAP arasındaki mekânsal ilişkiler

Ekolojik açıdan önemli alanlar	Alternatif 1		Alternatif 2		
	1. ÖA- Beyaz	2. ÖA- Kırmızı	1. ÖA- Beyaz	2. ÖA- Sarı	1. ÖA- Kırmızı
Enez and Erikli Kıyıları (1. Derece Sit Alanları)	-	X	-	X	X
Danışment Tabiat Parkı		X			X
Gökçetepe Tabiat Parkı		X			X*
Akdeniz Foku Habitatu		X		≈ %20	≈ %80

Tabiat Parkları'ndaki hassas flora ve fauna üzerindeki etkiler: Her iki tabiat parkı, iki alternatifte de "son ÖA-Kırmızı"da bulunmaktadır. Dolayısıyla, Erikli Alt Bölgesi'ndeki tabiat parklarındaki hassas flora ve fauna üzerinde genel olarak bir etki beklenmemektedir.

Akdeniz Foku üzerindeki etkiler: Akdeniz Fokunun habitatları olan Mecidiye kıyı şeridi, İbrice'nin doğu ve batı bölümleri, Alternatif 1'de "2. ÖA-Kırmızı"da bulunmaktadır. Alternatif 2'de, habitat alanının yaklaşık %20'si 2. ÖA-Sarı'da bulunmaktadır. Dolayısıyla, Alternatif 2'deki "2. ÖA-Sarı" konumunda bulunan yerlerdeki gelecekteki olası kıyı gelişimi, habitatların bir bölümünü etkileyebilir.

Kıyıların görsel peyzajı üzerindeki etkiler: Şarköy Alt Bölgesi'nin kıyı bölgesinin önemli bir bölümünün yaklaşık %40-50'si "1. Derece Doğal Sit Alanı" olarak sınıflandırılmıştır. Alternatif 1'de bu alanlar "2. ÖA-Kırmızı"da bulunmaktadır. Alternatif 2'de bu alan "2. ÖA-Sarı" ve "3. ÖA-Kırmızı"da bulunmaktadır. Alternatif 2'de daha fazla ÖA bulunduğundan, bu alternatif bölgeye daha fazla kıyı gelişimi ve dolayısıyla kıyıların görsel peyzajı ve doğal kaynakları üzerinde daha fazla etki meydana getirebilir.

5.1.3 Diğer Çevresel Unsurlar Üzerindeki Olası Etkiler

İnsan Sağlığı:

Enez Alt bölgesi sahillerindeki yüzme suyu kalitesine ilişkin olası insan sağlığı etkileri: Enez kıyılarında dört plaj (Altinkum, Sultaniçe, Gülçavuş ve Vakıf) bulunmakta olup bunların yüzme suyu kalitesi yüksek/iyi¹⁰ durumdadır. Bu sahiller her iki alternatifte de "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır.

- **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'deki ÖA'lardaki feribot iskelesi, bakım tutum tersanesinin inşası, standart liman ve marina operasyonları, yatların ve gemilerin temizlik ve bakım faaliyetlerinin yanı sıra kazara dökülmeler veya çevresel açıdan sağlıksız atık yönetiminden kaynaklanabilecek olası emisyonlar nedeniyle kirliliği bölgesel olarak artırabilir. Plajların, önerilen yapıların tam konumuna olan yakınlıklarına bağlı olarak, yüzme suyu kalitesi ve vatandaşların sağlığı az miktarda etkilenebilir.
- **Perspektif etkileri** (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, hepsi "1. ÖA-beyaz"larda bulunan plajların konumlarıyla ilgili olarak, bu plajlar gelecekteki kıyı gelişimlerinin etkilerine yatkındır. ÖA'lardaki yeni tesislerin yoğun gelişimi, yüzme suyu kalitesi ve plajlarda, dolayısıyla vatandaşların sağlığında olumsuz kümülatif bir etkiye yol açabilir.

Erikli Alt bölgesi sahillerindeki yüzme suyu kalitesine ilişkin olası insan sağlığı etkileri: Erikli kıyılarında beş plaj (Yayla, Erikli, Mecidiye, Gökçetepe ve Sazlıdere) bulunmakta olup yüzme suyu kalitesi bunların yüksek/iyi¹⁰ durumdadır. Bunlardan ikisi (Yayla, Erikli) Alternatif 2'de "2. ÖA-Sarı"da, diğerleri ise her iki alternatifte de "son ÖA-kırmızı"da bulunmaktadır.

- **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 1'deki balıkçı barınağının inşası; Alternatif 2'deki balıkçı barınağının ve marinanın inşası, standart barınak/liman ve marina operasyonları, yatların ve gemilerin temizlik ve bakım faaliyetlerinin yanı sıra kazara dökülmeler veya çevresel olarak sağlıksız atık yönetimi ile ilişkili emisyonlar nedeniyle kirliliği bölgesel olarak artırabilir. Sahillerin, önerilen yapıların tam konumuna olan yakınlıklarına bağlı olarak, yüzme suyu kalitesi ve vatandaşların sağlığı az miktarda etkilenebilir.
- **Perspektif etkileri** (imara bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, "2. ÖA-Sarı"da bulunan Yayla ve Erikli plajlarının konumlarına ilişkin, bunlar gelecekteki kıyı gelişimlerinin etkilerine yatkındır. ÖA'lardaki yeni tesislerin yoğun gelişimi, yüzme suyu kalitesi ve sahillerde, dolayısıyla vatandaşların sağlığında olumsuz kümülatif bir etkiye yol açabilir.

Hava Kalitesi

Kıyı gelişimine ilişkin olası hava kirliliği etkileri: Gemiler tarafından kullanılan yakıtın yakılmasından oluşan hava emisyonu, kıyı gelişimindeki hava kirliliği etkisinin temel sebepleridir. **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, feribot iskelesi ve marina, feribotlar ve yatlar tarafından kullanılan yakıtla bağlı olarak, hava emisyonunda az miktarda bölgesel artışa sebep olabilir.

İklim

Kıyı imarına ilişkin olası iklim etkileri: Sera Gazı Emisyonlarına (GHGs) yol açan ve katkıda bulunan CO₂ emisyonları ile ilgili olarak hem yerel düzeyde, hem kıyı bölgelerinde, hem de daha küresel düzeyde hava kalitesi ile ilgili sorunlara yol açan yoğun deniz trafiğine maruz kalan alanlarda gemi kaynaklı emisyonlar önemli olabilir ve küresel ısınmaya karşı olumsuz etkiye neden olabilir. **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, feribot iskelesinin ve marinanın, iklim üzerinde ciddi etkilerinin olması beklenmemektedir.

İklim değişikliğinin kıyı gelişimi üzerindeki etkileri deniz suyu seviyelerinde az bir artışa neden olabilir, ancak bu büyük olasılıkla planlama süresi boyunca ihmal edilebilir düzeyde olacaktır. Daha önemli etki, kıyı tesislerinin tasarımında ve işletilmesinde yeterli adaptasyon tepkisi gerektirebilecek yaz sıcaklıklarında beklenen artışla ilişkilendirilebilir (yani daha esnek elektrik altyapısı, ek içme suyu kaynakları, vb.)

5.2. KUZUY MARMARA / TEKİRDAĞ BÖLGESİ

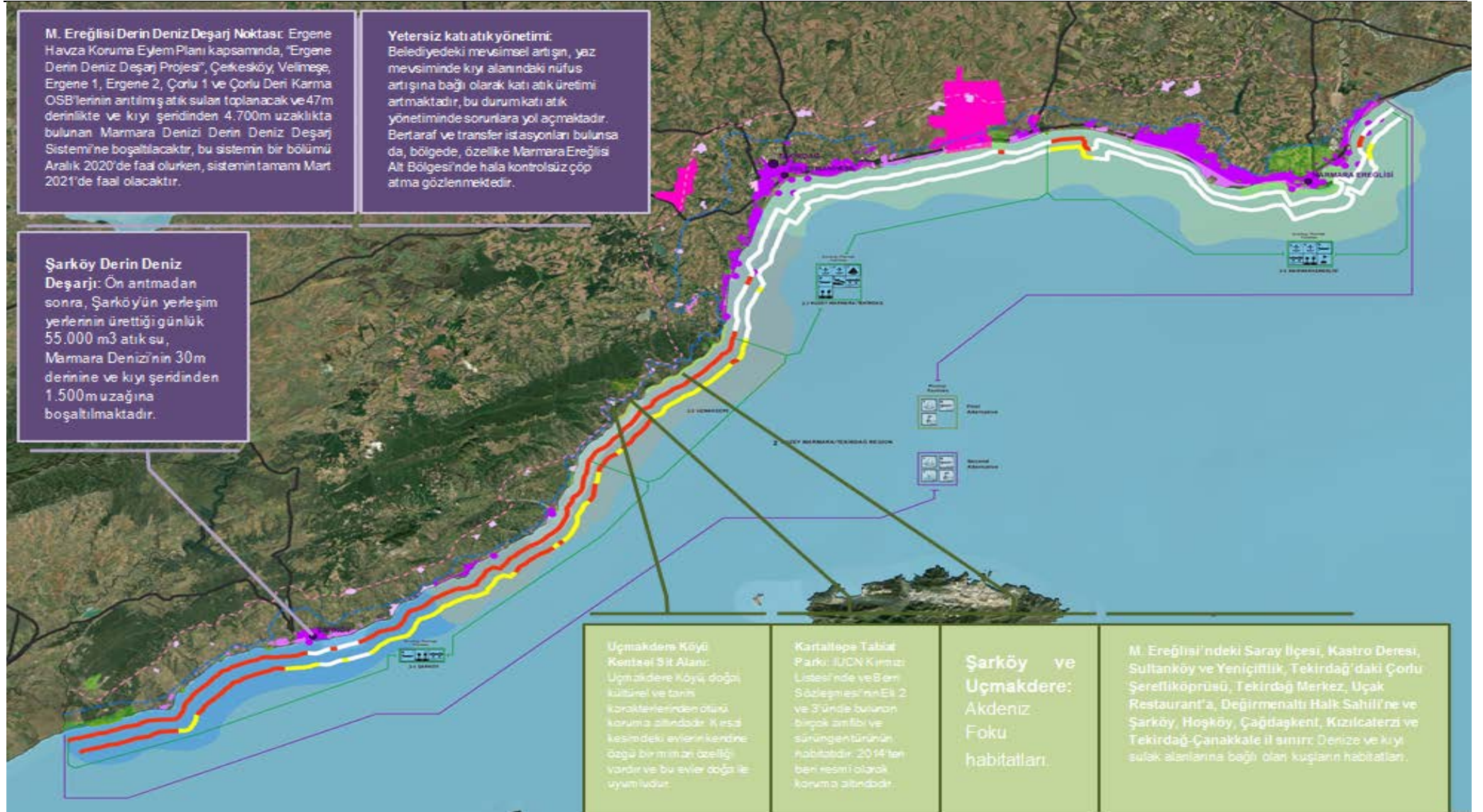
Kuzey Marmara / Tekirdağ Bölgesi dört alt bölgeden oluşmaktadır: Şarköy Alt bölgesi, Uçmaktdere Alt bölgesi, Tekirdağ Alt bölgesi ve Marmara Ereğlisi Alt bölgesi.

Şarköy ilçe merkezi ve üç köy, Şarköy Alt Bölgesi'nin kıyı bölgesi boyunca uzanmaktadır; dolayısıyla kıyının bu kesimindeki temel baskı, insan yerleşiminin (evsel atık su derin deniz deşarjının da dâhil olduğu) etkilerden kaynaklanmaktadır.

Uçmaktdere Alt bölgesi, doğal ve arkeolojik sit alanları ve soyu tükenme tehlikesi altında olan türler bakımından zengindir. Sınırlı bir nüfus ve kentsel alanı olduğundan, buradaki insan varlığının temel sebebi, yaz mevsimindeki kamp ve spor faaliyetleridir.

Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgeleri, nüfuslu kentsel yerleşimlerin ve sanayinin (komşu Çorlu ve Çerkezköy endüstriyel bölgelerinin de etkileri dâhil olmak üzere) varlığına bağlı olarak, benzer çevresel sorunlarla karşı karşıyadır.

İlgili temel yerel çevresel varlıklar ve çevresel baskılar, genel planlama bağlamını gösteren aşağıdaki haritada belirtilmiştir:

Şekil 39: Çevresel Varlıklar, Mevcut Baskı ve Edirne/Saroz Bölgesi'ndeki BKAP-ETK ÖAları

Gelecekteki olası yatırımlar için önerilen ÖA'lar: Alternatif 1'de, kıyıların toplam uzunluğunun yaklaşık %50-60'ı "2. ÖA-Kırmızı" (gelişimin teşvik edilmediği) olarak sınıflandırılmışken, Alternatif 2'de kıyıların toplam uzunluğunun yaklaşık %20-30'u "2. ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmıştır.

ÖA'lar için önerilen kıyı yapıları: Her iki alternatifte de, Şarköy Alt Bölgesi'ndeki 250 yat kapasiteleri bir marina (4-5 çapa), 250 balıkçı teknesi kapasiteli bir balıkçı barınağı, ÖA'lar için öncelikli kıyı yapıları olarak önerilmiştir. Uçmaktare Alt bölgesi ve Tekirdağ Alt Bölgesi'ndeki ÖA'lar için kıyı düzenlemesi öncelikli kıyı işlevi olarak önerilmiştir. Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'nde, ÖA'lar için öncelikli kıyı yapıları / işlevi olarak bir tersane, 250 balıkçı gemisi kapasiteli bir balıkçı barınağı ve kıyı düzenlemesi önerilmiştir.

ÖA'lar için önerilen, ÖA'ların ve öncelikli kıyı yapılarının olası etkileri, her bir çevresel boyut için aşağıdaki alt bölümlerde değerlendirilmiştir.

5.2.1 Su Üzerindeki Olası Etkiler

Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi'ndeki hassas kıyı suları: Mülga Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın Hassas Su Kütleleri ile Bu Kütleleri Etkileyen Alanların Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Hakkında Yönetmeliği (23.12.2016 Tarihli ve 29927 Sayılı Resmî Gazete) uyarınca, Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgeleri'nin kıyı suları, hassas kıyı su kütleleri (ötrofik ya da yakın gelecekte ötrofik olmaya meyilli) olarak sınıflandırılmıştır. BKAP-ETK'da ayrıca, bu bölgedeki kıyı sularının temel kirlilik kaynakları, evsel ve endüstriyel atık su deşarjı, kentsel alanlardaki yüzey akışı, endüstriyel emisyon ve limanlar olarak raporlanmıştır.

Doğrudan çevre etkileri (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, her iki alternatifte de önerilen rekreatif kıyı düzenlemesi, tersane ve balıkçı barınağı nedeniyle önemli bir doğrudan etki beklenmemektedir, çünkü bunlar hâlihazırda yoğun gelişmiş ve nüfuslu alana göreceli olarak küçük bir ekleme (ve modernizasyon) olarak gelmektedir.

Perspektif etkileri (imara bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, kıyı bölgelerinin toplam uzunluğunun %90'ından fazlası "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır, her iki alternatifte de bu durum bölgeye daha fazla kıyı gelişimi getirebilir, bu da Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgeleri'nin kıyı sularının ötrofikasyon statüsünü daha da fazla artırabilir (önerilen yeni kapasitelerin doğrudan bir etkisinden ziyade, ikincil kentsel gelişime, kentsel atık suya ve kıyı sularındaki akışa ilişkin etkiler). Bu bölgedeki öngörülen kıyı gelişimi (mesela BKAP imarı ile), hâlihazırda oldukça gelişmiş ve nüfusu yüksek bir alana denk geldiğinden, kıyı suyu kalitesinin genel eğilimlerini önemli bir şekilde etkileme potansiyeli yoktur. Kıyı suları kalitesinin gelecekteki eğilimleri, artırılmamış ya da kısmen artırılmış suların deşarjlarını (hem yerleşim yerlerinin hem de endüstriyel kaynakların) en aza indirmek için kritik olacaktır.

5.2.2 Ekosistem ve Biyolojik Çeşitlilik Üzerindeki Olası Etkiler

Erikli Alt Bölgesi'ndeki ekolojik önem teşkil eden alanlar ve bu alanların alternatif taslak planlarındaki konumu aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 23: Ekolojik açıdan önemli alanlar ve Uçmaktare Alt Bölgesi'ndeki BKAP arasındaki mekânsal ilişkiler

Ekolojik açıdan önemli alanlar	Alternatif 1		Alternatif 2		
	1. ÖA-Beyaz	2. ÖA-Kırmızı	1. ÖA-Beyaz	2. ÖA-Sarı	1. ÖA-Kırmızı
Kızılcaerzi 1. Derece Doğal Sit Alanı (Şarköy Alt bölgesi)		X			X
Kumbağ Dut Limanı 1. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı		X			X
Kumbağ Sütluçe Manastırı 1. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit Alanı		X			X
Uçmaktare Kıyısı Çınarlık 1. Derece Doğal Sit Alanı		X			X
Uçmaktare Köyü Kentsel Sit Alanı		X			X
Kartaltepe Tabiat Parkı*		X		X	

Ekolojik açıdan önemli alanlar	Alternatif 1		Alternatif 2		
Kuşların habitatları (tüm alt bölgeler)	X	X	X	X	X
Akdeniz Foku habitatları		X		X	

*Kartaltepe Tabiat Parkı'nın güneydeki bitiş sınırı, BKAP-ETK planlama alanında bulunmaktadır.

Kartaltepe Tabiat Parkı'ndaki hassas flora ve fauna üzerindeki etkiler: Park, flora ve fauna açısından zengindir ve çevresindeki ormanlar, deniz ve Marmara Adası peyzajı ile popüler bir manzara sunmaktadır. Bölgede, NT kategorisinde iki memeli türü, VU kategorisinde üç memeli türü ve Bern Sözleşmesi'nin Ek 2, Ek 3 ve Ek 9'unda listelenen türlere rastlanmaktadır (Bölüm 2.1.4). Alan, 2014 yılından beri tabiat parkı statüsündedir.

Doğrudan çevre etkileri (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'de ÖA'lar için önerilen kıyı rekreasyonuna bağlı doğrudan etki beklenmemektedir.

Perspektif etkileri (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'de alan "2. ÖA-Sarı" olarak planlandığından, bölgeye birtakım kıyı gelişimi getirebilir, bu durum da Tabiat Parkı'ndaki flora ve faunayı etkilemekle birlikte, kıyının kendine özgü peyzajını görsel olarak etkileyebilir.

Akdeniz Foku üzerindeki etkiler: Bölgede Akdeniz Foku habitatı mevcuttur, Alternatif 1'de "son ÖA-Kırmızı" dâhilinde olsa da, Alternatif 2'de kısmen "2. ÖA-Sarı" ile kesişmektedir. Dolayısıyla, bu "2. ÖA-Sarı" konumlarındaki gelecek kıyı gelişimleri, Alternatif 2'deki Akdeniz Foklarının nüfusunu etkilemesi olasıdır.

Sulak alanlara bağlı olan kuşlar üzerindeki etkiler: Her iki alternatifin "1. ÖA-Beyaz", "son ÖA-Kırmızı" ve "2. ÖA-Sarı"ların bölümlerinde önemli kuş habitatları mevcuttur. Dolayısıyla, bu konumlardaki gelecek kıyı gelişimleri, her iki alternatifte de kuşların zarar görmesine ve/veya kuşların habitatlarının kaybedilmesine sebep olabilir.

5.2.3 Diğer Çevresel Unsurlar Üzerindeki Olası Etkiler

Şarköy Alt Bölgesi'nin Plajlarının Yüzme Suyu Kalitelerine İlişkin Olası İnsan Sağlığı Etkileri: Şarköy kıyılarında 15 plaj bulunmakta olup, yüzme suyu kalitesi yüksek/iyi¹⁰ durumdadır. Bu sahiller Alternatif 2'de "1. ÖA-Beyaz" ve "2. ÖA-Sarı"da bulunurken, 11 tanesi Alternatif 1'de "2. ÖA-Kırmızı"da bulunmaktadır.

- **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'de, ÖA'lara balıkçı barınağı ve marina inşası, standart liman ve marina operasyonları, yatların ve gemilerin temizlik ve bakım faaliyetlerinin yanı sıra kazara dökülmeler veya çevresel açıdan sağlıksız atık yönetimi ile ilişkili emisyonlar nedeniyle kirliliği bölgesel olarak artırabilir. Plajların, önerilen yapıların tam konumlarına olan yakınlıklarına bağlı olarak, yüzme suyu kalitesi ve vatandaşların sağlığı az bir miktarda etkilenebilir. Alternatif 1'de, yarısından fazlası son ÖA'larda, yani kıyı gelişiminin tercih edilmediği alanlarda bulunduğundan, plajlar üzerindeki riskler daha azdır.
- **Perspektif etkileri** (imara bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'de hepsi 1. ÖA veya 2. ÖA'larda bulunan plajların konumlarına ilişkin olarak, bunlar, gelecekteki kıyı gelişimi etkilerine yatkınlardır. ÖA'lardaki yeni tesislerin yoğun gelişimi, yüzme suyu kalitesi ve plajlarda, dolayısıyla vatandaşların sağlığında olumsuz kümülatif bir etkiye yol açabilir, bu da turizmi etkileyebilir. Alternatif 1'de, yarısından fazlası son ÖA'larda, yani kıyı gelişiminin tercih edilmediği alanlarda bulunduğundan, sahiller üzerindeki riskler daha azdır.

Uçmakdere Alt Bölgesi'nin Plajlarının Yüzme Suyu Kalitelerine İlişkin Olası İnsan Sağlığı Etkileri: Uçmakdere Alt bölgesi kıyılarında yalnızca bir plaj bulunmakta olup yüzme suyu kalitesi yüksek/iyi¹⁰ durumdadır. Plajın konumu, her iki alternatifte de "son ÖA-Kırmızı"da bulunmaktadır, dolayısıyla, ne önerilen kıyı rekreasyonuna ne de bölgelemeye bağlı olan gelecekteki yatırımlarla ilgili olarak etki beklenmemektedir.

Tekirdağ Alt Bölgesi'nin Plajların Yüzme Suyu Kalitelerine İlişkin Olası İnsan Sağlığı Etkileri: Tekirdağ Alt bölgesi kıyılarında 11 plaj bulunmakta olup bunların yüzme suyu kalitesi yüksek/iyi¹⁰ durumdadır. Her iki alternatifte de bütün plajlar "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır.

- **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, her iki alternatifte de ÖA'lar için önerilen rekreatif kıyı düzenlemesine bağlı doğrudan etki beklenmemektedir.

- **Perspektif etkileri** (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, bütün sahiller "1. ÖA-Beyaz"da bulunduğundan, gelecekteki kıyı gelişimi etkilerine yatkındır. ÖA'larda yeni tesislerin yoğun gelişimi, artan atık su üretimi ve kentleşen alanlardaki yüzey akışı sebebiyle, yüzme suyu kalitesi ve plajlarda, dolayısıyla vatandaşların sağlığında olumsuz kümülatif bir etkiye yol açabilir.

Marmara Ereğlisi Alt Bölgesi'nin Plajların Yüzme Suyu Kalitelerine İlişkin Olası İnsan Sağlığı Etkileri: Marmara Ereğlisi Alt bölgesi kıyılarında 5 plaj bulunmakta olup bunların yüzme suyu kalitesi iyi-orta¹⁰ durumdadır. Her iki alternatifte de bütün sahiller "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır.

- **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, her iki alternatifte de, balıkçı barınakları ve marina inşası, standart liman operasyonları ile birlikte küçük ölçekli kazara dökümler veya çevresel açıdan sağlıksız atık yönetimi ile ilişkili emisyonlar nedeniyle kirliliği bölgesel olarak arttırabilir, ancak halk sağlığı için önemli bir risk beklenmemektedir.
- **Perspektif etkileri** (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, bütün sahiller "1. ÖA-Beyaz"da bulunduğundan, gelecekteki kıyı gelişimi etkilerine yatkındır. ÖA'lardaki yeni tesislerin yoğun gelişimi, yüzme suyu kalitesi ve plajlarda, dolayısıyla vatandaşların sağlığında olumsuz kümülatif bir etkiye yol açabilir.

Hava Kalitesi

Kıyı Gelişimine İlişkin Olası Hava Kirliliği Etkileri: Gemiler tarafından kullanılan yakıtın yakılmasından oluşan hava emisyonu, kıyı gelişimindeki hava kirliliği etkisinin temel sebepleridir, yani emisyonların düzenli dağılımını engelleyen bir coğrafyaya sahip kıyı alanlarında ve/ya diğer kaynaklardan hâlihazırda hava kirliliğine maruz kalan alanlarda (yol trafiği, sanayi, yerel brülörler). **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, bölgenin hava kalitesi üzerinde önemli bir etki beklenmemektedir. **Perspektif etkileri** (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgeleri'nin neredeyse bütün kıyı bölgeleri, hâlihazırda ağır deniz trafiği ve yoğun liman faaliyetlerinin olduğu "1. ÖA-Beyaz"da bulunduğundan, bu alanlarda yeni tesislerin yoğun imarı, hava kalitesi ve dolayısıyla vatandaşların sağlığında olumsuz kümülatif bir etkiye yol açabilir.

İklim

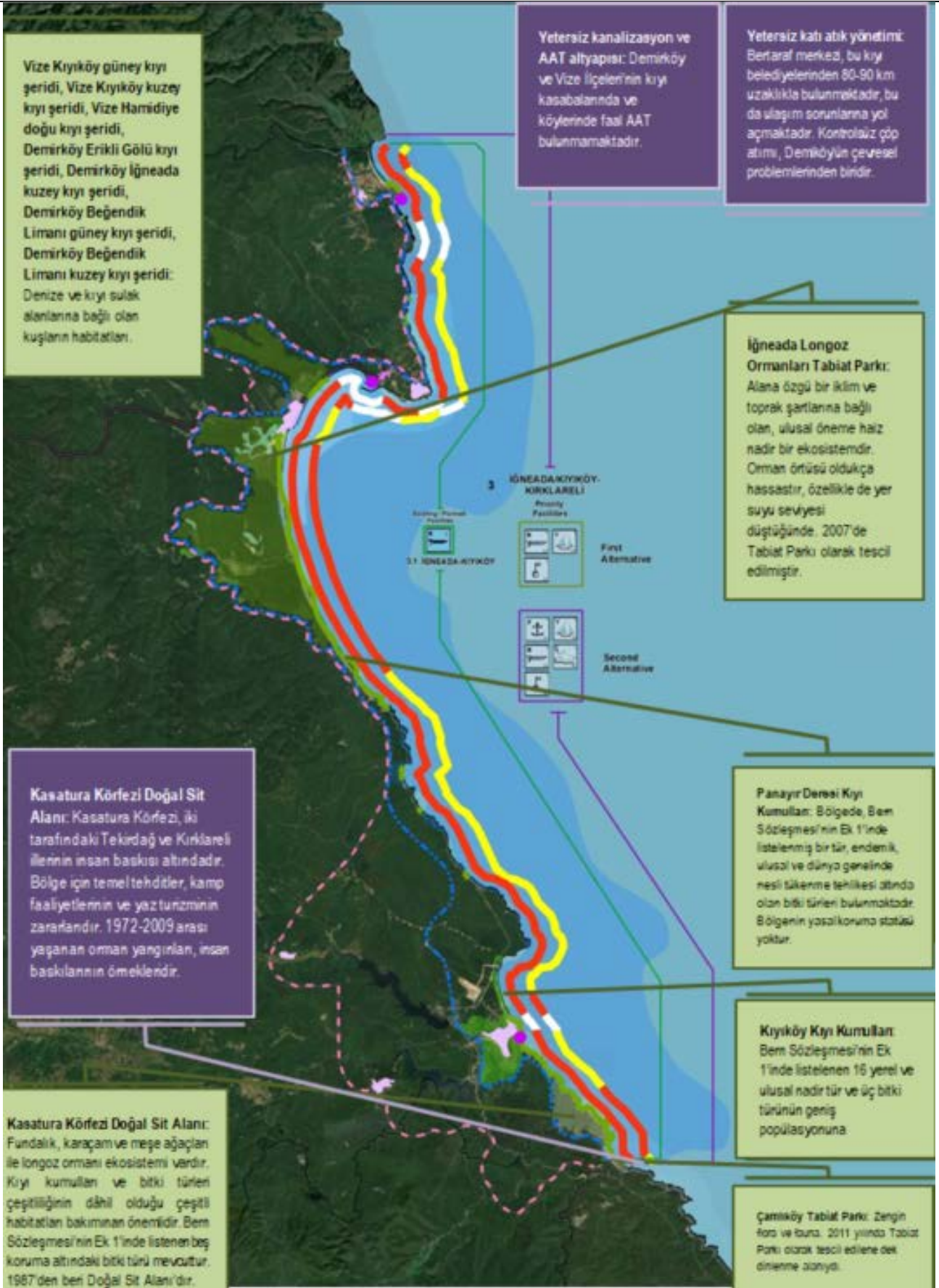
Kıyı imarına ilişkin olası iklim etkileri: Gemiler tarafından üretilen sera gazı (GHG) emisyonları, küresel ısınmaya katkıda bulunmaktadır. **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, bölgenin iklimi üzerinde etki beklenmemektedir. **Perspektif etkileri** (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi Alt Bölgeleri'nin neredeyse bütün kıyı bölgeleri, hâlihazırda ağır deniz trafiği ve yoğun liman faaliyetlerinin olduğu "1. ÖA-Beyaz"da bulunduğundan, bu alanlarda yeni tesislerin yoğun imarı, sera gazı emisyonlarının artmasına sebep olabilir. Ancak, deniz trafiği kapasitelerindeki artış muhtemelen karayolu yük trafiğinin (ve ilgili sera gazı emisyonlarının) en azından kısmen bir kısmını dengelediğinden, emisyonlara neden olan iklim değişikliği açısından genel etki, muhtemelen önemli olmayacaktır.

İklim değişikliğinin kıyı gelişimi üzerindeki etkileri, deniz suyu seviyelerinde hafif bir artışa neden olabilir, ancak bu, büyük olasılıkla planlama süresi boyunca ihmal edilebilir olacaktır. Daha önemli etki, kıyı tesislerinin tasarımında ve işletilmesinde yeterli adaptasyon tepkisini gerektirebilecek yaz sıcaklıklarında beklenen artışla ilişkilendirilebilir (yani daha esnek elektrik altyapısı, ek içme suyu kaynakları, vb.).

5.3. İĞNEADA KIYIKÖY BÖLGESİ

BKAP-ETK'nin İğneada Kıyıköy Bölgesi, doğal sit alanları, hassas ekosistemler (longoz ormanları ve kıyı kumulları), endemik ve nadir bitki türleri ile, nadir sucul floranın yoğun olarak bulunduğu sulak alanlar bakımından oldukça zengindir. Bölgede büyük kentsel yerleşimler olmadığından, kırsal kasabalar ve köylerin etkileri dışında, şimdye kadar bu bölgede çok fazla insan baskısı olmamıştır. Çevresel değişimi tetikleyen faktörler turizm, kamp faaliyetleri, yaz ve deniz turizmi ile su altyapısının (barajlar) geliştirilmesinden kaynaklanacak baskılardır. İlgili temel çevresel varlıklar ve çevresel baskılar, genel planlama bağlamını gösteren aşağıdaki haritada sunulmuştur:

Lejant

- - - ETKİLEŞİM ALANI
- - - PLANLAMA ALANI
- ALT BÖLGE SINIRI
- BÖLGE SINIRI

EKOLOJİK ALANLAR VE SİT ALANLARI

- ARKEOLOJİK, DOĞAL VE KENTSEL SİT ALANI
- KÜLTÜR VE TURİZM KORUMA VE GELİŞİM BÖLGESİ
- TABIAT PARKI
- EKOLOJİK ETKİ ALANI
- SULAK ALAN
- SULAK ALAN TAMPON BÖLGESİ
- AKDENİZ FOKU HABİTATI
- DEĞİZE VE KIYI SULAK ALANLARINA BAĞLI KUŞLARIN HABİTATI
- NEHIR

ÖNCELİKLİ ALANLAR

ALTERNATİF 1

- BİRİNCİ
- İKİNCİ

ALTERNATİF 2

- BİRİNCİ
- İKİNCİ
- ÜÇÜNCÜ

SU KALİTESİ

- ORTA
- ZAYIF
- VERİ YOK
- İYİ

ARAZİ KULLANIMI

- İL MERKEZİ
- İLÇE MERKEZİ
- KIYI YAPISI
- KENTSEL ALAN
- KIRSAL YERLEŞİM
- İKİNCİL YERLEŞİM
- KÜÇÜK ENDÜSTRİYEL SİTE
- MADEN ÇIKARMA ALANI
- ENDÜSTRİYEL ALAN

KIYI YAPISI

MEVCUT/ PLANLANMIŞ

ÖNERİLEN

- BALIKÇI LİMANI
- FERİBOT İSKELESİ
- KIYI KORUMA YAPISI
- MARINA
- LİMAN
- TERSANE
- RIHTIM
- DUBA
- KIYI REKREASYONU
- GEMİ TERSANESİ

Gelecekteki olası yatırımlar için önerilen ÖAlar: Alternatif 1'de, kıyıların toplam uzunluğunun yaklaşık %90'ı "son ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmışken, Alternatif 2'de kıyıların toplam uzunluğunun yaklaşık %30-40'ı "son ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmıştır.

ÖA'lar için önerilen kıyı yapıları: Alternatif 1'de, İçneada-Kıyıköy Alt Bölgesi'ndeki ÖA'lar için, 200 yat kapasiteli bir marina (3 çapa), 250 balıkçı teknesi kapasiteli bir balıkçı barınağı ve rekreatif kıyı düzenlemesi önerilmiştir. Alternatif 2'de, Alternatif 1'de önerilen yapılara ek olarak, ÖA'lar için, kabotaj hattında bir feribot iskelesi ve bir tersane önerilmiştir.

Önerilen ÖA'ların ve ÖA'lar için öncelikli kıyı yapılarının olası etkileri, her bir çevresel faktör için ilerleyen alt bölümlerde değerlendirilmiştir.

5.3.1 Su Üzerindeki Olası Etkiler

İğneada Kıyıköy Kıyı Suları: TOB'nın Hassas Su Kütleleri İle Bu kütleleri Etkileyen Alanların Belirlenmesi Hakkındaki Yönetmeliği (23.12.2016 tarihli ve 29927 sayılı Resmî Gazete) uyarınca, İğneada Kıyıköy Bölgesi'nin kıyı suları, az hassas kıyı suyu²¹ olarak sınıflandırılmıştır. Bununla birlikte, TÜBİTAK'ın 2014-2016 izleme dönemine göre, orta LUSI değeri (bu değer, kıyı sularının karasal baskıların var olduğunu ve/veya bu baskıların azalmadığını belirtir) ve riskli kimyasal (organik) kirlilik raporlanmıştır (bkz: Bölüm 0).

Doğrudan çevre etkileri (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'deki ÖA'larda marina, balıkçı barınağı, feribot iskelesinin inşası, standart liman operasyonları ve tekne trafiği ile ilişkili sudaki emisyonların yanı sıra kazara dökülmeler veya çevresel açıdan sağlıksız atık yönetimi nedeniyle kirliliği bölgesel olarak artırabilir.

Perspektif etkileri (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 1'deki kıyıların toplam uzunluğunun yaklaşık %90'ı "son ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmışken, Alternatif 2'de kıyıların toplam uzunluğunun yaklaşık %40-50'si "son ÖA-Kırmızı" olarak sınıflandırılmıştır, Alternatif 2, bölgeye daha fazla kıyı gelişimi ve dolayısıyla daha fazla etki getirebilir. ÖA'lardaki yeni tesislerin yoğun gelişimi, kıyı suları kalitesinde olumsuz kümülatif bir etkiye yol açabilir.

5.3.2 Ekosistem ve Biyolojik Çeşitlilik Üzerindeki Olası Etkiler

İğneada-Kıyıköy Bölgesi'ndeki ekolojik önem teşkil eden alanlar ve bu alanların alternatif taslak planlarındaki konumu aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 24: Ekolojik açıdan önemli alanlar ve İğneada-Kıyıköy Bölgesi'ndeki BKAP arasındaki mekânsal ilişkiler

Ekolojik açıdan önemli alanlar	Alternatif 1		Alternatif 2		
	1. ÖA- Beyaz	2. ÖA- Kırmızı	1. ÖA- Beyaz	2. ÖA- Sarı	1. ÖA- Kırmızı
İğneada Longoz Ormanları Tabiat Parkı		X			X
Panayır Deresi Kıyı Kumulları		X			X
Kıyıköy Kıyı Kumulları		X		X	X
Çamlıköy Tabiat Parkı		X		X	X
Kasatura Körfezi Doğal Sit Alanı		X		X	X
Vize İlçesi Kıyıköy Mahallesi 1. Derece Doğal Sit Alanı		X		X	X
1. 2. Ve 3. Derece Doğal Sit Alanları		X			X
Deniz ve kıyı sulak alanlarına bağlı kuşların habitatları		X		X	X

Kasatura Körfezi Doğal Sit Alanı ve Çamlıköy Tabiat Parkı üzerindeki etkiler: Kasatura Körfezi Doğal Sit Alanı, çeşitli habitatları ve bitki çeşitliliği sebebiyle önem teşkil etmektedir. Diğerleriyle birlikte, koruma altında olan beş bitki türü (*Aurinia uechtriziana*, *Centaurea hermannii*, *Cyclamem coum*, *Silene thymifolia*, *Veronica turilliana*) bulunmaktadır, bunlar Bern Sözleşmesi'nin Ek 1'inde listelenmiştir. Çamlıköy Tabiat Parkı, flora ve fauna türleri bakımından zengindir.

Doğrudan çevre etkileri (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'de "2. ÖA-Sarı"da bulunan bölgelerde marina, balıkçı barınağı, feribot iskelesinin inşası, habitatlara zarar verme ve standart liman operasyonları ve tekne trafiği ile ilişkili sudaki emisyonların yanı sıra kazara dökülmeler veya çevresel olarak sağlıksız atık yönetimi nedeniyle flora ve faunayı yerel olarak etkileyebilir. Olası etkinin ölçeği, tam konum, habitatların yakınlığı ve başlayan (ikincil) gelişimlere bağlı olacaktır.

Perspektif etkileri (bölgelemeye bağlı olarak, gelecekteki yatırımlara ilişkin etkiler) bakımından, Alternatif 2'de, Kasatura Körfezi Doğal Sit Alanı'nın kuzey bitiş bölümü ve Çamlıköy Tabiat Parkı'nın güneş bitiş bölümü, 2". ÖA-

²¹ Atık su boşaltımının, morfoloji, hidroloji ve özel hidrolik şartlar açısından olumsuz olarak etkilemediği kıyı suyu çevreleri (deniz, nehir ağızı, lagün ve kıyı suları).

Sarı" olarak planlandığından, bu bölgeye bir miktar kıyı gelişimi getirebilir, bu durum da doğal sit alanı ve tabiat parkındaki hassas flora ve faunayı etkileyebilir.

Kıyıköy'deki 1. Derece Doğal Sit Alanı dâhilindeki Kıyıköy kıyı kumulları: Kıyıköy kıyı kumulları, dünya genelinde tehdit altında olan bitki türlerinin (*Isatis arenaria* ve *Erysimum sargarae*) varlığı sebebiyle önem teşkil etmektedir. Tamamı olmasa da, kıyı kumullarının bir bölümü ve Kıyıköy'deki 1. Derece Doğal Sit Alanı, Alternatif 2'de "2. ÖA-Sarı"da bulunmaktadır, bu durumun onları gelecekteki kıyı gelişimine karşı savunmasız bırakarak bu önemli ekosistemlerin azalmasına ve korunan türlerin popülasyonlarını olumsuz etkilemesine neden olması olasıdır.

Sulak Alanlara bağlı kuşlar üzerindeki etkiler: Alternatif 2'deki "son ÖA-Kırmızı"da ve "2. ÖA-Sarı"da önemli kuş habitatları mevcuttur. Bu nedenle, bu konumlardaki gelecekte kıyı gelişimi kuşlara zarar verebilir (yani beslenme ve dinlenmelerini olumsuz olarak etkileyebilir), ve Alternatif 2'deki kuşların habitatlarının kaybolmasına sebep olabilir.

5.3.3 Diğer Çevresel Unsurlar Üzerindeki Olası Etkiler

İnsan Sağlığı

İğneada Kıyıköy Bölgesi plajlarındaki yüzme suyu kalitesine ilişkin olası insan sağlığı etkileri: İğneada kıyılarında beş ve Kıyıköy kıyılarında bir adet plaj bulunmakta olup bunların yüzme suyu kalitesi yüksek/iyi¹⁰ durumdadır. Her iki alternatifte de bu sahillerin tamamı "son ÖA-Kırmızı"da bulunmaktadır. Dolayısıyla bu aşamada, yüzme suyu kalitesine ilişkin etki beklenmemektedir. Bununla birlikte, mevcut ve devamlı baskıların (atık su deşarjı, kentsel ve tarımsal yüzey akışları ve uzun mesafeli deniz kirliliği) ve gelecekteki kıyı gelişiminin kümülatif etkilerine bağlı olarak, kıyı su kalitesi muhtemel bir konu olmaya devam edecektir.

Hava Kalitesi

Kıyı imarına ilişkin olası hava kirliliği etkileri: Gemiler tarafından kullanılan yakıtın yakılmasından oluşan hava emisyonu, kıyı imarlarındaki hava kirliliği etkisinin temel sebepleridir. **Doğrudan çevre etkileri** (önerilen kıyı yapılarına ilişkin etkiler) bakımından, planlanan feribot iskelesi ve marina, feribotlar ve yatlar tarafından kullanılan yakıtı bağlı olarak, hava emisyonunda bir miktar yerel artışa sebep olabilir, ancak bunlar SÇD perspektifinde çok önemli değildir.

İklim

Kıyı gelişimine ilişkin olası iklim etkileri: Gemiler tarafından üretilen sera gazı emisyonları, küresel ısınmaya katkıda bulunmaktadır, ancak önerilen tesislerin (feribot iskelesi ve marina) ölçekleri göz önünde bulundurulduğunda, bunun iklim üzerindeki etkisi kayda değer olmayacaktır.

İklim değişikliğinin kıyı gelişimi üzerindeki etkileri deniz suyu seviyelerinde hafif bir artışa neden olabilir, ancak bu büyük olasılıkla planlama süresi boyunca ihmal edilebilir düzeyde olacaktır. Daha önemli etki, kıyı tesislerinin tasarımında ve işletilmesinde yeterli adaptasyon tepkisi gerektirebilecek yaz sıcaklıklarında beklenen artışla ilişkilendirilebilir (yani daha esnek elektrik altyapısı, ek içme suyu kaynakları, vb.)

6. ETKİLERİ HAFİFLETME VE/VEYA ÖNLEME İÇİN ÖNERİLEN TEDBİRLER

Olası olumsuz çevresel etkileri ve riskleri hafifletmek ve önlemek için SÇD tarafından verilen tavsiyeler ve önerilen tedbirler, bu bölümde tanımlanmıştır. Azaltma tedbirleri ayrıca uygulanabilir öneriler geliştirilmesine ve ulusal ÇED'in hazırlanmasında karşılaşılabilecek çevresel problemleri ortadan kaldırma konusunda yardımcı olacaktır.

Genel olarak, SÇD, kıyı gelişiminden dolayı çevre üzerindeki olası etkileri azaltmak için BKAP-ETK içerisinde aşağıdaki önlemlerin dikkate alınmasını önermektedir;

- Hassas alanlar için yeterli tampon oluşturmak için sulak alanlar, doğa / milli parklar, önemli biyolojik çeşitlilik alanları gibi hassas alanlara yönelik belirlenmiş sınırlı (rekreasyonel) gelişme (PA-kırmızı) alanlarının genişletilmesi;
- Sulak alanlar, doğa / milli parklar, önemli biyolojik çeşitlilik alanları, hassas kıyı suyu kütleleri gibi hassas alanlara yakın konumlar için yatırımcıların gelecekteki tekliflerine yönelik kıyı yapılarının türü, sayısı ve kapasitesi ile ilgili sınırlamaların belirlenmesi; (örneğin BKAP, bölgedeki yeni geliştirilen marinaların veya balıkçı limanlarının maksimum birleşik kapasitesini [yani toplam gemi sayısını] tanımlanabilir);
- Özel çevresel kaygıların fizibilite çalışmasında ve / veya yatırımcılar tarafından sulak alanlar, doğa / milli parklar, temel biyolojik çeşitlilik alanları, hassas kıyı suyu kütleleri gibi hassas alanlara yakın konumlar için öne sürülen ÇED sürecinde dikkate alınması gerektiği ile ilgili koşulları belirtmek;
- Korunan alanların ve plajların yakınındaki kirlilik yaratıcı tersane vb. kıyı yapısının sınırlandırılması (yakınlık kıyı ve denizin coğrafi özelliklerine göre belirlenebilir).
- Akdeniz fokunun habitatları olarak tanımlanan alanlarda doğal kıyıların önemli ölçüde değiştirilmesini (yani betonlama yoluyla) gerektiren kıyı yapılarına ilişkin ICZM-ETK dahilindeki kısıtlamaların tanımlanması. Yeterli olduğu durumlarda, biyomühendislik / ekolojik tasarımlar gibi kıyıların doğal durumunu korumaya yönelik özel tasarım yöntemleri yatırımcılardan istenecektir.

Bu genel önlemler, dikkate alınan planlama bölgelerinin her biri için aşağıdaki şekilde daha fazla doğrulanabilir:

6.1. EDİRNE/SARUZ BÖLGESİ

Meriç Deltası Sulak Alanı ve Enez Kıyı Sularının Korunması

Her iki alternatifte de; Meriç Deltası Sulak Alanı'nın batı kısmının yaklaşık yarısı ve sulak alanın tampon bölgesinin batı tarafının yaklaşık ¾'ü "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır; bu durum, bölgede desteklenen kıyı gelişimini belirtmektedir. Bu alandaki yoğun kıyı gelişimi, Enez kıyı sularının ekolojik olarak hassas olan durumuna daha fazla zarar verebileceğinden ve sulak alanlara bağlı yaşayan kuşların habitatlarında olumsuz etkilere sebep olabileceğinden, BKAP-ETK'ya entegre edilmesi için aşağıdaki tedbirler önerilmektedir;

- Bu bölgede önceliklendirme bölgelemesinin değiştirilmesi, yani "2. ÖA-Kırmızı"nın, (en az) Alternatif 1'in güneyindeki sulak alana kadar genişletilmesi. Alternatif 2'de, öncelik kategorisinin sarıdan kırmızıya değiştirilmesi ve sulak alanın (en az) güney bitişine doğru genişletilmesi. Bu bağlamda, sınıfların kırılma noktalarının yeniden tanımlanması ve öncelik sınıflarının artırılması.
- Yatırımcıların bu özel alandaki gelecekteki teklifleri için kıyı yapılarının türü, sayısı ve kapasitesi ile ilgili sınırlamaların belirlenmesi.
- Sit alanlarının ve sahillerin yakınındaki (yakınlık kıyı ve denizin coğrafi özelliklerine göre belirlenebilir) çevreyi kirlüten tersanelerin ve bakım tersanelerinin vb. sınırlandırılması.

Diğer Sulak Alanlara Bağlı Kuşların Habitatlarının Korunması

Meriç Delta Sulak Alanı'nda bulunan Dalyan Gölü'ne ek olarak; sulak alanlara bağlı yaşayan kuşların habitatları olan Tuzla Gölü ve Büyükevren Gölü, her iki alternatifte de "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır. Tuz Gölü (Karagöl) ve Vakıf Tuzla Sulak Alanı, Alternatif 2'de "2. ÖA-Sarı"da bulunmaktadır. Bu bölgelerdeki kıyı gelişiminin, habitatları sulak alanlar olan kuşlar üzerinde olumsuz etkilere yol açabileceğinden, aşağıdaki

tedbirler önerilmektedir:

- Yatırımcıların bu özel alandaki gelecekteki teklifleri için kıyı yapılarının türü, sayısı ve kapasitesi ile ilgili BKAP-ETK dâhilinde sınırların belirlenmesi.
- BKAP-ETK'ya, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin aşağıda verilen şartların eklenmesi.
  - Proje, hassas habitatların mekânsal bütünlüğünü etkilememeli ve sulak alanın sınırlarına girmemelidir.
  - Yetkili bir uzman tarafından yürütülecek biyolojik çeşitlilik ve hassas habitatların değerlendirmeleri, göçmen türlerin göz önünde bulundurulması için farklı mevsimlere ait mevcut verileri kullanarak, kuşlara odaklanarak, önceki biyolojik çeşitlilik envanterine dayanmalıdır.
  - Kıyı suları kalitesi üzerindeki etkilerin değerlendirilmesine, diğer mevcut ve planlanmış kirlilik kaynakları ile projenin potansiyel kümülatif etkisi dâhil edilmelidir.
  - Proje, çevreye duyarlı atık bertarafını sağlayan özel bir Atık Yönetim Planı ve yakıt veya benzer kimyasalların sızması durumunda kirlenme riskini azaltmak için bir acil durum dökülme müdahale planı içermelidir.

Vakıf Tabiat Parkı'nın Korunması

Ulusal nadir bitki türleri sebebiyle önem teşkil eden Vakıf Tabiat Parkı, Alternatif 2'de "2. ÖA-Sarı"da bulunmaktadır. Bu alandaki kıyı gelişimin tabiat parkına ve hassas bitki türlerine zarar verme ihtimali bulunduğundan, BKAP-ETK'ya entegrasyon için aşağıda belirtilen tedbirler önerilmektedir:

- Yatırımcıların bu özel alandaki gelecekteki teklifleri için kıyı yapılarının türü, sayısı ve kapasitesi ile ilgili BKAP-ETK dâhilinde sınırların belirlenmesi.
- Sit alanlarının ve sahillerin yakınındaki (yakınlık kıyı ve denizin coğrafi özelliklerine göre belirlenebilir) çevreyi kirleten tersanelerin ve bakım tersanelerinin vb. sınırlandırılması.
- BKAP-ETK'ya, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin aşağıdaki şartların eklenmesi:
  - Projenin, koruma altındaki bitki türlerinin önemli bir örneğinin kaybına ve/ya bu koruma altındaki türlerin oluşum alanında azalmaya neden olmamalıdır,
  - Yetkili bir uzman tarafından yürütülecek biyolojik çeşitlilik ve hassas habitatların değerlendirmelerinin, bitkilere odaklanarak, yetiştirme döneminde yürütülmesi ve önceki biyolojik çeşitlilik envanterine dayanmalıdır.

Akdeniz Foklarının Habitatlarının Korunması

Akdeniz Foklarının habitat alanının yaklaşık %20'si, Alternatif 2'deki "2. ÖA-Sarı"da yer almaktadır. Bu alandaki kıyı gelişiminin bu habitatları etkileme ihtimali bulunduğundan, BKAP-ETK'ya entegrasyon için aşağıda belirtilen tedbirler önerilmektedir:

- Alternatif 2'de, "2. ÖA-Sarı" olarak belirtilen Akdeniz Foklarının habitatları alanlarının "3.ÖA-Kırmızı"ya dönüştürülmesi yoluyla bölgeleme değişikliği yapılması,
- Akdeniz Fokunun habitatları olarak tanımlanan alanlarda doğal kıyıda önemli değişiklikler (yani betonlama yoluyla) gerektiren kıyı yapılarına ilişkin BKAP-ETK dâhilindeki kısıtlamaların tanımlanması. Yatırımcılardan, kıyıların doğal durumunu korumak için biyomühendislik / ekolojik tasarımlar gibi özel tasarım yöntemleri istenmelidir.
- BKAP-ETK'ya, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin aşağıda belirtilen şartların eklenmesi:

- Yetkili bir uzman tarafından yürütülecek, biyolojik çeşitlilik ve hassas habitatların değerlendirmeleri, Akdeniz Fokuna odaklanarak, önceki biyolojik çeşitlilik envanterine dayanmalıdır.
- Akdeniz Foku üzerindeki etkilerin değerlendirilmesi, sadece doğrudan proje inşaatı ile ilgili etkileri değil, aynı zamanda habitatların parçalanması (sınırlı insan varlığı ile kesintisiz doğal kıyı şeridinin kaybı) ve trafik ve diğer insan faaliyetlerinin neden olduğu olası olumsuz etkiler dâhil olmak üzere dolaylı ve ikincil etkileri de içermelidir.

Kıyıların Görsel Peyzajının Korunması

Edirne/Saroz Bölgesi'nin kıyı bölgesinin önemli bir kısmı, yaklaşık %60-70'i, 1. Derece Doğal Sit Alanı'dır. Alternatif 2'de, doğal sit alanı boyunca uzanan kıyı şeridinin yaklaşık %80'i "1. ÖA-Beyaz" ve "2.ÖA-Sarı" olarak sınıflandırılmıştır, bu durum uzun vadede, kıyı boyunca yoğun kıyı gelişimi getirebilir. Karakteristik peyzajı üzerindeki uzun dönemli görsel etkinin riskini önlemek adına, BKAP-ETK'ya entegrasyon için aşağıda belirtilen tedbirler önerilmektedir:

- Alternatif 2'deki önceliklendirme bölgelemesinde "2. ÖA-Sarı"nın sınırlandırılması (azaltılması) yoluyla değiştirilmesi .
- BKAP-ETK'ya, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin aşağıdaki şartların eklenmesi:
  - Peyzaj üzerindeki görsel etki hakkında bir değerlendirilme yürütülmelidir.
  - 1. Derece Doğal Sit Alanı'nın bölgesinde, ayırt edici dik yapılardan (kule yapılar, vinçler vb.) kaçınılmalıdır.

6.2. KUZAY MARMARA /TEKİRDAĞ BÖLGESİ

Tekirdağ ve Marmara Ereğlisi'ndeki Hassas Kıyı Sularının Korunması

Her iki alternatifte de; ötrofik statüsü nedeniyle TOB tarafından hassas kıyı suyu kütlesi olarak belirlenen kıyı bölgelerinin toplam uzunluğunun %90'dan fazlası, "1. ÖA-Beyaz"da bulunmaktadır. Bu durum, bu konuma daha fazla kıyı gelişimi getirebilir, bu ise kıyı sularının ötrofik statüsünü artırabilir. Bununla birlikte, bu konumdaki kıyı gelişimi ilin iç kesimlerindeki endüstriyel gelişim ile ilişkili olduğundan, limanların sınırlandırılması kararı yalnızca ÇŞB – MP GM tarafından verilemeyeceğinden, bu alandaki daha fazla çevresel kirliliğin oluşumunun engellenmesi, diğer ilgili bakanlıkların ve yerel yönetimlerin işbirliğini gerektirmektedir. Bu kapsamda, BKAP-ETK'da aşağıda belirtilenlerin göz önünde bulundurulması önerilmektedir:

- Herhangi bir yeni gelişme (proje) için, kıyı suları kirliliğinin en aza indirilmesini sağlayan entegre atık su yönetimi çözümünü içerecek koşulların ana hatlarını belirlenmesi, örn projenin, kamu atık su arıtma altyapısına bağlanması gibi. Bu koşul, ancak belediye atık su arıtma tesisinin gerekli tüm standartları karşılaması ve yeterli kapasiteye sahip olması durumunda karşılanabilecektir.
- Proje, çevreye duyarlı atık bertarafını sağlayan özel bir Atık Yönetim Planı ve yakıt veya benzeri kimyasalların sızması durumunda kirlenme riskini azaltmak için bir acil durum dökülme müdahale planı içermelidir.

Kartaltepe Tabiat Parkı'nın Korunması

Kartaltepe Tabiat Parkı kıyından 300 m mesafede kıyından oldukça yüksek bir kotta bulunmaktadır. Kıyı yapılarının inşasından dolayı tabiat parkının görsel peyzaj kalitesine etki etme riski bulunduğundan, BKAP-ETK'ya entegrasyon için aşağıda belirtilen tedbirler önerilmektedir:

- BKAP-ETK'da, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin aşağıda belirtilen şartın eklenmesi:
  - Projenin, peyzaj üzerindeki görsel etkisine ilişkin bir değerlendirilme yürütülmelidir.

Akdeniz Foku Habitatlarının Korunması

Akdeniz Foku habitatlarının alanı, Alternatif 2'deki "2. ÖA-Sarı"da yer almaktadır. Bu alandaki kıyı gelişimin habitatları etkileme ihtimali bulunduğundan, BKAP-ETK'ya entegrasyon için aşağıda belirtilen tedbirler önerilmektedir:

- Alternatif 2'de, Akdeniz Foklarının habitatları olarak belirlenen "2. ÖA-Sarı"nın "3.ÖA-Kırmızı"ya dönüştürülmesi yoluyla önceliklendirme bölgelemesi değişikliği yapılması.
- Akdeniz Fokunun habitatları olarak tanımlanan alanlarda doğal kıyıda önemli değişiklikler (yani betonlama yoluyla) gerektiren kıyı yapılarına ilişkin BKAP-ETK dâhilindeki kısıtlamaların tanımlanması. Yatırımcılardan, kıyıların doğal durumunu korumak için biyomühendislik / ekolojik tasarımlar gibi özel tasarım yöntemleri istenmelidir.
- BKAP-ETK'da, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin şartlar koşmak. Yani, aşağıda belirtilen şartların karşılanması gerekmektedir:
  - Yetkili bir uzman tarafından yürütülecek, biyolojik çeşitlilik ve hassas habitatların değerlendirmeleri, Akdeniz Fokuna odaklanarak, önceki biyolojik çeşitlilik envanterine dayanmalıdır.
  - Akdeniz Foku üzerindeki etkilerin değerlendirilmesi, sadece doğrudan proje inşaatı ile ilgili etkileri değil, aynı zamanda habitatların parçalanması (sınırlı insan varlığı ile kesintisiz doğal kıyı şeridinin kaybı) ve trafik ve diğer insan faaliyetlerinin neden olduğu olası olumsuz etkiler dâhil olmak üzere dolaylı ve ikincil etkileri de içermelidir.

Sulak Alanlara bağımlı Kuş Habitatlarının Korunması

Kuşların habitatları, her iki alternatifte de "1. ÖA-Beyaz", "son ÖA-Kırmızı" ve "2. ÖA-Sarı"da bulunmaktadır. Bu alandaki kıyı imarının habitatları etkileme ihtimali bulunduğundan, BKAP-ETK'ya entegrasyon için aşağıda belirtilen tedbirler önerilmektedir:

- BKAP-ETK'ya, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin aşağıda belirtilen şartların eklenmesi.
  - Proje, hassas habitatların mekânsal bütünlüğünü etkilememelidir.
  - Biyolojik çeşitlilik ve hassas habitatların değerlendirmeleri, yetkili bir uzman tarafından yürütülmelidir. Değerlendirme, göçmen türleri göz önünde bulundurmak için farklı mevsimlere ait mevcut verileri kullanarak, kuşlara odaklanarak, önceki biyolojik çeşitlilik envanterine dayanmalıdır.

6.3. İĞNEADA KIYIKÖY BÖLGESİ

Kasatura Körfezi Doğal Sit Alanı ve Çamlıköy Tabiat Parkı'nın Korunması

Alternatif 2'de, Kasatura Körfezi Doğal Sit Alanı'nın kuzey sınırı ve Çamlıköy Tabiat Parkı'nın güney bölümü "2. ÖA-Sarı"da bulunmaktadır. Bu bölgelerdeki kıyı gelişimi, doğal sit alanı ve tabiat parkındaki hassas flora ve faunayı etkileme ihtimali bulunduğundan, BKAP-ETK'ya entegrasyon için aşağıda belirtilen tedbirler önerilmektedir:

- Alternatif 2'deki "1.ÖA-Kırmızı"nın, Kasatura Körfezi Doğal Sit Alanı'nın kuzey sınırından Çamlıköy Tabiat Parkı'nın güney sınırına genişletilmesi yoluyla önceliklendirme bölgelemesi değişikliği,
- Sit alanlarının ve sahillerin yakınındaki (yakınlık kıyı ve denizin coğrafi özelliklerine göre belirlenebilir) çevreyi kirleten tersanelerin ve bakım tersanelerinin vb. sınırlandırılması,
- BKAP-ETK'ya, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin aşağıda belirtilen şartların eklenmesi:

- Proje, koruma altındaki bitki türlerinin önemli bir örneğinin kaybına ve/veya bu koruma altındaki türlerin oluşum alanında azalmaya neden olmamalıdır.
- Yetkili bir uzman tarafından yürütülecek, biyolojik çeşitlilik ve hassas habitatların değerlendirmeleri, bitkilere odaklanarak, yetiştirme döneminde yürütülmeli ve önceki biyolojik çeşitlilik envanterine dayanmalıdır.

Kıyıköy Kıyı Kumulları ve Kıyıköy'deki 1. Derece Doğal Sit Alanı'nın Korunması

Alternatif 2'de, Kıyıköy'deki doğal sit alanının kıyı kumullarının bazı bölümleri, "2. ÖA-Sarı"da yer almaktadır. Bu bölgedeki kıyı gelişimi, bazı dünya genelinde tehdit altında olan bitki türlerinin geniş popülasyonunun bulunduğu Kıyıköy kıyı kumullarını etkileme ihtimali bulunduğundan, BKAP-ETK'ya entegrasyon için aşağıda belirtilen tedbirler önerilmektedir:

- Alternatif 2'de, "1. ÖA-Kırmızı"da bulunan kıyı kumullarının korunabilmesi için, "1. ÖA-Kırmızı"ların genişletilmesi yoluyla önceliklendirme bölgelemesi değişikliği,
- Konumunun doğal kumul alanlarının değiştirilmesi veya kaldırılması ihtiyacını tetikleyeceği projeler üzerindeki kısıtlamaların tanımlanması (yani proje sahası konumu veya erişim yolu inşaatı vb. nedeniyle);
- BKAP-ETK'ya, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin aşağıda belirtilen şartların eklenmesi:
  - Proje, kıyı kumulu habitatlarında önemli bir kayba sebep olmamalıdır.
  - Yetkili bir uzman tarafından yapılacak, biyolojik çeşitlilik ve hassas habitatların değerlendirme çalışmaları, bitkilere odaklanarak, yetiştirme döneminde yürütülmeli ve önceki biyolojik çeşitlilik envanterine dayanmalıdır.

Kuş Habitatlarının Korunması

Alternatif 2'de, bazı kuş habitatları "2. ÖA-Sarı"da bulunmaktadır. Bu alandaki kıyı gelişiminin habitatları etkileme ihtimali bulunduğundan, BKAP-ETK'ya entegrasyon için aşağıda belirtilen tedbirler önerilmektedir:

- BKAP-ETK'ya, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin aşağıda belirtilen şartların eklenmesi:
  - Proje, hassas habitatların mekânsal bütünlüğünü etkilememelidir.
  - Yetkili bir uzman tarafından yapılacak, biyolojik çeşitlilik ve hassas habitatların değerlendirme çalışmaları, kuşlara odaklanarak, göçmen türleri göz önünde bulundurmak için farklı mevsimlere ait mevcut verileri kullanarak, önceki biyolojik çeşitlilik envanterine dayanmalıdır.

7. BKAP İÇİ ALTERNATİFLER

BKAP-ETK, iki alternatif önceliklendirme bölgelemesi önerisiyle sonuçlanan karmaşık bir modelleme ve kriterler dizisine (çevresel kriterler dâhil) dayalı olarak detaylandırılmıştır (bkz: Bölüm 1'deki BKAP'nin ayrıntılı açıklaması). Uygulanan planlama metodolojisi sayesinde, her iki alternatif de, 3. Kategori Öncelikli Alanların (yani kıyı gelişiminin teşvik edilmeyeceği alanlar) farklı boyutlardan dolayı çevreye olası etkileri açısından açık farklılıklar sergilemektedir. Olası belirli projeler açısından iki alternatif arasındaki fark (yani limanlar, marinalar vb.) ise planlamanın bölgesel ölçeği düşünüldüğünde çok önem taşımamaktadır (ancak açıkça münferit projeler yerel bağlamda bir fark yaratır).

BKAP-ETK'nin temel çevresel konular üzerindeki olası etkilerine ilişkin bulgular dikkate alındığında (bu Raporun Bölüm 5'inde sunulduğu üzere), BKAP uygulamasının önemli olumsuz çevresel etki riskleri (yani mevcut çevresel baskılarla kümülatif bir etki) yaratabileceği açıktır. SÇD bulguları (bkz. Bölüm 5), Alternatif 1'in çevre korumayla ilgili kriterlerden daha fazla etkilendiği (ve dolayısıyla daha çevre dostu olarak kabul edilebileceği), BKAP-ETK'nin ifadeleri ile tutarlıdır. Alternatif 2'de, 1. Kategori Öncelikli Alanlar'a ilave olarak, "sürdürülebilirlik" temelli kıyı imarı planlamasında daha fazla esnekliğe izin verecek olan belirli 2. Kategori Öncelikli Alanlarını (sarı) da tanımlanmaktadır (yani, çevresel ve diğer hususları dikkate alan daha dengeli bir yaklaşıma karşılık, sıkı çevre koruma perspektifi).

7.1. HİÇBİR ŞEY YAPILMAMASI ALTERNATİFİ

"Hiçbir şey yapılmaması alternatifi", yani kapsam belirlemede tanımlanan temel çevre ve sağlık konularının olası gelişimi Bölüm 2.2'de açıklanmaktadır. Bölüm 2.1'de açıklandığı gibi, ilgili bölgedeki geçmiş eğilimlere ve mevcut duruma ve ayrıca mevcut spesifik çevre sorunlarına dayanmaktadır.

Bölüm 1'de açıklandığı gibi, BKAP-ETK, kıyı gelişmelerine yönelik öneriler sunan bir kalkınma politikası değildir; BKAP'nin rolü esas olarak koordinasyon sağlamaktır ve gelecekteki yatırımların konum kararları için rehberlik sağlamaktadır. Bu nedenle BKAP-ETK'nin uygulanması, kendi içinde kıyı gelişiminde önemli bir artışa yol açmayacaktır, bunun yerine hâlihazırda değerlendirilmekte olan veya gelecekte yatırımcılar tarafından teklif edilebilecek projelere daha iyi koordinasyon ve daha uygun konum için fırsat sağlayacaktır. BKAP-ETK uygulanmazsa (hiçbir şey yapılmaması alternatifi), kıyı gelişiminden kaynaklanan çevresel baskılar daha az şeffaf ve daha az koordineli olarak devam edecektir. Bu nedenle, "hiçbir şey yapmama" senaryosu (yani BKAP yokluğunda), BKAP-ETK'nin uygulandığı duruma kıyasla (herhangi bir şekilde) neredeyse hiç fayda sağlamayacaktır.

BKAP'nin çevre üzerindeki muhtemel önemli etkilerinin (Bölüm 5) SÇD değerlendirmesinde tanımlanan BKAP uygulaması ile ilişkili olası olumsuz etkiler ve riskler, kıyı gelişiminin BKAP ile veya BKAP olmadan gerçekleşip gerçekleşmediğine bakılmaksızın, planlama alanında büyük olasılıkla mevcut olacaktır. BKAP'a sahip olmanın avantajı, olası çevresel risklerin şeffaf bir şekilde ve bağlam içinde kabul edilebilmesi ve koruma önlemlerinin daha sistematik bir şekilde düşünülebilmesidir. Bu nedenle "hiçbir şey yapılmaması alternatifi"nin aktif (yani BKAP-ETK ile) alternatife göre önemli bir çevresel faydası yoktur.

7.2. ÇEVRE DOSTU ALTERNATİF

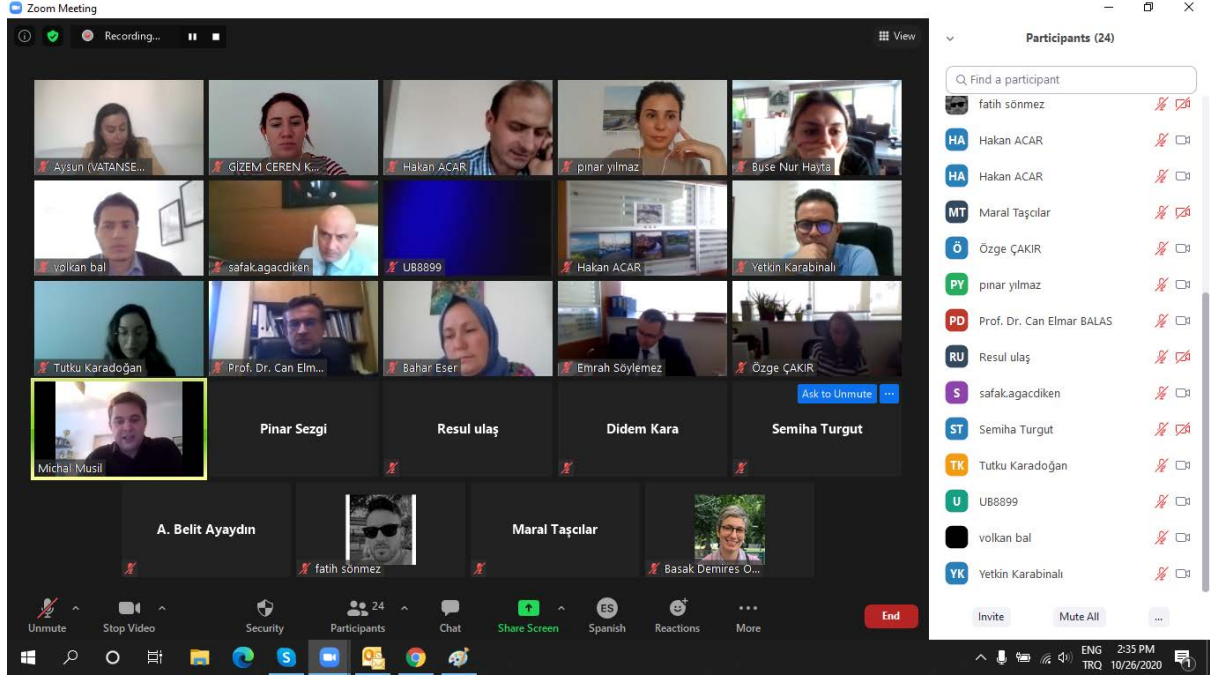
Bu SÇD Raporunda açıklanan her iki alternatif için olası etkiler ve riskler göz önüne alındığında, Alternatif 2'ye göre hassas ve değerli alanlarda yoğun kıyı gelişimine daha az açık olması nedeniyle, Alternatif 1'in daha tercih edilebilir olduğu açıktır. Bununla birlikte, gerçek çevresel etkilerin büyük ölçüde, planlama ve izin verme süreçleri için kriterlerin ve koşulların müteakip detaylandırılmasına ve uygulanmasına bağlı olacağı gerçeği dikkate alındığında (yani Alternatif 2 altında tanımlanan "esnek" 2. Kategori Öncelikli Alanlar [sarı]), Alternatif 2'nin de çevre üzerinde önemli olumsuz etkilerden kaçınmak için tutarlı ve uzman bilgili karar verme ve çevresel koruma mekanizmalarının sağlanması koşuluyla güvenli bir şekilde uygulanabileceği sonucuna varılabilir.

Bu Raporun Bölüm 6'sında ortaya konan SÇD tavsiyeleri, tanımlanan riskleri ele almayı amaçlamaktadır ve başarılı bir şekilde uygulandığında, önemli olumsuz çevresel etkiler, Alternatif 1 veya Alternatif 2'nin uygulanıp uygulanmadığına bakılmaksızın en aza indirilebilir.

8. HALK İLE İSTİŞARE TOPLANTILARININ ANA HATLARI

Halkın katılımı toplantısı 26 Ekim 2020 tarihinde çevrimiçi toplantı şeklinde (COVID-19 salgını nedeniyle) gerçekleştirilmiş ve toplantıya Trakya Bölgesi'nden TÜRÇEV, İğneada Liman Müdürlüğü gibi farklı paydaşlar katılmıştır. Utta Planlama (Planlama Ekibi), ÇŞB / GD SP ve MoEU / GD EIA P&I, SÇD ekibinin de dahil olduğu toplantıda BKAP-ETK'ya SÇD yaklaşımı tartışılmıştır.

Şekil 40: Online Consultation Meeting for SEA

İstişare Toplantısında, katılımcılar, potansiyel etkiler ve tavsiyeler dahil olmak üzere, SÇD süreci ve BKAP-ETK için SÇD yaklaşımı hakkında bilgilendirildiler. Planlayıcı kurum olan ÇŞB-Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından, SÇD Raporunda verilen tavsiyelerin Plan Hükümlerine ve Plan Açıklama Raporuna dahil edileceği belirtilmiştir. SÇD Ekibi, SÇD Raporunda belirlenen bu tavsiyelerin plan kararlarına ve plan açıklama raporuna eklenmesinin projenin amacına ulaşmasına hizmet edeceğinin altını çizmiştir.

9. İZLEME TEDBİRLERİ

İzlemenin birincil amacı, uygulama aşamasında ortaya çıkan önemli çevresel etkileri plan hazırlama aşamasında öngörülenlere göre çapraz kontrol etmektir. Yani, öngörülemeyen herhangi bir olumsuz etkiyi erken bir aşamada tespit etmek ve uygun iyileştirici eylemi üstlenebilmek içindir. İzlemenin tekrarlanmasını önlemek için, uygun olduğu takdirde mevcut izleme düzenlemeleri kullanılabilir.

Planlayıcı makamlar (bu durumda, ÇŞB – MP GM), ÇŞB – ÇED İD GM ile birlikte, BKAP-ETK uygulanmasının etkilerinin izlenmesinden sorumludur ve bu nedenle;

- izleme programlarının tasarlanması,
- ilgili bütün ajanslardan alınacak izleme verilerinin zamanında toplanması için gereken ayarlamaları güvence altına almak ve,
- izleme sonuçlarını değerlendirmek veya gerekli değerlendirmelerin yapılmasını sağlanması konularından sorumludur.

ÇŞB – MP GM, ÇŞB – ÇED İD GM ile işbirliği halinde diğer kurum ve kuruluşlardan, BKAP-ETK'nin etkilerinin uygulanması, kontrolü ve değerlendirilmesi için gerekli tüm verileri toplar. SÇD, BKAP-ETK'nin belirli çevresel etkilerinin izlenmesinde önemli olan göstergelerin bu çabaya dâhil edilmesini sağlamak için çevresel göstergelerin belirlenmesini önermektedir (Tablo 25 ve Tablo 26). Tablo 25'de verilen göstergeler sadece ÇŞB – MP GM tarafından izlenmesi, Tablo 26'da verilen göstergelerin ise ÇŞB – ÇED İD GM ile işbirliği içinde izlenmesi önerilmektedir.

SÇD ekibi, BKAP-ETK planlamasının, hâlihazırda mevcut çevresel izleme mekanizmaları (ve ayrıca anketler) tarafından üretilen kapsamlı bilgi ve verilere dayandığının farkındadır. SÇD tarafından önerilen izleme göstergeleri seti, SÇD Yönetmeliği'nin gerekliliklerine yanıt olarak ortaya konmuştur ve BKAP koordineli kıyı imarlarıyla makul şekilde bağlantılı olabilecektir. Bu nedenle, olası ayarlama veya düzeltici eylem ihtiyacının sinyalini vermektedir. BKAP-ETK izlemesi için önerilen göstergelerden bazıları, ulusal ve uluslararası belgeler incelenerek seçilmiştir (bkz: Bölüm 3 – Ulusal ve Uluslararası Çevre Koruma Hedefleri Göz Önünde Bulundurularak BKAP'na İlişkin Çevresel Hedefler ve Göstergeler). Göstergelerin bir kısmı uluslararası çalışmalardan alınmış ve gerektiğinde Türkiye şartlarına uyacak şekilde ayarlanmıştır.

Tablo 25: İzleme Göstergeleri ve Olası Veri Kaynakları – Kısım 1

Temel Sorunlar	Göstergeler	Birimler	Olası Veri Kaynakları
Kıyı alanlarında arazi kullanımı	Alt-bölgelerde kıyı yapılarındaki değişim (referans yılı: BKAP-ETK onaylanma yılı)	% artma /azalma	ÇŞB - CBS GM
	Alt-bölgelerde tarımsal arazi kullanımlarındaki değişim (referans yılı: BKAP-ETK onaylanma yılı)	% artma /azalma	ÇŞB - CBS GM
	Alt-bölgelerde orman ve ağaçlandırılacak alanlardaki değişim (referans yılı: BKAP-ETK onaylanma yılı)	% artma /azalma	ÇŞB - CBS GM
	Alt- bölgelerde çayır ve mera alanlarındaki değişim (referans yılı: BKAP-ETK onaylanma yılı)	% artma /azalma	ÇŞB - CBS GM
	Alt- bölgelerde doğal karakteri korunacak alanlardaki değişim (referans yılı: BKAP-ETK onaylanma yılı)	% artma /azalma	ÇŞB - CBS GM
	Alt- bölgelerde su yüzeylerindeki değişim (referans yılı: BKAP-ETK onaylanma yılı)	% artma /azalma	ÇŞB - CBS GM

Tablo 26: İzleme Göstergeleri ve Olası Veri Kaynakları – Kısım 2

Temel Sorunlar	Göstergeler	Birimler	Olası Veri Kaynakları
----------------	-------------	----------	-----------------------

Temel Sorunlar	Göstergeler	Birimler	Olası Veri Kaynakları
Su Kalitesi	Nütrient konsantrasyonları: İlgili istasyonlardaki kıyı su kütlelerindeki Toplam Fosfor (TP), Toplam Nitrojen (TN) ve Silikat.	µg/l	ÇŞB - Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Daire Başkanlığı
	İlgili istasyonların kıyı su kütlelerindeki Klorofil-a konsantrasyonu	µg/l	ÇŞB - Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Daire Başkanlığı
	İlgili istasyonlardaki kıyı su kütlelerinin LUSI değeri kategorileri		ÇŞB - Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Daire Başkanlığı
Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistemler	Akdeniz Foku habitatlarının kaybı (fokların yaşam alanı olan kıyı şeridinin boyutundaki azalma)	% artma /azalma	ÇŞB - ÇED İD GM & TOB
Sosyo-Ekonomik Etkiler	Kıyı bölgelerindeki nüfus değişimi* (referans yılı: BKAP-ETK onaylanma yılı)	% artma /azalma	TÜİK & ÇŞB - MP GM
İnsan Sağlığı	Her bir sahil için Sağlık Bakanlığı tarafından izlenen ve yayımlanan yüzme suyu kalitesi kategorisi	A:İyi B:Orta C:Kötü	Sağlık Bakanlığı https://yuzme.saglik.gov.tr/

*TÜİK verilerine göre ek çalışma yapılması gerekmektedir.

10. SONUÇ

BKAP-ETK için SÇD çalışması, öngörülen kıyı gelişmelerinin temel çevre sorunları, yani ekosistemler ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve kıyı suyu kalitesi üzerindeki potansiyel etkilerine ve ayrıca SÇD Kapsam Belirleme aşamasında önerilen diğer konulara (yani hava kalitesi, iklim, halk sağlığı vb.) odaklanmaktadır. Değerlendirme, iki BKAP imar alternatifinin karşılaştırılmasına ve olası olumsuz çevresel etkilerin ve risklerin sayılarının belirlenmesine dayanır. "Hiçbir şey yapmama" alternatifinin (yani BKAP uygulanmazsa), kıyı gelişimi için koordinasyon ve açıklkuralların eksikliğinden dolayı muhtemelen, daha büyük riskler doğuracağı kabul edilmektedir.

Bu raporun Bölüm 6'sında açıklanan olası olumsuz etkiler ve riskler, hassas habitatların bulunduğu alanlardaki kıyı imarına bağlı olarak hassas ve tehlike altındaki biyolojik çeşitliliğin olası kaybını öne çıkarmaktadır. İkinci en önemli husus olarak, insan nüfusunun artması ve kıyı bölgelerinin kentleşmesinden kaynaklanan artan atık su kaynaklı emisyonlar nedeniyle kast su kalitesi üzerindeki potansiyel olumsuz etkidir. Bu SÇD'de (Bölüm 6) tanımlanan olası ek olumsuz etkiler daha az öneme sahiptir.

Bu SÇD Raporunda açıklanan her iki alternatif için olası etkiler ve riskler göz önüne alındığında, Alternatif 1'in, nispeten daha büyük ölçekte daha fazla koruma sağlaması (veya yoğun kıyı imarına daha az açık olması) ve Alternatif 2'den daha çevreye duyarlı ve değerli bölge alanı içermesi nedeniyle SÇD açısından tercih edilebilir olduğu açıktır. Bununla birlikte, gerçek çevresel etkilerin büyük ölçüde, planlama ve izin verme süreçleri için kriterlerin ve koşulların müteakip detaylandırılmasına ve uygulanmasına bağlı olacağı gerçeği dikkate alındığında (yani Alternatif 2 altında tanımlanan "esnek" 2. Kategori Öncelikli Alanlar [sarı]), Alternatif 2'nin de çevre üzerinde önemli olumsuz etkilerden kaçınmak için tutarlı ve uzman bilgili karar verme ve çevresel koruma mekanizmalarının sağlanması koşuluyla güvenli bir şekilde uygulanabileceği sonucuna varılabilir.

Bu Raporun Bölüm 6'sında ortaya konan SÇD tavsiyeleri, tanımlanan riskleri ele almayı amaçlamaktadır ve başarılı bir şekilde uygulandığında, önemli olumsuz çevresel etkiler, Alternatif 1 veya Alternatif 2'nin uygulanıp uygulanmadığına bakılmaksızın en aza indirilebilir.

Aşağıdaki tavsiye türleri (her bir BKAP-ETK alt bölgesi için açıklamalar eklenerek) yapılmıştır (bkz: Bölüm 6):

- Alternatif 2'deki 2. Kategori Öncelikli Alanların (sarı) belirli bölümlerinin yeniden sınıflandırılması, böylece zarar görmesi olası alanlar, yalnızca sınırlı kıyı gelişiminin mümkün olduğu 3. Kategori Öncelikli Alan (kırmızı) olarak sınıflandırılmış olacaktır
- Korunmasız çevreye yönelik kümülatif riskleri önlemek için yatırımcıların gelecekteki önerileri için BKAP-ETK bünyesinde kıyı yapılarının türü, sayısı ve kapasitesi ile ilgili kısıtlamaların sağlanması.
- BKAP-ETK'da, belirli çevresel endişelerin fizibilite çalışmasında ve/ya yatırımcılar tarafından önerilen proje tekliflerinin ÇED sürecinde göz önünde bulundurulmasına ilişkin şartlar koşmak.
- BKAP-ETK'nın gelecekteki çevresel etkilerini tespit etmek için izleme göstergeleri seti.

SÇD Tavsiyeleri, BKAP'den sorumlu makam tarafından değerlendirilmiş ve bunların uygulanma potansiyeli, SÇD İstisna sürecinin son aşamaları boyunca tartışılmıştır.

Aşağıdaki matris, SÇD Tavsiyelerinin BKAP-ETK sonuçlandırmasında ve/ya gelecekteki BKAP uygulamasında dikkate alınma yollarına genel bir bakış sağlamaktadır.

EKLER

EKLER	
EK I:	Kaynakça
EK II :	İstişare Toplantısı Tutanağı

EK-I KAYNAKÇA

Ulusal ve Uluslararası Belgeler

- 1/100.000 Ölçekli Trakya Alt bölgesi Ergene Havzası Revizyonu, Çevre Düzeni Planı
- 11. Kalkınma Planı
- 2030 AB Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi
- Atık su Arıtımı Eylem Planı, ÇŞB, 2017-2023
- Deniz Stratejisi Çerçeve Direktifi 2008/56/EC
- Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı, Ege Denizi Özet Raporu, ÇŞB, 2017
- Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı, Karadeniz Özet Raporu, ÇŞB, 2017
- Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme Programı, Marmara Özet Raporu, ÇŞB, 2017
- Denizlerin Gemilerden Kirlenmesini Önleme Uluslararası Sözleşmesi (MARPOL), 1978
- Denizlerin ve Limanların Gemilerle Kirlenmesinin Önlenmesi ve Kirlilikle Mücadele Raporu, Sayıştay, 2002
- İl Çevre Durum Raporu, ÇŞB, 2018
- İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi Çalışması, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2017
- Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi, 1994
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı (yeni Tarım ve Orman Bakanlığı) tarafından hazırlanan Edirne Doğa Turizmi Master Planı
- Saroz Körfezi Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı, 2019-2022
- TESKİ Faaliyet Raporu, 2019
- TR10 İstanbul Bölgesel İmar Planı
- TR21 Trakya Bölgesel İmar Planı
- Trakya Kalkınma Ajansı'nın 2013-2023 Turizm Master Planı
- TÜBİTAK MAM tarafından hazırlanan "Ergene Havzası Koruma Eylem Planı"
- Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı, 2011-2023
- UAB tarafından hazırlanan Balıkçılık Kıyı Yapıları Durum ve İhtiyaç Analizi
- UAB tarafından hazırlanan Limanlar Geri Saha Karayolu ve Demiryolu Master Planı
- UAB tarafından hazırlanan Ulaştırma Kıyı Yapıları Master Planı
- Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı (yeni Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, UAB) tarafından hazırlanan 2017-2021 Stratejik Planı
- Ulusal Havza Yönetim Stratejisi, TOB, 2014-2023
- Ulusal Su Planı, TOB, 2019-2023

Mevzuatlar

- Hassas Su Kütleleri ile Bu Kütleleri Etkileyen Alanların Belirlenmesi ve Su Kalitesinin İyileştirilmesi Hakkında Yönetmelik (23.12.2016 Tarihli ve 29927 Sayılı Resmî Gazete)
- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (06.06.2008 tarihli ve 26898 sayılı Resmî Gazete)
- Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği (MPYY) (14.06.2020 tarihli ve 29030 sayılı Resmî Gazete)
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında 644 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname

Literatür Araştırması

- BKAP-ETK Araştırma Raporu, 2020
- Ekim, T., Koyuncu, M., Vural, M., Aytaç, Z. Adıgüzel, N., 2000. Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı. Türkiye Tabiatını Koruma Der. ve Van 100. Yıl Üniv. Yayını, Ankara
- Güner, A, Özhatay, N., Ekim T., Başer, K.H. 2000. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Supplement II, Vo 11, Edinburg University Press, Edinburg.
- İklim Değişikliği ve Denizler Raporu, Türk Deniz Araştırmaları Vakfı, 2014
- İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi, Nihai Rapor, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Ankara, 2016
- Konukcu F. et al., Trakya Bölgesinde İklim Değişikliğinin Etkileri ve Uyum Stratejileri, Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, 2019
- Trakya Bölgesi Mevcut Durum Raporları, Trakya Kalkınma Ajansı, 2019

İnternet Siteleri

- <http://mobil.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx>
- <http://www.blacksea-commission.org/The%20Black%20Sea/Environment/>
- http://www.jeofizik.org.tr/resimler/ekler/69034ee6866a00d_ek.pdf?tipi=2&turu=X&sube=3
- <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=kategorist>
- <https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/illerin-cevre-gostergeleri-i-85803>
- <https://mpgm.csb.gov.tr/butunlesik-kiyi-alanlari-yonetimi-i-84353>

EK-II İSTİŞARE TOPLANTISI TUTANAĞI

Bu yayın Avrupa Birliği'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Eptisa Mühendisliđin sorumluluğu altındadır. Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmağ zorunda değildir.